

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ เป็นวารสารฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวความคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้นและเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป โดยมีกำหนดออกราย 4 เดือน

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธรรมรักษ์ ละอองนวล	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมาน อัสวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยภิญญา โชติวินิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เลียงจินดาถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สงครามชัยย์ ลีทองดีศกุล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวิตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพราช	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร ตั้งควนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนันรัตน์ รูปใหญ่

ฝ่ายจัดการ นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์

สำนักงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อย 3 คน ความคิดเห็นในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนมิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำ จึงมิใช่ความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และบทความในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สงวนสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ

Graduate School Journal, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Graduate School Journal, Pitchayat, a Journal of Humanities and Social Sciences, publishes research articles, academic articles, and review articles. Its objectives are to publish articles in the fields of education, business administration, economics, political science, public administration, law, communication, agricultural extension, arts, cultures, and related fields in order to promote the concepts, theories, and innovation development and to be a platform to present academic works of the faculty members in the university and other people in general. It is issued every four months.

Consultants

Assoc. Prof. Thamarak Laongnual	Ubon Ratchathani Rajabhat University President
Assoc. Prof. Dr. Mali Chaisena	Vice President for Academic Affairs

Editorial Board

Adjunct Professor Dr. Saman Asawapoom	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Jumlong Vongprasert	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Piyakanit Chotivanich	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Orathai Liengjindathaworn	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Songkhamchai Leethongdissakul	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Songsak Phusee-orn	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Jinawatar Pakotung	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Boonthawan Wingwon	Lampang Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Udom Tippiarach	Ubon Ratchathani University
Asst. Prof. Dr. Sudaporn Tangkawanit	Ubon Ratchathani Rajabhat University

Editor Assoc. Prof. Chanchai Suksai

Associate Editor Asst. Prof. Chananrath Roobyai

Operating Team Miss Panida Thammawong

Editorial Office Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Publication Frequency 3 issues per year
1st Issue: January-April, 2nd Issue: May-August, and 3rd Issue: September-December

Every article is peer reviewed for academic correctness by at least two external qualified experts. The opinions in the Graduate School Journal, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University, belong to the authors, but they do not belong to the publisher. Thus, the Graduate School of Ubon Ratchathani Rajabhat University will not be held responsible for all of those opinions. The articles in this journal are protected by the copyright of Thailand. No part of each issue may be reproduced for dissemination without written permission from the publisher.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 The Development of English Reading Comprehension Using SQ4R Techniques for The Sixth Grade Students	1
วิภาวดี แก้วมณี สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ และสาวิตรี เถาว์โท Vipavadee Kaewmanee, Sappasiri Songsukrujiroad and Savitree Thaotho	
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 The Relationship Between Educational Institution Administrators Characteristics and Teachers Job Satisfaction in Educational Institutions under the Jurisdiction of the Ubon Ratchathani primary Educational Service Area Office Area 2	13
กิตติพันธ์ สุรวิทย์ สมาน อัสวภูมิ และพงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ Kitiphan Surawit, Saman Asawapoom and Pongsak Thongpanchang	
สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 State of Early Childhood Education in The Digital Age by The School Administrators Under The Jurisdiction of The Area Education Office, Ubon Ratchathani 2	23
จิระนนท์ สารไทย วรณภา โคตรพันธ์ และ ชวนคิด มะเสนะ Jiranan Sarathai, Wannapa Khotthaphan and Chuankid masena	
รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง The Teacher Development Model for the English Teaching and Learning Management Skills in the 21st Century of the Primary Schools in the Lower Northeastern Region	43
รุจิรดา ศรีสุธรรม สุรศักดิ์ ศรีกระจำ และ จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์ Rujirada Srisutham, Surasak Srikrachang and Jittimaporn Sihawong	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	57
The Path – Goal Theory Leadership of School Administrators that Affect the Effectiveness of Educational Institutions under the Surin Primary Educational Service Area Office 3	
นำโชค มณีเขียว พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสมาน อัสวภูมิ	
Namchoke Maneekeaw Pongsak Thongpanchang and Saman Asawapoom	
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร	71
The Relationship between creative leadership of school Administrators and Teamwork of Teachers under The Secondary Education Service Area Office Sisaket Yasothon	
ปิยะพงษ์ ป้องกัน พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสมาน อัสวภูมิ	
Piyapong Pongkun, Pongsak Thongpanchang and Saman Asawapoom	
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	81
Development on Mathematical Reasoning of Brain-Based Learning Management of Secondary 2 in Educational Opportunity Expansion School Under The Office of The Sisaket Primary Educational Service Area Office 1	
หทัยชนก แฉมวัน ขจิตา สมเนตร และธีรวุฒิ เอกะกุล	
Hathaichanok Thamwan, Kajita Somnate and Theerawut Akakul	
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ	93
The Guidelines for Increasing Efficiency of Academic Management in Small Schools Under the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office	
หนึ่งฤทัย ยุทธยง ธิดาร์ตนัน จันทะหิน และชวนคิด มะเสนะ	
Nuengruethai Youtthayong, Thidarat Jantahin and Chuankid Masana	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตานโคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 Developing Note Reading Skill Using a Note Reading Skill Practice Packages The Concept of Kodaly for Mathayomsuksa 1 Students	105
ชิตชนก ประธาน และวิทยา วรพันธุ์ Chidchanok Prathan and Wittaya Worapun	
คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาใน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 The Service Quality Affecting the Satisfaction of the Service Recipients of the Excise Branch Offices in the Lower Part of Thailand's Northeastern Region 2	117
จารุนันท์ การินทร์ ประนอม คำผา และอัยรดา พรเจริญ Jarunan Karin, Pranorm Kumpha and Irada Phorncharoen	
ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา Causal Factors Influence Community Enterprise in The Digital Age in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province	133
รตินันทา บุญแ่มชู แสงทอง บุญยั้ง และอเนก พุทธิเดช² Rateenantha Bunchaemchoo, Sangthong Boonying and Anek Puttidech	
ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี Proactive Leadership of School Administrators Under the Kanchanaburi Secondary Educational Service Area Office	147
นิรุต ทวีวัฒนพงษ์ และสาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล Nirut Thawiwattanaphong and Saroch Pauwongsakul	
การพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผล สำหรับเด็กปฐมวัย The Development of Learning Experiences Management Based on a High Scope Concept to Using Educational Games to Encourage Reasoning Thinking of Early Childhood	161
พัชรารณ มุ่งสิน ธิดารัตน์ จันทะหิน และภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์ Pacharaporn Mungsin, Thidarat Jantahin and Bhumbhong Jomhongbhibhat	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ The Condition of Information Technology for Knowledge Management of School Under Amnatcharoen Primary Education Service Area Area	173
ธัญญ์พิชชญา วามะลุน ภาณุพงศ์ บุญรัมย์ และชวนคิด มะเสนะ Thanpichaya Wamalun, Panupong Boonrom and Chuankid Masena	
ผลของการใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูทที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 The Effects of using the Murdoch Integrated Approach (MIA) with Online Game Kahoot for English Reading Comprehension of Primary 3 Students	191
ภัทรมน บรรณจิต สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์ Phattaramon Bannajit, Sawatchai Sripanomtanakorn and Chuanpob laosanuruk	
สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 States of change Management of Educational institution administrators in the digital age of school in Ubonratchathani Primary Education Service Area 1	203
ดวงแข ผิวทอง สมฤทัย เต่าจันทร์ และชวนคิด มะเสนะ Duangkhae Piwthong, Somrutai Taochan and Chuankid Masena	
ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 The Relationship Between the Role of Schools Administrators and the success Organizing Learning Organizations in Schools under the Sisaket primary Educational Service Area Office 1	223
ปัทมา กองทรัพย์ พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสุรศักดิ์ ศรีกระจำว Patthama Kongsap, Pongsak Thongpanchang and Surasak Srikrachang	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร The Effect of Risk Management and Internal Control on the Performance Efficiency of the Yasothon Municipality	235
อรอนวัฒน์ ขันธโมลี ฐิติพร อุ่นใจ และอัยรดา พรเจริญ Arnonvat Khunmolee, Thitiphon Unchai and Irada Phorncharoen	
ผลกระทบของต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร The Effects of Quality Cost on Work Efficiency of Accounting Firms in Bangkok	251
ธนวรรณ จงประเสริฐพร และสุชาดา เจียมสกุล Thanawan Chongprasertphon and Suchada Jiamsagul	
จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ	263
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	264
ขั้นตอนการตีพิมพ์ในวารสาร	269
แบบฟอร์มการส่งบทความลงตีพิมพ์	270
ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	272

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of English Reading Comprehension Using SQ4R Techniques for The Sixth Grade Students

วิภาวดี แก้วมณี สรรพสิริ ส่งสุขจริจรณ์ และสาวิตรี เถาว์โท

Vipavadee Kaewmanee, Sappasiri Songsukrujiroad and Savitree Thaotoh

สาขาวิชาการพัฒนหลักสูตรและการเรียนการสอน คุรุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Master of Education Program in Curriculum and Instructional Development,

Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: Vipavadee.kG62@ubru.ac.th

Received: June 18, 2024; Revised July 7, 2024; Accepted: July 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุ้ม จำนวน 15 คน และโรงเรียนบ้านโคกสว่าง จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งหมด 45 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เทคนิค SQ4R ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เทคนิค SQ4R

Abstract

The purposes of this research were to 1) compare the students' learning English reading comprehension before and after using the SQ4R 2) compare the students' learning achievement before and after using the SQ4R learning approach and 3) study the students' satisfaction toward the SQ4R learning approach. The sample consisted of 45 grade 6 students of Bankhum school and Bankoksawang school in the second semester of 2023 academic year, gained by cluster sampling. The research instruments were 9 sets of lesson plan validated at a higher level of appropriateness, an English reading comprehension skill test, an achievement test made by the researcher, and a questionnaire for the

students' satisfaction towards SQ4R techniques with the higher level of appropriateness. The statistics used for data analysis was percentage, arithmetic mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings were as follows.

1. The students' learning English reading comprehension after using the SQ4R was statistically higher than that before using them at the .01 level.
2. The students' satisfaction toward learning by using the SQ4R learning approach was at a higher level.

Keywords: English Reading Comprehension Skills, SQ4R Techniques

บทนำ

ภาษาอังกฤษนับว่ามีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสาร สื่อออนไลน์ ที่มีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรา ล้วนแล้วแต่มีภาษาอังกฤษเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นภาษาที่มีผลกระทบต่องานในหลากหลายด้าน ทั้งไกลและใกล้ตัว เพราะเป็นภาษากลางสำหรับการติดต่อสื่อสารในระดับโลก เป็นภาษาที่สองของหลายรัฐทั่วโลก การติดต่อเจรจาธุรกิจระหว่างประเทศ การศึกษา วัฒนธรรม การท่องเที่ยวหรือการเผยแพร่สื่อในระดับนานาชาติ ล้วนแต่ใช้ภาษาอังกฤษ ในขณะที่โลกปัจจุบันเป็นการเปลี่ยนถ่ายจากยุค VUCA ที่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรม การใช้อินเทอร์เน็ตที่มีส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทำให้เกิดสถานการณ์ผันผวน ซับซ้อน คาดการณ์ความแน่นอนไม่ได้ ไปสู่ยุค BANI World ที่เป็นแนวคิดของ Jamais Cascio (ซูซัน รัตนพิทักษ์ธาดา, 2564) กล่าวถึงสถานการณ์โลกที่พลิกผัน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือรวมไปถึงสถานการณ์ผลกระทบด้านอารมณ์ของคนไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเครียด วิตกกังวล ความหดหู่ ความสับสน ของผู้คนในโลกยุค BANI World ที่ประกอบไปด้วย 1) โลกที่เปราะบาง (B - Brittle) สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ และล่มสลายได้อย่างรวดเร็ว 2) โลกที่เต็มไปด้วยความกังวล (A - Anxious) บุคลากรเกิดความกังวลและความเครียด ลังเลไม่กล้าตัดสินใจ กลัวเกิดความผิดพลาด หากพบปัญหาซับซ้อนบ่อย ๆ อาจนำไปสู่สภาวะความสิ้นหวังและนำองค์กรไปสู่สถานการณ์วิกฤต 3) โลกที่สับสนคาดเดายาก (N - Nonlinear) เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นเส้นตรง หมายถึง สาเหตุและผลลัพธ์ไม่สัมพันธ์กันและไม่สามารถคาดเดาแนวโน้มได้ และ 4) โลกที่เข้าใจยาก (I - Incomprehensible) ข้อมูล ข่าวสาร ปังจยต่าง ๆ มีปริมาณมากและซับซ้อน ทั้งจริงและเท็จ ทำให้การทำความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือ สรุปสถานการณ์การคาดการณ์ หรือการวางแผนควบคุมให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปได้ยาก (จิราเจต วิเศษดอนหาย, 2565)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องรู้และเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน เป็นแนวการสอนที่ไม่จำกัดความสามารถของผู้เรียนไว้เพียงแค่ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้ภาษาทุกด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการระบุสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในการใช้ทักษะชีวิตรวมถึงการใช้เทคโนโลยีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่กำหนดให้เป็นองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างให้มีทักษะการสื่อสารในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้

อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้มีศักยภาพทางทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จึงมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ดังจะเห็นได้จากในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พบว่า เป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาให้ภาษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพ ศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและตระหนักความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนั้นได้พัฒนาความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารได้ กระนั้นก็ดีแม้ว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการศึกษาซึ่งต้องอาศัยทักษะทั้งสี่อย่างในการเรียนรู้ ได้แก่ ฟัง พูด อ่านและเขียน แต่ทักษะที่สำคัญที่สุดคือการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางภาษา และบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ เพราะเมื่อเรียนในระดับที่สูงขึ้น ผู้เรียนต้องศึกษา อ่านเอกสาร ตำราวิชาการและหนังสือเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Alderson (2000) ที่ว่าทักษะการอ่านมีความสำคัญจะต้องศึกษาให้ลึกซึ้ง เพราะเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้ที่มีทักษะในการอ่านสูงจะสามารถศึกษาวิชาการต่าง ๆ ด้วย ตนเองได้เป็นอย่างดี

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยประสบ ได้แก่ การที่ผู้เรียนไม่สามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง ไม่สามารถสร้างและตรวจสอบคำถามด้วยตนเอง ไม่สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้ สาเหตุที่ทำให้ความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ คือ วิธีการสอนของครูยังเป็นแบบดั้งเดิม การยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร เช่น การตั้งคำถาม การสรุปความ การคาดการณ์ล่วงหน้า ทั้งนี้ครูเป็นผู้ดำเนินการเองเป็นส่วนใหญ่โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยมาก ครูขาดวิธีการสอนอ่านที่ทำให้ผู้เรียนฝึกคิดหาคำตอบในขณะที่ทำการอ่าน ผลก็คือทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการคิดด้วยตนเองในขณะที่อ่านโดยครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับในสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ตอบสนองมากกว่ามีพฤติกรรมริเริ่มในห้องเรียน เพราะครูมีบทบาทในการเรียนการสอนมากกว่าวิธีการสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน (จันทร์พิมพ์ รัชชี, 2565) และสอดคล้องกับ รายงานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในการสอบ O-NET (Ordinary National Educational Test) หรือ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน เพื่อทดสอบ ความรู้และความคิดรวบยอด ระหว่างปีการศึกษา 2563 ถึง 2565 รายวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านคุ้ม ในปีการศึกษา 2563 ได้คะแนนเฉลี่ย 35.75 ซึ่งต่ำกว่าคะแนน O-NET รายวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 43.55 (อ้างอิง) ในปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 32.51 ซึ่งต่ำกว่าคะแนน O-NET รายวิชาภาษาอังกฤษระดับประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ย 39.22 และในปีการศึกษา 2565 ได้คะแนนเฉลี่ย 31.56 ซึ่งต่ำกว่าคะแนน O-NET รายวิชาภาษาอังกฤษระดับประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ย 37.62 รายงาน SAR (โรงเรียนบ้านคุ้ม, 2565) รวมถึงโรงเรียนอื่น ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ทุกโรงเรียน ที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุที่นักเรียนขาดทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษ เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มากกว่าเป็นผู้ให้คำแนะนำ ครูยังคงบทบาทการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นเป้าหมายความรู้มากกว่าการให้ทักษะการเรียนรู้ครูออกแบบสื่อการเรียนรู้ไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ ที่นักเรียนอ่านแล้วไม่สามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ อ่านแล้วไม่สามารถสรุปข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องที่อ่าน ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่แตกต่างจากเดิมเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจใช้กิจกรรมกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้อยากอ่านเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้นและเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง สร้างและตรวจสอบคำถามด้วยตนเอง วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งเทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษ SQ4R เป็นเทคนิคที่ใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วย

ตนเอง โดยแต่ละขั้นตอนนั้นจะสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อ่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจต่อบทอ่าน ที่คาดหวังว่าจะแก้ปัญหาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า วิธีการสอนหนึ่งที่สามารถช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การใช้เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบ SQ4R ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การสำรวจ (Survey - S) สำรวจหัวข้อเรื่อง รูปภาพ กราฟ ตัวเลข เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง ขั้นที่ 2 การตั้งคำถาม (Question = Q) การตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านไปจะทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ขั้นที่ 3 การอ่านรายละเอียด (Read - R1) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 4 การบันทึก (Record = R2) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แนวคิด และรายละเอียดที่ตอบคำถามที่ได้อ่านจากบทอ่านในก่อนหน้านี้โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น ขั้นที่ 5 การท่องหรือจดจำ (Recite - R3) การท่องเป็นการย้ำความจำในประเด็นสำคัญ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการเขียนสรุปเรียบเรียง หรือย่อใจความสำคัญ หรือหัวข้อหลักใหญ่ ๆ ไว้ด้วยถ้อยคำที่ตนเองถนัดและเข้าใจมากที่สุด เพื่อสะดวกในการทบทวนและตอบคำถามที่ตั้งขึ้นก่อนหน้านี้ ขั้นที่ 6 การทบทวน (Reflect - R4) นักเรียนได้วิเคราะห์หรือสะท้อนความคิดในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จดบันทึกไว้หลังจากที่อ่านจบแล้ว อันเป็นแนวคิดของ Robinson (1961) โดยพัฒนามาจากการสอนแบบ SQ3R โดยในการสอนแบบ SQ4R จะช่วยสร้างวิธีการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ นักเรียนรู้วิธีการที่จะอ่านและจับใจความได้รวดเร็ว เข้าใจเนื้อหาที่ยากให้ง่ายขึ้น สามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้นาน นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้จักการเดาคำถามที่จะพบในแบบทดสอบ ซึ่งสอดคล้องกับชฎารัตน์ ภูทางนา (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และค่าดัชนีประสิทธิผลของการสอนแบบสื่อประสม มีค่าเท่ากับ .57 และวิธีการสอนแบบ SQ4R มีค่าเท่ากับ .52

ผู้วิจัยจึงจะพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งการพัฒนาการอ่านนั้นมีหลากหลายวิธี ไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด จึงมีความสนใจศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ4R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับ SQ4R ก่อนนี้แล้วแต่ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมในขั้นสะท้อนคิดและวิเคราะห์ วิจัย ผู้เรียนยังเกิดความสับสนในการทำกิจกรรม จึงต้องการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีความมั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษ และพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้มีระดับสูงขึ้น รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการสื่อสารภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R

สมมุติฐานการวิจัย

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค SQ4R มีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาวารินชำราบ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 143 คน

ตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุ่ม จำนวน 15 คน และโรงเรียนบ้านโคกสว่าง จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งหมด 45 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R จำนวนทั้งหมด 3 หน่วยการเรียนรู้ เวลาทำการทดลองเป็นเวลา 18 คาบ ๆ ละ 60 นาที โดยใช้ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567

2. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ ลักษณะปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก เพื่อใช้ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (1 ชั่วโมง) และหลังเรียน (1 ชั่วโมง) รวมเวลาทำแบบทดสอบ 2 ชั่วโมง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
2. ศึกษาหลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดรายวิชาภาษาอังกฤษ ปรับปรุงปีพุทธศักราช 2566 ของโรงเรียนบ้านคุ่ม โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาให้ตรงกับรายวิชาภาษาอังกฤษที่เลือกทำการศึกษา

3. ศึกษาตำราและเอกสารการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ
4. ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R
5. ศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R

6. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผนหน่วยการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแบบ SQ4R ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข

8. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแบบ SQ4R ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พร้อมทั้งแบบประเมินที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินที่ละชุดแผน

9. นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแบบ SQ4R ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อพิจารณาระดับความเหมาะสมเป็นรายแผน พบว่า ค่าเฉลี่ยการประเมินความเหมาะสมเท่ากับ 4.12 ถืออยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก

10. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทำการทดสอบ (Try-out) กับนักเรียนของโรงเรียนในที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน เพื่อตรวจสอบดูระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้สามารถปรับยืดหยุ่นให้อยู่ในระยะเวลาที่กำหนดไว้และสามารถนำไปใช้กับการทดลองได้

การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R

ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
2. ศึกษาหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษหลักสูตรปรับปรุงปีพุทธศักราช 2566 ของโรงเรียนห้วยคัม โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาให้ตรงกับจุดประสงค์และตัวชี้วัด รายวิชาภาษาอังกฤษที่เลือกทำการศึกษา
3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวคิดทฤษฎีในการสร้างแบบทดสอบหลักการออกข้อสอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
4. สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคแบบ SQ4R แบบอิงเกณฑ์ลักษณะปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
5. นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แบบปรนัย 20 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาแก้ไขจุดบกพร่อง
6. นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว พร้อมทั้งนำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ โดยใช้สูตรหาค่า IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2558) เพื่อพิจารณาการหาความสอดคล้องนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ทั้งนี้พบว่า แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60–1.00 ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะและข้อปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทำการทดลอง (try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน จากโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาวารินชำราบ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพ โดยวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่าแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .33-.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) อยู่ระหว่าง .11-.84 ก่อนนำไปใช้กับการทดลองจริง และนำคะแนนจากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน K-R20 (Kuder-Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .87
7. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างต่อไป

การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณ
2. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมีต่อชุดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 15 ข้อโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ด้วยการให้คะแนนโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
3. นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดทักษะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำแก้ไขปรับปรุง และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบหาค่าความเหมาะสมของแบบประเมินความพึงพอใจ เป็นรายข้อ
4. ทำการวิเคราะห์คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าเฉลี่ย โดยพบว่าแบบประเมินความพึงพอใจ มีความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, $S = .30$) นำคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสม มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อพิจารณาระดับความเหมาะสมเป็นรายข้อ ตั้งแต่ระดับ 3.51 ขึ้นไปจะถือเป็นข้อที่เหมาะสม และพบว่าค่าเฉลี่ยของแบบประเมินความพึงพอใจทั้งหมด เท่ากับ 4.51 ซึ่งว่าเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด

5. จัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจ เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอน โดยกำหนดรูปแบบและขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

Pretest	Treatment	Posttest
T1	X	T2

โดย T1 หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

X หมายถึง การสอนโดยใช้ชุดทักษะการอ่าน

T2 หมายถึง ทดสอบหลังเรียน (Posttest)

ใช้รูปแบบการทดสอบแบบ One Group Pretest - Posttest Design ในการทดลองครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน สำหรับการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ชี้แจงรายละเอียด จุดประสงค์การทดลอง รวมถึงรูปแบบวิธีการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างรับทราบ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ไปทำการทดสอบกับนักเรียนตัวอย่างก่อนทำการสอนด้วยเทคนิค SQ4R ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้

3. ดำเนินการทดลองตามกระบวนการที่ออกแบบไว้ คือ สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการสอนแบบเทคนิค SQ4R

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจชุดเดิมทำการทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง โดยการสลับข้อคำถามและตัวเลือกคำตอบ แล้วตรวจสอบให้คะแนนเก็บข้อมูลไว้

5. นำคะแนนทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample)

6. นำแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ให้นักเรียนทำการประเมิน จากนั้นนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วัดระดับความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ซึ่งได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจใช้เทคนิค SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S	t	P
ก่อนเรียน	45	20	8.80	2.31	21.55**	.000
หลังเรียน	45	20	14.09	2.02		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปจากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 2.31 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 14.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 2.02 แสดงให้เห็นว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R

ตารางที่ 2 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R

ลำดับ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S	แปลผล
1	กิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เร้าความสนใจ และมีขั้นตอนรูปแบบที่หลากหลาย	4.13	.76	มาก
2	กิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R มีขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องต่อเนื่องไม่สับสน	4.31	.73	มาก
3	กิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.49	.66	มาก
4	เวลาเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.00	.74	มาก
5	นักเรียนได้ฝึกคิดระหว่างที่อ่านบทเรียน	3.96	1.00	มาก
6	นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถามและหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้	4.27	.96	มาก
7	นักเรียนได้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม	4.09	.92	มาก
8	การฝึกการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนอ่านเนื้อหา บทความได้ง่ายขึ้น	4.36	.74	มาก
9	การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R แต่ละขั้นตอน ช่วยให้นักเรียน คิดวิเคราะห์ ตีความเรื่องที่อ่านได้อย่างเป็นระบบ	4.11	.96	มาก
10	การเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R ช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ภาษาอังกฤษของตน เพื่อนำเสนอข้อมูลอย่างมีเหตุผลมากขึ้น	4.09	.97	มาก
11	นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R ด้วยตนเองได้	3.93	.86	มาก
12	ใบงาน มีความหลากหลายและมีความยากง่ายในระดับที่เหมาะสม	4.13	.87	มาก
13	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา	4.04	.80	มาก
14	นักเรียนมีความภูมิใจในคะแนนที่ได้รับ	4.11	.88	มาก
15	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนในระดับ ที่สูงขึ้นและใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.56	.66	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.17	.41	มาก

สรุปจากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจหลังการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ความพึงพอใจหลังการอ่านของนักเรียนโดยรวม ($\bar{x} = 4.17$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่ 15 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นและใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ข้อที่ 3 กิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R สอดคล้องกับจุดประสงค์ ($\bar{x} = 4.49$) ข้อที่ 8 การฝึกการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นกลุ่มช่วยให้นักเรียนอ่านเนื้อหาบทความได้ง่ายขึ้น ($\bar{x} = 4.36$) ตามลำดับ

อภิปรายผลและสรุปการวิจัย

1. ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 20 ข้อ พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยได้ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ด้านองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมโดยใช้เทคนิค SQ4R ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ เมื่อถูกนำมาใช้ในการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่คาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องสามารถจดจำได้ดี เพราะเป็นเทคนิคที่ประกอบด้วยกลวิธีต่าง ๆ ทำให้การอ่านเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นการสอนแบบ SQ4R เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขั้นตอนการสอนที่ไม่ซับซ้อน ผู้อ่านได้อ่านอย่างมีทิศทาง โดยเริ่มจากขั้นง่าย เรียนรู้ไปทีละขั้น เหมือนกับการขึ้นบันได ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นไม่ตึงเครียดกับคำศัพท์ ไม่เบื่อหน่ายกับรูปการการเรียนรู้ จึงทำให้ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิม สอดคล้องกับ งานวิจัยของปาริชาติ ลาภวิบูลย์กิจ (2564) ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R กับเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 งานวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และงานวิจัยของวรารณ นันสถิตย์ (2563) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ได้ช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน จากขั้นตอนการสอนอย่างเป็นระบบ และยังเอื้อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จากการช่วยเหลือกัน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน นักเรียนที่เก่งสามารถช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่า มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตั้งคำถาม และ

ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทำให้เกิดการช่วยเหลือในเชิงทักษะการเรียนรู้ต่อกัน นักเรียนเกิดความรู้เชิงสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาที่เรียน ซึ่งส่งผลรวมให้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

2. ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) และ ($S = .41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในข้อที่ 15 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นและใช้ในชีวิตประจำวันได้มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ทั้งนี้เนื่องจาก การใช้เทคนิค SQ4R ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนากการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน มีระบบและวิธีการ มีแบบฝึกทักษะที่หลากหลายเข้าใจง่าย และทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นนักเรียนสนใจอยากเรียนรู้เพิ่มเติม มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกมลวรรณ เกตุงูา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของกฤษฎณ์ ศิริวรินทร์ (2566) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของชฎารัตน์ ภูทางนา (2563) เรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองชลขุ 1 (บุรวิทยาการ) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนด้วยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการอภิปรายผลข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R นั้นเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานทางความคิดและการกระทำอย่างมีระบบในด้านการอ่าน การตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง สามารถสะท้อน ถ่ายทอดความคิดด้วยภาษาของตนเอง และยังเป็นการสร้างสัมพันธ์กลุ่มที่ดีในชั้นเรียน ตลอดจนช่วยส่งเสริมความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลวิจัยไปใช้

1. ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ครูผู้สอนจำเป็นต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักวิธีตั้งคำถาม และฝึกตั้งคำถามในเชิงวิเคราะห์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีหลายขั้นตอน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องอธิบายแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ
2. ระหว่างการปฏิบัติชุดฝึกทักษะการอ่าน ครูผู้สอนควรลดบทบาทให้น้อยลง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ครูให้คำแนะนำปรึกษาในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาเท่านั้น และการเลือกบทอ่านที่ใกล้ตัวนักเรียน มีเนื้อหาเข้าใจง่าย เหมาะสมกับระดับชั้นที่สอน และเป็นบทอ่านที่แสดงทัศนคติของผู้เขียน มีทั้งข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาเทคนิค SQ4R ในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การใช้เกมเป็นฐาน หรือการเน้นภาระงาน เป็นต้น รวมถึงรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม และพัฒนาในรูปแบบบทเรียนออนไลน์ หรือบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
2. ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R ในรายวิชาอื่น เช่น วิชาภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์และมีคุณค่าต่องานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ เกตุภูงา. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2563.
- กฤษณ์ ศิริวิรินทร์. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2566.
- จันทร์พิมพ์ รังษี. การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2565.
- จิราเจต วิเศษดอนหวาย. ลาก่อน VUCA มาแล้ว BANI : ขวณ ผอ. ปรับตัวและโรงเรียนให้ทันการเปลี่ยนแปลง. (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 1 มีนาคม 2567). จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/652>.
- ชฎารัตน์ ภูทางนา. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองชลุง 1 (บุรีวิทยาคาร). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2563.
- ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา. “สมรรถนะของผู้นำทางการศึกษาเพื่อการอยู่รอดและเติบโตในยุค BANI World.” วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก. 9, 1 (มกราคม-เมษายน, 2564): ไม่มีเลขหน้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- ปาริชาติ ลาภวิบูลย์กิจ. การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R กับเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2564.
- โรงเรียนบ้านคุ่ม. รายงาน SAR โรงเรียนบ้านคุ่ม. ยโสธร: โรงเรียนบ้านคุ่ม, 2565.
- รวรรณ นันสถิต. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2563.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2560.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต ปีการศึกษา 2565. (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 1 ธันวาคม 2566). จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th/uploads/editor/files/Download/คะแนนสถิติระดับประเทศ%20ป.6.pdf>
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กทม: ประสานการพิมพ์, 2558.
- Alderson, J. C. *Assessing Reading*. Cambridge: Cambridge University, 2000.
- Robinson, F. P. *Effective study*. New York: Harper & Brothers, 1961.

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

The Relationship Between Educational Institution Administrators Characteristics and
Teachers Job Satisfaction in Educational Institutions under the Jurisdiction of the
Ubon Ratchathani primary Educational Service Area Office Area 2

กิติพันธ์ สุรวิตย์ สมาน อัศวภูมิ และพงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง

Kitiphan Surawit, Saman Asawapoom, and Pongsak Thongpanchang

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Master of Education Degree Educational Administration

Sisaket Rajabhat University

E-Mail: loveun.kitipan@hotmail.com

Received: June 17, 2024; Revised September 18, 2024; Accepted: September 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 310 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, $S = .59$)
2. ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, $S = .40$)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

Abstract

The research has the objective 1) to study the level of characteristics of educational institution administrators, 2) to study the level of job satisfaction of teachers in educational institutions, and 3) to study the relationship between the characteristics of educational institution administrators and satisfaction. In the work of teachers in educational institutions Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, the sample group used in this study was teachers in educational institutions Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, academic year 2023, number of 310 people. Obtained by stratified random sampling and proportional to the size of the educational institution. The tool used to collect data was a questionnaire with content validity from 5 experts. Questions with an IOC value of 0.60 and above were obtained and the reliability of the questionnaire was 0.98. Statistics used in data analysis were: Percentage, mean, standard deviation and Pearson correlation coefficient values.

The result findings were as follows.

1. Educational institution administrators Under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2 overall has the highest level of characteristics. ($\bar{x} = 4.52$, $S = .59$)
2. Teachers in educational institutions Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, overall they are satisfied with their work. at the highest level. ($\bar{x} = 4.72$, $S = .40$)
3. The relationship between educational institution administrators' characteristics and teachers' job satisfaction in educational institutions. Under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, it was found that overall there was a high level of positive relationship in all aspects. Significant at the .01 level.

Keywords: Characteristics of educational institution administrators, Teachers' job satisfaction

บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกประเทศใช้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง สำหรับประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาประสบกับปัญหาด้านการศึกษาหลายประการ ปัญหาบางอย่างได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ปัญหาบางอย่างแม้ว่าแก้ไขปรับปรุงแล้วแต่ก็ยังไม่หมดไป จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอยู่เป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมาระยะหนึ่งเราได้ยินคำว่า “การปฏิรูปการศึกษา” ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาให้ดีขึ้นจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ โดยมีบทบัญญัติกำหนดปรัชญา แนวคิดและกรอบการดำเนินการในเรื่องการบริหารจัดการศึกษา เพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ผู้บริหารถือเป็นเสาหลักของสถานศึกษา พฤติกรรมที่ผู้บริหารหรือผู้นำแสดงออก สื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งกับครูย่อมก่อให้เกิดผลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นทางลบหรือทางบวก และผลที่เกิดขึ้นนั้นอาจส่งผลไปในระยะยาวต่อการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติหน้าที่ของครู ฉะนั้นผู้ที่จะเป็นผู้บริหารหรือผู้นำได้จะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา โดยปราศจากซึ่งอคติและต้องมีความคิดในเชิงบวกหรือเชิงสร้างสรรค์ในทุก ๆ เรื่อง (นันทวัฒน์ อิทธิจาทร, 2555)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,529 คน จาก 217 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ตัวอย่าง 310 คน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านความร่วมมือ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จของงานและด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แยกออกเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่า ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51–5.00	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด
3.51–4.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามาก
2.51–3.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาปานกลาง
1.51–2.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาน้อย
1.00–1.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51–5.00	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด
3.51–4.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมาก
2.51–3.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปานกลาง
1.51–2.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อย
1.00–1.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและแปลผลของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

0.81–1.00	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.61–0.80	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง
0.41–0.60	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.21–0.40	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
0.00–0.20	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน (n=310)	ร้อยละ
1. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	118	38.10
ขนาดกลาง	156	50.30
ขนาดใหญ่	36	11.60
รวม	310	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	127	41.00
ระหว่าง 10-15 ปี	129	41.60
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	54	17.40
รวม	310	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 310 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีขนาดกลาง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 10-15 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านวิสัยทัศน์	4.39	.69	มาก
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.47	.61	มาก
ด้านภาวะผู้นำ	4.42	.81	มาก
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.83	.35	มากที่สุด
ด้านความร่วมมือ	4.44	.58	มาก
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.59	.49	มากที่สุด
รวม	4.52	.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, $S = .59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, $S = .35$) รองลงมาคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.59$, $S = .49$) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.47$, $S = .61$) ด้านความร่วมมือ ($\bar{x} = 4.44$, $S = .58$) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.42$, $S = .81$) และด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.39$, $S = .69$) ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.71	.48	มากที่สุด
ด้านลักษณะงาน	4.64	.60	มากที่สุด
ด้านการยอมรับนับถือ	4.63	.39	มากที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.53	.62	มากที่สุด
ด้านความสำเร็จของงาน	4.92	.16	มากที่สุด
ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน	4.88	.16	มากที่สุด
รวม	4.72	.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, $S = .40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จของงาน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.92$, $S = .16$) รองลงมาคือ ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ($\bar{x} = 4.88$, $S = .16$) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 4.71$, $S = .48$) ด้านลักษณะงาน ($\bar{x} = 4.64$, $S = .60$) ด้านการยอมรับนับถือ ($\bar{x} = 4.63$, $S = .39$) และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.53$, $S = .62$) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (X_2) ด้านภาวะผู้นำ (X_3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_4) ด้านความร่วมมือ (X_5) และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (X_6) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Y_1) ด้านลักษณะงาน (Y_2) ด้านการยอมรับนับถือ (Y_3) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (Y_4) ด้านความสำเร็จของงาน (Y_5) และด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน (Y_6)

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_{total}
X_1	1	.226**	.436**	.233**	.445**	.293**	.292**
X_2		1	.190**	.156**	.292**	.484**	.272**
X_3			1	.146**	.369**	.304**	.315**
X_4				1	.337**	.249**	.355**
X_5					1	.528**	.289**
X_6						1	.281**
X_{total}							1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านความร่วมมือและด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน 0.292, 0.272, 0.315, 0.355, 0.289 และ 0.281 ตามลำดับ โดยที่ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ยังมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เช่นกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความร่วมมือ ด้านภาวะผู้นำและด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ
2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จของงาน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการยอมรับนับถือและด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานตามลำดับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ชลธิชา โฆษิต, 2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพและด้านความรู้ทางวิชาการ ตามลำดับและสอดคล้องกับการศึกษาของ

(วิภาลัย วงษา, 2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ลัดดาวัลย์ ใจไว, 2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสถานศึกษาศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสถานศึกษาศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับการศึกษาของ (ธนิศา เลหาภิชาติชัย, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หน่วยงานและการจัดการ เพื่อนร่วมงาน การได้รับการยอมรับนับถือ การนิเทศงานลักษณะงาน การเลื่อนตำแหน่ง ผลประโยชน์เกื้อกูล เงินเดือนและสภาพการทำงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ธนิศา เลหาภิชาติชัย, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 44 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 176 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และสอดคล้องกับการศึกษาของ (ศุภมาส วิสัยนาม, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและคิดเชิงรุกในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาและความไว้วางใจในการกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาและการให้อิสระในการทำงานของครู

2. ความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสถานศึกษาและห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและเหมาะสมกับนักเรียนและควรส่งเสริมให้ครูมีความแปลกใหม่และท้าทายความสามารถในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ทราบถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา โฆษิต. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2562.
- ธนิศา เลหาภิชาติชัย. คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560.
- นนทวัฒน์ อิทธิจามร. แรงจูงใจ : บทเรียนสำคัญที่สุดของความสำเร็จระดับตำนาน. กรุงเทพฯ: เอ็ดดูเคชั่น ไมนด์ โกลด์ มัลติมีเดีย, 2555.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- ลัดดาวัลย์ ใจไว. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.
- วิภาลัย วงษา. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2563.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2564.
- ศุภมาส วิสัยนาม. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2560.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. “Determining sample size for research activities,” *Educational and Measurement*. 30, 1 (1970): 607–610.

สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2
State of Early Childhood Education in The Digital Age by The School Administrators Under
The Jurisdiction of The Area Education Office, Ubon Ratchathani 2

จิระนันท์ สาระไทย¹ วรณภา โคตรพันธ์² และชวนคิด มะเสนะ²
Jiranan Sarathai¹ Wannapa Khotthaphan² and Chuankid masena²

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
¹Master of Education, Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
²Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: jiranan.sg65@ubru.ac.th

Received: June 17, 2024; Revised August 5, 2024; Accepted: August 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 150 คน รวมทั้งหมด 226 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัล พบว่า 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการวางแผน ออกแบบ วิเคราะห์หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ทันยุคสมัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดประสบการณ์ แบบเรียนโปรแกรมสำเร็จรูประดับปฐมวัย มีการนิเทศการสอนในชั้นเรียน 3) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีการวิเคราะห์ผลการวัดและประเมินพัฒนาการรายชั้นเรียน/รายบุคคลและจัดทำข้อมูลสารสนเทศระดับปฐมวัย 4) ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ควรจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย การเปรียบเทียบและแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ยุคดิจิทัล

Abstract

The purposes of this research are 1) To study the management of early childhood education in the digital age by school administrators affiliated with the Area Education Office, Ubon Ratchathani, District 2., 2) To compare the management of early childhood education in the digital age among school administrators categorized by position, work experience, and school size. And 3) To study the management strategies of early childhood education in the digital age among school administrators. The sample for this research consisted of 76 school administrators and 150 teachers, totaling 226 participants, selected through stratified random sampling. The research utilized a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .96 and structured interviews. The target group for the interviews consists of 6 individuals, including school administrators and early childhood teachers, selected through purposive sampling. Statistical analysis techniques included percentages, means, standard deviations, t-tests, and F-tests and content analysis.

The result findings were as follows.

1. The digital-era academic management of early childhood education by school administrators under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani District 2 Area Education Office is generally perceived to be highly effective, overall, it is at a high level, the area with the highest average is Learning Experience Organization, followed by Assessment and Development Evaluation and Learning Media and Technology, the area with the lowest average is Curriculum and Curriculum Administration.

2. School administrators and early childhood educators, despite holding different positions, share similar opinions regarding the digital-era academic management of early childhood education. School administrators and early childhood educators with different levels of work experience have statistically significant differences in their opinions regarding the digital-era academic management of early childhood education, with a significance level of .05. School administrators and early childhood educators from schools of different sizes have statistically significant differences in their opinions regarding the digital-era academic management of early childhood education, with a significance level of .01.

3. Guidelines for Managing Early Childhood Education in the Digital Age 1) In curriculum and curriculum management, school administrators should establish a vision and mission that focuses on the use of digital technology.

This involves promoting the use of technology in planning, designing, and analyzing curricula, as well as developing curricula to provide opportunities for all stakeholders to be involved in curriculum improvement. 2) In terms of organizing learning experiences, school administrators should promote and support teachers in developing plans for learning experience plans that are up-to-date and in line with the advancements in technology. They should utilize information technology to assist in organizing learning experiences and implement pre-designed early childhood curriculum programs. Additionally, instructional guidance should be provided in classrooms. 3) In the realm of assessment and development measurement, administrators promote teachers to assess development using pre-designed software. They analyze assessment results and development progress at both classroom and individual levels, compiling early childhood information data. 4) In terms of media and technology for learning, budgets are allocated to develop internet infrastructure promote teachers to design innovative digital technology media and use up-to-date teaching materials.

Keywords: Management of Early Childhood Education, Comparison and Approaches to Academic Administration in Early Childhood Education, Digital age.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้มีผลกระทบต่อบริบทของโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสัมผัสได้ทั้งในด้านส่วนบุคคลและส่วนราชการ (สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, 2560) จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี สังคม สิ่งแวดล้อม และ การใช้เทคโนโลยีส่งผ่านข้อมูลมีการเชื่อมต่อกันอย่างรวดเร็ว ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการวางแผนการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ ศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เท่าทันของการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งระบบการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศเท่าทันโลกแห่งอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ และแนวคิดในการบริหารงานของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะทางด้านไอที ต้องมีการวางแผนการบริหารงานในยุคดิจิทัล และส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ครูสามารถจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรม หรือแนวทางใหม่ ๆ ที่จะเชื่อมโยง ความคิด ความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนยุคดิจิทัล (จินณวัตร ปะโคทั้ง, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะทางด้านวิชาการและผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ธีระ รุณเจริญ, 2550) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นการเริ่มต้นในการบ่มเพาะเด็กให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีทักษะความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (early childhood) ซึ่งอยู่ในวัยที่คุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญากำลังเริ่มต้นอย่างเต็มที่ (สุภาวดี หาญเมธี, 2561) ส่งผลให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กในช่วงอายุนี้นี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐาน การพัฒนาทางสมองและบุคลิกภาพ เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเน้นพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาและการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจรวมไปถึงมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานและพัฒนาผู้เรียน โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยบริหารงานจัดการศึกษา ส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จะทำให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารโรงเรียน ที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ (ธนกร นิโรธ, 2559) การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานและกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์ เช่นเดียวกับ (พิมพ์จันทร์ พรหมมาตย์, 2561) งานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และเป็นคนดี คนเก่ง ซึ่งการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนงานวิชาการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้เกิดความสะดวก ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ส่งเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครู การจัดทำแบบเรียน E-Learning สำหรับใช้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จัดการเรียนการสอนและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น การเรียนออนไลน์ แอปพลิเคชัน เกมการเรียนรู้ เป็นต้น (พิพัฒน์พงศ์ ม่วงกล้า และคณะ, 2564) 3) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดอบรมครู บุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในห้องเรียน และให้ความสำคัญกับการสะท้อนกลับ (Feedback) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีช่วยในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 4) ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล ส่งเสริมการใช้แอปพลิเคชันในการสื่อสาร นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน จัดอบรมครู บุคลากรของสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา (พระอนันต์ ธมมวิริโย และคณะ, 2564) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะต้องดำเนินการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการวางแผนการพัฒนาและบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในด้านการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ส่งผลให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน ทันสมัย เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และยกระดับการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวนโรงเรียน 206 แห่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 180 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 355 คน รวมทั้งสิ้น 535 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 76 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 226 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 6 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามคุณสมบัติดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง 1) มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไป 2) มีผลงานเป็นประจักษ์ด้านการยอมรับของผู้บริหารสถานศึกษาและสังคมว่าเป็นแบบอย่างมีจิตวิญญาณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติ เช่น รางวัลครูสุตติรางวัลครูสภา เป็นต้น 3) ได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา อาทิคุณเพื่อเป็นประโยชน์แก่วิชาชีพตลอดระยะเวลาปฏิบัติงาน เช่น รางวัลผู้บริหารดีเด่น รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC Award) เป็นต้น

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโดยมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังนี้ 1) มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป 2) มีผลงานเป็นประจักษ์ที่เป็นการยอมรับของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนร่วมวิชาชีพและสังคมว่าเป็นแบบอย่างมีจิตวิญญาณครู เช่น รางวัลครูผู้สอนดีเด่นระดับปฐมวัย รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC Award) เป็นต้น 3) ได้รับรางวัลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เช่น รางวัลระดับเขตพื้นที่การศึกษา รางวัลระดับชาติ ผลงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน รางวัลครูผู้สอนดีเด่นระดับปฐมวัย เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก ตามวิธีของ Likert แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) เกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์ใน

การทำงานและขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัล จำนวน 40 ข้อ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .80-1.00 ใช้ในการสอบถาม นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ และด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานีเขต 2

2. นำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากตัวอย่างทั้งในรูปแบบออนไลน์และลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบสอบถามจากตัวอย่างทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้ทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่และหาร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแจกแจงหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) และเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe'
4. วิเคราะห์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	76	33.63
1.2 ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	150	66.37
รวม	226	100.00

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
2. ประสบการณ์ทำงาน		
2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	73	32.30
2.2 ตั้งแต่ 5-10 ปี	65	28.76
2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	88	38.94
รวม	226	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
3.1 ขนาดเล็ก	108	47.79
3.2 ขนาดกลาง	104	46.02
3.3 ขนาดใหญ่	14	6.19
รวม	226	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยระดับปฐมวัย จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 66.37 และส่วนใหญ่มิ่ประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 38.94 และส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 47.79

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.20	.61	มาก	1
2. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	4.18	.64	มาก	2
3. ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.04	.68	มาก	3
4. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	3.94	.62	มาก	4
รวม	4.09	.61	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.20$) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{x} = 4.18$) และด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.04$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{x} = 3.94$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง					
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอนระดับปฐมวัย		t	P
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	3.86	.58	3.98	.64	-1.30	.20
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.20	.65	4.20	.59	.14	.89
3. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	4.12	.65	4.21	.63	-1.02	.31
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.99	.66	4.06	.69	-.69	.49
รวม	4.04	.59	4.11	.61	-.76	.45

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 จำแนกประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน								
	ต่ำกว่า 5 ปี			ตั้งแต่ 5 -10 ปี			มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	3.87	.62	มาก	4.10	.69	มาก	3.88	.55	มาก
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.11	.58	มาก	4.33	.63	มาก	4.19	.62	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	4.06	.63	มาก	4.32	.67	มาก	4.17	.60	มาก
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.86	.67	มาก	4.17	.67	มาก	4.09	.68	มาก
รวม	3.98	.59	มาก	4.23	.65	มาก	4.08	.57	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.11$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.86$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.33$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{x} = 4.10$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.19$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{x} = 3.88$)

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.29	1.14	3.01*	.05
	ภายในกลุ่ม	223	84.80	.38		
	รวม	225	87.09			
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.73	.86	2.34	.10
	ภายในกลุ่ม	223	82.26	.37		
	รวม	225	83.99			
3. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.31	1.16	2.91	.06
	ภายในกลุ่ม	223	88.72	.40		
	รวม	225	91.03			
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	3.72	1.86	4.07*	.02
	ภายในกลุ่ม	223	101.70	.46		
	รวม	225	105.42			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.23	1.11	3.10*	.05
	ภายในกลุ่ม	223	80.14	.359		
	รวม	225	82.37			

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรและด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการวัดและประเมินพัฒนาการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร

ประสบการณ์ทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 -10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี	-	- .23*	- .01*
ตั้งแต่ 5 -10 ปี	-	-	.22*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี กับตั้งแต่ 5-10 ปี และตั้งแต่ 5-10 ปี กับมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ประสบการณ์ทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 -10 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี	-	- .31*	- .23*
ตั้งแต่ 5 -10 ปี	-	-	.08
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ตั้งแต่ 5-10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา								
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรและการบริหาร หลักสูตร	3.41	.22	น้อย	4.40	.45	มาก	4.51	.48	มากที่สุด
2. ด้านการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้	3.67	.27	มาก	4.70	.39	มากที่สุด	4.58	.47	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมิน พัฒนาการ	3.72	.30	มาก	4.59	.58	มากที่สุด	4.63	.49	มากที่สุด
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการ เรียนรู้	3.56	.37	มาก	4.49	.61	มาก	4.35	.55	มาก
รวม	3.59	.21	มาก	4.55	.48	มากที่สุด	4.52	.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{x} = 3.72$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{x} = 4.71$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.70$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{x} = 4.40$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ($\bar{x} = 4.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.35$)

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวน สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	57.79	28.89	219.89**	.00
	ภายในกลุ่ม	223	29.30	.13		
	รวม	225	87.09			
2.ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	57.68	28.84	244.43**	.00
	ภายในกลุ่ม	223	26.31	.12		
	รวม	225	83.99			
3.ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	43.29	21.64	101.08**	.00
	ภายในกลุ่ม	223	47.75	.21		
	รวม	225	91.04			
4.ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	47.87	23.93	92.73**	.00
	ภายในกลุ่ม	223	57.55	.26		
	รวม	225	105.42			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	51.33	25.66	184.40**	.00
	ภายในกลุ่ม	223	31.03	.14		
	รวม	225	82.36			

**มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	-	-1.00*	-1.11*
ขนาดกลาง	-	-	-1.11
ขนาดใหญ่	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	-	-1.02*	-.90*
ขนาดกลาง	-	-	.12
ขนาดใหญ่	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	-	-.87*	-.91*
ขนาดกลาง	-	-	-.03
ขนาดใหญ่	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	-	-.94*	-.79*
ขนาดกลาง	-	-	.14
ขนาดใหญ่	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่อยู่ในสถานศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดกลาง และ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยระดับปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการวัดและประเมินพัฒนาการไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร มีการวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นและวางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารการศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการวางแผน ออกแบบ วิเคราะห์หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร จัดทำหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาในทุกด้าน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร มีระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ทุกเวลา และใช้เทคโนโลยีในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

3.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ทันสมัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดประสบการณ์ โดยครูมีการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี แบบเรียน โปรแกรมสำเร็จรูประดับปฐมวัย และสื่อตามInternet เช่น YouToube แอปพลิเคชันต่าง ๆ เป็นต้น มีการนิเทศการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.3 ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของเด็กตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินพัฒนาการระดับปฐมวัย โดยการจัดตั้งกลุ่มไลน์เพื่อเป็นช่องทางสะท้อนผลการประเมินเด็ก มีการวิเคราะห์ผลการวัดและประเมินพัฒนาการรายชั้นเรียน/รายบุคคลและจัดทำข้อมูลสารสนเทศระดับปฐมวัย ทำวิจัยเพื่อการศึกษา และใช้เทคโนโลยีมาจัดเก็บข้อมูล เช่น google drive เป็นต้น

3.4 ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ระดับปฐมวัย จัดงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา มีการจัดอบรมการผลิตสื่อและส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้แก่ครูและบุคลากร ส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เลือกใช้โปรแกรม สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สนับสนุนการใช้สื่อมัลติมีเดีย, นิทาน e-book, แบบเรียนโปรแกรมสำเร็จรูป เป็นต้น มีการสะท้อนผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยให้ความสำคัญของนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผนการปฏิรูปประเทศนโยบายรัฐบาลนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564-2570 ที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้และทักษะในการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในอนาคต มีการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสมรรถนะ มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษาส่งผลให้การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษานั้นดีตามไปด้วย สอดคล้องกับอรรถชัย แก้ววิชัย (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า ภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าด้านการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ตามลำดับ และสอดคล้องกับคนาวรรณ พันธุ์โชติ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2560) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติในด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการเรียนรู้ และต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและส่งเสริมการดำเนินงานที่มุ่งเน้นเทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสุพัตรา คำพันธ์ (2566) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับภคพร เลิกนอก (2563) ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามสถานภาพ เพศ และประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับพิมพ์จันทร์ พรหมมาตย์ (2561) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ครูปฐมวัยและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดประสบการณ์และการจัดการวัดและประเมินพัฒนาการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ประสบการณ์ทำงานมีผลต่อความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้า มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา สอดคล้องกับคนาวรรณ พันธุ์โชติ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2560) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่าทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกัน สอดคล้องกับจุฑารัตน์ เพ็ชรแสนงาม (2563) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามระยะการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีระยะการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กมีสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างของขนาดสถานศึกษาทั้งในด้านบริบท การขาดแคลนงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สื่อและอุปกรณ์ต่างๆที่จำกัดและจำนวนของบุคลากรที่น้อยกว่า ส่วนสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สูงกว่าตามลำดับ อาจเป็นเพราะบริบทความพร้อม งบประมาณ รวมไปถึงเทคโนโลยีและสื่อและอุปกรณ์ต่างๆมีความพร้อมในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับกฤตภัทรกร ศิริภรณ์นิโกติน, จรัส อติวิทยากรณ์ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2564) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผู้บริหารขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ ในภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับสุพัตรา คำพันธ์ (2566) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการวางแผน ออกแบบ วิเคราะห์หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของคนาวรรณ พันธุ์โชติ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้เสนอแนวทางไว้ว่าขอความอนุเคราะห์ผู้ที่มีความรู้มาช่วยในการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และผู้บริหารควรให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Reinhardt (2010) ได้ศึกษา ความคาดหวังเกี่ยวกับหลักสูตรและการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อประสบการณ์และความสำเร็จของเด็กอนุบาล เพื่อวิเคราะห์ความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในการกำหนดจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักสูตรซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก พบว่า ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียน

คาดหวังให้นักเรียนประสบความสำเร็จในสาระวิชาความรู้และความสามารถ เพื่อจะได้เรียนรู้ทักษะ การคิดและทักษะทางสังคม พัฒนาประสบการณ์โดยรวมทุกด้าน และคาดหวังให้นักเรียนมีประสบการณ์โดยการบูรณาการหลักการของโปรแกรม โดยเน้นทางด้านสังคมและปฏิบัติ โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การร่วมมือกันระหว่างครูผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครอง

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ทันยุคสมัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดประสบการณ์โดยครูมีการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีแบบเรียนโปรแกรมสำเร็จรูประดับปฐมวัย สอดคล้องกับจินตนาภ ใจเชื้อ, ภารดี อนันต์นวิ และมนสิข สีทธิสมบุรณ์ (2564) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดชลบุรี ได้เสนอแนวทางไว้ว่าจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ 3R8C สอดคล้องกับ Noraini, Bakare, and Sharifah (2015) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ในการสอนทางไกลโดยเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางดิจิทัล ได้เสนอแนวทางไว้ว่าจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้ง ด้านสื่ออุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้แก่ครูและนักเรียน การพัฒนาครูด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ มีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินพัฒนาการครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของเด็กตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินพัฒนาการระดับปฐมวัย สอดคล้องกับพิพัฒน์พงศ์ ม่วงกล้า และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้เสนอแนะแนวทางดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการวัดและประเมินผล ดำเนินการสนับสนุนใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวัดและประเมินผล มีการกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานของทั้งโรงเรียน สอดคล้องกับ พระอนันต์ ธมมวิริโย (นามทอง), สุนทร สายคำ และประจิตร มหาหิง (2564) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้ให้แนวทางดังนี้ ควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ใช้เครื่องมือสำหรับการพัฒนาคุณภาพภายในโรงเรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง นำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพ

ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ระดับปฐมวัยจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา มีการจัดอบรมการผลิตสื่อและส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้แก่ครูและบุคลากร ส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลเลือกใช้โปรแกรม สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับ พระอนันต์ ธมมวิริโย (นามทอง), สุนทร สายคำ และประจิตร มหาหิง (2564) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้เสนอแนะแนวทางดังนี้ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล สอดคล้องกับ Dostal et al. (2018) ได้ศึกษา Digital intelligence-New concept in context of future of school education เพื่อศึกษาวิธีการที่เป็นไปได้ในการพัฒนาอัจฉริยภาพทางดิจิทัลในภาคการศึกษาในโรงเรียน ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีว่า ทักษะทางคอมพิวเตอร์เบื้องต้น การค้นคว้าหาความรู้แล้วส่งผลให้ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น ความคิดที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีความจำเป็นที่ระบบโรงเรียนจะต้องมีส่วนในการช่วงเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานเหล่านี้ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเรื่องอัจฉริยภาพทางดิจิทัลตั้งแต่วัยเด็กเหล่านี้จะต้องใช้โลกดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร ใช้ค้นคว้าหาความรู้ หรือการเรียนรู้แบบ e-learning สะท้อนให้เห็นว่า การเสริมสร้างนักเรียนตั้งแต่ในระดับประถมศึกษามีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องเร่งดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการสรุปผลการวิจัยอภิปรายผล สภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 พบว่าด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมน้อยที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำเป้าหมาย/ตัวชี้วัด การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน มีการประชุมสะท้อนผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) มาใช้ในสถานศึกษา เช่น การใช้โปรแกรม SWOT Online Analysis เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการช่วยผู้บริหารสถานศึกษาในการวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผลในการนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายรูปแบบเพื่อเปิดโอกาส ให้ชุมชนหรือคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยได้อย่างครอบคลุม

2. ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดงบประมาณพัฒนาโครงสร้างเครือข่าย Internet / WIFI เพื่อให้นักเรียนและครูเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต (WIFI) สมาร์ททีวี คอมพิวเตอร์ ระบบการเรียนการสอนทางไกล DLIT เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อวางแผนในการจัดหา สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัลและแหล่งการเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัยมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤติภัทรกร ศิริภัทรนิธิโกสิน, จรัส อติวิทยารณ และนิรันดร์ จุลทรัพย์. “การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่,” การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12. 25 มิถุนายน 2564; มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. หาดใหญ่. 2564. หน้า 1344-1361.
- คนาวรรณ พันธุ์โชติ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. “สภาพ และปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3,” วารสาร Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences 1. 1 (เมษายน-มิถุนายน 2560): 12-26.

จิณณวัตร ปะโคทั้ง. **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต, 2561.

จินดาภัส ใจเชื้อ, ภารดี อนันต์นาวี และมนสิข สิริสมบุญ. “รูปแบบการบริหาร จัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดชลบุรี,” **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 6, 12 (ธันวาคม 2564): 376-391.

จุฑารัตน์ เพ็ชรแสนงาม. **การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563.

ธนกร นิโรธ. **การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2559.

ธีระ รุญเจริญ. **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. ขอนแก่น: ข้าวฟ่าง, 2550.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.

พระอนันต์ ธรรมวิริโย (นามทอง), สุนทร สายคำ และประจิตร มหาหิง. “การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1,” **วารสาร Journal of Modern Learning Development**. 6, 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2564): 273-275.

พิพัฒน์พงศ์ ม่วงกล้า และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**. 13, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564): 376-391.

พิมพ์จันทร์ พรหมมาตย์. **การศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2561.

ภคพร เล็กนอก. “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4,” **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น**. 7, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2563): 151-166.

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), สำนักงาน. **แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก, 2560.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **พลิกโฉมการเรียนรู้ก้าวสู่ยุคดิจิทัลกระทรวงศึกษาธิการ 128 ปี**. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี, 2563.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2560.

สุพัตรา คำพันธ์. “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1,” **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**. 3, 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2566): 365-380.

สุภาวดี หาญเมธี. **คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function สำหรับครูปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไทย, 2561.

อรทัย แก้ววิชัย. **การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2564.

Dostal, J. et al. “Digital Intelligence-New Concept in Context of Future School of Education,” **Paper presented at the ICERI 2017 Conference**; 16-18 November 2017; Seville, Spain, 2017. pp. 3706-3712.

Noraini, H.H, K.K. Bakare and S.Sharifah. “The Roles of Administrators in Distance Education Programme: A Case at Higher Learning Institutions,” **International Journal of Social Science and Humanity**. 5, 5 (May 2015): 479-482.

Reinhardt, V. **Training Nonhuman Primates to Cooperate During Handling Procedures: A Review**. New York: Hacourt Barce World, 2010.

รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21

ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

The Teacher Development Model for the English Teaching and Learning Management Skills in the 21st Century of the Primary Schools in the Lower Northeastern Region

รุจิรดา ศรีสุธรรม สุรศักดิ์ ศรีกระจำง และจิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์

Rujirada Srisutham, Surasak Srikrachang, and Jittimaporn Sihawong

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

E-mail: Yayayada55@gmail.com

Received: June 9, 2024; Revised August 22, 2024; Accepted: August 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ 3) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตัวอย่างของการวิจัยระยะที่ 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 728 คน กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยระยะที่ 2 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ ระยะที่ 3 ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี ดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีดำเนินการของรูปแบบ การประเมินรูปแบบ และ เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาครู ทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research aimed 1) to study the elements, the needs and the guidelines of the teacher Development model for the English teaching and learning management skills in the 21st century of the primary in the lower Northeastern region 2) to construct the teacher Development model for the English teaching and learning management skills in the 21st century of the primary in the lower Northeastern region and 3) to evaluate the teacher Development model for the English teaching and learning management skills in the 21st century of the primary in the lower Northeastern region. The sample used in the study consisted of 3 phases as follows: Phase 1, were divided into step for 602 administrators and teachers and 8 administrators and teachers for in-depth interview, Phase 2, to examined the model by a group of 9 experts for focus group discussion, and phase 3; to evaluate suitability, possibility, and usefulness by 20 stakeholders interviewing was done for data collection. The instrument used for this research were observation form, questionnaire, semi-structured interview, and focus group interview. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, modified priority needs index, and content analysis.

The results of this research were as follows.

1. to study the elements, the needs and the guidelines for the English teaching and learning management skills in the 21st century of the primary schools consisted of 5 elements: instructional design, positive classroom management, child center learning, using materials of digital technology and educational innovation, and measurement and evaluation as overall were at high level of the suitability evaluation.

2. to construct the teacher Development model for the English teaching and learning management skills in the 21st century of the primary schools was as follows: principle, objective, procedure, evaluation and success conditions as overall were at high level of the suitability and possibility evaluation.

3. to evaluate the teacher Development model for the English teaching and learning management skills in the 21st century of the primary schools, the result of evaluation for suitability, possibility and utility was at the highest level in overall.

Keywords: The Teacher Development Model, the English Teaching and Learning Management Skills in the 21st Century

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านการเมือง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีการพัฒนาทางการศึกษาโดยเฉพาะภาษาที่เป็นมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกยอมรับ คือภาษาอังกฤษ แต่ก็มีข้อจำกัดและจุดอ่อนด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอยู่มาก รัฐบาลได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของไทย ทำให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 4 พ.ศ. 2552-2561 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันในทุกระดับ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของประเทศโดยตรง จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักสำหรับใช้เป็น

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs and 8Cs) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศและกำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีต่าง ๆ การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดระบบการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดโครงสร้างในการปฏิบัติงานของบุคลากรและการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ ทั้งยังมีบทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตน และมีการให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ (เข้มทอง ศิริแสงเลิศ, 2555) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูคือบุคคลที่คอยส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ครูมีทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในการวางแผนการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ ผลิตรายการการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้านความคงทนในการเรียนรู้ให้มากที่สุด หากแต่ผลการประเมินความสามารถด้านภาษาอังกฤษของครูตามกรอบ (Common European Framework of Reference for Languages : CEFR) พบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษของประเทศไทยมีความรู้ ความสามารถตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากลอยู่ในระดับ A2 มากที่สุด คือ ครูมีความสามารถใช้และเข้าใจประโยคในชีวิตประจำวันในระดับกลาง (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความรู้ความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของครู ไม่เพียงแต่เฉพาะครูผู้สอนภาษาอังกฤษเท่านั้น ซึ่งครูเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทศนา แหมมณี (2542) ที่ได้รับการส่งเสริมครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จ ควรใช้นวัตกรรมทางการบริหารในการพัฒนาบุคลากรที่เป็นครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นหนทางในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21 และพัฒนาให้ครูมีทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในการวางแผนการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ ผลิตรายการการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลด้านความคงทนในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทเด่นชัดในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ๆ เพื่อให้การพัฒนาจัดการศึกษาในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและคุณภาพ จึงมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้มีความรู้ มีทักษะ และเจตคติที่ดีในการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการบริหารจัดการศึกษาจะมีคุณภาพได้นั้นมิใช่อยู่ว่าผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียวแต่ต้องขึ้นอยู่การแสดงบทบาทในการบริหารงานของผู้บริหารว่าได้มีการบริหารงานตามแนวคิด ทฤษฎีหรือกรอบมาตรฐาน ตลอดจนมีพฤติกรรมการบริหารที่ส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เป็นผลสำเร็จ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วางแผน ตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียนร่วมกับบุคลากรและชุมชน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นโยบายรัฐที่กำหนดไว้คือสามารถผลิตและพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณภาพมากที่สุด ทั้งเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติ

ต่อไป ผู้วิจัยเห็นได้ว่าการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ยังมีปัญหาในด้านของการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาที่รับผิดชอบต้องส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนให้สอดคล้องและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาสู่ระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยในแต่ละระยะของการวิจัย ทั้ง 3 ระยะ ดังนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้
  - ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 โดยการสังเคราะห์หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวิเคราะห์เนื้อหา การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลในแบบวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด จำนวน 12,240 คน ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 364 คน และครู จำนวน 364 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 728 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98 โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) โดยวิธีการระบุและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามสูตรของ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 4 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา (ปีการศึกษา 2563 ปีการศึกษา 2564 และ ปีการศึกษา 2565) จำนวน 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2. การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้มาจากการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มาเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 3.1 ขอบข่ายการพัฒนา 3.2 กระบวนการพัฒนา 3.3 วิธีการพัฒนา องค์ประกอบที่ 4 การประเมิน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ นำร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษา ที่เป็นที่ยอมรับทางสังคมโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ กลุ่มเป้าหมายในการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการประเมินรูปแบบ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย คณาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และครู โดยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งวิธีการสังเคราะห์เนื้อหาสรุปสาระสำคัญที่นำไปใช้และนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 โดยสังเคราะห์หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบด้วยการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมรายด้าน

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	อันดับ
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล		
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.24	.47	ปานกลาง	4.55	.42	มากที่สุด	.28	3
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	3.25	.46	ปานกลาง	4.53	.43	มากที่สุด	.28	4
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.24	.46	ปานกลาง	4.62	.43	มากที่สุด	.29	2
ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา	2.79	.53	ปานกลาง	4.70	.42	มากที่สุด	.40	1
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.23	.48	ปานกลาง	4.51	.49	มากที่สุด	.28	5
ภาพรวม	3.15	.46	ปานกลาง	4.58	.43	มากที่สุด	.30	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$, $S = .46$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ($\bar{x} = 3.25$, $S = .46$) สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, $S = .43$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.70$, $S = .42$)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมรายด้าน พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เรียงอันดับสูงที่สุดไปต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา (PNI = .40) รองลงมา คือ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI = .29) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (PNI = .28) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (PNI = .28) และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (PNI = .28) ตามลำดับ

2. ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามองค์ประกอบโดยภาพรวม

องค์ประกอบของรูปแบบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบ	4.38	.48	มาก	4.39	.43	มาก
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.38	.39	มาก	4.44	.35	มาก
3. วิธีดำเนินการของรูปแบบ	4.31	.49	มาก	4.27	.48	มาก
4. การประเมินรูปแบบ	4.35	.55	มาก	4.44	.48	มาก
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.33	.48	มาก	4.41	.46	มาก
รวมเฉลี่ย	4.35	.47	มาก	4.39	.44	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามองค์ประกอบโดยภาพรวม พบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, $S = .47$) ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, $S = .44$)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามองค์ประกอบโดยภาพรวม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามองค์ประกอบโดยภาพรวม

องค์ประกอบของรูปแบบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบ	4.70	.45	มากที่สุด	4.76	.43	มากที่สุด	4.83	.42	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.75	.25	มากที่สุด	4.85	.36	มากที่สุด	4.96	.39	มากที่สุด
3. วิธีดำเนินการของรูปแบบ	4.60	.49	มากที่สุด	4.63	.51	มากที่สุด	4.81	.44	มากที่สุด
4. การประเมินรูปแบบ	4.60	.49	มากที่สุด	4.57	.51	มากที่สุด	4.78	.46	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.75	.48	มากที่สุด	4.59	.48	มากที่สุด	4.84	.38	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.68	.43	มากที่สุด	4.69	.45	มากที่สุด	4.84	.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามองค์ประกอบโดยภาพรวม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, $S = .42$) รองลงมา คือ ความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, $S = .45$) และ ความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, $S = .43$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็นและแนวทางของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการสังเคราะห์หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษาและ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ดังนี้

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สรุปคือผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 52.81 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 45.02 จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 50.32 และทำงานอยู่ในโรงเรียน

ขนาดกลาง จำนวน 331 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 51.56 เมื่อพิจารณาโดยรวมจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 642 คน ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูมากกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

1.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 13 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก และ ลำดับที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาแนวทางของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน สรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็นของการสัมภาษณ์ในภาพรวม ได้ดังนี้ องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ดังนี้

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีรายละเอียดประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ ประกอบด้วย 3.1) ขอบข่ายการพัฒนา 3.2) กระบวนการพัฒนา 3.3) วิธีการพัฒนา 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน คือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อเรียงลำดับก็พบว่า ความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความเป็นไปได้และความเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษารายองค์ประกอบ ความต้องการจำเป็นและแนวทางของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.1 ผลการศึกษารายองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีผลสรุปว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการ

ออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษาและ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่กล่าวว่า แนวคิดการเรียนรู้สำหรับครู คือ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ยังเป็นไปตามแนวคิดของ Kay (2010) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ความรู้ใหม่ ๆ และนวัตกรรมที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนทุกคนสามารถสร้างความรู้ความสามารถและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ได้อย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2560) ที่กล่าวเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กตกผลึกทางความคิดได้ด้วยตัวเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กตามวัยและให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็ก และนอกจากนี้ในยุคศตวรรษที่ 21 ครูต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงต้องรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ ครูจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการศึกษาได้หลากหลาย และสามารถชี้ให้เด็กเห็นถึงข้อดีข้อเสีย และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

1.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีสรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นทั้งของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 โดยมีเทคโนโลยีเป็นฐาน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง จึงมีความต้องการในการพัฒนาด้านนี้มากที่สุด ซึ่งสรุปผลดังกล่าวนี้เป็นไปตามที่ UNESCO (2015) ที่กล่าวถึงทักษะสำคัญที่สุดสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและสื่อ เหมือนดังที่วิจารณ์ พานิช (2555) ที่ได้อธิบายถึงคุณลักษณะพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ว่าจะต้องมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) โดยครูต้องมีการออกแบบการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดระบบประเมินแบบผสมผสานมีการใช้เครื่องมือสื่อสารสารสนเทศเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sahin (2009) ที่ศึกษาหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูจะต้องมีทักษะการคิดระดับสูงที่เรียกว่าทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของโลกในปัจจุบัน ผู้เรียนควรจะรู้วิธีการใช้ความรู้และทักษะของพวกเขา ทักษะการเรียนรู้เหล่านี้สามารถสรุปได้ภายใต้ 3 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย ทักษะสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการชี้นำตนเองเมื่อมีปัญหาการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงในข้อเสนอการแก้ปัญหาในเวลาเดียวกันกับปัญหาเหล่านั้นนอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้จำเป็นต้องมีวิธีการใหม่และหลังสมัยใหม่หลักการออกแบบการเรียนการสอนที่ดูเหมือนจะตอบสนองความต้องการของศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนและการใช้หลักการของการออกแบบการสอนหลังสมัยใหม่ที่สามารถเสนอวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นข้อสรุปที่ดีสำหรับการออกแบบการเรียนการสอนที่จะต้องพิจารณาจุดเหล่านี้จึงจะประสบความสำเร็จเมื่อทำงานบนทักษะการคิดระดับสูง

1.3 ผลการศึกษาแนวทางของการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สรุปผลองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิในการร่างรูปแบบ ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการพัฒนาควรกระชับ ชัดเจน มีรายละเอียดหรือโครงสร้างที่ไม่มากเกินไปเพราะเป้าหมายหลักเป็นการพัฒนาครูตามเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบอยู่แล้ว อีกทั้งในการอบรมพัฒนาก็ไม่ควรใช้เวลาามากเนื่องจากครูมีภาระงานที่ต้องปฏิบัติการสอนประจำอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามองค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 5 ด้าน ก็สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2550) ที่ได้ให้ทัศนะองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบและ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ สมาน อัสวภูมิ (2550) ที่ได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์รูปแบบออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) บริบทของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ และ 5) การประเมินผลรูปแบบ และ Joyce, Weil and Calhoun (2011) ที่ได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะมี 4 องค์ประกอบสำคัญได้แก่เป้าหมายของรูปแบบ หลักการ ข้อตกลงเบื้องต้น และมโนทัศน์พื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการอภิปรายผล

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีรายละเอียดประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ ประกอบด้วย 3.1) ขอบข่ายการพัฒนา 3.2) กระบวนการพัฒนา 3.3) วิธีการพัฒนา 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวรินทร์ แก้วพรม (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และการมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ ขององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของลักษณ์พร เข้มขัน (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกันคือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เมื่อเรียงลำดับ ก็พบว่า ความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความเป็นไปได้และความเหมาะสม อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเพื่อ

นำมาเป็นกรอบในการสร้างรูปแบบพร้อมให้ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเป็นอย่างดีและจากผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างปรากฏว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเล็งเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่เหมาะสม ความเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ เวชกามา (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งการสร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในด้านการพัฒนาสมรรถนะครูด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การอบรมสัมมนาปฏิบัติการ 2) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และ 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อนำไปใช้จริงมีผลการประเมินการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีผลการประเมินรูปแบบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นแนวทางให้หน่วยงานของภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น และสถานศึกษา นำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษา ให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพโดยตรงต่อผู้เรียน

2. จากผลการวิจัยที่สรุปว่า ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา มีความต้องการจำเป็นการพัฒนาสูงสุด หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปกำหนดเป็นนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาครู รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา สำหรับครูภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นในลักษณะการวิจัยและพัฒนา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนาครูด้านทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา สำหรับครูภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ควรมีการทบทวนเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบพระคุณทุนสนับสนุนในการทำวิจัยจากมูลนิธิกนก โตสุรัตน์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของงานวิจัย และสนับสนุนทุนการวิจัยจนดำเนินการสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยดี รวมทั้งด้วยความกรุณาและเมตตาจิตในการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัยของผู้วิจัยตลอดมาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม พร้อมทั้งให้ความดูแลตรวจสอบ เสนอแนะ แก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. “หน่วยที่ 6 การบริหารจัดการเรียนรู้” ในประมวลชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553.
- เชาวรินทร์ แก้วพรม. “รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3,” วารสารวิชาการธรรมศาสตร์. 21, 4 (2564): 195-212.
- ัญญลักษณ์ เวชกามา. รูปแบบพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2562.
- ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส, 2550.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.
- ลักษณ์พร เข้มขัน. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูภาษาอังกฤษในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2563.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552 -2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- . มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่, 2562.
- วิจารณ์ พานิช. วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสอภุชงค์, 2555
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (The Common European Framework of Reference for Languages: CEFR) ระดับขั้นประถมศึกษา. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2558.
- สมาน อัครภูมิ. “การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก,” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 2, 2 (2550): 76-85.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

- Kay, K. **21st century skills: Why they matter, what they are, and how we get there.** In Bellanca, J., & Brandt, R. (Eds.), **21st century skills: Rethinking how students learn.** Bloomington, IN: Solution Tree Press, 2010.
- Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," **Journal Education and Psychology Measurement.** 3, 30 (1970): 607-610.
- Joyce, B., M. Weil, and E. Calhoun. **Models of Teaching.** Boston MA: Pearson Education, 2011.
- Sahin, M. C. "Instructional design principles for 21st Century Learning Skills," **Procedia-Social and Behavioral Sciences.** 1, 1 (January 3, 2009): 1464-1468.
- UNESCO. **Education in Thailand: An OECD-UNESCO Perspective, Reviews of National Policies for Education.** OECD Publishing, 2015.

ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

The Path – Goal Theory Leadership of School Administrators that Affect the Effectiveness of Educational Institutions under the Surin Primary Educational Service Area Office 3

นำโชค มณีเขียว พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสมาน อัสวภูมิ

Namchoke Maneekeaw, Pongsak Thongpanchang and Saman Asawapoom

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Master of Education Degree Educational Administration

Sisaket Rajabhat University

E-Mail: stu6530117120@ssku.ac.th

Received: June 23, 2024; Revised September 4, 2024; Accepted: September 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 338 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยกำหนดให้ขนาดของโรงเรียนเป็นตามสัดส่วนของชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, $S = .31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุน มีระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, $S = .35$) รองลงมาคือ ด้านบรรลุผลสำเร็จ ($\bar{x} = 4.58$, $S = .38$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.56$, $S = .38$) และด้านการสั่งการ ($\bar{x} = 4.52$, $S = .31$) ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, $S = .16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีระดับประสิทธิภาพมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, $S = .60$) รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ($\bar{x} = 4.57$, $S = .41$) ด้านความสำเร็จในการบริหารงาน ($\bar{x} = 4.54$, $S = .39$) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ($\bar{x} = 4.53$, $S = .48$) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{x} = 4.51$, $S = .31$) ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสั่งการ ด้านการสนับสนุน ด้านการมีส่วนร่วม และด้านบรรลุผลสำเร็จ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสั่งการ (X_1) ด้านการสนับสนุน (X_2) ด้านการมีส่วนร่วม (X_3) และด้านบรรลุผลสำเร็จ (X_4) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สมการพยากรณ์ คะแนนดิบ

$$\hat{y} = 4.17 + 0.14 (X_2) + 0.14 (X_1) + 0.30 (X_4) + 0.22 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{z} = 0.05 (X_2) + 0.13 (X_1) + 0.11 (X_4) + 0.04 (X_3)$$

จากสมการที่ได้มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์

$$(t = 31.28, P - \text{value} = 0.00)$$

มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

$$(R^2_{\text{adj}} = 0.06)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมาย ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

Abstract

This research has the objective to study 1) To study the level of leadership and the goals of educational institution administrators. Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 2) Effectiveness level of the educational institution Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 3) Study the relationship between the leadership goals of school administrators and the effectiveness of the school. Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 and 4) to create an equation for predicting the leadership style and goals of school administrators that affect the effectiveness of the school. Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 the sample groups used in this study were: Teachers in educational institutions Under the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 3, academic year 2023, totaling 338 people, using the sample size determination table of Krejci and Morgan and select the sample using a simple random method. Set the size of the school to be proportional to the grade. The instrument used to collect data was a questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The result findings were as follows:

1. Leadership methods and goals of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 3, overall and in each aspect. Is at the highest level ($\bar{x} = 4.54, S = .31$) When considering each aspect, it was found that the support aspect It has the highest level of leadership in the target way ($\bar{x} = 4.60, S = .35$), followed by the achievement aspect ($\bar{x} = 4.58, S = .38$), the participation aspect ($\bar{x} = 4.56, S = .38$) and command ($\bar{x} = 4.52, S = .31$), respectively.

2. Effectiveness of the educational institution Under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 3, overall and in each aspect. Is at the highest level ($\bar{x} = 4.55$, $S = .16$) When considering each aspect, it was found that the environment in educational institutions It has the highest level of effectiveness ($\bar{x} = 4.59$, $S = .60$), followed by satisfaction with teachers' work performance ($\bar{x} = 4.57$, $S = .41$) and success. in administration ($\bar{x} = 4.54$, $S = .39$) in learner characteristics and media Teacher innovation and technology ($\bar{x} = 4.53$, $S = .48$) and academic achievement ($\bar{x} = 4.51$, $S = .31$), respectively.

3. Leadership is the goal of educational institution administrators in all 4 areas, namely: commanding Support side Participation and achievement It has a relationship with the effectiveness of educational institutions. Under the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 3, with statistical significance at the 0.01 level.

4. The equation for predicting the leadership path of educational institution administrators can predict the leadership path of educational institution administrators. Command aspect (X_1), support aspect (X_2), participation aspect (X_3) and achievement aspect (X_4) with the effectiveness of the educational institution. Under the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 3.

Forecasting equations, raw scores

$$\hat{y} = 4.17 + 0.14 (X_2) + 0.14 (X_1) + 0.30 (X_4) + 0.22 (X_3)$$

Forecasting equations, standard scores

$$\hat{z} = 0.05 (X_2) + 0.13 (X_1) + 0.11 (X_4) + 0.04 (X_3)$$

From the equation obtained there is a linear relationship with the criterion variable.

($t = 31.28$, $P - \text{value} = 0.00$).

There is a prediction coefficient.

$$(R_{adj}^2 = 0.06)$$

Keywords: Path-Goal Theory Leadership, Effectiveness of Educational Institutions

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อให้สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยต้องการให้ประชากรของประเทศสามารถร่วมมือและแข่งขันกับประชาคมโลกอื่น ๆ ในสภาพปัจจุบัน สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ผลมาจากแต่ละประเทศมีการมุ่งมั่นพัฒนาประเทศของตนเองให้มีความเจริญและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งขันในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมกันอย่างมาก ส่งผลให้รัฐบาลหน่วยงานและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดการปฏิรูปการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนนักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น ผู้บริหารนับว่าเป็นตัวแปรสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษามักแปรปรวนไป

ตามผู้บริหารเสมอ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการบริหารโรงเรียนมากเพราะโรงเรียนเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคม การจัดการศึกษาในโรงเรียนจึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการบริหารโรงเรียนจึงเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องนำเอานโยบายไปปฏิบัติมีการกำหนดแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ การบริหารงานไม่ที่จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน (สุประวีณ์ สุนัยตะคุ, 2554)

ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมาย เริ่มจากความพยายามที่จะอธิบายถึงประเด็นข้อโต้แย้งจากผลการวิจัยที่รัฐโอไฮโอ โดยเฉพาะประเด็นที่พบว่าในบางครั้งพฤติกรรมที่มุ่งงานได้ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตมากกว่าพฤติกรรมที่มุ่งคนทฤษฎีนี้อาศัยแนวคิดจากทฤษฎีความคาดหวังใน 3 องค์ประกอบคือ EP expectancy, PO expectancy และ Valence มาใช้ เพื่ออธิบายว่า พฤติกรรมของผู้นำมีอิทธิพลต่อการจูงใจและความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างไร โดยมีพฤติกรรม 4 รูปแบบ คือ 1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับถึงสิ่งที่จะทำและกำหนดแนวปฏิบัติให้มีตารางการทำงานและมาตรฐานการประเมินผลงานคล้ายกับพฤติกรรมการมุ่งงานหรือมุ่งโครงสร้างงาน 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน คำนี้ถึงฐานะความเป็นอยู่ ความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานน่าสนใจ มีมิตรภาพคล้ายกับพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม มีการปรึกษาหารือซึ่งกันและกันขอความเห็นหรือข้อเสนอแนะและนำความเห็นมาประกอบการตัดสินใจ 4) ภาวะผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จกำหนดจุดหมายท้าทายคาดหวังให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานสูงสุดและนำพาสู่ความเชื่อมั่นในตัวเองสูง (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557)

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารต้องทำให้เกิดขึ้นโรงเรียนที่มีความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา เพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมบูรณาการผสมผสานสภาพของโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จของการทำงานให้โรงเรียนเกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณาความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายในการบริหารงานที่ดี เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาตามพันธกิจและเป้าประสงค์ พัฒนาผู้บริหาร ครูให้เป็นมืออาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,741 คน จาก 233 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดตัวอย่าง 338 คน และตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กำหนดให้ขนาดของโรงเรียนเป็นตามสัดส่วนของชั้นภูมิ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการสั่งการ ด้านการสนับสนุน ด้านการมีส่วนร่วมและด้านบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความสำเร็จในการบริหารงาน ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แยกออกเป็น การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่นๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่และการหาร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51–5.00	หมายความว่า	ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายมากที่สุด
3.51–4.50	หมายความว่า	ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายมาก
2.51–3.50	หมายความว่า	ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายปานกลาง
1.51–2.50	หมายความว่า	ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายน้อย
1.00–1.50	หมายความว่า	ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51–5.00	หมายความว่า	ประสิทธิผลของสถานศึกษามากที่สุด
3.51–4.50	หมายความว่า	ประสิทธิผลของสถานศึกษามาก
2.51–3.50	หมายความว่า	ประสิทธิผลของสถานศึกษาปานกลาง
1.51–2.50	หมายความว่า	ประสิทธิผลของสถานศึกษาน้อย
1.00–1.50	หมายความว่า	ประสิทธิผลของสถานศึกษาน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
ขนาดเล็ก	176	52.10
ขนาดกลาง	162	47.90
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ไม่เกิน 10 ปี	165	48.80
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	173	51.20
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 338 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 52.10 และมีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ข้อมูลระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านการสั่งการ	4.52	.31	มากที่สุด
2. ด้านการสนับสนุน	4.60	.35	มากที่สุด
3. ด้านการมีส่วนร่วม	4.56	.38	มากที่สุด
4. ด้านบรรลุผลสำเร็จ	4.58	.38	มากที่สุด
รวม	4.54	.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, $S = .31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุน มีระดับภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, $S = .35$) รองลงมาคือ ด้านบรรลุผลสำเร็จ ($\bar{x} = 4.58$, $S = .38$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.56$, $S = .38$) และด้านการสั่งการ ($\bar{x} = 4.52$, $S = .31$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ข้อมูลระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.51	.31	มากที่สุด
ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน	4.53	.47	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู	4.57	.41	มากที่สุด
ด้านความสำเร็จในการบริหารงาน	4.54	.39	มากที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	4.59	.60	มากที่สุด
ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู	4.53	.48	มากที่สุด
รวม	4.55	.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, $S = .16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, $S = .60$) รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ($\bar{x} = 4.57$, $S = .41$) ด้านความสำเร็จในการบริหารงาน ($\bar{x} = 4.54$, $S = .39$) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ($\bar{x} = 4.53$, $S = .48$) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{x} = 4.51$, $S = .31$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสั่งการ (X_1) ด้านการสนับสนุน (X_2) ด้านการมีส่วนร่วม (X_3) และด้านบรรลุผลสำเร็จ (X_4)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4
X_1	1			
X_2	.802**	1		
X_3	.450**	.549**	1	
X_4	.487**	.584**	.976**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสั่งการ (X_1) ด้านการสนับสนุน (X_2) ด้านการมีส่วนร่วม (X_3) และด้านบรรลุผลสำเร็จ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการสั่งการ (X_1) มีความสัมพันธ์ .28 2) ด้านบรรลุผลสำเร็จ (X_4) มีความสัมพันธ์ .25 3) ด้านการมีส่วนร่วม (X_3) มีความสัมพันธ์ .22 และ 4) ด้านการสนับสนุน (X_2) มีความสัมพันธ์ .21

4. ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ตารางที่ 5 การถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าของตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวแปร	R	R^2	R^2_{adj}	SE_{est}	t
X_1	0.08	0.007	0.004	0.163	0.000
X_2	0.21	0.046	0.043	0.159	0.000
X_3	0.22	0.048	0.046	0.156	0.000
X_4	0.25	0.062	0.059	0.158	0.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ พบว่า ชุดของตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารได้สูงสุดคือ ด้านบรรลุผลสำเร็จ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .25$) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ($R^2_{adj} = .059$) สามารถร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ ($SE_{est} = \pm 15$)

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ ค่าคงที่ ค่าความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P – Value
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	4.167	.133		31.283	.000
X ₁	.143	.275	.133	3.149**	.002
X ₂	.140	.304	.045	3.251**	.001
X ₃	.215	.502	.043	2.067*	.009
X ₄	.297	.695	.107	2.778**	.006

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ด้านการสนับสนุน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้สูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) = .140 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) = .045 รองลงมาได้แก่ ด้านการสั่งการ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้สูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) = .143 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) = .133 ด้านบรรลุผลสำเร็จ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้สูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) = .297 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) = .107 และด้านการมีส่วนร่วม สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้สูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) = .215 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) = .043

จากตารางที่ 6 สามารถสร้างพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ คะแนนดิบ

$$\hat{y} = 4.17 + 0.14 (X_2) + 0.14 (X_1) + 0.30 (X_4) + 0.22 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{z} = 0.05 (X_2) + 0.13 (X_1) + 0.11 (X_4) + 0.04 (X_3)$$

จากสมการที่ได้มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์

$$(t = 31.28, P - \text{value} = 0.00)$$

มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

$$(R_{\text{adj}}^2 = 0.06)$$

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม มีภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุน มีภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบรรลุผลสำเร็จ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการสั่งการ ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีประสิทธิภาพของสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความสำเร็จในการบริหารงาน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครูและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสั่งการ ด้านการสนับสนุน ด้านการมีส่วนร่วมและด้านบรรลุผลสำเร็จกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สมการพยากรณ์คะแนนดิบ

$$\hat{y} = 4.17 + 0.14 (X_2) + 0.14 (X_1) + 0.30 (X_4) + 0.22 (X_3)$$

สมการพยากรณ์คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{z} = 0.05 (X_2) + 0.13 (X_1) + 0.11 (X_4) + 0.04 (X_3)$$

จากสมการที่ได้มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์

$$(t = 31.28, P - \text{value} = 0.00)$$

มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

$$(R^2_{\text{adj}} = 0.06)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านการสนับสนุน ด้านการบรรลุผลสำเร็จ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการสั่งการ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้มีการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะนำไปสู่การปฏิบัติงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณ เทพประสิทธิ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระดับภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน และสอดคล้องกับการศึกษาของฉันทลวาลัย สารสุข (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษาและประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามการรับรู้ของครูปฏิบัติการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความสำเร็จในการบริหารงาน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครูและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและการศึกษายุคปัจจุบันส่งผลให้สถาบันการศึกษามีความ

จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้มีการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์ในการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นมืออาชีพและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภูมิภัทร สุวรรณศรี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิถิเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน คาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของณัฏฐาวัลย์ สารสุข (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามการรับรู้ของครูผู้ปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมภาวะผู้นำวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประยุกต์กับการทำงานในทุกด้านมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญ อำนาจความสะดวกในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ เกิดความอยากเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นส่วนที่สนับสนุนให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภาวิตา อ้นสกุล (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถิทางเป้าหมายกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถิทางเป้าหมายกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของณัฏฐาวัลย์ สารสุข (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4. การพยากรณ์ภาวะผู้นำวิถิทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์ ($t = 31.283$, $P\text{-value} = .000$) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ($R^2_{adj} = .059$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรลุผลสำเร็จ มีค่าสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการสั่งการและด้านการสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์พัทธรา เมืองอินทร์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 อำเภอเทิง จังหวัดเชียงรายการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมากและสมมติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r=0.785^{**}$ และสอดคล้องกับการศึกษาของภูมิภัทร สุวรรณศรี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิถิเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่า สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงวิถิเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีเรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำแบบบรรลุผลสำเร็จและผู้นำแบบมีส่วนร่วมโดย

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .74 สามารถร่วมกัน พยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ได้ร้อยละ 55 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงาน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ให้แก่ครูและสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในอาชีพ

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สะอาด ร่มรื่นเป็นระเบียบ ปลอดภัย สวยงาม น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน และสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมด้านการเรียนและอาคารสถานที่ที่สามารถใช้งานได้ตรงตามความเหมาะสมกับการใช้งานในการจัดการเรียนรู้และมีบรรยากาศเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษาความสามารถรายด้านของภาวะผู้นำแบบวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การศึกษาภาวะผู้นำแบบสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ทราบถึงภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562.
- เนื้ทลวาลัย สารสุข. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2563.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- พิมพ์พัทธา เมืองอินทร์. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, 2560.
- ภาวิตา อ้นสกุล. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทางเป้าหมายกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, 2561.

- ภูมิภัทร สุวรรณศรี. ภาวะผู้นำเชิงวิถีเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน
คาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2560.
- วิโรจน์ สารัตนะ. การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ, 2557.
- สุประวีณ์ สุนัยตะคุ. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี,
2554.
- สุวรรณา เทพประสิทธิ์. ภาวะผู้นำเชิงวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเมื่องคัลญบุรี, 2561.
- Krejcie, Robert V. and M. Morgan. "Determining sample size for research activities," *Educational and Psychological
Measurement*. 30, 6 (October 1970): 607–610.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

The Relationship Between Creative Leadership of School Administrators and Teamwork of
Teachers Under The Secondary Education Service Area Office Sisaket Yasothon

ปิยะพงษ์ ป้องกัน พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสมาน อัสวภูมิ
Piyapong Pongkun, Pongsak Thongpanchang and Saman Asawapoom

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Master of Education Degree Educational Administration Sisaket Rajabhat University
E-Mail: piyapong@ssk.ac.th

Received: July 29, 2024; Revised September 7, 2024; Accepted: September 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู 2) ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาและ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 346 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธรโดยภาพรวม มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามการรับรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารทีมงาน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
2. ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมมีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ด้านการยอมรับนับถือ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูงในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีมของครู

Abstract

This research has the objective to study the level of creative leadership of school administrators according to perception of teachers. Study the level teamwork of teachers under the secondary education service area office Sisaket Yasothon. and studying the relationship between the creative leadership of school administrators and teamwork of teachers under the secondary education service area office Sisaket Yasothon. The sample group used in this study is

representative of the population. teachers in educational institutions Under the the secondary education service area office Sisaket Yasothon totaling 346 people. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table and obtained through multi-stage sampling. The tool used to collect data was a questionnaire. The questionnaire has a reliability coefficient of 0.98. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The result findings were as follows.

1. School administrators in the Sri Saket-Yasothon Secondary Education Service Area, as perceived by teachers, generally exhibit a high level of creative leadership. The aspect of team management received the highest rating.
2. Teachers in schools under the Sri Saket-Yasothon Secondary Education Service Area, overall, demonstrate a high level of teamwork. The aspect of respect and acceptance received the highest rating.
3. The relationship between creative leadership of school administrators and teamwork of teachers under the secondary education service area office Sisaket Yasothon was rated at the high positive correlation for overall aspect and was presented statistical significance at 0.01.

Keywords: creative leadership of school administrators, Teamwork of teachers

บทนำ

ในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันสูงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและเทคโนโลยี ตลอดจนด้านการศึกษาของไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เช่นในปัจจุบันนี้สังคมต้องการสิ่งใหม่ ๆ แนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาประเทศเพื่อแข่งขันกับนานาชาติ การสร้างสรรค์ เป็นการดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนหรือการพัฒนาของเดิมให้ดียิ่งขึ้น สิ่งที่มีชีวิตเท่านั้นที่จะมีความสร้างสรรค์ เนื่องจากการสร้างสรรค์เป็นความคิดระดับสูง อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตเพียงชนิดเดียวบนโลกที่มีความสร้างสรรค์สามารถพัฒนาตน พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ทุกองค์กรมีความจำเป็นที่จะต้องผู้นำที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและเป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง เพื่อสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายด้วยความสำเร็จ สามารถก้าวทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นในปัจจุบันนี้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการสร้างผู้นำที่มีศักยภาพและมีพลังทางบวกจะทำให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การพัฒนาได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ภาวะผู้นำจึงเป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมที่มี ความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำหรือผู้บริหารยุคใหม่ เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษา (รัชฎาภรณ์ อัครจันทร์, 2560)

การทำงานเป็นทีมเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตามในการทำงานหรือดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในหน่วยงานที่เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน หรือการทำงานเป็นทีม ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้บริหารและครูควรสนใจ และให้ความสำคัญต่อการศึกษาการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นแนวทางหลักที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิผลของการทำงานสูงสุด (ไพโรจน์ บาลัน, 2551)

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญในการบริหารงานภายในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติจะมีเป้าหมายที่ชัดเจน แต่การนำไปปฏิบัติยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ ประเด็นที่น่าสนใจคือบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนาของครูและนักเรียน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกจากนี้ การทำงานเป็นทีมของครูก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ครูสามารถ

แบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 3,456 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากประชากร 3,456 คน จะได้ขนาดของตัวอย่างจำนวน 346 คน จากนั้นกำหนดจำนวนของตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนในแต่ละขนาดของสถานศึกษา แล้วใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถามช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถามช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีมของครู เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แยกออกเป็น การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ของข้อคำถาม แต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่าได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลของค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลของค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle, William and Stephen, 1998)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .90-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .71-90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .51-70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .31-50 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00-30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน (n=346)	ร้อยละ
1. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	9	2.60
ขนาดกลาง	119	34.40
ขนาดใหญ่	64	18.50
ขนาดใหญ่พิเศษ	154	44.50
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	164	47.40
ระหว่าง 10-15 ปี	86	24.90
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	96	27.70
รวม	346	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 346 คน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมาเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.40 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 18.50 และสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 2.60 ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.40 รองลงมาคือประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.70 และประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.90 ตามลำดับ

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านความยืดหยุ่น	4.20	.64	มาก
2. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.21	.68	มาก
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.21	.73	มาก
4. ด้านการบริหารทีมงาน	4.23	.70	มาก
5. ด้านการแก้ไขปัญหา	4.20	.69	มาก
รวม	4.21	.65	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารทีมงาน ($\bar{x} = 4.23$, $S = .70$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.21$, $S = .68$) ด้านการสร้างแรงจูงใจ ($\bar{x} = 4.21$, $S = .73$) ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{x} = 4.20$, $S = .64$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.21$, $S = .65$)

3. วิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. การมีเป้าหมายเดียวกัน	4.34	.56	มาก
2. การสื่อสารที่ดี	4.26	.63	มาก
3. การไว้วางใจ	4.32	.62	มาก
4. การมีส่วนร่วม	4.29	.66	มาก
5. การยอมรับนับถือ	4.40	.62	มาก
รวม	4.32	.58	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการยอมรับนับ ($\bar{x} = 4.40$, $S = .62$) ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ($\bar{x} = 4.34$, $S = .56$) ด้านการไว้วางใจ ($\bar{x} = 4.32$, $S = .62$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.29$, $S = .66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสื่อสารที่ดี ($\bar{x} = 4.26$, $S = .63$)

4. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_{total}
X_1	0.74**	0.77**	0.77**	0.74**	0.67**	0.79**
X_2	0.72**	0.77**	0.75**	0.74**	0.64**	0.78**
X_3	0.72**	0.77**	0.73**	0.72**	0.60**	0.76**
X_4	0.78**	0.82**	0.78**	0.77**	0.66**	0.82**
X_5	0.78**	0.83**	0.79**	0.79**	0.67**	0.83**
X_{total}	0.79**	0.84**	0.81**	0.80**	0.69**	0.84**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูงในทิศทางบวก ($r_{xy} = 0.84$) เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาแต่ละด้าน (Y_{tot}) พบว่ามีความสัมพันธ์กันระดับสูงใน ทิศทางบวก จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้การสื่อสารที่ดี (Y_2) ($r_{xy} = 0.84$) การไว้วางใจ (Y_3) ($r_{xy} = 0.81$) การมีส่วนร่วม (Y_4) ($r_{xy} = 0.80$) และการมีเป้าหมายเดียวกัน (Y_1) ($r_{xy} = 0.79$) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลางในทิศทางบวก จำนวน 1 ด้าน คือการยอมรับนับถือ (Y_5) ($r_{xy} = 0.69$)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, $S = .65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารทีมงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.23$, $S = .70$) รองลงมาคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.21$, $S = .68$) ด้านการสร้างแรงจูงใจ ($\bar{x} = 4.21$, $S = .73$) ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{x} = 4.20$, $S = .64$) และด้านการแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.20$, $S = .69$) ตามลำดับ
2. ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, $S = .58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยอมรับนับถือ ($\bar{x} = 4.40$, $S = .62$) มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ($\bar{x} = 4.34$, $S = 0.56$) ด้านการไว้วางใจ ($\bar{x} = 4.32$, $S = .62$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.29$, $S = .66$) และด้านการสื่อสารที่ดี ($\bar{x} = 4.26$, $S = .63$) ตามลำดับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูงในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยคือ ด้านการแก้ไขปัญหา ด้านการบริหารทีมงาน ด้านความยืดหยุ่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการสร้างแรงจูงใจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จากผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำมีความสำคัญสูงสุดในทุกระดับขององค์กร ซึ่งมีผลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง และดำเนินตามนโยบายขององค์กร โดยในปัจจุบันจะเห็นว่าผู้บริหารยุคใหม่มีวิธีการที่แสดงออกถึงความสามารถในการจูงใจ ประสานงานกับบุคลากรและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบงกช วิจิตร (2560) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายได้ออยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย ภู่อาร (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกในองค์กรมาทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน สนับสนุนช่วยเหลือกัน ใช้ความรู้ทักษะประสบการณ์ร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถ บุคลากรในองค์กรมีภาระหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกัน แต่ต้องขับเคลื่อนการทำงานไปพร้อม ๆ กันด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ ความสามัคคี เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลำเทียน เผ่าอาจ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตรารัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราดโดยรวมและรายได้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา อุ่มสิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า โดยรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำงานในองค์กรจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กร ในการไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่วางไว้ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยการทำงานเป็นทีมจะดึงเอาความสามารถของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ออกมาให้เป็นความสามารถของทีม เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างกันอีกทั้งช่วยแก้ปัญหาได้ดีกว่าการทำงานคนเดียวซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเตชินธ์ อินทบำรุง (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในภาพรวมพบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับมาก และเป็นไปในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย ภู่อาร (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวก กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างหลากหลาย ถูกต้อง เหมาะสม วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาที่ชัดเจน และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว รวมถึงความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้ส่งไปยังผู้รับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน ทำให้การปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาขององค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมาน อัสวภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ขวัญฤทัย ภู่อาระ. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ สถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2562.

เตชินณ์ อินทบำรุง. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตาม
การรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560.

บงกช วิจบ. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรีสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น. 2556.

ไพโรจน์ บาลัน. ทักษะการบริหารทีม. กรุงเทพฯ: แอดทีฟพริ้นท์ จำกัด, 2551.

รัชฎากรณ์ อัครจันทร์. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, 2560.

ลำเทียน ฟ้าอาจ. การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.

อริศรา อุ่มสิน. การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2560.

Krejcie, R. V. and D. W. Morgan. "Determining sample size for research Activities" **Education and Psychological Measurement**. 30, 3 (September 1970): 607-610.

Hinkle, D. E., William, W., and Stephen, G. J. **Applied statistics for the behavioral sciences**. 4th ed. Houghton Mifflin, 1998.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1

Development on Mathematical Reasoning of Brain-Based Learning Management of Secondary 2
in Educational Opportunity Expansion School Under The Office of
The Sisaket Primary Educational Service Area Office 1

หทัยชนก แถมวัน ขจิตา สมเนตร และธีรวุฒิ เอกะกุล

Hathaichanok Thamwan, Kajita Somnate and Theerawut Akakul

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Master of Education Program in Research Methodology, Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: hathaichanok.tg65@ubru.ac.th

Received: July 24, 2024; Revised November 7, 2024; Accepted: November 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่องการให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านตำแยหนองเม็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 16 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนโรงเรียนบ้านเปือยประชาสามัคคี จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มควบคุม ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิตโดยสมองเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมการให้เหตุผล จำนวน 3 ฉบับ แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ชุด แบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ข้อ และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.79/81.25
2. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 56.25 ของจำนวนตัวอย่าง รองลงมา ได้แก่ ระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.75 ของจำนวนตัวอย่าง, ระดับ 4 และระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของจำนวนตัวอย่างตามลำดับ

คำสำคัญ: การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การให้เหตุผลทางเรขาคณิต ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to develop brain-based learning management on geometric reasoning in Mathematics course of secondary 2 in Educational Opportunity Expansion School Under the Office of the Sisaket Primary Educational Service Area Office 1, to had efficiency according to the criteria of 80/80. 2) To compare the achievement of secondary 2 who received brain-based learning in the experimental group and the control group. In the school, opportunities were extended under the office of the Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 3) to study the level of mathematical reasoning of secondary 2. The samples used in this study were two group of secondary 2 students in semester 2, academic year 2023. The experimental group was 1 classroom, 16 students from Ban Tamyae Nong Mek School. The control group was 16 students at Ban Puai Pracha Samakkhi School. Both schools were under the Sisaket Educational Service Office 1. Cluster Random sampling was used, using schools as the sampling unit. Tools used include learning management plans on Brain-based geometric reasoning for secondary 2, 12 learning plans 3 sets of reasoning behavior observation forms, 3 sets of during-class tests of the learning management plan, 3 sets of tests measuring the level of mathematical reasoning, and 20 questions of achievement tests on mathematical reasoning. Statistics used Data analysis included percentage, mean, standard deviation and t-test

The research results were as follow.

1. Organizing brain-based learning on geometric reasoning, Mathematics course of secondary 2 in Opportunity Expansion School Under the Office of the Sisaket Primary Educational Service Office 1, the efficiency was 84.79/81.25.
2. Achievement results of secondary 2 who received brain-based learning in the expanded opportunity school under the office of the Sisaket Primary Educational Service Area Office 1, the experimental group was higher than the control group statistically significant at the .05 level.
3. Mathematical reasoning level of secondary 2 Most were Level 2, accounting for 56.25 percent, followed by Level 3 accounting for 18.75 percent, Level 4 and Level 1 accounting for 12.5 percent respectively.

Keywords: Mathematical reasoning, geometric reasoning, Mathematical Reasoning Level, brain-based learning

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจาก คณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหา หรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งวิธีการที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมนี้ในนักเรียนได้นั้นนักเรียนต้องสามารถระบุปัญหาที่ต้องตัดสินใจให้ชัดเจนรวมทั้งการกำหนดขอบเขตเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย (ศศิมา สุขสว่าง, 2566) นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในที่นี้จะเน้นที่ทักษะและกระบวนการทาง

คณิตศาสตร์ที่จำเป็นและต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การศึกษาไทยพยายามพัฒนาให้นักเรียนมีความสนใจ เข้าใจในศาสตร์ของคณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ที่ผ่านมานั้นลดลงอย่างต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ลดลงอย่างต่อเนื่องอันมีสาเหตุมาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ นักเรียนห่วงเล่น เกียจคร้าน เวลาเรียนน้อย ไม่ชอบคิด ชอบก่อวุ่นในห้อง ชอบลอกงานมาส่ง นักเรียนสับสน สมมติฐาน ไม่ชอบเรียน ปัญหาสภาพจิตใจและมาจากสภาพครอบครัวไม่ค่อยดี ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ นักเรียนไม่ชอบรายวิชาคณิตศาสตร์ ไม่มีพื้นฐานการคิดคำนวณ ภาระงานทางบ้านเยอะ การเปิดโอกาสให้สอบซ่อมในรายวิชาที่สอบตกได้หลายครั้งหรือตลอดเวลาที่นักเรียนพร้อมทำให้นักเรียนไม่กระตือรือร้น ครูไม่สามารถลงโทษนักเรียนที่ขาดคุณธรรมได้ นักเรียนขาดอุปกรณ์ในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียนเนื่องจากจัดเวลาเรียนช่วงเวลาที่ไม่มีเหมาะสม (สมวงศ์ แผลงประสพโชค, 2553)

เมื่อนักเรียนขาดทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์จึงส่งผลให้นักเรียนขาดความคิดเชิงตรรกะ ขาดทักษะการให้เหตุผล เนื่องจากคณิตศาสตร์นอกจากจะสอนทักษะการคิดคำนวณ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีการลำดับความคิดเป็นขั้นตอนมีเหตุผลมารองรับเสมอและจะนำไปสู่การแก้ไขโจทย์ปัญหาได้อย่างถูกวิธี ซึ่งแนวทางแก้ปัญหานั้นครูควรสร้างความเข้าใจ จัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนสนใจ ให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจ แบ่งกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สร้างเจตคติที่ดีให้แก่เด็ก โดยการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยสิ่งที่น่าสนใจ ให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของคณิตศาสตร์ ค้นหาวิธีการสอนหรือกระบวนการสอนที่เป็นขั้นตอนชัดเจน ให้ความรักความเข้าใจแก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน (สมวงศ์ แผลงประสพโชค, 2553) ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และได้ใช้ความสามารถของระบบประสาทอย่างเชื่อมโยงกันที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาในรายวิชาคณิตศาสตร์นั้นคือการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานนั้นเป็นกระบวนการที่ตระหนักถึงโครงสร้างและกระบวนการทำงานของสมองที่มีความแตกต่างกันของบุคคล ครูควรส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย โดยนำกระบวนการที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ โดยการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ (จิรารัตน์ บุญสงค์, 2559) จึงเหมาะแก่การนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาการให้เหตุผลทางเรขาคณิตซึ่งเป็นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาซึ่งสะท้อนจากการนำสมบัติหรือทฤษฎีเกี่ยวกับรูปทางเรขาคณิตมาใช้ในการให้เหตุผลเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาต่อไป นอกจากครูต้องจะคอยกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการจดจำในเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แล้ว ครูควรกระตุ้นและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและฝึกการใช้จินตนาการในการจัดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ครูคอยให้กำลังใจยอมรับและเห็นคุณค่าของนักเรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยการแสดงออกถึงความเข้าใจและเห็นใจอย่างเท่าเทียมกัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมา โดยพึงระลึกเสมอว่าในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องใช้เวลาค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้เดิมไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ระดับที่สูงขึ้นไป นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น อาจมีความสับสนและแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้น ครูควรฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล การพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติกิจหน้าที่ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง รู้จักหน้าที่เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนั้นการศึกษาในระดับนี้ควรเน้นพื้นฐานวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปเชื่อมโยงในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ตามความถนัดของนักเรียน (จิรารัตน์ บุญสงค์, 2559)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของ Connell (2009) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเป็นเทคนิคที่รวบรวมได้จากการวิจัยด้านประสาทวิทยาและวิทยาศาสตร์ความรู้ความเข้าใจที่ใช้เพื่อปรับปรุงการสอนของครูกลยุทธ์เหล่านี้ยังสามารถใช้เพื่อเพิ่มความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้โดยใช้วิธีที่นักเรียนรู้สึกสบายใจที่สุด ดังคำกล่าวของ Jensen (2000) ได้นิยาม การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานไว้ว่า “การเรียนรู้แบบ Brain-based-learning ได้รับการออกแบบมาตามธรรมชาติ

เพื่อการเรียนรู้” บางที่แง่มุมที่สำคัญที่สุดของ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานครอบคลุมไปถึงการวิจัยที่นำไปประยุกต์ของการเรียนรู้ทางอารมณ์ ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้เติบโตขึ้นอย่างมาก มีเหตุผลที่จะคาดหวังว่าการวิจัยและการประยุกต์ใช้ในการสอนและการเรียนรู้จะยังคงขยายตัวในสหรัฐอเมริกาและในหลายประเทศทั่วโลก

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ปรากฏว่า ความรู้ ความสามารถของเด็กไทยในด้านคณิตศาสตร์ยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จะเห็นได้จากคะแนนสอบ O-net ของนักเรียนไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 21.01 (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET, 2565) ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 24.39 (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET, 2565) ซึ่งเป็นคะแนนที่ค่อนข้างต่ำซึ่งในยุคปัจจุบันเด็กไทยอ่อนคณิตศาสตร์ซึ่งเกิดจากนักเรียนไม่ชอบคิด ไม่ชอบแก้ปัญหาขาดการฝึกฝนและทบทวนอย่างสม่ำเสมอและนักเรียนมีพื้นฐานคณิตศาสตร์บกพร่องซึ่งเกิดจากเด็กได้รับความรู้ไปอย่างบกพร่อง นักเรียนเรียนจากการจดจำมากกว่าการเข้าใจ นักเรียนมักจะจำวิธีการคิดเพื่อหาคำตอบมากกว่าการทำความเข้าใจดังนั้นหากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ แล้วหากโจทย์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นนักเรียนจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้และทำให้ขาดความรู้หรืออย่างผิดพลาดสะสมขึ้นจนทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ (สมวงษ์ แปลงประสพโชค, 2553)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงค้นคว้าการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานซึ่งสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นขยายกายขยายสมอง หมายถึง ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนเรียนกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ขั้นเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอธิบายเนื้อหาให้กับนักเรียน 3) ขั้นฝึกฝน หมายถึง ขั้นตอนการใช้เนื้อหาที่ได้รับการเรียนรู้จากขั้นที่ 2 มาใช้ในการฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจ 4) ขั้นประยุกต์ใช้ หมายถึง ขั้นตอนการประยุกต์เนื้อหาที่จัดการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้กับประสบการณ์รอบตัวของนักเรียน 5) ขั้นสรุปและประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนการประเมินที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และศึกษาระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
3. เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 68 โรงเรียน จำนวน 3,785 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1, 2566)

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านด้ายเหนือเม็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 16 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนโรงเรียนบ้านโรงเรียนบ้านเปือยประชาสามัคคี จำนวน 16 คน เป็นกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้จำนวนกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 15 กลุ่มโดยสุ่มได้กลุ่มพหุ

ตัวแปรที่ศึกษา

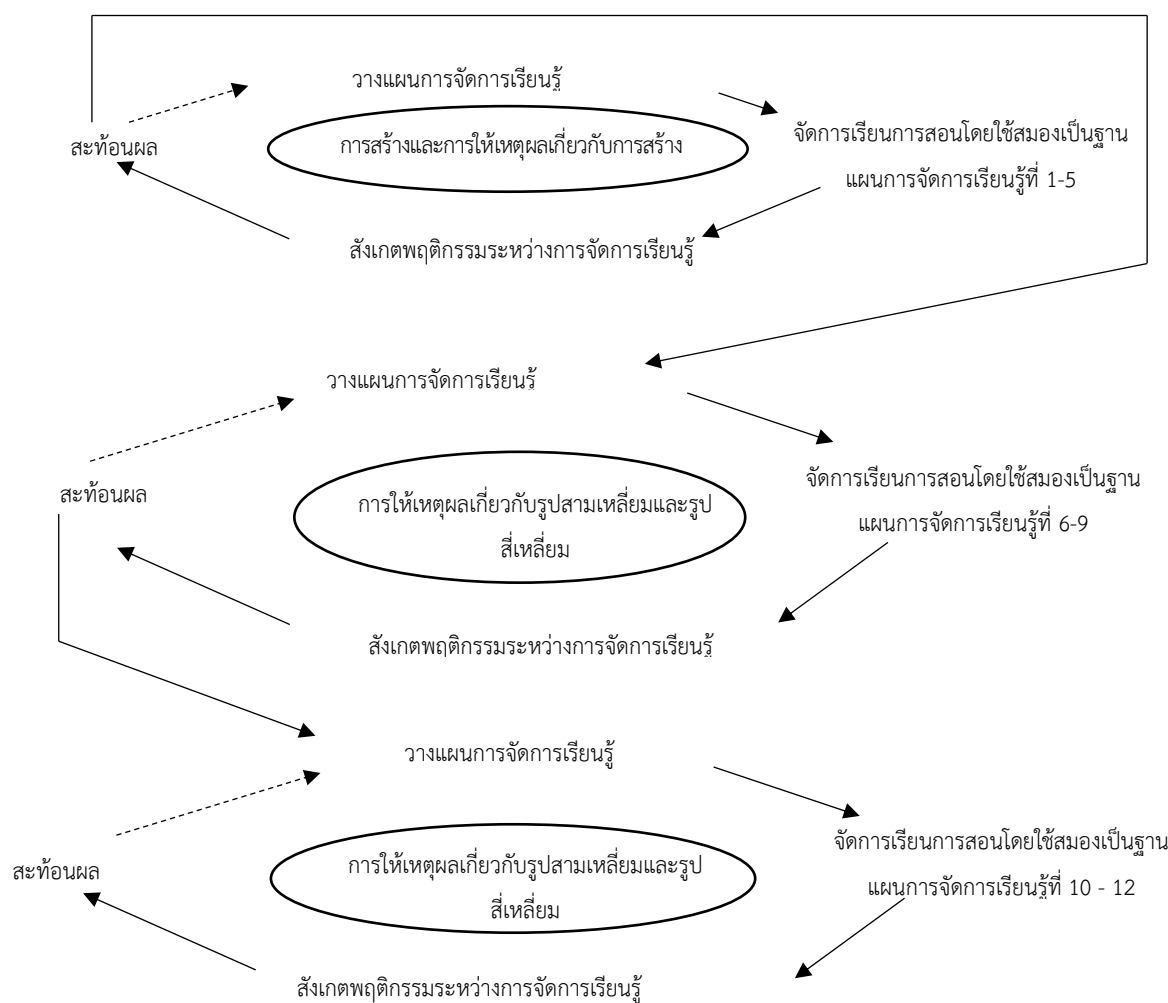
ตัวแปรอิสระ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์
2. การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

ขั้นตอนในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิตโดยสมองเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 แผน รวม 12 คาบ ในแต่ละแผนจะประกอบด้วยมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ สารสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ การ

วัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = .98$ และ $S-CVI/Ave = .98$

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการให้เหตุผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = 1$ และ $S-CVI/Ave = 1$

3. แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แต่ละแบบทดสอบระหว่างเรียน จำนวน 15 ข้อ โดยการหาคุณภาพของแบบทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านร่องสะอาดและเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 15 ข้อ เพื่อนำมาใช้กับนักเรียนตัวอย่าง

3.1 แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = .99$ และ $S-CVI/Ave = .99$ วิเคราะห์หาค่าความไวของข้อสอบ (s) พบว่าข้อสอบที่ดี หาได้ในเชิงปฏิบัติ จำนวน 2 ข้อ ข้อสอบที่พอใช้ได้จำนวน 13 ข้อ

3.2 แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6-9 โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = .93$ และ $S-CVI/Ave = .93$ วิเคราะห์หาค่าความไวของข้อสอบ (s) พบว่าข้อสอบที่ดี หาได้ในเชิงปฏิบัติ จำนวน 1 ข้อ ข้อสอบที่พอใช้ได้จำนวน 13 ข้อ

3.3 แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10-12 โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = .99$ และ $S-CVI/Ave = .99$ วิเคราะห์หาค่าความไวของข้อสอบ (s) พบว่าข้อสอบที่ดี หาได้ในเชิงปฏิบัติ จำนวน 1 ข้อ ข้อสอบที่พอใช้ได้จำนวน 14 ข้อ

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = .94$ และ $S-CVI/Ave = .94$ แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 29 ข้อ โดยการหาคุณภาพของแบบทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านร่องสะอาด วิเคราะห์หาค่าความไวของข้อสอบ (s) พบว่าข้อสอบที่ดี หาได้ในเชิงปฏิบัติ จำนวน 2 ข้อ ข้อสอบที่พอใช้ได้จำนวน 19 ข้อ และเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 20 ข้อ เพื่อนำมาใช้กับนักเรียนตัวอย่าง

5. แบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์แบบอัตนัย แสดงลำดับขั้นตอนการคิดของตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดคำตอบ (Rubric score) และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ $S-CVI/UA = 1$ และ $S-CVI/Ave = 1$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 จำนวน 5 แผน ใช้เวลาการสอนวันละ 1 ชั่วโมง ในแต่ละชั่วโมงครูสังเกตพฤติกรรมขณะจัดการเรียนการสอนของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการให้เหตุผล เมื่อดำเนินการสอนจบ ดำเนินการทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเทียบเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 จึงดำเนินการต่อในวงจรต่อไป

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6-9 จำนวน 4 แผน ใช้เวลาการสอนวันละ 1 ชั่วโมง ในแต่ละชั่วโมงครูสังเกตพฤติกรรมขณะจัดการเรียนการสอนของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการให้เหตุผล เมื่อดำเนินการสอนจบ ดำเนินการทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเทียบเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 จึงดำเนินการต่อในวงจรต่อไป

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10-12 จำนวน 3 แผน ใช้เวลาการสอนวันละ 1 ชั่วโมง ในแต่ละชั่วโมงครูสังเกตพฤติกรรมขณะจัดการเรียนการสอนของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการให้เหตุผล เมื่อดำเนินการสอนจบ ดำเนินการทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเทียบเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80

4. เมื่อดำเนินการครบ 12 แผนการจัดการเรียนรู้ แล้วดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์

5. ดำเนินการวัดวัดระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

6. นำคะแนนที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาร้อยละและค่าเฉลี่ย

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้การทดสอบที่

3. วิเคราะห์ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 4 ระดับ แสดงได้ด้วยจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐาน

แผนการจัดการเรียนรู้	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพของกระบวนการ	ร้อยละของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	E_1/E_2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5	85.00	84.79	81.25	81.25	84.79/81.25
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 9	85.63				
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10-12	83.75				

จากตารางที่ 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 84.79/81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 แสดงเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t	p
กลุ่มควบคุม	16	5.75	2.436	14.267*	.000
กลุ่มทดลอง	16	16.25	1.653		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.25 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.75

ตอนที่ 3 แสดงระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลอง

ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
ระดับ 4 (98-120)	2	12.5	107
ระดับ 3 (75-97)	3	18.75	89
ระดับ 2 (52-74)	9	56.25	59
ระดับ 1 (29-51)	2	12.5	40
รวม	16	100	73.70

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา ได้แก่ ระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.75, ระดับ 4 และระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.79/81.25
2. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มากที่สุดระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา ระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.75, ระดับ 4 และระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 12.5

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้สมองเป็นฐานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปราย ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต รายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.79/81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เนื่องจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (สมชาย รัตนทองคำ, 2556) กล่าวถึงเด็กที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไปสามารถคิดตั้งสมมติฐานและทฤษฎี พิจารณาสถานการณ์ที่เป็นนามธรรมได้ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ เพียเจต์ มาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำศักยภาพของสมองในเด็กแต่ละคนมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดจึงทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาในเรื่อง การให้เหตุผลทางเรขาคณิต ที่สูงขึ้นกว่าเกณฑ์ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และพบว่าคะแนนจากการนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนสมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85, แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6-9 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.63 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10-12 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.75 โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 12 แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 และผลสัมฤทธิ์หลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในการในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.25 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้สมองเป็นฐานเมื่อนำไปปรับใช้กับแผนการจัดการเรียนรู้แล้วช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภณัฐ ดิลกคุณธรรม (2565) ทำการศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐาน วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่องเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design และการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent ผลการวิจัย พบว่า การหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐาน วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่องเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 80.89/81.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่องเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการวิเคราะห์รู้เหตุรู้ผลเพิ่มมากขึ้นและส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวรารณ เพ็ชชะ (2563) ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มากที่สุดระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา ระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.75, ระดับ 4 และระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 12.5 :ซึ่งระดับที่มากที่สุด คือ การให้เหตุผลระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับการแสดงความคิดจากนามธรรมเป็นรูปธรรม สามารถเขียนแสดงวิธีเป็นตัวเลขได้แต่ยังไม่ถูกต้อง นักเรียนใช้ความคิดจากการทดลองสุ่มซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไปนั้น จะสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมที่เขาประสบได้ เด็กสามารถคิดอย่างวิทยาศาสตร์สามารถตั้งสมมติฐานและทฤษฎีได้ สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นขั้นเริ่มต้นของกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นระดับที่สามารถพัฒนาตรรกะการให้เหตุผลได้สูงขึ้นจากการฝึกฝนกระบวนการคิดโดยนำทฤษฎีที่เคยเรียนรู้มาปรับใช้ในการให้เหตุผลเป็นการฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์หาความสมเหตุสมผล และจะส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้เพิ่มขึ้นได้ต่อไปในอนาคต (สมชาย รัตนทองคำ, 2556) รองลงมาคือระดับ 3 เป็นการแสดงความคิดจากนามธรรมเป็นรูปธรรม สามารถเขียนแสดงวิธีเป็นตัวเลขได้และสมเหตุสมผลแต่ยังไม่สามารถนำทฤษฎีมาอ้างอิงเหตุผลของตัวเองได้ และน้อยที่สุดคือ ระดับ 4 นักเรียนสามารถแสดงลำดับความออกมาเป็นลำดับขั้นตอน การคิดคำนวณคำตอบได้อย่างสมเหตุสมผล เชื่อมโยงคำตอบกับทฤษฎีได้ถูกต้อง และ ระดับ 1 คือนักเรียนสามารถเขียนแสดงตามความคิดของตนเองได้แต่ไม่ใช้หลักการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกนิษฐา สนุ่นไพบุลย์ (2560) ทำการศึกษาการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ทศนิยมพบว่า นักเรียนมีระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ในระดับต่าง ๆ เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ พบว่าระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มากที่สุดในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 41.94 รองลงมาในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 29.03 และระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 4.84 ตามลำดับ และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการให้เหตุผล ทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับ 4 มากที่สุด และระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานนั้น ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจถึงกระบวนการของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ให้มีความแม่นยำเพื่อนำไปปรับใช้กับวิชาที่ต้องการจะพัฒนาและครูจะต้องไม่ชี้แนะเพื่อให้นักเรียนตอบถูกแต่อธิบายเพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการพิจารณาด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์กับความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ควรศึกษาหาระดับการให้เหตุผลของนักเรียนที่สูงขึ้น ส่งผลในด้านตรรกะ ความคิดของนักเรียนอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชจิตา สมเนตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิทย์ เอกเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะการเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี

จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1, สำนักงาน. ข้อมูล DMC 2566, (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 16 ธันวาคม 2566) จาก <http://data.ssk.in.th/661/index.php>
- จิรารัตน์ บุญสงค์. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559
- ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขึ้นพื้นฐาน (O-NET). (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 16 ธันวาคม 2566). จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>
- วรารณณ์ เพ็ชชะ. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2563
- ศศิมา สุขสว่าง. 5 ขั้นตอนในการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ ที่ดีสำหรับผู้นำ โดยศศิมา สุขสว่าง. (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 10 มกราคม 2567). จาก <https://www.sasimasuk.com>
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2560
- ศุภณัฐ ดิลกคุณธรรม. รายงานการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง เศษส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2; 15 มีนาคม 2565. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2565. หน้า 37
- สมชาย รัตนทองคำ. เอกสารประกอบการสอนทางกายภาพบำบัด. ขอนแก่น: คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2556
- สมวงษ์ แปลงประสพโชค. ผลสำรวจสาเหตุเด็กไทยอ่อนคณิตศาสตร์และแนวทางแก้ไข, (ออนไลน์) 2553 (อ้างเมื่อ 10 มกราคม 2567). จาก: <http://www.intermathschool.com/th/news?id=5>
- Connell. The Global Aspects of Brain-Based Learning. (online) 2009 (cite 10 January 2024) from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ868336.pdf>
- Jensen. Brain-Based Learning. Mahwah: Lawrence Erlbaum, 2000

แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

The Guidelines for Increasing Efficiency of Academic Management in Small Schools Under the
Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office

หนึ่งฤทัย ยุทธยง อิดารัตน์ จันทะหิน และชวนคิด มะเสนะ
Nuengruethai Youtthayong, Thidarat Jantahin and Chuankid Masana

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: nuengruthai.yg65@ubru.ac.th

Received: July 21, 2024; Revised August 31, 2024; Accepted: September 20, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 45 คน ครู 240 คน รวมทั้งหมด 285 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้มาโดยตารางสำเร็จรูปของ Krejciec and Morgan เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .94 และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ เข้าใจ กำหนดร่วมกัน นำสื่อนวัตกรรมมาใช้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก เชื่อมโยงความรู้ของผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา นำสื่อที่ผลิตมาใช้ทั้งในและนอกห้องเรียน ปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่อง 3) ด้านการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ครูผู้สอนสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น การสังเกต การสอบถาม เป็นต้น เพื่อพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ด้านการนิเทศ สถานศึกษาควรให้ครูผู้สอนรับการนิเทศ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างถูกต้อง กำหนดชัดเจนหรือยืดหยุ่นตามบริบทความหลากหลายของชั้นเรียนได้ ช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร สะท้อนผลการนิเทศร่วมกัน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารงาน การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษานขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the effectiveness of academic administration of small primary schools. 2) to compare the effectiveness of academic administration of small primary schools. Classified by position educational qualifications and work experience. 3) to study ways to increase the effectiveness of academic administration of a small primary school Under the jurisdiction of the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office The sample group used in the research included 45 school administrators and 240 teachers, totaling 285 people, using a simple random sampling method. Samples were defined using Krejci and Morgan's ready-made tables. Target groups used in qualitative research include: educational institution administrators and teachers, a total of 6 people, by purposive selection. The instrument used was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability for the entire version equal to .94 and a structured interview form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test and content analysis.

The research results were as follow.

1. Effectiveness of academic administration of a small primary school Under the jurisdiction of the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office, overall and each aspect, there is an effective level of academic administration at a high level

2. Effectiveness of academic administration of a small primary school Under the jurisdiction of the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office Classified by position Educational qualifications and work experience Overall, it was found that they were different with statistical significance at the .01 level.

3. Guidelines for increasing the effectiveness of academic administration in small primary schools Under the jurisdiction of the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office. It was found that 1) the development of the learning process educational institution administrators must have knowledge, understand, determine together, use innovative media, and organize active learning activities to connect students' knowledge. 2) Educational institution administrators support and encourage teachers to have access to the project and provide budgets for media production and development of innovative media and educational technology. The produced media is used in learning activities both inside and outside the classroom. There is improvement and reflection on the results of use in order to develop efficiency and continuous development of the media. 3) Educational institutions set criteria and guidelines regarding measurement and evaluation of educational institutions. Teachers work together to create tools to measure and evaluate learning outcomes. Taking into account differences between individuals. Use measurement and evaluation of learning in many ways, such as observation, inquiry, etc., to develop and raise the level of learning achievement of students. 4) Educational institutions should organize that teachers should receive educational supervision. To develop the learning management process measuring and evaluating learning outcomes correctly educational supervision may be clearly defined or flexible according to the context of the educational institution or class. Using a variety of formats as appropriate Focus on helping each other. Kalyanamitra style. There should be a reflection on the results of joint supervision. To develop learning activities and increase the effectiveness of academic.

Keywords: Effectiveness of administration, Academic Administration, Small sized – School

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นพลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้สภาพสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ที่ส่งผลต่อการปรับตัวขององค์กรต่าง ๆ ซึ่งการจัดการศึกษาที่เช่นกัน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ ทุกที่ทุกเวลาและต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นองค์กรร่วม ไม่ใช่การถ่ายทอดความรู้เฉพาะเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปด้วย (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560) การศึกษาจึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการอันสำคัญที่จะสร้างภูมิคุ้มกัน ทักษะคิด และมุมมอง ที่จะพัฒนาคนให้เติบโตไปกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปรับตัวให้อยู่ในสังคม ปัจจุบันได้อย่างมีความสุขกระหว่งศึกษาศาสตร์นโยบายในการเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอยู่ร่วมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างหลากหลายมีความรู้เท่าทันโลก (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2561) ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดจะต้องการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษา สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียนมา มาปรับใช้ได้ทุกเมื่อที่ต้องการ และเชื่อมโยงเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมตามภาระงานของการบริหารสถานศึกษา โดยการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด แต่ถึงอย่างไรการบริหารสถานศึกษาต้องมียานหลัก ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ คือ ผลสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งกล่าวได้ว่าประสิทธิภาพคือ ผลสำเร็จของผู้บริหารในการบริหารงานและดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เกิดความสำเร็จต่อคุณภาพของผู้เรียนคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถปรับตัวและเรียนรู้ให้เกิดผลสำเร็จในทุกสถานการณ์ (พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ, 2560) นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหนึ่งในหลักของการบริหารสถานศึกษา ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานด้านการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิผล ซึ่งเกี่ยวข้องกับงาน ด้วยเหตุผลที่ว่าจุดมุ่งหมายของสถานศึกษานั้น คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งนี้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการจึงถือเป็นกิจกรรมหลักในการจัดการเกี่ยวกับ ด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการพัฒนาใช้สื่อวัฒนธรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปภาวดี โพธิ์งาม, 2559)

จากสถานการณ์ที่กล่าวมานั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด จำนวน 245 แห่ง โดยมีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 180 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71 ของโรงเรียนทั้งหมด ในปีการศึกษา 2565 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ระดับประเทศ 53.89 ระดับเขตได้ 50.49 ต่างกัน 3.40 ภาษาอังกฤษ ระดับประเทศ 37.62 ระดับเขตได้ 31.16 ต่างกัน 6.46 คณิตศาสตร์ระดับประเทศ 28.06 ระดับเขตได้ 25.27 ต่างกัน 2.79 วิทยาศาสตร์ระดับประเทศ 39.34 ระดับเขตได้ 35.86 ต่างกัน 3.48 เฉลี่ยรวมทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำกว่าระดับประเทศทั้งสิ้น และมีแนวโน้มที่จะลดลงอย่างต่อเนื่อง ควรพัฒนาและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพราะมีสัดส่วนที่สูง อีกทั้งผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำเป็นขับเคลื่อนและจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น และหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการที่ต่ำกว่ามาตรฐาน คือ การจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดประเมินผลที่ไม่มีประสิทธิภาพ ให้การบริหารงานวิชาการสามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, 2566)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงวิจัย เรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เพื่อพัฒนาแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งยังคงเกิดขึ้นในระบบการจัดการศึกษา ดังนั้นหากแนวทางพัฒนาที่จะได้รับการวิจัยครั้งนี้สามารถนำแก้ปัญหาที่มีอยู่ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างมาก

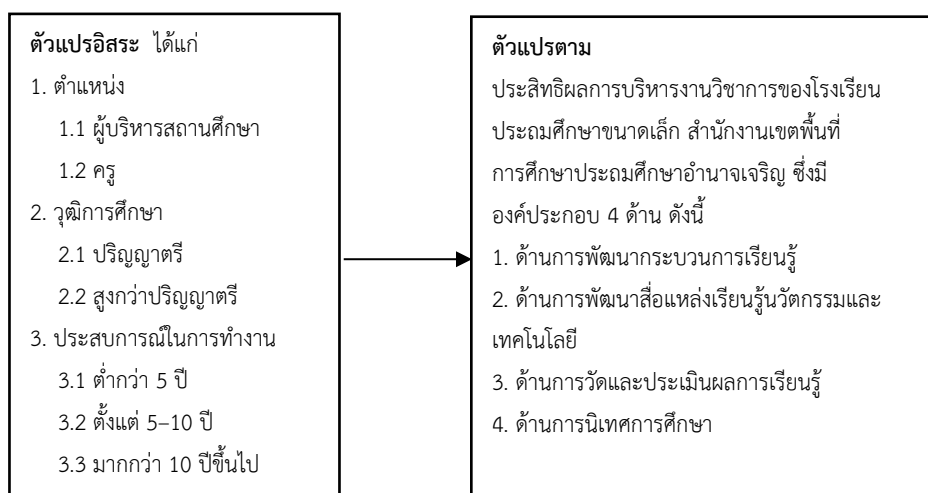
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการทำงาน และเพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 180 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 163 คน และครู จำนวน 877 คน รวมทั้งสิ้น 1,038 คน

ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 45 คน ครู 240 คน รวมทั้งหมด 285 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้มาโดยตารางสุ่มสุ่มของ Krejcie and Morgan

เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ มี 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและ 2) แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าดัชนีความสอดคล้องและค่าความเชื่อมั่น
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1 เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญโดยภาพรวม

ลำดับ	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.54	.45	มากที่สุด	1
2	ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.00	.58	มาก	4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญโดยภาพรวม (ต่อ)

ลำดับ	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S	แปลผล	อันดับ
3	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.01	.57	มาก	3
4	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.06	.52	มาก	2
รวม		4.15	.49	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญโดยภาพรวม มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) ตามลำดับส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.35	.35	4.16	.46	3.24	.20
2. ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.26	.41	3.95	.59	3.37*	.02
3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.30	.36	4.00	.58	3.79**	.01
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.30	.39	4.01	.53	4.32	.08
รวม	4.30	.34	4.02	.50	3.68**	.01

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.14	.49	4.24	.40	-1.92*	.04
2. ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.91	.64	4.10	.49	-2.75**	.00
3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.93	.61	4.11	.50	-2.64**	.01
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.00	.57	4.14	.44	-2.31**	.00
รวม	3.99	.53	4.15	.41	-2.66**	.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		F	P
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.04	.49	4.21	.35	4.27	.51	5.71**	.00
2. ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.85	.59	4.00	.46	4.10	.69	3.44*	.03
3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.80	.59	4.02	.48	4.13	.62	7.12**	.00
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.92	.52	4.08	.43	4.13	.60	3.38*	.04
รวม	3.90	.50	4.08	.38	4.16	.57	5.63**	.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

3.1 วิธีการจัดทำร่างแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3.1.2 นำข้อมูลแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากการสังเคราะห์เอกสารในบทที่ 2 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ แล้วนำมากำหนดเป็นร่างแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3.1.3 นำร่างแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

2. การเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ตามวุฒิการศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีและด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ เข้าใจ กำหนดร่วมกัน นำสื่อนวัตกรรมมาใช้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เชื่อมโยงความรู้ของผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา นำสื่อที่ผลิตมาใช้ทั้งในและนอกห้องเรียน ปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่อง 3) ด้านการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ครูผู้สอนสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น การสังเกตการสอบถาม เป็นต้น เพื่อพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรให้ครูผู้สอนรับการนิเทศ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างถูกต้อง กำหนดชัดเจนหรือยืดหยุ่นตามบริบทความหลากหลายของชั้นเรียนได้ ช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร สะท้อนผลการนิเทศร่วมกัน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากจากการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก นั้นมีการพัฒนาทั้งกระบวนการเรียนรู้ ติดตาม นิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ ที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการที่เพิ่มมากขึ้น ดังที่ กรรณิกา อรรถชัยยะ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านใน 3 อันดับแรกคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ตามวุฒิการศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน ได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำแนกตามตำแหน่งพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังที่ กัลยา วงษ์สวัสดิ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา เทศบาลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันตามตำแหน่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน เนื่องจากอาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นจุดมุ่งหมายหลักที่ทุกโรงเรียนให้ความสำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึงในทุกระดับ โดยครูผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ดังที่ นฤมล มณีแดง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษา และยังไม่ได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้เท่าที่ควร ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการสร้างความเข้าใจในการกำหนดนโยบายในการวางแผนให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายและหน้าที่ที่สำคัญจึงควรส่งเสริมเจตคติที่ดีและเกิดประสบการณ์ใหม่กับครูในสถานศึกษา ดังที่ ศิวพร ละครเพชร (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีดังนี้ควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างสม่ำเสมอ ใช้ผังความคิดเพื่อตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นผู้เรียน พร้อมสอนด้วยเทคนิคหลากหลายเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการต่อยอดความรู้ ผู้บริหารควรสนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับวิชาและใช้วิธีการหลากหลายเพื่อประเมินผลและพัฒนาผู้เรียน มีการนิเทศเพื่อพัฒนาการ

จัดการเรียนรู้และการวัดผลให้ถูกต้องและยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555 : 30) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการนิเทศการสอน เป็นต้นการบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพคือมีความรู้ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอนหรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพนั่นเอง การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั้งในมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเข้าถึงโครงงานจัดหางบประมาณเพื่อผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมการศึกษา นำสื่อมาใช้ในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ปรับปรุงและสะท้อนผลการใช้เพื่อพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาควรกำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลโดยครูร่วมสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับรายวิชาและใช้วิธีหลากหลาย เช่น การสังเกตและการสอบถาม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อประเมินผลและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างหรือใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

2. ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลผู้เรียนเชิงประจักษ์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะหินอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วงศ์สวัสดิ์. ประสิทธิภาพการบริการงานวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดนครศรีธรรมราช.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2558.

กรรณิกา อรรถชัยยะ. ปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ประถมศึกษาภูเก็ต. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2565.

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, สำนักงาน. **แผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.** อำนาจเจริญ: กลุ่มนโยบายและแผน, 2566.

จอมพงศ์ มงคลนิต. **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ทวีพริ้นท์ (1991) จำกัด, 2555.

นโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนัก. **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 12 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.

ปภาวดี โพธิ์งาม. **แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2559.

พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. **ภาวะผู้นำทางวิชาการของบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560.

พัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, สำนัก. **นวัตกรรมการศึกษา : สานพลังปฏิบัติการเพื่อสร้างนวัตกรรมการศึกษาของประเทศ** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561.

นฤมล มณีแดง. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2565.

ศิวพร ละหารเพชร. **ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2562.

สุกัญญา แซ่ม้อย. **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.** พิษณุโลก: พิษณุโลกดอทคอม, 2560.

Kindred, R. M. "Perception of elementary school principals and selected professors of education administration concerning pre-service training and task performance capabilities," *Dissertation Abstracts International*. 40, 8 (March 2002): 495.

Rosemarie, M.G. **Do Principals Make a Difference an Analysis of Leadership Behaviors of Elementary Principal in Effective Schools.** Unpublished Master's thesis, State University of New York, 2005.

Washington, M. J. **Innovation means relying on everyone's creativity. Leader to leader.** New York: The Drucker Foundation, 2000.

การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของ
โซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Developing Note Reading Skill Using a Note Reading Skill Practice Packages
the Concept of Kodaly for Mathayomsuksa 1 Students

ชิตชนก ประธาน และวิทยา วรพันธุ์

Chidchanok Prathan and Wittaya Worapun

สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Department of Curriculum and Instruction Mahasarakham University

E-mail: Chidchanok.prathan1993@gmail.com

Received: July 4, 2024; Revised November 27, 2024; Accepted: November 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของ โซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) เปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 80 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังงูวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 จำนวน 33 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย จำนวนรูปแบบละ 5 แผน 2) ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย จำนวน 5 ชุด 3) แบบทดสอบทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 4) แบบประเมินทักษะการอ่านตัวโน้ต เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.39/86.76 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 71.08
3. นักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย มีทักษะการอ่านตัวโน้ต สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80
4. นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.=0.63)

คำสำคัญ: ทักษะและชุดฝึกทักษะ การอ่านตัวโน้ต โซลตัน โคดา

Abstract

This research aims to 1) develop statistics used in data analysis to improve the note-reading skill training set based on the concept of Zoltán Kodály for first-year high school students, achieving an efficiency criterion of 80/80; 2) Study the learning effectiveness index using the note-reading skill training set based on Zoltán Kodály's concept for first-year high school students; 3) compare the note-reading skills of students who studied with the note-reading skill training set based on Zoltán Kodály's concept for first-year high school students against the 80% criterion; 4) Study students' satisfaction with learning using the note-reading skill training set based on Zoltán Kodály's concept for first-year high school students. The sample consisted of 33 first-year high school students from Phang Nga Wittaya School under the Udon Thani Provincial Administrative Organization, selected through cluster random sampling. The research instruments included: 1) Learning activity plans using the skill training set based on Zoltán Kodály's concept, with 5 plans per model; 2) Note-reading skill training sets based on Zoltán Kodály's concept, 5 sets; 3) Note-reading skill tests using the note-reading skill training set based on Zoltán Kodály's concept for first-year high school students, created by the researcher as a 30-item multiple-choice test with 4 options; 4) Note-reading skill assessment, an observation form created by the researcher. 5) Satisfaction measurement with learning using the note-reading skill training set based on Zoltán Kodály's concept for first-year high school students, using a 5-point rating scale. The research findings indicate that 1. The development of a note-reading skill training set based on the concepts of Zoltán Kodály for first-year high school students has an effectiveness (E1/E2) of 81.39/86.76, which meets the set criteria of 80/80. 2. The effectiveness index of students' note-reading skills in relation to learning with the note-reading skill training set based on the concept of Zoltán Kodály for first-year high school students is 71.08 percent. The effectiveness index of note-reading skills of students in relation to learning with the note-reading skill training set according to the concept of Zoltán Kodály for first-year high school students is 71.08%. 3. Students who learn using the note-reading skill training set based on the concept of Zoltán Kodály have note-reading skills higher than the 80% threshold. Students who learn using the note-reading skill training set based on the concept of Zoltán Kodály have note-reading skills above the 80% threshold. 4. Students have a high level of satisfaction with learning note-reading skills using the note-reading skill training set based on the concept of Zoltán Kodály, with an overall average at the highest level ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.63).

Keywords: skills and skill sets, sight-reading, Széll, Kodály

บทนำ

วิชาดนตรีเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งและเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึง ความเป็นชาติ ไทยที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจวบจนปัจจุบันเป็นมรดกทางสังคมที่ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลาน เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมดนตรีเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้มีการเสริมสร้างความแข็งแรง สร้างจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม ที่ดีงามของคนในชาติและยังเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต ซึ่งในปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงตามสภาพ เศรษฐกิจและสังคมทำ

ให้วิถีชีวิตมี การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมวัฒนธรรมทางดนตรีมีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของสังคม และอารยธรรมของ ต่างชาติที่เข้ามามีผลกระทบต่อสังคมปัจจุบัน (วรากร สีโย, 2562)

ดังนั้นดนตรีจึงเป็นเครื่องมือที่จะเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการศึกษาดนตรีจะส่งเสริมให้เด็กไทยมีความฉลาดการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กจำเป็นต้องกระตุ้นให้สมองสามารถเรียนรู้ ได้ตลอดชีวิตการเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว โดยผ่านประสาทสัมผัสและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายจะทำให้เด็ก ๆ ตื่นเต้นสนุกสนานไปกับธรรมชาติการสัมผัสสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ โดยใช้วิธีต่าง ๆ รับรู้ ความรู้ที่รอบตัวที่แปลกใหม่จะทำให้จิตสำนึกของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและจะเป็นพื้นฐาน สำคัญของการพัฒนาสติปัญญาความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นกิจกรรมการเล่นดนตรีการขับร้องและการทำงานศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กมีความเฉลียวฉลาดมีความรู้สึกที่ดี มองโลกในแง่ดีมีความรอบคอบสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดนตรีให้เสียงที่มีความไพเราะเสียงเป็น กระแสคลื่นที่สามารถสร้างความเคลื่อนไหวความเคลื่อนไหวจะก่อให้เกิดการพัฒนาปัญญาและคุณภาพชีวิต คนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อมีดนตรีในหัวใจจิตใจสงบมีสมาธิเมื่อทุกคนเป็นเช่นนี้สังคมก็ย่อมก้าวหน้าอยู่ มากขึ้น (Hargreaves et al, 2018)

สำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในปัจจุบันนี้ อยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ผู้เรียนในระดับชั้นจะต้องเรียนวิชาดนตรีเพื่อฝึกทักษะการเล่นดนตรีและเป็นการช่วยฝึกสมาธิของผู้เรียน แต่กลับพบว่ายังมีผู้เรียนอีกหลายคนที่ยังไม่มีทักษะทางด้านดนตรี ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ เพราะไม่ได้ฝึกฝนมาตั้งแต่วัยเด็ก หรืออาจจะเริ่มเรียนรู้ในช่วงมัธยม ดังนั้นการเรียนวิชาดนตรีจะให้ได้ผลเร็วขึ้นนั้นควรเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ให้ผู้เรียนได้สัมผัส ทำความรู้จักกับดนตรีจนคุ้นชิน ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการเล่นดนตรีได้อย่างชำนาญ โดยทางโรงเรียนสามารถใช้หลักสูตรดังกล่าวประกอบกับหนังสือหรือชุดฝึกทักษะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติเครื่องดนตรี การอ่านเขียนตัวโน้ตดนตรี การขับร้อง เป็นต้น การเรียนดนตรีมีความเกี่ยวเนื่องกันจำเป็นต้องมีเครื่องดนตรี เพื่อลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง สำหรับการจัดการเรียนรู้ดนตรี แนวคิดทฤษฎีจากนักวิชาการที่นำมาใช้นั้น คือ โซลตัน โคคาย มีหลักการสอนโดยการจัดลำดับของเนื้อหและกิจกรรมดนตรี ให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปยาก (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2557)

ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายบรรจุการเรียนการสอนวิชาดนตรีและให้บรรจุอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามสุนทรีย์ภาพ ความมีคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยตรงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมตลอดจนนำไปสู่พัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาระบวน การรับรู้ทางศิลปะการเห็นภาพรวม การสังเกตรายละเอียดสามารถ ค้นพบศักยภาพของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ ด้วยการมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และได้กล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียนอีกว่าเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้วผู้เรียนจะมีสภาพจิตใจที่งดงาม มีสุนทรีย์ภาพ มีรสนิยมรักความสวยงามรักความเป็นระเบียบมีการรับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำเร็จของศิลปะธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระวิชาดนตรียังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการคิดที่เป็นผล วิธีการทางดนตรีความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรมค้นหาว่า ผลงานทางศิลปะสื่อความหมายกับตัวเอง ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัวฝึกการรับรู้การสังเกตที่ละเอียดอ่อนนำไปสู่ความรัก เห็นค่าและเกิดความซาบซึ้งคุณค่าของศิลปะและสิ่งรอบตัว พัฒนาทักษะ กระบวนการ วิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคมและบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมทั้งตนเองและวัฒนธรรมอื่น ๆ เพื่อพิจารณาว่าผู้คนในวัฒนธรรมของตนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่องานดนตรี ช่วยให้มีมุมมองของชีวิตสภาพเศรษฐกิจสังคม การเมือง การปกครองและความเชื่อความศรัทธา ศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี การเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดัดแปลง จินตนาการ มีสุนทรียภาพและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาศิลปะพื้นฐานสาระดนตรี ตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนพังงาวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะพื้นฐานสาระการเรียนรู้ดนตรีผู้เรียนจะได้เรียนรู้ทฤษฎีและปฏิบัติเครื่องดนตรี ทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ตที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการการอ่านตัวโน้ต ที่มีทักษะในการอ่านตัวโน้ต มีสมาธิ มีระเบียบวินัย ฝึกความอดทน และสามารถนำมาพัฒนาการร้องหรือปฏิบัติเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ในขั้นต่อไปอย่างถูกต้องเหมาะสม และเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติดนตรีร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ รวมทั้งผสมผสานศิลปวัฒนธรรมไทยและศิลปวัฒนธรรมสากลเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาดนตรี การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อทักษะการอ่านตัวโน้ตเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งดนตรีเป็นวิชาที่ให้ความรู้และทักษะการอ่านตัวโน้ต เมื่อทักษะการการตัวโน้ตของผู้เรียนที่มีพัฒนาการที่ช้าและความสามารถของบุคคลที่ต่างกัน ผู้เรียนไม่สามารถนำเทคนิคการฝึกต่าง ๆ ไปใช้ในการอ่านตัวโน้ตได้ตามเหมาะสม จึงทำให้ทักษะการตัวโน้ตของผู้เรียนมีพัฒนาการช้าอีกด้วย

การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต เป็นการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาศิลปะพื้นฐานสาระการเรียนรู้ดนตรี ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต จะสังเกตเห็นได้ว่า ผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านโน้ต การร้องโน้ต โดยผู้เรียนมักอ่านโน้ตเพลงและทำนองเพลงได้ไม่ตรงตามโน้ตตามจังหวะ และระดับเสียงของเพลง จากการสอบ ถามปัญหาเบื้องต้น พบว่าผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการอ่านโน้ตที่ค่อนข้างซับซ้อนจากวิธีการสอนแบบเดิมเพราะใช้รูปแบบโน้ตสากลและตัวอักษร ที่ใช้แทนเสียงตัวโน้ตนั้น ๆ ทำให้จำได้ยากจึงทำให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการอ่านโน้ต และปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ช้ากว่าปกติ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2536)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของ โซลตัน โคตยา ประกอบด้วย 5 แนวคิด ได้แก่ 1) ลักษณะของตัวโน้ตและจังหวะ 2) การอ่านระดับเสียงโน้ต 3) สัญลักษณ์ตัวหยุดและการร้อง 4) องค์ประกอบสร้างสรรค์บทเพลง 5) บทเพลงสำหรับการร้อง การศึกษาครั้งนี้จะส่งผลต่อผู้เรียนและผู้วิจัยโดยตรง คือการได้รับองค์ความรู้ใหม่ เทคนิควิธีการอ่านตัวโน้ตแบบใหม่ ทั้งทางการศึกษาทางด้านดนตรี ถือเป็นการสืบทอดเผยแพร่และพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ตสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของ โซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังงูวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 67 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 1 โรงเรียนพังงูวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการอ่านตัวโน้ตและความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย จำนวนชุดละ 5 แผน
2. ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย จำนวน 5 ชุด
3. แบบทดสอบทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4. แบบประเมินทักษะการอ่านตัวโน้ตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอิงจากเกณฑ์เป็นการให้คะแนนแบบชุดรูปรีดสเกอร์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนตัดสินคุณภาพ 3 ระดับ
5. แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ปฐมนิเทศชี้แจงข้อตกลงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะการอ่านตัวโน้ต สารการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชาดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ แจ้งบทบาท ของครูและนักเรียนและวิธีการปฏิบัติกิจกรรม
2. ทดสอบวัดทักษะการอ่านตัวโน้ตก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย จำนวน 30 ข้อ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง
4. ทดสอบวัดทักษะการอ่านตัวโน้ตหลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย
5. นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 81.39/86.76
2. วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ร่วมกับทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 71.08
3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดายมี
ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.=0.63)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน

1. การหาค่าทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะดนตรี โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1. การหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจับคู่ร่วมกับสื่อประสม ใช้สูตร t-test (Dependent Samples)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 80

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

รายการ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน (E_1)	33	100	4290	81.39	.87	81.39
คะแนนหลังเรียน (E_2)	33	30	990	26.03	1.59	86.76
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ E_1/E_2 เท่ากับ 81.39/86.76						

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.39 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 86.76แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.39/86.76 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	E.I.
คะแนนก่อนเรียน	33	30	16.27	54.24	.7108
คะแนนหลังเรียน	33	30	26.03	86.77	

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกการอ่านโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7108 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.08

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนร้อยละ	S.D	df	t	Sig.
หลังเรียน	33	30	859	26.03	86.76	1.59	32	7.3	.01*

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 86.76 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า นักเรียนที่เรียนทักษะทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคดาย มีทักษะการอ่านตัวโน้ต สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคดาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{x}$	S.D	
1. ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ทักษะการอ่านตัวโน้ต	4.67	.69	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้าชอบบรรยากาศห้องเรียนในขณะครูจัดการเรียนการสอน	4.58	.56	มากที่สุด
3. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	4.61	.50	มากที่สุด
4. ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	4.73	.57	มากที่สุด
5. ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาการเรียนรู้ทักษะการอ่านตัวโน้ตเหมาะกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน	4.55	.75	มากที่สุด
6. ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	4.64	.60	มากที่สุด
7. ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	4.52	.76	มากที่สุด
8. ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าทักษะการอ่านตัวโน้ตเรียนสนุกและน่าสนใจ	4.73	.63	มากที่สุด
9. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา	4.61	.61	มากที่สุด
10. ครูผู้สอนมีวิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.52	.67	มากที่สุด
11. ข้าพเจ้าคิดว่าชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความทันสมัยและน่าสนใจ	4.58	.61	มากที่สุด
12. ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียน เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง	4.82	.46	มากที่สุด
13. ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ	4.79	.55	มากที่สุด
14. ครูผู้สอนตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ	4.61	.66	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D	
15. ข้าพเจ้าเรียนอย่างมีความสุข	4.52	.71	มากที่สุด
รวม	4.63	.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.= .63) และระดับน้อยที่สุดคือ ($\bar{X}=4.52$, S.D.= .50)

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.39/86.76 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ตั้งไว้ 80/80
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 71.08
3. นักเรียนที่เรียนทักษะทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา มีทักษะการอ่านตัวโน้ต สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.=0.63)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังงูวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังงูวิทยา ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.39/86.76 หมายความว่า จากการวัดผลทักษะการอ่านตัวโน้ตระหว่างเรียน เป็นแบบทดสอบทักษะการอ่านโน้ตแบบย่อย นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการอ่านตัวโน้ตได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 81.39 และ จากการวัดผลทักษะการอ่านตัวโน้ตหลังเรียน เป็นแบบทดสอบทักษะการอ่านตัวโน้ตทั้งหมด 2 เพลง นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการอ่านตัวโน้ต ได้ถูกต้อง และมีความชำนาญมากขึ้น เนื่องจากแบบทดสอบเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง และให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทักษะการอ่านตัวโน้ตได้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้ผ่านชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตของโซลตัน โคตยา โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.76 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้สร้างถูกต้องตามหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคตยา ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน

(ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2557) ได้อธิบายว่า ชุดฝึกทักษะ สามารถสอนผู้เรียนให้เข้าใจ สัญลักษณ์ทางดนตรีและการอ่านโน้ตเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ประโยคเพลง สามารถสร้างเป็นบทเพลง ฝึกหัดขึ้นมาใหม่ได้ไม่สิ้นสุด และสามารถเติมเต็มแนวคิดทางดนตรีได้ตามแต่ที่ผู้เขียนแบบเรียนต้องการ เช่น การสร้างวรรณคดีดนตรีอย่างง่าย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนทนและอยากเรียนรู้ เกิดความสุขสนทนาโดยมีกติกาการเล่นที่ชัดเจน ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมถึงช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และนำเสนอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการสอนทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย นำเข้ามาอยู่ในชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย มีทั้งหมด 5 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นฟังและร้องเพลง ผู้สอนแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความ สามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ครูเปิดเสียงตัวโน้ตให้นักเรียนฟัง แล้วครูได้ร้องให้นักเรียนเป็นตัวอย่าง เสร็จแล้วให้นักเรียนซ้อมร้องตัวโน้ตตามครู

ขั้น 2 ขั้นใช้สัญลักษณ์มือแทนระดับเสียง ผู้สอนให้นักเรียนจับคู่ของตัวเอง เสร็จแล้วครูอธิบาย หรือทำภาษามือ (โซลตาล โคคาย) ให้นักเรียนดูละร้องโน้ตไปพร้อมกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะ ผู้สอนเขียนตัวโน้ต บนกระดาน แล้วอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ลักษณะตัวโน้ตละจังหวะ ซึ่งครูผู้สอนจะใช้เครื่องหมาย (+) แทนจังหวะตก และใช้เครื่องหมายลบ (-) แทนจังหวะยก

ขั้นที่ 4 ขั้นการอ่านและร้องโน้ต ผู้สอนให้สมาชิกแต่ละคู่ช่วยกันฝึกซ้อมร้องตัวโน้ตให้คล่องแคล่ว ในเพลงที่กำหนดให้ 2 เพลง เพื่อที่จะนำมาร้องเล่นดนตรีในขั้นตอนถัดไป

ขั้นที่ 5 ขั้นบรรเลงดนตรี ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคู่แบ่งหน้าที่กัน คนหนึ่งทำหน้าที่อ่านโน้ต และคนหนึ่งทำสัญลักษณ์มือสลับกันให้ครบทั้ง 2 เพลงที่ผู้สอนกำหนดให้ เพื่อเป็นการวัดและการประเมินผล ทักษะการอ่านตัวโน้ตของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิระพงษ์ ปะกาโส, 2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่านตัวโน้ตกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 86.06/88.00

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลทักษะการอ่านตัวโน้ต ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ร่วมกับชุดฝึกการอ่านโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ค่าประสิทธิผล เท่ากับ 54.24 และ 86.77 คิดเป็นร้อยละ 71.08 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ศึกษาคู่มือครู ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรวบรวมปัญหาด้านการสอนและผลการเรียน เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ระหว่างเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้และเวลาเรียน ศึกษาเอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย และได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นำผลจากการทดลอง (Try-out) ไปปรับปรุงก่อนการทดลองสอนจริงเพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพมากขึ้น ผู้วิจัยได้จัดรูปแบบการเรียนรู้เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านตัวโน้ตทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล มีการนำมาร้องต่อเพื่อนในชั้นเรียนให้รับรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ครูผู้สอนจะประเมินพฤติกรรมการเรียนและผลการปฏิบัติทักษะการอ่านตัวโน้ตของนักเรียนไปพร้อมกันด้วย และมุ่งเน้นทักษะการอ่านตัวโน้ตให้นักเรียนได้ฝึกฝนความชำนาญด้านดนตรีมากขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาของซึ่งสอดคล้องกับ (วรารักษ์ สีสัย, 2562) ได้กล่าวว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโซลตาน โคคาย ผลการวิจัย พบว่า ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 86.53/85.97

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 หลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.76 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมี

นัยสำคัญที่ระดับ.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคคาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้สร้างถูกต้องตามหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคคาย ที่ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตแบบย่อยไปจนถึงทักษะการอ่านตัวโน้ตเป็นบทเพลง ทำให้ง่ายต่อการฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต อีกทั้งสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีทำให้ผู้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต และยังสามารถฝึกได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่ต้องรอให้ครูสอนในห้องเรียน ดังนั้นผู้เรียนจึงปฏิบัติทักษะการอ่านตัวโน้ตได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านตัวโน้ต หลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุธาสนี ธีระพันธ์, 2558) ได้ศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนซ้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีสอนซึ่งปรับปรุงจากวิธีสอนดนตรีแบบโคคาย กับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนปกติ พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.39 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.76 ซึ่งมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคคาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังงูวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 เป็นไปในทางบวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.63$, S.D.=.63) ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของโซลตัน โคคาย เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้าทายในการเรียนนักเรียนได้กันฝึกปฏิบัติทักษะจากง่ายไปหายาก สามารถเชื่อมโยงทักษะการอ่านตัวโน้ตแบบย่อยไปถึงทักษะที่สมบูรณ์และชำนาญได้ด้วยตนเอง มีทักษะการอ่านตัวโน้ตเพิ่มมากขึ้น ได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ และผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงหลักสำคัญในการสร้างองค์ประกอบและขั้นตอน ผู้เรียนสามารถศึกษาและฝึกปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย สามารถค้นพบและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีเนื้อหาเหมาะสม ไม่ง่ายและยากเกินไป ซึ่งเป็นผลทำให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าต้องการและชอบทักษะการอ่านตัวโน้ต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (มาริยา ปณณกิจการ, 2556) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสโตนทักษะตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจในรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการอ่านตัวโน้ตตามแนวคิดของ โซลตัน โคคาย อย่างลึกซึ้ง เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด
2. การที่จะพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ตได้นั้น นักเรียนควรมีทักษะพื้นฐานทางทักษะการอ่านตัวโน้ตที่ดีด้วย โดยครูควรปูพื้นฐานด้านทักษะการอ่านตัวโน้ต เช่น ฝึกการอ่านตัวโน้ตและภาษามือตามตัวโน้ตให้คล่อง ก่อนที่จะเรียนเรื่องอื่นๆต่อไป
3. ครูผู้สอนต้องนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของโซลตัน โคคายมาใช้ในแต่ละเพลงควรแบ่งขั้นตอนให้ดี เพื่อไม่ให้เกินระยะเวลาและสามารถสอนได้ตามเวลาที่กำหนด โดยที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและพัฒนาทักษะการอ่านตัวโน้ต โดยใช้ทักษะการอ่านตัวโน้ตร่วมกับเทคนิควิธีการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น คาร์อ็อฟ ซูซูกิ เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง
2. ควรทำการวิจัยและเปรียบเทียบผลกระทบของการใช้ ชุดฝึกทักษะการอ่านตัวโน้ต ตามแนวคิดของโซลตัน โคคาย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ความกรุณา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา วรพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างเป็นอย่างดี จึงกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อพนันท์ พูลพุดธา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินทิสเสนา ตำแหน่ง ประธานหลักสูตร กศ.บ ภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม จวงประโคน ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ อาจารย์ ดร.สุธาสินี ถิระพันธ์ ตำแหน่ง อาจารย์วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ อาจารย์เสกสิทธิ์ สังฆะมณี ครูตำแหน่ง วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ที่ได้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือตลอดจนตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรากร สีโย อาจารย์ภาควิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ดีอย่างสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการ และคณะครู โรงเรียนพังงาวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี 5 ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ นางสาวอนัญญา ชุมแวงวาปี ครอบครัว และกัลยาณมิตรทุกคน ให้คำชี้แนะให้การศึกษาอบรมสั่งสอนส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

เอกสารอ้างอิง

- จิระพงษ์ปะกาโส. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามทฤษฎีของโซลตัน โคตยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2562.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. “การสอนดนตรีตามหลักการโคตยาและทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน,” *Journal of Fine and Applied Arts Khon Kaen University*. 10, 2 (2018): ไม่มีเลขหน้า.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. “การศึกษาเพื่อสร้างชุดการสอนคีย์บอร์ดเบื้องต้นโดยใช้วิธีการของโคตยา,” *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*. (2557): ไม่มีเลขหน้า.
- วรากร สีโย. “การบรรเลงแซกโซโฟนประกอบการแสดงหมอลำในอีสาน,” *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. 5, 1 (2562): 262-280.
- มารีญา ปณณกิจการ. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิด โคตยาสำหรับผู้เรียนเปียโนผู้ใหญ่นักดนตรี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.
- สุธาสินี ถิระพันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนขับร้องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีสอนซึ่งปรับปรุงจากวิธีสอนดนตรีแบบโคตยา กับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนปกติโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- Hargreaves, D. J., et al. “Musical identities mediate musical development,” *Music and music education in people’s lives*. 1 (2018): 124-142.

คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขต
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

The Service Quality Affecting the Satisfaction of the Service Recipients of the Excise Branch
Offices in the Lower Part of Thailand's Northeastern Region 2

จารุนันท์ การินทร์ ประนอม คำผา และอัยรดา พรเจริญ
Jarunan Karin, Pranorm Kumpha and Irada Phomcharoen

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Business Administration and Management, Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail; jarunan.kg64@ubru.ac.th

Received: July 26, 2024; Revised October 11, 2024; Accepted: October 16, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการและระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิต 2) ศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิต 3) เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยกำหนดขนาดตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane ได้จำนวนผู้รับบริการทั้งสิ้น 400 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยเทคนิควิธี Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการตามลำดับส่วนความพึงพอใจของผู้รับบริการเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านอัตราค่าบริการและความสนใจของผู้ให้บริการด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ ด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการด้านการประสานงานของการบริการและด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการตามลำดับ

2. คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการพบว่าคุณภาพการให้บริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการสามารถรวมกันพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการได้ร้อยละ 71

3. เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าอาชีพ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าด้านการประสานงานของการบริการแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการความพึงพอใจผู้รับบริการ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

Abstract

The study aimed 1) to study the service quality and the satisfaction of the clients of the excise branch offices, 2) to explore the service quality that could affect the satisfaction of the clients, 3) to compare the service quality perceived by the recipients as classified by personal factors, and 4) to compare the satisfaction of the clients in the study as classified by personal factors. The research instrument was a questionnaire. The sample size was established based on Yamane's formula. The samples were 400 clients. Statistics were used to analysis data that were mean, percentage, standard deviation, t-test, F-test and multiple regression analyses.

The research findings were as follows.

1. The research found that the service quality as provided by the excise offices under study was on average at a high level in all aspects. The aspects could be arranged in a descending order as follows: response to the needs of the clients, concreteness of the service, confidence of the clients, reliability of the service, and understanding of the service providers. As regards the individual aspects, they could be shown in an order of significance as follows: generosity of the service providers, the information from the service, spending for the service, coordination, and convenience.

2. As regards the effect of the service quality affecting the customers' satisfaction, it was found that concreteness of the service, understanding of the service providers, reliability of the service, confidence in the customers, and response to the needs of the service provides could predict the satisfaction of the clients by 71 %.

3. By comparing the service quality as per the clients' perception as classified by the personal factors, it was found that occupations, and concreteness of the service were different with a statistical significance of .05. Other aspects were not different.

4. Considering the satisfaction of the clients provided by the excise branch offices in the lower part of Thailand's northeastern region office 2 as classified by relevant factors, it was found that there was a difference with a statistical significance of .05.

Keywords: Service Quality, Service Recipients' Satisfaction, Excise Branch Offices, Lower Part of Thailand's Northeastern Region 2

บทนำ

จากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน กำหนดให้การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการ ก่อนเริ่มดำเนินการส่วนราชการจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น และให้ถือเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่ต้องรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม ประกอบกับทิศทางการพัฒนาระบบราชการตามกรอบแนวคิดระบบราชการ 4.0 ที่มุ่งเน้นการเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการโดยตรงมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566)

กรมสรรพสามิตเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลังมีภารกิจในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อเป็นรายได้ให้แก่ภาครัฐจากสินค้าและบริการที่มีเหตุผลความจำเป็นเฉพาะอย่างรวมถึงดำเนินการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย

สรรพสามิตซึ่งจะต้องมีการติดต่อและให้บริการแก่ประชาชนโดยเน้นการยกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนมีการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของภาครัฐปรับปรุงกระบวนการให้บริการประชาชนและพัฒนาคุณภาพการให้บริการการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อให้มีความสะดวกรวดเร็วสร้างความพึงพอใจและทัศนคติที่ดีให้กับผู้รับบริการเพื่อส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรของภาครัฐ (พิมพ์ใจ เปียงงาม, 2564)

ดังนั้น กรมสรรพสามิตจึงให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชนโดยการพัฒนารูปแบบการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นได้นำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนในการพัฒนาระบบงานของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่และสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักโดยตรงในการให้บริการประชาชนตามภารกิจและมีการพัฒนาปรับปรุงระบบงานให้มีความกระชับฉับไวลดขั้นตอนลดระยะเวลาในการดำเนินงาน กิจกรรม การกระทำ กระบวนการ หรือผลการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้ผู้รับบริการได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการ หรือความจำเป็น นอกจากนี้การบริการยังเป็นกระบวนการส่งมอบและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ (คณินันต์ กอนแสง, 2566)

การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้บุคลากรที่ปฏิบัติงานต้องมีคุณภาพการให้บริการเพื่อส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริลาภ งามสิมะ (2565) พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุ 21-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีสิทธิการรักษากรมบัญชีกลาง อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการบำนาญ รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือน มีระดับความคิดเห็นด้านคุณภาพการให้บริการและระดับความคิดเห็นด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวธิดา สุริจักษ์ และรัชดา ภักดิ์ยิ่ง (2565) คุณภาพการให้บริการส่งผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการ ทั้ง 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการเอาใจใส่ดูแลลูกค้า ด้านการตอบสนองลูกค้าและด้านการให้ความมั่นใจแก่ลูกค้ามีผลทางบวกต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้ใช้ไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่องเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรและเกิดการพัฒนารูปแบบการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการและระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ที่มาขอหรือต่อใบอนุญาตขายสุรายาสูบและไฟในปึงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 39,591 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนจากการใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ .05 ได้ขนาดของตัวอย่างจำนวนผู้รับบริการ 39,591 คน จากนั้นได้คำนวณจำนวนได้ 396 คน ตัวอย่างและเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 ตัวอย่าง จากนั้นทำการการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาแต่ละสาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้รับบริการและตัวอย่างที่ศึกษา

ลำดับที่	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา	จำนวนผู้รับบริการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี สาขาเมืองอุบลราชธานี	4,113	42
2	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ	3,029	31
3	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี สาขาพิบูลมังสาหาร	2,214	22
4	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี สาขาเดชอุดม	3,905	39
5	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี สาขาตระการพืชผล	2,421	24
6	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี สาขาเขมรราชู	1,671	17
7	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ศรีสะเกษ สาขาเมืองศรีสะเกษ	4,260	43
8	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ศรีสะเกษ สาขาขุขันธ์	3,956	40
9	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ศรีสะเกษ สาขากันทรลักษ์	2,626	27
10	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ศรีสะเกษ สาขาอุทุมพรพิสัย	2,830	29
11	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ยโสธร สาขาเมืองยโสธร	2,051	21
12	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ยโสธร สาขามหาชนะชัย	1,304	13
13	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ยโสธร สาขาไทยเจริญ	1,758	18
14	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อำนาจเจริญ สาขาเมืองอำนาจเจริญ	2,413	24
15	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อำนาจเจริญ สาขาปทุมราชวงศา	1,040	10
รวม		39,591	400

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้างนี้เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ที่มาใช้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 5 ด้านคือด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ และด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการ ด้านการประสานงานของการบริการ ด้านอัตราค่าบริการและความสนใจของผู้ให้บริการ ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ และด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดโดยกำหนดให้เติมข้อความลงในช่องว่าง โดยข้อความถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try out) กับตัวอย่างผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ โดยเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 30 ชุดแล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัยทั้งฉบับ (Reliability Analysis) ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient เท่ากับ .93 แสดงว่าเครื่องมือหรือแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นตามที่ Nunnally (1978) เสนอไว้ว่าค่า α ที่ได้ต้องมากกว่า .7 จะเห็นได้ว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form แล้วติดต่อประสานขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่แต่ละสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาที่ให้บริการประชาชนที่มาขอหรือต่อใบอนุญาตขายสุรายาสูบและไฟแช็ก ข้อมูลจากผู้รับบริการให้ตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนดจำนวน 400 คน ซึ่งตัวอย่างคือ ผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) ซึ่งหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลครบ 400 ชุด จะดำเนินการนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ (Percentage) ใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้เพื่อการจำแนกและแปลความหมายตัวแปร
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล
4. การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามตัวหนึ่งซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ Stepwise และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. การทดสอบที t-test และการทดสอบเอฟ F-test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการและระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ภาพรวม

คุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2		ระดับคุณภาพการให้บริการ		
		$\bar{x}$	S	แปลผล
1	ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	4.08	.53	มาก
2	ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ	3.79	.77	มาก
3	ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ	4.17	.58	มาก
4	ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ	4.07	.56	มาก
5	ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ	3.66	.68	มาก
รวม		3.98	.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ($\bar{x} = 4.17$) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ($\bar{x} = 4.07$) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ($\bar{x} = 3.79$) และด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ($\bar{x} = 3.66$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้รับบริการภาพรวม

ความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S	แปลผล
1	ด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการ	3.60	.71	มาก
2	ด้านการประสานงานของการบริการ	3.98	.70	มาก
3	ด้านอัตราค่าและความสะดวกของผู้ให้บริการ	4.16	.40	มาก
4	ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ	4.14	.47	มาก
5	ด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ	4.03	.58	มาก
รวม		3.95	.40	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านอัตราค่าและความสะดวกของผู้ให้บริการ ($\bar{x} = 4.16$) ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ ($\bar{x} = 4.14$) ด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ ($\bar{x} = 4.03$) ด้านการประสานงานของการบริการ ($\bar{x} = 3.98$) และด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการ ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณตัวแปรอิสระ คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจของผู้รับบริการภาพรวมเป็นตัวแปรตาม โดยวิธี Stepwise (n=400)

ตัวแปร	b	beta	t	p
1.ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (X_1)	.34	.45	10.97**	.00
2. ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ (X_5)	.08	.14	3.79**	.00
3. ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ(X_2)	.09	.19	4.32**	.00
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ (X_4)	.07	.09	2.27*	.02
5. ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ(X_3)	.05	.08	2.00*	.04
Constant = 1.32 $R = .84$ $R^2 = .72$ $R^2_{Adj} = .71$ $F = 203.74$ Sig F = .00				

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise เพื่อพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ภาพรวมพบว่าคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ภาพรวม ได้ร้อยละ 71 ($R^2_{Adj} = .71$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .84 ($R = .84$)

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามอาชีพ

คุณภาพการให้บริการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.73	.91	3.28*	.02
	ภายในกลุ่ม	396	109.77	.27		
	รวม	399	112.51			
ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.56	1.19	1.97	.11
	ภายในกลุ่ม	396	238.44	.60		
	รวม	399	242.01			
ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.12	.37	1.08	.35
	ภายในกลุ่ม	396	137.05	.34		
	รวม	399	138.17			

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

คุณภาพการให้บริการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	.43	.14	.45	.71
	ภายในกลุ่ม	396	124.91	.31		
	รวม	399	125.34			
ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.29	.43	.90	.43
	ภายในกลุ่ม	396	188.12	.47		
	รวม	399	189.41			

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามอาชีพ พบว่าผู้รับบริการที่มีอาชีพแตกต่างกันให้ความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ และด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามอาชีพ

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	.85	.28	.56	.63
	ภายในกลุ่ม	396	200.33	.50		
	รวม	399	201.19			
ด้านการประสานงานของการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	4.61	1.53	3.16*	.02
	ภายในกลุ่ม	396	192.39	.48		
	รวม	399	197.00			
ด้านอรรถาธิบายและความสนใจของผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	.59	.19	1.17	.31
	ภายในกลุ่ม	396	66.46	.16		
	รวม	399	67.05			
ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	.79	.26	1.18	.31
	ภายในกลุ่ม	396	88.07	.22		
	รวม	399	88.86			
ด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.87	.62	1.82	.14
	ภายในกลุ่ม	396	135.32	.34		
	รวม	399	137.19			

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามอาชีพ พบว่าผู้รับบริการที่มีอาชีพแตกต่างกันให้ความเห็นต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการด้านอ้อยาศัยและความสนใจของผู้ให้บริการด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการและด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการประสานงานของการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปราย ดังนี้

คุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มี 5 ด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ดูแลผู้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันเจ้าหน้าที่เอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้มารับบริการ และเจ้าหน้าที่เข้าใจถึงความต้องการของผู้รับบริการและสนใจตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการอย่างตรงจุด แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับประชาชนที่มาใช้บริการดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการอย่างตั้งอกตั้งใจ สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนที่มาใช้บริการได้ดี และพร้อมให้บริการอย่างเต็มความสามารถและเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดดา เรืองฤทธิ์ (2563) พบว่าด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา ลาสิ (2564) พบว่าด้านความเห็นอกเห็นใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจในลำดับขั้นตอนการให้บริการเจ้าหน้าที่ให้ความรู้สึกลดลงภัยกับผู้รับบริการ และขั้นตอนการให้บริการไม่ซับซ้อนหรือยุ่งยาก แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความความไว้วางใจในการให้บริการที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว (2563) พบว่าด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของนายลักษณ์ ศรีจะบก (2564) พบว่าด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรณัย เชาวปรีชา (2564) พบว่าด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญลักษณ์ แผนสมบุญ (2563) พบว่าด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตติกาญจน์ ไจมา (2564) พบว่าด้านความมั่นใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นและเต็มใจในการให้บริการมีระยะเวลาการให้บริการเหมาะสมและมีแผนผังขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจนแสดงให้เห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นและเต็มใจให้บริการ อีกทั้ง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ยังมีขั้นตอนการให้บริการและระยะเวลาการให้บริการที่เหมาะสมนั้น ทำให้ประชาชนผู้มารับบริการได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว จากการรับบริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว (2563) พบว่าด้านการตอบสนองต่อลูกค้าอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าด้านการตอบสนองลูกค้าอยู่ในระดับมาก

4. ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการตรงตามเวลาตามมาตรฐานที่กำหนดเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในงานที่ให้บริการ และเจ้าหน้าที่มีความเป็นธรรมต่อการให้บริการ

แสดงให้เห็นว่าประชาชนผู้รับบริการมีความไว้วางใจในการให้บริการหรือการดำเนินงาน ว่าเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสม่ำเสมอ ตามกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัตน์ ชนะสิมมา (2564) พบว่าด้านความน่าเชื่อถือได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของโตพล กมลรัตน์ (2564) พบว่า ด้านความเชื่อถือได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีระบบคิวเพื่อการบริการที่เป็นธรรมมีป้าย/สัญลักษณ์ เตือนในจุดสำคัญหรืออันตราย และสถานที่ให้บริการกว้างขวาง สะอาด สะดวก และสวยงามแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมที่ประชาชนผู้รับบริการสัมผัสได้ด้วยกายภาพนั้น มีความปลอดภัย และมีความสะดวกสบาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรณ ธาตุศิริ (2562) พบว่าด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มี 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ด้านอรรถยาศัยและความสนใจของผู้ให้บริการผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านอรรถยาศัยและความสนใจของผู้ให้บริการ พิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือเจ้าหน้าที่สร้างความประทับใจ และความเข้าใจแก่ผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม และเป็นกันเอง แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อม มีอรรถยาศัยที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร และเป็นกันเองต่อผู้รับบริการ สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สร้างความประทับใจแก่ผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าด้านอรรถยาศัยและความสนใจของผู้ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิศา ไชยศิริ (2563) พบว่าด้านความพึงพอใจต่ออรรถยาศัยความสนใจของผู้ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ พิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือมีบริการกรอกแบบฟอร์มคำขอให้กับผู้รับบริการเจ้าหน้าที่แจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ไว้ที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาและมีสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อบริการ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ วารสารแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่มีการแจ้งข้อมูลให้ทราบเกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ผู้รับบริการรับทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้ระยะเวลาในการให้บริการสะดวก รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิริ โชติพันธ์ (2564) พบว่าด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ พิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ท่านได้รับคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับอัตราค่าบริการและค่าธรรมเนียม อย่างชัดเจน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาติดต่อขอรับบริการมีความเหมาะสม และท่านพอใจกับการชำระค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกำหนด แสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการมีความพอใจต่อค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ผู้รับบริการชำระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา ลาลี (2564) พบว่าด้านค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการประสานงานของการบริการผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการประสานงานของการบริการ พิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ เจ้าหน้าที่มีการประสานงานหน่วยงานภายในและภายนอก ในการติดต่อสอบถาม แก้ไขปัญหาข้อสงสัยผู้รับบริการหน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ท่าน ผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้เข้าใจข้อมูลได้ถูกต้อง และสำนักงานมีช่องทางรับฟังข้อคิดเห็นของท่านต่อการให้บริการ เช่น กล้องรับฟังความคิดเห็น Line Facebook เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการประสานงานภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน การให้คำแนะนำ ตอบข้อสงสัยได้ตรงประเด็นและชัดเจนที่เป็น

ประโยชน์แก่ผู้รับบริการ พร้อมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่สามารถนำไปปรับปรุงในการให้บริการต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีศิริ โชติพันธ์ (2564) พบว่าด้านการประสานงานของบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านความสะดวกที่รับจากบริการผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านความสะดวกที่รับจากบริการพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ท่านสามารถเข้าถึงการบริการได้ง่าย ขั้นตอนไม่ซับซ้อนท่านสามารถติดต่อสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตามช่องทางต่าง ๆ ได้สะดวก และท่านได้รับการที่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการมีความสะดวกต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่สร้างขึ้นหรืออุปกรณ์ที่ติดตั้งอยู่ภายในและภายนอกสำนักงาน การที่ได้รับการที่รวดเร็วตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงสถานที่ จุดให้บริการ ขนาดของพื้นที่ในการให้บริการ สถานที่ระหว่างรอให้บริการเพียงพอต่อผู้มารับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระศักดิ์ ทรัพย์ประเสริฐ และสุธิมน ชมเชย (2564) พบว่าด้านความสะดวกที่รับจากการบริการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร แสนคุ้ม (2564) พบว่าด้านความสะดวกสบายที่รับจากการให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รายด้าน

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ พบว่าส่งผลต่อความพึงพอใจด้านการประสานงานของการบริการด้านอัยการและความสนใจของผู้ให้บริการ ด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการและด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านอัยการและความสนใจของผู้ใช้บริการ ด้านการประสานงานของการบริการ ด้านความสะดวกที่รับจากการบริการ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านค่าใช้จ่ายของผู้ใช้บริการ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

2. ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ พบว่า ส่งผลต่อความพึงพอใจด้านความสะดวกที่รับจากบริการด้านการประสานงานของการบริการด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ และด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านความน่าเชื่อถือ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ ส่วนในด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าว

3. ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ พบว่า ส่งผลต่อความพึงพอใจด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านการตอบสนองของลูกค้า มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านอัยการและความสนใจของผู้ใช้บริการ ด้านการประสานงานของการบริการ ด้านความสะดวกที่รับจากการบริการ ด้านค่าใช้จ่ายของผู้ใช้บริการ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ พบว่า ส่งผลต่อความพึงพอใจด้านความสะดวกที่รับจากบริการด้านการประสานงานของการบริการด้านอัยการและความสนใจของผู้ให้บริการและด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า ส่งผลต่อความพึงพอใจด้านค่าใช้จ่ายของผู้ใช้บริการ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ ส่วนในด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าว

5. ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการพบว่าส่งผลต่อความพึงพอใจด้านความสะดวกที่รับจากบริการด้านการประสานงานของการบริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภาทองคง (2564) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านการเอาใจใส่ลูกค้าส่งผลต่อความพึงพอใจด้านการประสานงานของการบริการ ด้านความสะดวกที่รับจากการบริการ ด้านค่าใช้จ่ายของผู้ใช้บริการ และด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ภาพรวม

การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 พบว่า ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ด้านการตอบสนอง

ความต้องการของผู้รับบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ได้ร้อยละ 71 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่า คุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการเอาใจใส่ดูแลลูกค้า ด้านการตอบสนองลูกค้าและด้านการให้ความมั่นใจแก่ลูกค้ามีผลทางบวกต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทอยู่อาศัยในพื้นที่บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และคุณภาพการให้บริการสามารถพยากรณ์ระดับความพึงพอใจในการใช้บริการได้ร้อยละ 73 สอดคล้องกับงานวิจัยของนริสรา ลาลี (2564) พบว่า ด้านความเห็นอกเห็นใจ ด้านการให้ความมั่นใจ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ และด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ได้ร้อยละ 81.20 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Joe (2022) พบว่าคุณภาพการบริการและความพึงพอใจของลูกค้า กรณีศึกษาของ MyRapid ประเทศมาเลเซีย ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า ได้ร้อยละ 76.50 เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

อาชีฟ ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน เห็นว่าคุณภาพการให้บริการของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ และด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ว่า สภาพแวดล้อมที่ประชาชนผู้มารับบริการสัมผัสได้ด้วยกายภาพนั้น ผู้รับบริการที่มีอาชีพรับจ้างรับรู้คุณภาพการให้บริการแตกต่างกับผู้รับบริการที่มีอาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและเคยเข้ารับบริการเป็นประจำทุกปี และด้วยผู้รับบริการที่มีอาชีพรับจ้างสามารถพบได้น้อยที่จะเข้ารับบริการดังนั้น เมื่อผู้รับบริการที่มีอาชีพรับจ้างมาติดต่อขอรับบริการ จึงรู้สึกเกิดความประทับใจในคุณภาพการให้บริการที่เกินความคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริสรา ลาลี (2564) พบว่า อาชีพต่างกัน เห็นว่าคุณภาพการให้บริการของผู้รับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน

เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการ ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

อาชีฟ ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน ให้ความเห็นต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ด้านความสะดวกที่ได้รับจากบริการ ด้านอัตราค่าและความสะดวกของ ผู้ให้บริการด้านข้อมูลที่ได้รับจากบริการ และด้านค่าใช้จ่ายเมื่อใช้บริการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการประสานงานของการบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ว่า ผู้รับบริการที่มีอาชีพรับจ้าง มีความเห็นต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการแตกต่างกับผู้รับบริการที่มีอาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกร และอาชีพอื่น ๆ เจ้าหน้าที่จึงมีความพร้อมที่จะยอมรับข้อเสนอแนะ และหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ โดยเข้าใจความต้องการของผู้รับบริการทุกอาชีพ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้รับบริการสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง (2564) พบว่าอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจของผู้รับบริการแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณ์ ธาตุศิริ (2562) พบว่าอาชีพที่ต่างกัน มีความพึงพอใจของผู้รับบริการแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เจ้าหน้าที่ควรมีการแต่งกายสุภาพสะอาดเรียบร้อยมีอัตราค่าไม่ตรีโดยสามารถเติมไม่ตรีเข้าไปในทุกงานที่ทำเริ่มตั้งแต่ความรักการมีไม่ตรีต่อผู้รับบริการและให้บริการตรงตามความต้องการทุกวันเป็นการแสดงความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการอย่างตั้งใจความมีอัตราค่าไม่ตรีเป็นสิ่ง

สำคัญยิ่งในการให้บริการเพราะความมีอัธยาศัยไมตรีจะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกอบอุ่นและประทับใจผู้รับบริการทุกคนที่มาใช้บริการ คาดหวังได้รับความประทับใจจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านงานบริการ

2. ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการเจ้าหน้าที่ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใสในการให้บริการโดยมีการบริการที่เป็นธรรมและไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้รับบริการทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการไว้วางใจและเชื่อถือในการให้บริการ

3. ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการเจ้าหน้าที่ควรมีความพร้อมในการให้บริการทันทั่วทั้งในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ๆ และจะต้องรับบริการหรือแก้ไขให้ทันทั่วทั้งที่เช่นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือกล่าวได้ทันทั่วทั้งที่ทำให้ผู้รับบริการไม่เกิดการรอนานมีความสะดวกรวดเร็วลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้ารับบริการผู้รับบริการประทับใจส่งผลต่อความพึงพอใจในที่สุด

4. ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการบางสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ยังไม่ได้รับมาตรฐานการให้บริการของกรมสรรพสามิต (GECC) หรือบางสำนักงานการรับรองมาตรฐานอาจหมดอายุไปแล้วดังนั้นสำนักงานจึงควรขอเข้ารับรองมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการอีกทั้งยังเป็นการรักษาระดับคุณภาพการให้บริการให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจสูงสุดต่อไป

5. ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการเจ้าหน้าที่ควรให้เกียรติผู้รับบริการโดยแสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการสำคัญที่สุดโดยการดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำกับผู้รับบริการอย่างชัดเจนเข้าใจง่ายโดยไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้รับบริการบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษเข้าใจถึงความต้องการของผู้รับบริการเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขยกระดับความพึงพอใจให้มากที่สุดต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการให้บริการของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

2. การศึกษาแรงจูงใจในการให้บริการที่ดีและมีคุณภาพทำให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่ดีและมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

3. การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานสรรพสามิตในระดับภาคเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่ตรงกันต่อไป

4. สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา 2 ตัวแปรคือคุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจดังนั้นการศึกษารั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นด้านอื่นๆเช่นด้านกลยุทธ์ในการให้บริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการให้บริการยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงจนทำให้ประสบความสำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้ และหวังว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรณ์ ธาตุจิตติกรณ์. คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีป้าย ในพื้นที่สำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร.

การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2562.

เกรียงไกร แสนคุ้ม. ความพึงพอใจที่มีต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองกันทรลักษ์. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. **หลักเกณฑ์การพิจารณารางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมประจำปี 2566.**

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566.

คณินันต์ กองแสง. **ความหมายของการบริการ.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2566.

ฉายาลักษณ์ ศรีจะบก. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

ชุตินาถ ใจมา. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริการของกองพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2564.

โตพล กมลรัตน์. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์อินเตอร์เนชั่นแนล รัตนธิเบศร์.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

ธัญลักษณ์ แผนสมบูรณ์. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีอากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 2.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2563.

ธีรณัย เขาว์ปรีชา. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

ธีระศักดิ์ ทรัพย์ประเสริฐ และสุธี มนขมเขย. “คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพระนครศรีอยุธยา,” **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.** 4, 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2564): 17-28

นริศรา ลาลี่. **การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2564.

นันทิกา ไชยศิริ. **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้ารับบริการกับพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางชัน.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2563.

ปฐมพงศ์ กุ๊กแก้ว. “คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรี,” **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี.** 7, 2 (ตุลาคม-ธันวาคม 2563): 55-63.

พัฒนา เรืองฤทธิ์. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ เทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2563.

พิมพ์ใจ เปียงงาม. “คุณภาพบริการและความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ลำปาง,” **วารสาร มจร อุบลรัตนราชกัญญ์.** 6, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 561-571.

ภูริลาภ งามสิมะ. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2565.

เยาวธิดา สุริจักษ์ และรัชดา ภักดิ์ยิ่ง. **คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาลตำบลแก่นฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น.** ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2565.

ศรศิริ โชติพันธ์. **ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของบุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.

วิรัตน์ ชนะสิมมา. “คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่ชำระภาษีท้องถิ่นกับเทศบาลตำบลหนองนาคำ กรณีศึกษาตำบลบ้านโคกอำเภอหนองนาคำจังหวัดขอนแก่น,” **วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** 11, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564): 15-28.

วิวัฒน์ อยู่พร้อม และสุภา ทองคง. “คุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทอยู่อาศัยในพื้นที่บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี,” **วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ.** 8, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564): 18-30.

Joe, Yee Ong. "Service Quality and Customer Satisfaction: A Study of My Rapid in Malaysia," **International Journal of Tourism & Hospitality in Asia Pasific**. 5, 3 (October 2022): 1–15.

Nunnally, J. C. **Psychometric Theory**. 2nd ed. New York: McGraw–Hill, 1978.

Yamane, Taro. **Statistics an Introductory Analysis**. New York: Harper and Row, 1973.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Causal factors influence community enterprise in the digital age in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

รตินันtha บุญแ่มชู¹ แสงทอง บุญยั้ง¹ และอเนก พุทธิเดช²

Rateenantha Bunchaemchoo¹ Sangthong Boonying¹ and Anek Puttidech²

¹คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹Faculty of Business Administration and Information Technology,

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

²Faculty of science and technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: rateenantha157@gmail.com

Received: August 14, 2024; Revised October 1, 2024; Accepted: October 2, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และการบริหารวิสาหกิจชุมชน และ 2) วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และการบริหารวิสาหกิจชุมชน ตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การศึกษานี้มุ่งเน้นการเลือกกลุ่มผู้ประกอบการจากวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ได้แก่ ประธาน รองประธานคนที่ 1 รองประธานคนที่ 2 หรือเหรัญญิกของวิสาหกิจชุมชน จากวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดจำนวน 230 กิจการ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตำแหน่ง โดยได้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 690 ตัวอย่าง ทั้งนี้ การสุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการตามวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทกิจการ ซึ่งมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง .86-.91 และสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลตามโมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด โดยปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชนโดยส่งผ่านปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร การบริหารวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล

Abstract

This research aims to 1) study the level of opinions on the readiness factors of becoming a digital organization, the digital capabilities of the organization, and community enterprise management, and 2) analyze the structural relationships between the readiness factors of becoming a digital organization, the digital capabilities of the organization, and community enterprise management. The sample for this research consists of community enterprise operators registered in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. This study focuses on selecting a group of operators from community enterprises registered in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, including those in key positions such as president, first vice president, second vice president, or treasurer of the community enterprises, from a total of 230 enterprises. The sample selection was carried out using purposive sampling, resulting in a total sample size of 690. The sampling method employed was stratified random sampling to ensure coverage of each type of enterprise. The data collection tool was a questionnaire using a rating scale, with content validity ranging from 0.67-1.00, and reliability coefficients ranging from .86-.91. The statistical methods used for data analysis included mean, standard deviation, and structural equation modeling (SEM).

The research findings were as follows.

1. The study on the opinions regarding the factors of readiness for becoming a digital organization, the digital competency of the organization, and the management of community enterprises showed that the overall level of opinion was at the highest level.

2. The results of the analysis of the structural relationships between the factors of readiness for becoming a digital organization, the digital competency of the organization, and the factors of community enterprise management are consistent with the established empirical data. The factor of readiness for becoming a digital organization has a significant positive direct influence on the community enterprise management factor and the digital competency factor, with a statistical significance level of .05. Additionally, it has a positive indirect influence on community enterprise management through the digital competency factor, also with a statistical significance level of .05. Furthermore, the digital competency factor has a significant positive direct influence on the community enterprise management factor at the .05 statistical significance level.

Keywords: Readiness to become a digital organization, Digital capabilities of the organization, Community enterprise management, Community enterprise in the digital age

บทนำ

จากสถานการณ์แพร่กระจายของ Covid-19 ที่ผ่านมา ได้สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งภาคการผลิต ภาคการค้า ภาคบริการ ภาคเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ที่ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่อง หรือธุรกิจชะลอตัว ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดกิจการไป มีการเลิกจ้างแรงงานจำนวนมาก และผลจากสถานการณ์นี้ยังได้ก่อให้เกิดความปวกดีในรูปแบบใหม่ (New

normal) ขึ้นในสังคมไทย เช่น สังคมไร้เงินสด การทำงานทางไกล ซึ่งเป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจและสังคมไทย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในแง่มุมต่าง ๆ มากขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดการปรับตัวของธุรกิจทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และการพลิกผันทางดิจิทัล (Digital disruption) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปรับตัวให้ธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการปรับตัวของธุรกิจจากยุคดั้งเดิมให้เป็นธุรกิจรูปแบบใหม่หรือธุรกิจยุคดิจิทัล ผู้ประกอบการจึงต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการองค์กรเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบของธุรกิจ ทั้งในเรื่องของกลยุทธ์ในการแข่งขัน การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน การพัฒนาสินค้าและบริการ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและรูปแบบของการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไปจากเดิมนี้นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาและการนำนวัตกรรมไปใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมากขึ้น เพื่อนำไปเข้าสู่การเป็นประเทศที่ใช้นวัตกรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559)

ปัจจุบันภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างงาน สร้างคน สร้างรายได้เพื่อยกระดับชีวิตพื้นฐาน ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนถือเป็นธุรกิจขนาดเล็กประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนนั้น ๆ มีลักษณะเป็นการประกอบการเพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตัวเองโดยใช้ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาประกอบเป็นอาชีพ โดยมีหัวใจหลักของการดำเนินการจะอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและความพอเพียง (เสรี พงศ์พิศ, สุภาส จันทร์หงษ์, 2549; กัญญามาน อินทร์หว่าง และคณะ, 2554) ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนทั่วประเทศจำนวน 92,703 แห่ง (รายงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน, 2566) และในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีกลุ่มวิสาหกิจเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และยังเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของภาคกลาง โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนจำนวน 530 แห่ง (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566) แต่จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดและผลกระทบจากการแพร่กระจายของ Covid-19 นั้น ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับผลกระทบที่รุนแรงอย่างมาก เกิดความไม่คล่องตัวในการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงพฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการธุรกิจให้เหมาะสม เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนและดำเนินธุรกิจให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจในยุคปัจจุบัน เพื่อให้การผลิตมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจ เป็นการปรับเปลี่ยนวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่หรือวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจแบบเชิงรุก มีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจแบบพลิกผันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการดำเนินธุรกิจที่จะถูกสร้างขึ้นผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Shan, Song and Jo, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็น ในเรื่องผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (พ.ศ. 2561-2580) ระบุว่า การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะ 20 ปี ข้างหน้าจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะในกลุ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีได้ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2019) จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล และสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ข้อมูลนำไปสร้างหรือพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจในยุคดิจิทัล ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังเป็นการร่วมสร้างการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เป้าหมายในการเติบโตได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีตำแหน่งเป็นประธาน รองประธานคนที่ 1 และรองประธานคนที่ 2 หรือเหรัญญิก (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2566)

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 230 แห่ง เก็บข้อมูลกับผู้มีตำแหน่งเป็นประธาน รองประธาน และรองประธานคนที่ 2 หรือเหรัญญิกของวิสาหกิจชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 690 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยกัน 2 วิธี ได้แก่

1. การกำหนดขนาดตัวอย่าง ตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ข้อมูลตามโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) โดยต้องมีขนาดของตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (Hair et al, 2006) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 12 ตัวแปร จึงควรมีขนาดของตัวอย่างอย่างน้อย เท่ากับ $20 \times 12 = 240$ คน
2. การกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างใช้แบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ด้วยการแบ่งประชากรออกเป็น 6 ชั้นตามประเภทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยชั้นแรกใช้แบบการสุ่มที่เป็นสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และชั้นที่สองใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่างตามสัดส่วนในชั้นที่หนึ่ง ได้จำนวนวิสาหกิจชุมชน 230 แห่ง และผู้ประกอบการที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 690 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบไปด้วยปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ประกอบด้วย ด้านวัฒนธรรมขององค์กร ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กร และด้านกลยุทธ์ขององค์กรด้านเทคโนโลยี
2. ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่ สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ประกอบด้วย ด้านการเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร

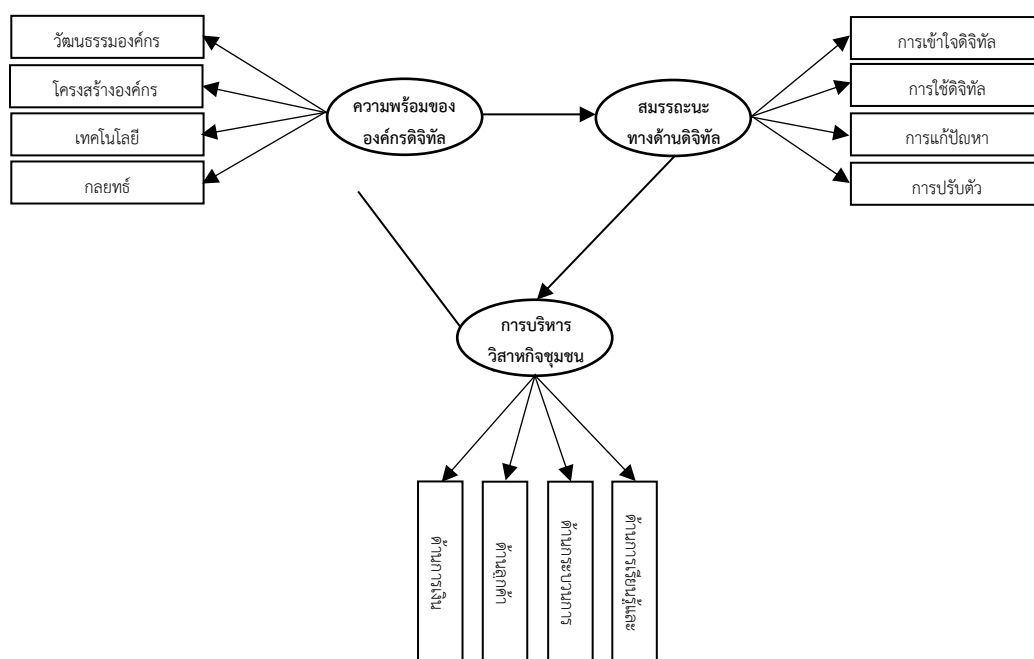
สมมติฐานที่ 2 ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน

สมมติฐานที่ 3 สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน

สมมติฐานที่ 4 ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน ผ่านตัวแปร
คั่นกลางสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Model) จากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย และใช้ทดสอบค่าสถิติ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบคำตอบหลายตัวเลือก (Multiple Choices Question) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยความพร้อมในการเป็นองค์กรดิจิทัล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยความสมรรถนะทางดิจิทัล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 24 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบ จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องรายข้อของค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 ทุกข้อคำถาม ซึ่งค่า IOC ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า .50 ($IOC > .50$) แสดงว่าข้อคำถามรายข้อตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีของ Cronbach จะต้องมีความสัมพันธ์แอลฟาของ Cronbach ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ($\alpha > .70$) จากการวิเคราะห์ที่ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .86-0.91 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์วิสาห์กิจชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 690 ชุด ให้กับตัวอย่างที่ได้ดำเนินการกำหนดไว้

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเตรียมแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นแล้ว

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ประกอบการวิสาห์กิจชุมชนตามสถานประกอบการด้วยตนเอง ทางไปรษณีย์ และการเก็บแบบสอบถามทางออนไลน์ผ่าน Google Form

4. ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาลงรหัสและบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในส่วนการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาห์กิจชุมชน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อทดสอบความสอดคล้องและเหมาะสมของโมเดลการวัด (Measurement Model Fit) โดยการหาค่าดัชนีเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ P-Value, Chi-Square, df , RMSEA, GFI, AGFI และ RMR (สุภมาส อังคุโชติ และคณะ, 2557)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาห์กิจชุมชนในยุคดิจิทัลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และการบริหารวิสาห์กิจชุมชน

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาห์กิจชุมชน ของวิสาห์กิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล (ร้อยละ

4.75) รองลงมาคือปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ร้อยละ 4.74) และปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัลขององค์กร (ร้อยละ 4.73) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และการบริหารวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาตรฐานแต่ละตัวแปรสังเกตได้ในตัวแบบองค์ประกอบของพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ .73 ถึง .85 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ($\beta = .85$) ด้านเทคโนโลยี ($\beta = .78$) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\beta = .77$) และด้านกลยุทธ์ ($\beta = .73$) ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบของความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ร้อยละ 72, 61, 59 และ 54 ตามลำดับ

องค์ประกอบของสมรรถนะทางดิจิทัล พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ .80 ถึง .95 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเข้าใจดิจิทัล ($\beta = .95$) ด้านการใช้ดิจิทัล ($\beta = .81$) ด้านการแก้ปัญหา ($\beta = .81$) และด้านการปรับตัว ($\beta = .80$) ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบของสมรรถนะทางดิจิทัล ร้อยละ 90, 66, 65 และ 64 ตามลำดับ

และองค์ประกอบของการบริหารวิสาหกิจชุมชน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก โดยมีขนาดตั้งแต่ .70 ถึง .90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ($\beta = .90$) ด้านกระบวนการภายใน ($\beta = .81$) ด้านการเงิน ($\beta = .74$) ด้านลูกค้า ($\beta = .70$) และ ตามลำดับ และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบของการบริหารวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80, 66, 55 และ 49 ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และการบริหารวิสาหกิจชุมชน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ Chi-square = 81.52, df = 34, P-value = .11, $\chi^2/df = 2.40$, GFI = .98, AGFI = .96, RMSEA = 0.04, RMR = .00 และ CFI = .99 และมีปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัล และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน โดยส่งผ่านปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัล และปัจจัยสมรรถนะทางด้านดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานโมเดลรวม

ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น	สมรรถนะทางด้านดิจิทัล (CO)			การบริหารวิสาหกิจชุมชน (MA)		
	TE	DE	IE	TE	DE	IE
ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล (RE)	0.90** (0.05)	0.90** (0.05)	-	0.93* (0.03)	0.13* (0.06)	0.80* (0.13)
สมรรถนะทางด้านดิจิทัล (CO)	-	-	-	0.89** (0.06)	0.89** (0.06)	-
R ²		0.81			0.94	

หมายเหตุ : p* < 0.05, p** < 0.01

DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

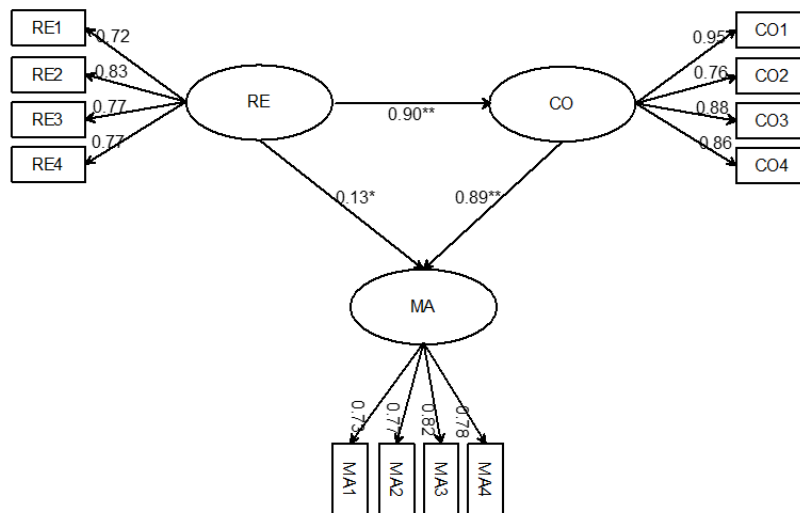
โดยผลการวิเคราะห์เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .90 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .13 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 พบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .89 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 พบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน โดยส่งผ่านสมรรถนะทางด้านดิจิทัล มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .80 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพที่ 2 แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ มีค่าเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ .72-.95 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร สามารถอธิบายองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักอิทธิพลในระดับสูงที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในทางบวกต่อทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านเทคโนโลยี และด้านกลยุทธ์ 2) ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการเข้าใจดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหา และด้านการปรับตัว และ 3) การบริหารวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และด้านลูกค้า

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปประเด็นและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล (ร้อยละ 4.75) รองลงมาคือ ปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ร้อยละ 4.74) และปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร (ร้อยละ 4.73) ตามลำดับ

1.1 ปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล จะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลให้รูปแบบการทำงานเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ธุรกิจหรือองค์กรต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการทำงานและกระบวนการคิดของคนในองค์กร โดยเฉพาะผู้ประกอบการหรือผู้บริหารสูงสุดจะต้องเป็นผู้ที่มีมุมมองใหม่ ๆ พร้อมทั้งจะปรับกระบวนการคิด วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่จะต้องตอบสนองความต้องการของตลาดในปัจจุบันได้อย่างทันท่วงที อีกทั้งทำให้บุคลากรในองค์กรมองเห็นถึงการคิดเชิงรุก คิดในเชิงธุรกิจยุคใหม่ซึ่งจะต้องอยู่ในรูปแบบระบบดิจิทัลทั้งระบบ เพื่อให้บุคลากรเกิดความเข้าใจและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องพร้อมที่จะลงทุนเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการกระบวนการทำงานด้านต่าง ๆ และต้องลงทุนในด้านของโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรเพื่อสร้างความพร้อมและมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวไปสู่องค์กรดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรจิรา เหลลราช (2564) ที่พบว่า องค์กรจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาบูรณาการร่วมกับการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอก เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ในประเทศไทย ทั้งองค์กรเอกชน หรือหน่วยงานราชการกำลังอยู่ในขั้นตอนของการปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัล ผู้บริหารจึงต้องกำหนดกลยุทธ์ดิจิทัลเพื่อเป็นแผนในการดำเนินงานธุรกิจ ซึ่งการปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลจะช่วยขับเคลื่อนและผลักดันให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลได้สำเร็จ

1.2 ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นระบบปฏิบัติการ การจัดการข้อมูล การใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ในการควบคุมระบบต่าง ๆ การใช้งานโปรแกรมการสื่อสารหรือใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในการสั่งซื้อสินค้าเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการให้ความสนใจในการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในธุรกิจกันมากขึ้น นอกจากนี้ความเห็นส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในสังคมดิจิทัลและเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมายดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนันทนา กุศลประเสริฐ (2565) ที่พบว่า การนำเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร และการบริหารสถานศึกษาโดยที่ผู้บริหาร บุคลากร จะต้องมีความรู้ ทักษะที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสาร และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในส่วนของการรับรู้ข้อมูลดิจิทัลจะต้องรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณสืบค้นและส่งต่อข้อมูลให้กับผู้อื่นได้อย่างปลอดภัย สามารถวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงของสื่อและสารสนเทศที่หลากหลาย รวมไปถึงประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลในแหล่งต่าง ๆ มาใช้งานได้เหมาะสม ถูกต้อง และไม่ละเมิดต่อผู้อื่น

1.3 ปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน ในส่วนของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการทำวิสาหกิจชุมชนนั้น ไม่ใช่เพียงแต่การนำทรัพยากรภายในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบ หรือนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการแล้วสร้างเป็นรายได้เพียงเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดกระบวนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารวิสาหกิจชุมชนนั้นผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเงิน องค์กรสามารถดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ได้ มีความสามารถในการลดต้นทุน และการประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี ในส่วนของด้านลูกค้า องค์กรควรพัฒนาลิขสิทธิ์หรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้

อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าเพื่อรักษาลูกค้าไว้อีกด้วย ด้านกระบวนการภายใน องค์กรจะต้องระบบการทำงานมีความถูกต้อง ชัดเจน มีความพร้อมในการผลิตและจัดจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการดำเนินงาน หรือกระบวนการผลิตเพื่อช่วยลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ และด้านการเรียนรู้และพัฒนา ทั้งการพัฒนาความรู้และศักยภาพของบุคลากรในองค์กร เช่น การฝึกอบรม การสร้างระบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี มหาวิทยาลัย (2564) ที่พบว่า มุมมองด้านการเงินของวิสาหกิจเริ่มต้นให้ความสำคัญกับการวัดผลรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์/บริการการวัดผลการเติบโต หรือผลของกำไรของบริษัท และการหมุนเวียนเงินรายได้งบที่จำกัด มุมมองด้านลูกค้าวิสาหกิจเริ่มต้นให้ความสำคัญกับการขยายฐานลูกค้าใหม่ และการรักษาลูกค้าเก่า การสร้างผลิตภัณฑ์/บริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้า มุมมองด้านกระบวนการภายในองค์กร มุ่งเน้นการพัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน รวมทั้งการผลิตสินค้าให้ทันกับระยะเวลาที่จะนำออกสู่ตลาด และมุมมองด้านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ให้ความสำคัญกับการเพิ่มทักษะ ความรู้ และศักยภาพของบุคลากรในทีมอย่างทั่วถึง

2. ผลวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัล ปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร และปัจจัยการบริหารวิสาหกิจชุมชน สามารถสรุปประเด็นและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของPromsri (2019) ที่พบว่า ผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลของบุคลากรเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาด้านดิจิทัลเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กร

2.2 ความพร้อมขององค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสายพิน ปั่นทอง (2563) พบว่า องค์กรทุกองค์กรต้องมีการปรับตัวและให้ความสำคัญทางด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรในการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โดยองค์กรที่มีวัฒนธรรมและให้ความสำคัญทางด้านเทคโนโลยีจะสามารถปรับเปลี่ยนบุคลากร กระบวนการ และโครงสร้างให้ใช้เทคโนโลยีอย่างสอดคล้องกัน เพื่อเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการ และสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ อยู่เสมอ และสอดคล้องกับMorakanyane, Grace and O'Reilly (2017) ที่ได้อธิบายไว้ว่าการปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลมีส่วนทำให้วัฒนธรรมองค์กรเกิดความเปลี่ยนแปลง และหากองค์กรนั้นมีวัฒนธรรมที่เปิดรับและเต็มใจที่จะเรียนรู้ความเป็นดิจิทัล ก็จะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่ผู้ประกอบการดิจิทัลหรือองค์กรดิจิทัลได้สำเร็จ

2.3 สมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชฎาภรณ์ สะหาย (2564) ที่พบว่า การมีความเข้าใจและสามารถนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจจะสามารถช่วยทำให้งานหรือสินค้าของธุรกิจมีคุณภาพ เข้าใจความต้องการของลูกค้ามากขึ้น ทำให้ภาพลักษณ์ของธุรกิจดีขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของธุรกิจได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของจิราภรณ์ ปกรณ์ (2564) ที่พบว่า ผู้บริหารต้องมีมุมมองเชิงดิจิทัล ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร โดยเริ่มจากการมองภาพอนาคตด้านดิจิทัล เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว ให้องค์กรมีทิศทางในการดำเนินงานที่มีทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการพัฒนาทักษะและความรู้ด้านดิจิทัลเพื่อเป็นนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารงานได้อย่างรวดเร็วทันเวลาและยังช่วยปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการบริหารวิสาหกิจชุมชน ผ่านตัวแปรคั่นกลางสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคันฉิมย์ เอื้อประชากุล (2560) ที่พบว่าองค์กรที่มีความพร้อมน้อยจะขาดการพัฒนาศักยภาพในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในองค์กร หรือขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารงานหรือเจ้าขององค์กรที่ยังมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งสู่การเป็นผู้นำเทคโนโลยีน้อย ทำให้องค์กรยังไม่สามารถพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมต่อไปได้ ซึ่งส่งผลต่อ

การบริหารงานขององค์กรโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้และพัฒนาหากในทางตรงข้ามกันองค์กรที่มีความพร้อมมาก จะมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านของเทคโนโลยีที่จะมาปรับใช้ในองค์กรสำหรับการทำงานที่มากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษา อิทธิพลของเส้นทางปัจจัยความพร้อมของการเป็นองค์กรดิจิทัลมีความสำคัญต่อสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ดังนั้น การที่จะเป็นวิสาหกิจชุมชนในยุคดิจิทัลนั้น ผู้ประกอบการต้องจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมกับกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล พร้อมทั้งมีนโยบายการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายที่ช่วยในการกำกับดูแลและการดำเนินการกิจการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล นอกจากนี้ ควรมีการนำเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยมาใช้อีกก่อนผู้อื่นเสมอ หรือนำเทคโนโลยีที่มีอยู่ แต่องค์กรไม่เคยใช้มาก่อนมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การบริหารวิสาหกิจชุมชนของผู้ประกอบการวิสาหกิจในยุคดิจิทัล ต้องให้ความสำคัญต่อสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กร ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจและการรับรู้ร่วมกัน ถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัลทั้งด้านทางบวกและทางลบ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวปฏิบัติในสังคมดิจิทัล ให้บุคลากร เพื่อช่วยให้การใช้ชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัลเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในครั้งนี้ เป็นศึกษาจากการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ยังมีลักษณะที่น่าสนใจ เช่น การเป็นผู้มีนวัตกรรม การทำงานเชิงรุก เป็นต้น รวมถึงปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่น่าสนใจในการศึกษาถึงความสามารถที่มีอิทธิพลต่อการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจในยุคดิจิทัล เช่น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ กฎหมาย วัฒนธรรม เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยซึ่งมีการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจในยุคดิจิทัล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้นควรนำองค์ประกอบดังกล่าวไปใช้ในการวิจัยในบริบทอื่นต่อไปไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทั้งองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนอื่น ๆ เพื่อให้เห็นถึงองค์ประกอบที่อาจมีความสำคัญแตกต่างจากผลการวิจัยซึ่งปรากฏในงานวิจัยนี้

3. การวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากบุคลากรส่วนอื่น ๆ ในองค์กร เช่น พนักงานและเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องใช้ดิจิทัลในการปฏิบัติงาน อาจทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการความพร้อมและสมรรถนะทางดิจิทัลขององค์กรในเชิงลึกเพิ่มมากขึ้น รวมถึงบุคลากรภายนอกองค์กร เช่น ลูกค้า หรือ คู่ค้าต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่องค์กรเลือกใช้สำหรับพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่สนับสนุนและให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กองบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน. รายงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน. (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 16 สิงหาคม 2566). จาก <https://www.tisi.go.th/cps>,
- กัญญมน อินทวงศ์ และคณะ. การจัดการวิสาหกิจชุมชน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, 2554.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 29. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา, 2560.
- กฤษฎา มหาวิทยาลัย. การวัดผลคุณภาพ (Balanced Scorecard) กับการดำเนินงานของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระสาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.
- จิราภรณ์ ปกรณ์. รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2564.
- จันทร์จิรา เหลลราช. “การปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลและผลกระทบต่อองค์กร,” วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. 22, 1 (มกราคม-เมษายน 2564): 227-240.
- ชฎาภรณ์ สะหาย. การศึกษาการยอมรับและการนำเทคโนโลยีไปใช้ของผู้ประกอบการสตรี. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564.
- คันศนีย์ เอื้อประชากุล. ศึกษาความพร้อมทางดิจิทัลเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการ ลูกค้าของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย. วิทยาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.
- วิสาหกิจชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรสำนักงานเกษตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (ออนไลน์) 2566 (อ้างเมื่อ 15 ธันวาคม 2566). จาก https://ayutthaya.doae.go.th/province/?page_id=5216
- สุกมาส อังสุโชติ และคณะ. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2557.
- สุนันทนา กุศลประเสริฐ. การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด พิษณุโลก. การค้นคว้าอิสระบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565.
- สายพิน ปั่นทอง. “กลยุทธ์การจัดการรูปแบบการทำงานเพื่อการพัฒนาสู่องค์กรยุคใหม่,” ศาสตร์พระราชาและการวิจัยเพื่อ สร้างคุณภาพชีวิตในยุค Disruptive Technology. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 12; 9-10 กรกฎาคม 2563; มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2563. หน้า 1400-1407.
- เสรี พงศ์พิศ และสุภาส จันทร์หงษ์. ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2549.
- อุตสาหกรรม, กระทรวง. รายงานประจำปีสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ 2559. (ออนไลน์) 2559 (อ้างเมื่อ 16 สิงหาคม 2566). จาก <http://old.industry.go.th/oig/index.php/2016-04-24-14-09-07/2018-07-03-07-44-25/2559-4>
- Hair, J. F., et al. **Multivariate Data Analysis**. 6th ed. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2006.
- Morakanyane, R., AA. Grace and P. O'Reilly. “Conceptualizing digital transformation in business organizations: A systematic review of literature,” **InBLED Proceedings**. (June 2017): 426-444.

- Office of the National Economics and Social Development Council. **Phaen maebot phaitai yutthasat chat (Master Plan under the National Strategy)**. (online) 2019 (cited 16 August 2023). Available from: <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2019/10/PPT-National-Strategy.pdf>
- Promsri, C. "The developing model of digital leadership for a successful digital transformation," **GPH-International Journal of Business Management**. 2, 8 (August 2019): 01-08.
- Shan, P., M. Song and X. Ju. "Entrepreneurial orientation and performance: Is innovation speed a missing link?," **Journal of Business Research**. 69, 2 (September 2015): 683-690.

ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
Proactive Leadership of School Administrators Under the Kanchanaburi Secondary
Educational Service Area Office

นิรุต ทวีวัฒนพงษ์¹ และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล²
Nirut Thawiwattanaphong¹ and Saroch Pauwongsakul²

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹Master of Educational Administration Degree, Faculty of Education,
Kanchanaburi Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

²Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

Email: thaweewattanaphong@gmail.com

Received: August 15, 2024; Revised October 16, 2024; Accepted: October 16, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 306 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีจินตนาการ และด้านการรู้จักตนเอง สำหรับด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมีวิจรรย์ญาณ และด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีจินตนาการ และด้านการรู้จักตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงรุกสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงรุก ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to study and compare the proactive leadership of school administrators Under the Kanchanaburi Secondary Education Service Area Office. Classified by gender, work experience and school size. The samples consisted of 306 teachers in schools under The Secondary Educational Service Office Kanchanaburi obtained by stratified random sampling according inter-campus. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with content validity 1.00 and a reliability of .99. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance and test the pairwise mean difference by Scheffe's method with a statistical significance level at .05.

The research findings were as follows.

1. The proactive leadership of school administrators Under the Kanchanaburi, there are opinions at a high level. When considering each side, it was found that the side with the opinion is at the most level. Sort in the average order from high to low, namely the imagination and self-knowledge for the aspect with a high level of opinion is the judgment and independent commitment

2. A comparison of proactive leadership among school administrators under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office in Kanchanaburi, categorized by gender, found no significant differences overall or in specific aspects. When comparing proactive leadership based on work experience, there were no significant overall differences. However, in specific aspects, significant differences were observed in imagination and self-awareness. When categorized by school size, no significant differences were found either overall or in specific aspects. Teachers with more than 10 years of experience perceived school administrators as having higher proactive leadership compared to those with less than 5 years of experience.

Keywords: proactive leadership, administrator

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การติดต่อสื่อสารหรือการคมนาคมมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประเทศที่เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและสังคมแห่งการเรียนรู้ ประเทศนั้นก็จะมีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงและได้เปรียบทางการแข่งขัน เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ จึงสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ของประเทศไทย ยังมีปัญหาด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้ความสามารถของแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ในขณะที่คนไทยบางส่วน ยังไม่สามารถเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อค่านิยม และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต ในระยะต่อไปจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้สมบูรณ์เพื่อทำให้คนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีสุขภาวะที่ดี มีทักษะ ความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้นในทุกช่วงวัย รวมทั้งสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

สภากรรมการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซับซ้อน และยากต่อการคาดการณ์ในศตวรรษที่ 21 แม้ว่าจะมีความพยายามในการปรับปรุงระบบการศึกษา แต่ผลลัพธ์ที่ได้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะในด้านคุณภาพของนักเรียนและบัณฑิตในระดับต่าง ๆ ที่ยังคงมีผลการเรียนและความสามารถต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งปัญหาทางการศึกษา คุณภาพบุคลากร และทักษะของแรงงานในประเทศไทยที่ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ว่าคนไทยโดยรวมจะมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้นจากนโยบายสนับสนุนการศึกษา 15 ปีของรัฐบาล แต่ระบบบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพในการรับมือกับการลดลงของประชากรและการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสูงวัยของประเทศ รวมถึงการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไร้พรมแดน ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงทั่วโลก การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ยุค 4.0 จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ ผลลัพธ์นี้จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มความเสมอภาคทางสังคม รวมทั้งสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงขึ้นภายใน 20 ปีข้างหน้า เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว การปรับปรุงระบบบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และการฝึกทักษะที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาความสามารถที่หลากหลายของแรงงาน จะช่วยให้พวกเขาสามารถปรับตัวและแข่งขันในตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การพัฒนากำลังคนของไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นสังคมสูงวัย ส่งผลให้ประเทศจะขาดกำลังคนในเชิงปริมาณประกอบกับผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงโควิด-19 เพิ่มปัญหาด้านกำลังคนเชิงคุณภาพ จนอาจเป็นข้อจำกัดในการขยายตัวทางเศรษฐกิจการเติบโตของนวัตกรรมแหล่งความรู้ระดับโลกออนไลน์ที่มีต้นทุนและราคาต่ำ วงจรชีวิตของความรู้สั้นลง โดยเฉพาะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงเร็วและแนวโน้มความต้องการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคลรวมถึงภาคเอกชนที่เริ่มให้ความสำคัญกับการสรรหาและการจ้างงานตามสมรรถนะในการทำงานมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตและพฤติกรรมของคน และสะท้อนถึงบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งในการร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ยังขาดการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ จึงต้องเร่งขยายผลและต่อยอดประเด็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพลิกโฉมกำลังคน สมรรถนะสูงที่มีภาวะผู้นำสูง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ภาวะผู้นำทางการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและเกี่ยวข้องกับการศึกษา เนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละโอกาสแต่ละเรื่อง ผู้บริหารต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้ร่วมงาน ในขณะที่ผู้ร่วมงานจะตัดสินใจหรือเสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ ผู้บริหารต้องรับรู้ถึงคุณลักษณะของผู้บริหารและต้องรู้ถึงลักษณะของทฤษฎีภาวะผู้นำเพื่อทำความเข้าใจสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมทั้งผู้บริหารและผู้บริหารจัดการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับและมีความเป็นประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถมีบุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษาควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ นักการพัฒนา นักแก้ไขปัญหา นักตัดสินใจ นักประนีประนอม นักการทูต นักวางแผน และนักปกครอง เป็นต้น (จรูญ แก้วเอียน, 2557)

ภาวะผู้นำเชิงรุก เป็นความสามารถของผู้บริหารในการมีอิทธิพลและโน้มน้าวผู้อื่นนั้นขึ้นอยู่กับความรู้จุดแข็งและจุดอ่อนในศักยภาพของตนเองและองค์กร การวางแผนและการเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองต่อโอกาสใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมี 4 องค์ประกอบหลัก คือการรู้จักตนเอง การมีจินตนาการ การมีวิจรรย์ญาณ และการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ (Covey, 2004) ซึ่งมีผล

โดยตรงต่อการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำส่วนบุคคลและส่วนรวมตลอดจนทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร มีความสำคัญในการส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรการศึกษา โดยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและเต็มใจ มีความตระหนักในภาระหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม (Hoy and Miskel, 2008) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหาร การศึกษา และประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้สามารถบริหารจัดการโรงเรียนท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มีนักวิจัยได้กล่าวถึงและได้พิสูจน์ยืนยันว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ดีมีประสิทธิผลจะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงรุก เพื่อนำพาโรงเรียนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ อันจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารเพื่อพัฒนาการศึกษา (Murphy, 1997)

สภาพปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจและไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างเพียงพอในการถ่ายทอดเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ไปยังบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ระบบการดูแลนักเรียนยังไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้ช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนขยายกว้างขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนยังมีอยู่ในระดับต่ำ การจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนยังคงเป็นศูนย์กลาง ขาดสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัย รวมถึงขาดการวิจัยที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, 2566) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปรับตัวของผู้บริหารให้สอดคล้องกับความต้องการของการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุก ซึ่งหมายถึงการเสริมสร้างความสามารถในการนำทิศทางที่ก้าวหน้า มีวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุม กล้าคิดกล้าทำ และมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงรุกจึงเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในการยกระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาในระยะยาว (อารี กังสานุกุล, 2553)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผลการวิจัยจะทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับสภาพเปลี่ยนแปลงส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 1,480 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี, 2566) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 306 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 40 ข้อ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวัดระดับการปฏิบัติประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1976) คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ข้อคำถามทุกข้อได้ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้ทรงคุณวุฒิตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับกลุ่มพฤติกรรม (IOC) พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 40 ข้อ และนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทางออนไลน์จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) จำแนกเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมีจินตนาการ ($\bar{x} = 4.53$, S = .24) รองลงมาคือ ด้านการรู้จักตนเอง ($\bar{x} = 4.53$, S = .26) สำหรับด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมีวิจาร์ณญาณ ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมาคือ ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ ($\bar{x} = 4.30$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรู้จักตนเอง	4.53	.26	มากที่สุด
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.53	.24	มากที่สุด
3. ด้านการมีวิจาร์ณญาณ	4.31	.48	มาก
4. ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ	4.30	.51	มาก
รวม	4.42	.32	มาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการรู้จักตนเอง	4.54	.25	4.52	.26	.72	.472
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.54	.24	4.53	.24	.28	.780
3. ด้านการมีวิจารณ์ญาณ	4.34	.45	4.29	.50	1.00	.319
4. ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ	4.31	.50	4.30	.52	.10	.920
รวม	4.43	.31	4.41	.33	.60	.547

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักตนเอง และด้านมีจินตนาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัง ตารางที่ 3 และการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลปรากฏดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการรู้จักตนเอง	4.46	.23	4.54	.24	4.60	.31	5.00**	.007
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.48	.21	4.53	.24	4.62	.26	5.46**	.005
3. ด้านการมีวิจารณ์ญาณ	4.25	.51	4.34	.43	4.31	.57	1.05	.352
4. ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ	4.22	.51	4.31	.47	4.41	.60	2.47	.086
รวม	4.35	.32	4.43	.30	4.48	.40	2.95	.054

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการรู้จักตนเอง ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้จักตนเอง

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{x}$	ประสบการณ์ทำงาน		
		น้อยกว่า 5 ปี (Sig.) 4.46	ระหว่าง 5-10 ปี (Sig.) 4.54	มากกว่า 10 ปี (Sig.) 4.60
น้อยกว่า 5 ปี	4.46	-	-0.08 (0.071)	-0.14** (0.010)
ระหว่าง 5-10 ปี	4.54	-	-	-0.06 (0.349)
มากกว่า 10 ปี	4.60	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีจินตนาการ ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีจินตนาการ

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{x}$	ประสบการณ์ทำงาน		
		น้อยกว่า 5 ปี (Sig.) 4.48	ระหว่าง 5-10 ปี (Sig.) 4.53	มากกว่า 10 ปี (Sig.) 4.62
น้อยกว่า 5 ปี	4.48	-	-0.05 (0.325)	-0.14** (0.005)
ระหว่าง 5-10 ปี	4.53	-	-	-0.09 (0.054)
มากกว่า 10 ปี	4.62	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการรู้จักตนเอง	4.45	.28	4.54	.25	4.54	.25	2.11	.123
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.48	.26	4.53	.24	4.54	.23	1.15	.317
3. ด้านการมีวิจรรย์ญาณ	4.21	.44	4.31	.53	4.34	.44	1.11	.331
4. ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ	4.22	.43	4.32	.53	4.31	.51	.68	.507
รวมเฉลี่ย	4.34	.32	4.43	.34	4.43	.31	1.38	.253

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมีจินตนาการ รองลงมาคือ ด้านการรู้จักตนเอง สำหรับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมีวิจรรย์ญาณ รองลงมาคือ ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการมีจินตนาการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศในโรงเรียนด้วย สถานการณ์ที่มีความเป็นกัลยาณมิตรรองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถสังเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาโรงเรียนและผู้บริหารคิดบวกและมั่นใจในความเป็นไปได้ในสิ่งที่ตนคิด สำหรับข้อที่มีความคิดเห็นระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารเป็นนักวางแผนกลยุทธ์ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และปรับกระบวนการทำงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ผู้บริหารมีความคิดนอกกรอบบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานเชิงรุก

1.2 ด้านการรู้จักตนเอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในทักษะและประสบการณ์ของตนเอง รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้บริหารรู้จักเด่น จุดด้อยของตนเองและมีการพัฒนา ปรับปรุงตนเองเสมอ สำหรับข้อที่มีความคิดเห็นระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเชิงระบบและวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันสมัยและมีคุณภาพ และผู้บริหารแสดงออกถึงความสามารถในการวางแผน การจัดองค์กร การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ และผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีในทุกสถานการณ์

1.3 ด้านการมีวิจรรย์ญาณ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีวินัยในตนเอง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก สำหรับข้อที่มีความคิดเห็นระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ รองลงมาคือ

ผู้บริหารเป็นคนใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และผู้บริหารมีความรอบคอบ และทันต่อเหตุการณ์โดยมีเป้าหมายในการทำงาน ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เทียบตรง ไม่มีอคติและลำเอียง

1.4 ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ รองลงมาคือผู้บริหารสามารถให้เหตุผลหรือข้อมูลประกอบความเห็นที่แตกต่างและผู้บริหารมีมาตรฐานในการทำงานเพื่อสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาและมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีจินตนาการ และด้านการรู้จักตนเอง มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายด้านแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านการมีจินตนาการ ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี

3.2 ด้านการรู้จักตนเอง ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความฉลาดทางอารมณ์สามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี มีการวางแผนในการทำงานล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบสามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ด้วยข้อมูลที่มีอยู่และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง รู้จักและรับผิดชอบตนเองสามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความมุ่งมั่นในการทำงานเชื่อมั่นในความสามารถภายในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนิภาพร แสนเมือง (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงรุก หมายถึงพฤติกรรมของผู้นำที่มีการวางแผนล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ รู้จักและรับผิดชอบตนเอง สามารถเลือกตอบสนองแรงกระตุ้นภายนอกในมุมมองและคุณค่าของตนเอง ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมรอบข้างและสถานการณ์ภายนอก สามารถจัดการสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ รวมทั้งคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้ด้วยข้อมูลที่มีอยู่ และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติ ภูทอง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนพิศ พงษ์เพ็ชร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพ

ผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ ศรีโกศา (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีจินตนาการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสามารถวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและปรับกระบวนการทำงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ แนวคิดใหม่ ๆ มาใช้อยู่เสมอ สามารถปรับวิกฤตให้เป็นโอกาสได้อย่างเหมาะสมเป็นแนวทางแผนกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน สังเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาโรงเรียนได้ด้วยความคิดบวก มั่นใจในความเป็นไปได้ในสิ่งที่ตนคิด มีความคิดนอกกรอบบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม มีความสามารถในการสร้างยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานเชิงรุกสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้วยสถานการณ์ที่ตนมีความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับกิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2560) กล่าวว่า การจินตนาการ คือ การที่ผู้บริหารคิดให้เป็นภาพในจิตใจก่อนลงมือกระทำ เป็นความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ต่อการบริหารงาน นอกจากนี้สุชีรา จันทพรหม (2560) กล่าวว่า การมีจินตนาการ คือ ผู้บริหารโรงเรียนก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งนั้นต้องผ่านการสอบคัดเลือกและต้องมีวุฒิการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารสามารถบริหารงานโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารจะต้องได้รับการอบรมตามหลักสูตรการบริหารก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง อีกทั้งจะเห็นได้ว่าผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารนั้นส่วนใหญ่จะเคยเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนมาก่อน ทำให้มีความรู้ในการบริหารจัดการเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพรหม (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีจินตนาการ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการมีจินตนาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการรู้จักตนเอง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในทักษะและประสบการณ์ รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเองและมีการพัฒนาปรับปรุงตนเองเสมอ นำวิธีการใหม่ ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองเพื่อให้การทำงานมีคุณภาพ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีในทุกสถานการณ์ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันสมัยและมีคุณภาพมีความรู้ความเข้าใจเชิงระบบและวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ โดยใช้หลักในการบริหารที่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ มีการสร้างความคิดในการใช้คำถามเชิงบุคคลากรแสดงออกถึงความสามารถในการวางแผน การจัดองค์การ การสื่อสาร การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ด้วยความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับเกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) กล่าวว่า การรู้จักตนเอง คือ การตระหนักถึงความสามารถในการเข้าใจความรู้และทักษะของตนเอง รวมถึงการรู้จักจุดแข็งและจุดอ่อนในศักยภาพการทำงาน จะช่วยกระตุ้นให้เรามีแรงจูงใจในการพัฒนาหรือเสริมสร้างจุดอ่อนของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต นอกจากนี้ การจัดการกับความรู้สึกและอารมณ์ทางลบก็มีความสำคัญในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย เช่นเดียวกันกับกิตติพร เนาว์สุวรรณ และคณะ (2560) กล่าวว่า การรู้จักตนเอง คือ การที่ผู้บริหารสามารถเข้าใจและประเมินจุดดีจุดด้อยความสามารถของตนเองและเรียนรู้วิธีการปรับปรุงตนเองและการบริหารงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพรหม (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีจินตนาการ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการรู้จักตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านการมีวิจรรย์ญาณ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีวินัยในตนเอง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เที่ยงตรง ไม่มีอคติและลำเอียง นำวิธีการแก้ปัญหาที่ผ่านมาแล้วมาใช้ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี แสดงพฤติกรรมที่ดีทั้งทางกาย วาจาใจนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความรอบคอบ และทันต่อเหตุการณ์โดยมีเป้าหมายในการทำงาน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของตน ซึ่งสอดคล้องกับนิภาพร แสนเมือง (2557) กล่าวว่า การมีวิจรรย์ญาณ คือ การตระหนักรู้และกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานความดี ความซื่อสัตย์สุจริต และมีวินัยในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่บนความถูกต้องดีงาม นอกจากนี้เกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) กล่าวว่า การมีวิจรรย์ญาณ คือ การรับรู้ถึงการแสดงพฤติกรรมการบริหารงานที่สะท้อนถึงความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความไม่ลำเอียง บริหารงานโดยยึดหลักความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่วางแผนไว้บุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนพิศ พงษ์เพชร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาประถมเขต 1 ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิจรรย์ญาณ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิจรรย์ญาณ อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหาร ด้านการมีวิจรรย์ญาณ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมุ่งมั่นในการบริหาร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนมีมาตรฐานในการทำงาน โดยมีการสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาและมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศแสดงความรับผิดชอบต่อภาระของตนไม่โทษสิ่งแวดล้อมรอบข้างให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นจริงจากผู้เกี่ยวข้องประกอบการตัดสินใจ สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติได้ด้วยตนเอง มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถ้าคิดกล้าตัดสินใจและมีเหตุผลในการแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสม และเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมสามารถให้เหตุผลหรือข้อมูลประกอบความเห็นที่แตกต่างสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับนิภาพร แสนเมือง (2557) กล่าวว่า การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเชื่อมั่นต่อความสามารถตนเอง มีการตัดสินใจหาวิธีการใหม่ ๆ และลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนเองตระหนักไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมรอบข้าง นอกจากนี้เกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) กล่าวว่า การมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ คือ การรับรู้ถึงความทุ่มเทและความมุ่งมั่นในการทำงานบริหารงานด้วยความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจและลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความคิดริเริ่มในการพัฒนา และแก้ไขปัญหขององค์กรอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ตกอยู่ภายใต้การขึ้นของบุคคลอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนพิศ พงษ์เพชร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาประถมเขต 1 ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา จันทพร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ผลวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผลวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงรุกด้านการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2.1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญและปฏิบัติกับครูผู้สอนโดยไม่ได้คำนึงถึงเพศ แต่มองถึงความสามารถและศักยภาพของตัวบุคคล อีกทั้งบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารต้องประสานงานและพัฒนาสถานศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือของผู้ร่วมงานทุกคนทุกฝ่าย มีการแสดงศักยภาพของคนออกมาเพื่อนำพาสู่เป้าหมาย กระตุ้นให้ทุกคนทำงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ทำให้ครูผู้สอนรับรู้ถึงระดับภาวะผู้นำเชิงรุกที่ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของมูฮัมหมัดอัสนี ยูโซะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการโดยมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความถนัดและประสบการณ์ ซึ่งไม่ได้มอบหมายงานตามอายุการทำงานของผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานมีการยอมรับเชื่อมั่นศรัทธาภาคภูมิใจและไว้วางใจในความสามารถของผู้นำ มีความยินดีที่จะทุ่มเทการปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยผู้นำจะมีการประพุดิตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น เสียสละเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม เน้นความสำคัญในเรื่องค่านิยมความเชื่อและการมีเป้าหมายที่ชัดเจน จึงอาจทำให้ครูแม้จะมีอายุรวมถึงประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน แต่จะมีการรับรู้ถึงภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของมูฮัมหมัดอัสนี ยูโซะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักตนเองและด้านการมีจินตนาการ มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ด้านการมีจินตนาการ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 พบว่า ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารควรมีความจินตนาการที่สร้างสรรค์และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถแก้ปัญหาในระยะสั้นได้อย่างรวดเร็ว พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างสรรค์คิดค้นให้เกิดสิ่งใหม่แบบการคิดเชิงรุก คิดนอกกรอบ และคิดเชิงระบบแบบองค์รวมที่สัมพันธ์กับยุคสมัย ในทางด้านของครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นว่าจินตนาการของผู้บริหารควรมีความรอบคอบและเน้นการวางแผนในระยะยาว ครูต้องการเห็นการใช้จินตนาการเชิงกลยุทธ์ที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้มีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ครูกลุ่มนี้มักให้ความสำคัญกับการพิจารณาทรัพยากรและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้จินตนาการในการบริหารสอดคล้องกับนิภาพร แสนเมือง (2557) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ภาวะผู้นำกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน ให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาที่มีความก้าวหน้า การร่วมกิจกรรมในระดับต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน มีการแบ่งงานฝ่ายงานที่ชัดเจน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้บุคลากรทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ทุกคนมีบทบาท และรู้สึกมีความสำคัญ ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมูฮัมหมัดอัสนี ยูโซะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกจำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้านการมีจินตนาการ มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01

2.2.2 ด้านการรู้จักตนเอง โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 พบว่า ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี เน้นการมีส่วนร่วมและการสื่อสารอย่างใกล้ชิด โดยคาดหวังให้ผู้บริหารแสดงความเปิดเผยและยอมรับข้อผิดพลาด ขณะที่ครูที่มีประสบการณ์

ทำงานมากกว่า 10 ปี มองหาผู้บริหารที่มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และจัดการองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการวางแผนระยะยาวและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประสพการณ์ที่แตกต่างกันเหล่านี้ส่งผลต่อมุมมองและความคาดหวังที่มีต่อผู้บริหาร มีความแตกต่างกันสอดคล้องกับนิภาพร แสนเมือง (2557) กล่าวว่า ความแตกต่างทางด้านประสบการณ์ของบุคลากรที่เพิ่งเข้าปฏิบัติงานกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานมานานแล้วย่อมมีความคิดเห็นและการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ สมรรถนะ และพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตลอดจนการได้รับแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานจากผู้บริหารแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุฮัมหมัดอัศรี ยูโซะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการรู้จักตนเอง มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01

2.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสูง โดยสามารถปฏิบัติงานของตนเองได้มีศักยภาพ และมีความสามารถขึ้นนำ ผลักดันให้ครูมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีการวางแผนสำหรับการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเท และยังมีคุณธรรมจริยธรรม จึงอาจทำให้ครูแม้จะมีขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน แต่จะมีการรับรู้ถึงภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมหมัดอัศรี ยูโซะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นจริงจากผู้เกี่ยวข้องประกอบการตัดสินใจ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เที่ยงตรง ไม่มีอคติและลำเอียง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษา
3. ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร เนารัสุวรรณ และคณะ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลผลต่อลักษณะนิสัยเชิงรุกของหัวหน้าสถานีนอมนายในจังหวัดนราธิวาส,” **วารสารสถาบัน บาราศนราดรุณ**. 14, 2 (กรกฎาคม 2560): 25-36.
- กิริติ ภูทอง. “ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1,” **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา**. 12, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 22-35.
- เกียรติศักดิ์ โพธิ์นิษฐ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงรุกกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน,” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 15-26.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, สำนักงาน. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. กาญจนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี, 2566.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 และ 2565**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565.
- ณัฐกานต์ ศรีโคคา. “ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร,” **วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 17, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567): 66-84.
- นิภาพร แสงเมือง. **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2557.
- เนตรนพิศ พงษ์เพ็ชร. “กลยุทธ์เชิงรุกของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จังหวัดระยอง,” **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา**. 7, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559): 41-52.
- นุ้ยหมัดอัสรี ยูโซะ. **ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามแผนกลยุทธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2566.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560.
- สุชีรา จันทพรหม. **อิทธิพลภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.
- อารี กังสานุกุล. **ภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- Covey, S. R. **The 7th habits of highly effective people**. Franklin: Covey, 2004.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. **Educational administration: Theory, research, and practice**. 8th ed. New York: McGraw-Hill, 2008.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. “Determining size for research activities,” **Educational and Psychological Measurement**. 30, 3 (September 1970): 607-610.
- Likert, R. **Management styles and the human component**. New York: AMACOM, 1976.
- Murphy, J. “Putting new school leaders to the test,” **Education Week**. 21, 11 (November 1997): 24-26.

การพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา
เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย

The Development of Learning Experiences Management Based on a High Scope Concept
to Using Educational Games to Encourage Reasoning
Thinking of Early Childhood

พัชรารporn มุ่งสิน จิตารัตน์ จันทะหิน และภูมิพงศ์ จอมหงษ์พัฒน์

Patcharaporn Mungsin, Thidarat jantahin and Bhumbhong Jomhongbhibhat

สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Master of Education Program in Curriculum and Instruction Development,

Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: patcharaporn.mg64@ubru.ac.th

Received: July 9, 2024; Revised: November 11, 2024; Accepted: November 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม ได้ห้องอนุบาลปีที่ 3/7 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 12 แผน แบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย แบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา จำนวน 5 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพที่ระดับ 93.83/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. ผลการเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.85 คิดเป็นร้อยละ 95.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .41

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคป เกมการศึกษา การคิดเชิงเหตุผล

Abstract

This research has objectives to 1) Development of Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games to Encourage Reasoning Thinking of Early Childhood, based on criteria 80/80. 2) To compare the Encourage Reasoning Thinking of Early Childhood. Before and after by The Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games. 3) To study the satisfaction of early childhood with the Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games. The samples used in this research were 30 students studying in the Kindergarten 3 in the first semester in the academic year of 2024 at Anuban Ubon Ratchathani School. They were randomized by Using the classroom as a group. got a Kindergarten 3 /7. The Research instruments were : 1) Lesson Plan Based on a HighScope Concept Using Educational Games to Encourage Reasoning Thinking of Early Childhood. 2) Assessment Form a reasoning thinking for early childhood 3) a questionnaire on the satisfaction of early childhood To Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games. Statistics in data analysis were : average, standard deviation, and statistical hypothesis testing (t-test Dependent Samples)

The reserch findings were as follows.

1. The results of The Development of Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games to Encourage Reasoning Thinking of Early Childhood. It was found that Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games Has efficiency according to at the level of 93.83/83.89, which is higher than the set standard criteria.

2. Comparative results of the reasoning thinking of early childhood Before studying and after studying by Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games to Encourage Reasoning Thinking, it was found that after studying was statistically higher than before studying at .05 level.

3. Results of the study of early childhood children's satisfaction with Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept Using Educational Games at the high level. with a mean of 2.85 or 95.07 percent and a standard deviation of .41

Keywords: Learning Experiences Management Based on a HighScope Concept, Educational games, Reasoning Thinking

บทนำ

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย มุ่งส่งเสริมการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บ่มเพาะ ปลูกฝังวินัย คุณธรรมและค่านิยมที่ดี พัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาประเทศที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติมีการตั้งคำถาม ความเข้าใจ การการคิดเชิงเหตุผล สะท้อนความคิด มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะความคิด

สร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ได้โดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดจุดเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยให้มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทุกด้าน พัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบลงมือปฏิบัติด้วยประสบการณ์ตามมุมต่าง ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง

การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคป (High Scope) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบลงมือทำให้ออกแสดงใน การวางแผนการทํากิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ ลงมือทำตามที่ได้วางแผนไว้ และทบทวนว่าตนเองได้ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) โดยกระบวนการเรียนรู้แบบไฮสโคปมีขั้นตอนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ มีการส่งเสริมในขณะเด็ก วางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (Do) ทบทวนสิ่งที่ได้ทำ (Review) โดยให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ดังนั้น การเรียนรู้แบบไฮสโคปจึงสามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ฝึก ให้เด็กเรียนรู้การทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอนและเรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

เกมการศึกษา เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านสื่อ เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นเกมการเล่นที่ ช่วยพัฒนาสติปัญญา รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับ พื้นที่ ระยะ มีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

เนื่องจากการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย จัดเป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงเป็นคำที่เป็นนามธรรม และการคิดเชิงเหตุผลใน เด็กปฐมวัยจะเป็นการให้เหตุผลในสิ่งที่พบหรือมีประสบการณ์ ทำให้เด็กสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นสัญลักษณ์แทนนามธรรมได้ ดังนั้น จึงควรพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลเพื่อให้เด็กมีพื้นฐานการคิดที่ดีต่อไป การคิดเชิงเหตุผลเป็นความสามารถ ในการไตร่ตรองหาคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีฐานข้อมูลในการคิดมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ มาใช้สร้างข้อสรุปหรือใช้ แก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่เป็นหลักการที่ใช้ในการสร้างข้อสรุปหรือแก้ปัญหานั้นเหตุผลที่นำมาใช้แก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่หาคำตอบในเรื่องใด เรื่องหนึ่งได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามรายงานผล การประเมินตนเองของโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี (SAR) ประจำปีการศึกษา 2565 ระดับการศึกษาปฐมวัย พบว่า ผลการประเมิน พัฒนาการนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 (5 ขวบ) ปี 2565 ยังมีนักเรียนที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญาอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 2.22 และ ภาพรวมผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย (อนุบาล 1-3) ปี 2565 พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นพัฒนาการที่มีระดับ คุณภาพต่ำที่สุดจากพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือร้อยละ 98.98 ซึ่งต่ำกว่าระดับ ค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ของปี 2565 คือร้อยละ 99 ซึ่งเป็น พัฒนาการด้านสติปัญญาในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก ในประเด็นที่ 1.4 มีพัฒนาการด้านสติปัญญาสื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้ ซึ่งการคิดเชิงเหตุผลก็อยู่ในประเด็นนี้ (โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี, 2565)

การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา จะสามารถพัฒนาด้านการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยได้ เพราะ กระบวนการเรียนรู้แบบไฮสโคปมีขั้นตอนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่ เด็กจะได้ใช้ทักษะด้านการคิดเชิงเหตุผล ในการตัดสินใจเลือกเกมที่ตนเองต้องการเล่น ได้ออกแบบวางแผนการเล่นเกมไว้ว่าต้องเล่นแบบใดจึงจะได้คำตอบตามเงื่อนไขของเกม นั้น ๆ ขั้นปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (Do) เด็กจะได้ใช้การคิดเชิงเหตุผลทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นความสามารถในด้านสติปัญญาในการแก้ปัญหา เด็กได้ใช้ความสามารถในการจำแนก คือ ความสามารถในการคัดแยก จัดกลุ่ม และจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ รูปร่าง รูปทรงโดย ใช้เกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ความสามารถด้านการเรียงลำดับ คือ ความสามารถในการจัดเรียงสิ่งต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องของ สิ่งนั้น ๆ ได้แก่ เหตุการณ์ ขนาด จำนวน และความสามารถในการเปรียบเทียบ คือ ความสามารถในการบอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยความเหมือน ความแตกต่าง ได้แก่ ความแตกต่าง ขนาด รูปทรง ลักษณะ ซึ่งความสามารถเหล่านี้จะแสดงออกมาจากผลงาน การเล่นเกมของเด็กในขั้นปฏิบัติ และการทบทวนสิ่งที่ได้ทำ (Review) โดยเด็กจะได้ให้เหตุผลในการอธิบาย ความเข้าใจของเด็กที่อาศัย ประสบการณ์เดิมและความรู้ที่มีอยู่มารวบรวมเป็นข้อมูลในการอธิบายคำตอบที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากการที่ได้เล่น เกมการศึกษา เด็กสามารถบอกหรือนำเสนอเกมการเล่นของตนเองได้ และกิจกรรมเกมการศึกษาเด็กสามารถเลือกเล่นได้โดยอิสระด้วย

ตนเอง เด็กใช้ทักษะการสังเกต การคิดแก้ปัญหาจากการเล่น อาจเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกด้วย เด็กสามารถตรวจสอบการเล่นว่าถูกต้องหรือไม่ ได้พัฒนาสติปัญญาในด้านการคิด หลังจากเล่นเกมแล้วเด็กก็จะเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องๆ นั้นได้ ซึ่งเกมการศึกษา ยังช่วยให้ผู้เรียนได้รับความพอใจ เพลิดเพลินและความสนุกสนาน อีกทั้งยังท้าทายที่จะให้เด็กเล่นเสมอ ช่วยให้เด็กมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะ คือ ด้านสติปัญญา เด็กได้ฝึกสังเกต เปรียบเทียบและเรียงลำดับฝึกคิดเชิงเหตุผลจากเกมในแต่ละชุด (กัญญาณัฐ คงสา และขวัญใจ จริยาทัศน์กร, 2564) ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปที่เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ ได้ฝึกการวางแผน การปฏิบัติและการทบทวนอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ และพบว่าเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านสื่อ เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา รู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดความรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ มีกฎเกณฑ์กติกาง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดคิดอย่างมีเหตุผลจากการเล่นเกม อีกทั้งยังเป็นแนวทางเพื่อให้เด็กมีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้โดยเฉพาะการคิดเชิงเหตุผลและเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ โดยเฉพาะการคิดเชิงเหตุผลและเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 (5 ขวบ) ให้สูงขึ้นตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 240 คน

ตัวอย่าง

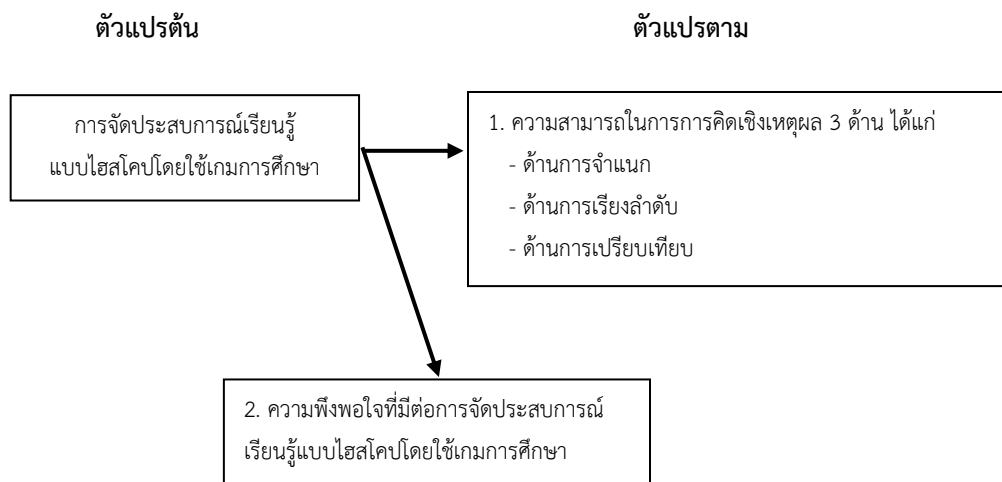
ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นกลุ่ม ได้ห้องอนุบาลปีที่ 3/7 จำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยและความพึงพอใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 12 แผน ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา เรื่อง การจำแนก จำนวน 4 แผน เรื่องการเรียงลำดับ จำนวน 4 แผน และเรื่องการเปรียบเทียบ จำนวน 4 แผน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.84 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบประเมินแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก จำนวน 4 ข้อ ด้านการเรียงลำดับ จำนวน 4 ข้อ และด้านการเปรียบเทียบ จำนวน 4 ข้อ มีค่า ความยากง่ายอยู่ระหว่าง .54-.71 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .29-.57 โดยแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา จำนวน 5 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเท่ากับ 1.00 แปลผลคือ ใช้ได้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา จำนวน 12 แผน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี)

1.2 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาและการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 12 แผน โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) การดำเนินกิจกรรม และ 5) การวัดผลประเมินผล

1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ตรวจสอบความของเนื้อหา ถูกต้อง

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ไปทดลองใช้ กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์ จากนั้นนำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้จริงกับเด็กปฐมวัย ที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/7 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน

2. การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผล ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี)

2.2 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการคิดเชิงเหตุผล

2.3 สร้างแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผล เป็นแบบประเมินแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก จำนวน 4 ข้อ ด้านการเรียงลำดับ จำนวน 4 ข้อ และด้านการเปรียบเทียบ จำนวน 4 ข้อ

2.4 นำแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินกับจุดประสงค์ นำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผล ได้ผลเฉลี่ยเท่ากับ .60-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .54-.71 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .29-.57และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

3. การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และกำหนดประเด็นที่ต้องการสอบถามความพึงพอใจ

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 5 ข้อ โดยครูเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้เด็กฟังแล้วเด็กเลือกระบายสีลงในช่องสัญลักษณ์หน้ายิ้ม หน้าเฉยๆและหน้าบึ้ง ตามความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า แบบใช้สัญลักษณ์ (symbolic rating scales) ซึ่งมี 3 ระดับ ดังนี้ (ภควดี จันทรักษ์, 2567)

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจมาก ใช้สัญลักษณ์ 😊

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ใช้สัญลักษณ์ 😐

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อย ใช้สัญลักษณ์ ☹️

แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและรับคำแนะนำ นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับงานวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่ทำการแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้กับตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบประเมินแบบเลือกตอบ ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ ที่สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา เพื่อประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก จำนวน 4 ข้อ ด้านการเรียงลำดับ จำนวน 4 ข้อ และด้านการเปรียบเทียบ จำนวน 4 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที ตรวจสอบผลการประเมินและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา ตามขั้นตอน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที และเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างจัดกิจกรรม โดยก่อนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยอธิบายและทำความเข้าใจกับเด็กปฐมวัยถึงขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ ข้อตกลง บทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นให้ตัวอย่างแบบประเมินหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบประเมินการคิดเชิงเหตุผล ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกันกับก่อนเรียนเพื่อดูพัฒนาของเด็กปฐมวัย

3. ให้เด็กปฐมวัยทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา จำนวน 5 ข้อ โดยครูอ่านคำถามให้เด็กฟัง

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ไปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา โดยนำคะแนนที่ได้จากการจัดประสบการณ์ในแต่ละแผนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละเปรียบเทียบกับคะแนนจากการทำแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลหลังเรียนของเด็กทุกคนรวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80

2. เปรียบเทียบคะแนนจากแบบประเมินการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

3. หาค่าความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาโดยวิเคราะห์แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Symbolic rating scales) 3 ระดับ คือ มีความพึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลางและพึงพอใจน้อย แปลผลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์การพัฒนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

รายการ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S	ร้อยละ	E_1/E_2	ผลการเปรียบเทียบเกณฑ์ 80/80
ประสิทธิภาพของกระบวนการ	30	108	101.33	1.60	93.83	93.83/83.89	สูงกว่าเกณฑ์
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	30	12	10.07	.94	83.89		

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลวิเคราะห์การพัฒนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพที่ระดับ 93.83/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) มีค่าเท่ากับ 93.83 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 83.89

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S	df	t	Sig.
ทดสอบก่อนเรียน	30	12	4.53	.82	29	32.34*	.00
ทดสอบหลังเรียน	30	12	10.07	.94			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .82 และ 10.07 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 ตามลำดับ พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้	2.87	.37	มาก
1. หนูชอบการเรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา	2.90	.30	มาก
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาทำให้หนูสนุกสนาน	2.77	.56	มาก
3. หนูมีความสุขในการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา	2.93	.25	มาก

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S	ระดับความพึงพอใจ
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	2.83	.45	มาก
4. หนูมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลจากการเล่นเกมการศึกษาด้วยตนเอง	2.87	.43	มาก
5. หนูทำงานได้สำเร็จตามที่ได้วางแผนไว้	2.79	.48	มาก
รวมเฉลี่ย	2.85	.41	มาก

ตารางที่ 3 พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 2.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากและเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ($\bar{x}$ = 2.87) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x}$ = 2.83) ซึ่งความพึงพอใจของนักเรียนในแต่ละด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพที่ระดับ 93.83/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. ผลการเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .82 และ 10.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .94 ตามลำดับ
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.85 คิดเป็นร้อยละ 95.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .41

อภิปรายผลการวิจัย

การผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพที่ระดับ 93.83/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลการประเมินของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนภาพรวมเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .04 อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ช่วงอายุระหว่าง 5-6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และมีการประเมินความเหมาะสมของแผนโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา สอดคล้องกับพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กในระดับปฐมวัย เด็กที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบโฮสโคปจะเป็นเด็กที่รู้จัก ปฏิบัติได้และมีความสุขกับการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการวางแผน ลงมือปฏิบัติและ

ทบทวน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญตา จาดเจือจันทร์ (2556) ได้ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป มีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 83.68/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนร้อยละเฉลี่ย ก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 4.53 และ 10.07 คิดเป็นร้อยละ 37.78 และ 83.89 ตามลำดับและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .82 และ .94 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการในการเรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย ผวนกับการใช้การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปซึ่งมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Do) และขั้นที่ 3 การทบทวน (Review) ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดประสบการณ์โดย มีกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กได้เลือกเล่นเกมการศึกษาด้วยตนเองอย่างอิสระ และเด็กได้ลงมือเล่นเกมการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงการคิดเชิงเหตุผลและการตัดสินใจด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กมีกระบวนการความคิดที่เป็นขั้นตอน การทำงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณันทรราช (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนทักษะการคิดพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาริสา สาหม่อง (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดรวบยอดและการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบมนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า การคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.85 คิดเป็นร้อยละ 95.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .41 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา เป็นรายชื่อพบว่า ในด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เด็กมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ หนูมีความสุขในการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.93) เนื่องจากครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมให้เป็นไปด้วยความอบอุ่น ผ่อนคลาย เด็กได้วางแผนการเล่นเกการศึกษาและเลือกลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เมื่อเด็กสามารถหาคำตอบและแก้ปัญหาจากการเล่นเกมได้ด้วยตนเองทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุสนี เจ๊ะเตะ, ปรีดา เบ็ญการ และอภิรต์นดา ทองแก้ว (2563) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปร่วมกับเกมการศึกษาที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปร่วมกับเกมการศึกษาโดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ หนูชอบการเรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.90) เนื่องจาก การเรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเล่นเกมตามความสนใจของตนเอง ได้ลงมือวางแผน ลงมือปฏิบัติและทบทวนด้วยตนเองอย่างอิสระแบบมีขั้นตอน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาทำให้หนูสนุกสนาน ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.77) ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องจากเด็กได้เลือกเล่นเกมการศึกษาตามความสนใจของตนเอง ทำให้เด็กมีความตั้งใจที่จะเล่นเกมจนสำเร็จด้วยตนเอง สอดคล้องกับ

งานวิจัยของอินทร์ดี อริยชัยเปรมวดี และชิตชไม วิสุตกุล (2566) ได้ศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป เด็กมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.93, S.D. = .16) ในด้านประโยชน์ที่ได้รับ เด็กมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ หนูมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลจากการเล่นเกมการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.87) ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากหลังจากที่ได้ลงมือเล่นเกมด้วยตนเองแล้วพบว่า เด็กสามารถแก้ปัญหาในการเล่นเกมนั้นได้และสามารถอธิบายถึงวิธีการและเหตุผลของเกมนั้น ๆ ให้ครูและเพื่อน ๆ ฟังได้อย่างมั่นใจ ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล และรองลงมาคือ หนูทำงานได้สำเร็จตามที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 2.79) เนื่องจากหลังจากที่เด็กได้เลือกวางแผนในการเล่นเกมนั้นและลงมือปฏิบัติ เด็กสามารถทำได้ตามที่วางแผน อีกทั้งยังสามารถอธิบายการและให้เหตุผลจากการเล่นเกมซึ่งเป็นการทบทวนทำให้เห็นชัดว่าการวางแผนของเด็กนั้นประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย ครูสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้ ทั้งนี้ต้องศึกษาและทำความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปให้ละเอียด รอบคอบ
2. ผลการเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียนด้วยพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษา ครูควรศึกษาจุดประสงค์ รวมถึงศึกษาลำดับขั้นของการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัยที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง
3. ควรมีการแบ่งกลุ่มให้เด็กออกมาแนะนำขั้นตอนการวางแผน ปฏิบัติและทบทวน วันละหนึ่งกลุ่มเพื่อเป็นการสรุปกิจกรรมให้มีความชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคปโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัยในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการอุปมาอุปไมย ด้านการสรุปเหตุผล ด้านอนุกรม เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษากิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

กัญญาณัฐ คงสา และขวัญใจ จริยาทัศน์กร. “การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนเทศบาล 4 (อุดมวิทย์สมใจ) โดยใช้กิจกรรมเกมการศึกษา,” วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย. 3, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 12.

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561.
- เจริญตา จาดเจือจันทร์. การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, 2556.
- ณัฐญา นันทราช. การพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2563.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด, 2556.
- ภควดี จันทร์ภักษ์. การพัฒนาเกมการศึกษาแบบออนไลน์ประกอบชุดฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2567.
- มาริษา สาข้อง. “การพัฒนาความคิดรวบยอดและการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบมโนทัศน์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก,” วารสารสังคมศาสตร์วิจัย. 12, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564): 155.
- รุสณี เจ๊ะเต๊ะ, ปรีดา เบ็ญการ และอภิรัตน์ดา ทองแกมแก้ว. “ผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปร่วมกับเกมการศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2,”. เอกสารประกอบการประชุมหาญใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ; 17 กรกฎาคม 2563; สงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2563, หน้า 1431-1443.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2560.
- _____. แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565.
- อนุบาลอุบลราชธานี, โรงเรียน. รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี (SAR) ประจำปีการศึกษา 2565 ระดับการศึกษาปฐมวัย. อุบลราชธานี: โรงเรียนอนุบาลอุบล, 2565.
- อินทร์ดี อริยชัยเปรมวดี และชิตชไม วิสุตกุล. “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย,” วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2566): 855-866.

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
The Condition of Information Technology for Knowledge Management of School
Under Amnatcharoen Primary Education Service Area Area

ธัญญพิชญา วามะลุน ภาณุพงศ์ บุญรัมย์ และชวนคิด มะเสนะ
Thanpichaya Wamalun, Panupong Boonrom and Chuankid Masena

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: thanpichaya.wg65@ubru.ac.th

Received: August 26, 2024; Revised November 5, 2024; Accepted: November 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ 2) เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 คน ครูผู้สอน จำนวน 280 คน รวมทั้งหมด 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรม พัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อใช้ในการสร้างและแสวงหาความรู้ ให้มีแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างหลากหลาย และสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านการจัดเก็บข้อมูล ควรจัดการความรู้ให้เป็นหมวดหมู่ จำแนกประเภทของข้อมูลสารสนเทศให้ชัดเจน ด้านการนำความรู้ไปใช้ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานในสำนักงานและในชั้นเรียน และ

ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้เพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานในสำนักงานได้รับการพัฒนาทางด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานในสำนักงานและในชั้นเรียน และด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้เพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการความรู้ การจัดการความรู้ในสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the use of information technology for knowledge management in basic educational institutions; Under the jurisdiction of the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office. 2) to compare the use of information technology for knowledge management in basic educational institutions. Under the jurisdiction of the Amnat Charoen Primary Educational Service Area Office classified by position, work experience and size of educational institution. 3) to study guidelines for using information technology for knowledge management in basic educational institutions. Under the jurisdiction of the Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office the sample used in the research included 47 school administrators and 280 teachers, totaling 327 peoples, using a simple random sampling method. Samples were defined using Krejci and Morgan's ready-made tables. Target groups used in qualitative research include: six educational institution administrators and teachers were selected through purposive selection. The tool used were 5-level rating scale questionnaire with a reliability for the entire version equal to .96 and a structured interview form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and difference test using Scheffe's method.

The reserch findings were as follows.

1. Use of information technology for knowledge management in basic educational institutions under the jurisdiction of the Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office overall, it is at a high level.

2. Comparison of the use of information technology for knowledge management in basic educational institutions under the jurisdiction of the Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office classified by position, it was found that overalls they were different. Statistically significant at the .01 level. Classified by educational institution size, it was found that overalls they were different. Statistically significant at the .01 level. As for classification by work experience, it was found that overalls there were no differences.

3. Guidelines for using information technology for knowledge management in basic educational institutions under the Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office, it was found that in creating and seeking knowledge should be encouraged to receive training to develop the use of technological media. To use educational technology to create and acquire knowledge. To have educational resources so that they can access a variety of information and be able to use the information for maximum benefit. Educational institutions have created Big Data databases to store data to make it easy and convenient to use. Teachers and educational personnel should be encouraged to develop the use of information technology in their work in the office and in the classroom and the exchange and sharing of knowledge.

Keywords: Use of information technology, Knowledge management, Knowledge management in educational institutions.

บทนำ

เทคโนโลยีที่สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิงและรวดเร็ว (Disruptive Technology) ได้ส่งผลกระทบต่อครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวิถีชีวิตประจำวันของประชากรทั่วโลก กอรปกับสถานการณ์โรคระบาดได้เร่งกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและสิ้นเชิง เทคโนโลยีที่สร้างความผันแปรอย่างมากในโลกของการศึกษาเรียนรู้ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร WIFI 5G การสื่อสารมิติเสมือนจริง เทคโนโลยีเสริมความเป็นจริง ตลอดจนถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การเรียนรู้ของเครื่องจักรกล (Machine Learning) และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้เปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดเวลาและสามารถสื่อสารและเผยแพร่ความรู้ความชำนาญของตนเองได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกมุมโลก ทำให้เกิดเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่และเมื่อมีการจัดเก็บ คำนวณ วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอด้วยปัญญาประดิษฐ์ ยิ่งทำให้สามารถเลือกใช้ความรู้ได้ตรงตามความต้องการอย่างรวดเร็วและแม่นยำ นอกจากนี้การสื่อสารของบุคคลที่ข้ามเวลาและข้ามการจำกัดของสภาพพื้นที่ทางกายภาพจากทั่วโลกก่อเกิดจำลองเป็นสังคมเสมือนจริง และด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีที่เป็นดิจิทัลเช่นนี้ ได้สร้างโอกาสทางการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถต่อยอด สร้างสรรค์ความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่อย่างไม่เคยมีมาก่อน นโยบายการศึกษาของไทยจึงมุ่งเป้าหมายการพัฒนาประชากรของประเทศด้วยกลไกการศึกษาตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียมอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน (Office of Education Council, Ministry of Education, 2017)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีกรอบแนวทางการปฏิรูปใน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ด้านการพัฒนาครูยุคใหม่ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และด้านการพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ จากกรอบแนวทางการดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการจักระบบบริหารที่เป็นเชิงระบบสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนให้มากที่สุด นอกจากนี้การจัดเตรียมความพร้อมในระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาและการนำข้อมูลไปใช้จึงเป็นหัวใจของการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการวางระบบบริหารจัดการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกฎกระทรวงต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญได้กำหนดจุดเน้นการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ซึ่งในข้อนี้มีความสอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญที่ต้องการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ทุกระดับและปัญหาขององค์กรคือการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่ล้าสมัย ขาดความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีไม่สามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการความรู้ของสถานศึกษาได้โดยเฉพาะช่วงที่ผ่านสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ On-line, On-hand และ On-demand ซึ่งบุคลากรจำนวนมากขาดทักษะการสร้างและแสวงหาความรู้ ขาดทักษะที่จะนำเอาความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามกำหนดความรู้ที่มีไม่เป็นระบบระเบียบยากต่อการนำไปใช้งาน ขาดทักษะในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ ขาดทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันข้อมูล และที่สำคัญในช่วงปีที่ผ่านมาผู้บริหารและบุคลากรจำนวนมากเกษียณอายุราชการทำให้ข้อมูลความรู้ที่สำคัญจากบุคคลขาดหายไป และในช่วงปีที่ผ่านมาในสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนและการทำงานแบบ Work from Home ทำให้บุคคลกรบางส่วนไม่สามารถที่จะนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาของตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงจำเป็นต้องอย่างมากที่ต้องมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีรู้จักการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดความรู้ใน

องค์กร และสามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดีในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, 2566)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 252 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,676 คน รวมทั้งสิ้น 1,928 คน (แผนปฏิบัติการประจำปี 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ 2566)

ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 คน ครูผู้สอน จำนวน 280 คน รวมทั้งสิ้น 327 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) การกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2556)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน โดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา
2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าของ Linkert จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

2.1 กำหนดขอบข่าย ข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัยให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ 2) ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ 3) ด้านการนำความรู้ไปใช้ และ 4) ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้

2.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุม กรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้าน

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นมา เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข วิเคราะห์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าเท่ากับ .80-1.00

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 50 คน

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ("α"-Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้ค่าความเชื่อมั่น .96

7. นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมนำไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบฟอร์มออนไลน์ พร้อมจดหมายแนะนำและขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยได้ทันทีหลังตอบแบบสอบถามเสร็จ แบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยดำเนินการประสานการส่งและการตอบกลับจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1 เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม

ลำดับ	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	$\bar{x}$	S	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.23	.51	มาก	4
2	ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	4.37	.47	มาก	2
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.33	.50	มาก	3
4	ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้	4.67	.43	มากที่สุด	1
	รวม	4.40	.42	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้มีสภาพการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) รองลงมา คือ ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบมีสภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) ด้านการนำความรู้ไปใช้มีสภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$)

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง

	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t	p
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1	ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.33	.36	4.21	.53	2.00*	.05
2	ด้านจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	4.47	.36	4.35	.48	1.87	.07
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.39	.38	4.32	.51	1.15	.26
4	ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้	4.88	.29	4.64	.44	3.70**	.00
	รวม	4.52	.29	4.39	.44	2.76**	.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้แตกต่างกันอย่างใน

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ และด้านการนำความรู้ไปใช้ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	ประสบการณ์ในการทำงาน					
		ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
1	ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.27	.48	4.26	.45	4.14	.60
2	ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	4.38	.41	4.41	.42	4.32	.57
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.35	.49	4.35	.42	4.28	.57
4	ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้	4.72	.39	4.68	.40	4.63	.50
รวม		4.43	.39	4.43	.36	4.34	.50

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.10	.54	2.05	.13
		ภายในกลุ่ม	324	86.65	.26		
		รวม	326	87.75			
2	ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	ระหว่างกลุ่ม	2	.51	.25	1.13	.32
		ภายในกลุ่ม	324	72.65	.22		
		รวม	326	73.16			
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	.34	.17	.69	.50
		ภายในกลุ่ม	324	81.22	.25		
		รวม	326	81.56			

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (ต่อ)

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
4	ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.44	.22	1.16	.31
		ภายในกลุ่ม	324	61.50	.19		
		รวม	326	61.94			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	2	.52	.26	1.44	.23
		ภายในกลุ่ม	324	58.67	.18		
		รวม	326	59.19			

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	ขนาดสถานศึกษา							
		เล็ก (n=4)		กลาง (n=96)		ใหญ่ (n=84)		ใหญ่พิเศษ (n=167)	
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
1	ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.10	.55	4.31	.45	4.53	.36	4.54	.38
2	ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	4.25	.49	4.45	.43	4.53	.32	4.68	.36
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.21	.51	4.41	.45	4.64	.32	4.61	.43
4	ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้	4.68	.44	4.68	.41	4.46	.60	4.71	.41
รวม		4.31	.45	4.46	.37	4.54	.33	4.63	.36

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) และผู้บริหารสถานศึกษาและครูสถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.31$)

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการความรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	ระหว่างกลุ่ม	3	6.28	2.09	8.29**	.00
		ภายในกลุ่ม	323	81.48	.25		
		รวม	326	87.76			
2	ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.35	1.78	8.49**	.00
		ภายในกลุ่ม	323	67.81	.21		
		รวม	326	73.16			
3	ด้านการนำความรู้ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	5.60	1.86	7.94**	.00
		ภายในกลุ่ม	323	75.96	.235		
		รวม	326	81.56			
4	ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้	ระหว่างกลุ่ม	3	.43	.14	.75	.52
		ภายในกลุ่ม	323	61.51	.19		
		รวม	326	61.94			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	3	3.12	1.04	6.00**	.00
		ภายในกลุ่ม	323	56.07	.17		
		รวม	326	59.19			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ และด้านการนำความรู้ไปใช้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ระหว่างขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การจัดการความรู้	ขนาดสถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
			4.31	4.46	4.54	4.63
โดยภาพรวม	ขนาดเล็ก	4.31	-	- 0.15*	- 0.23	- 0.32*
	ขนาดกลาง	4.46		-	- 0.08	- 0.17
	ขนาดใหญ่	4.54			-	- 0.09
	ขนาดใหญ่พิเศษ	4.63				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ และด้านการนำความรู้ไปใช้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ระหว่างขนาดสถานศึกษากับด้านการสร้าง
และแสวงหาความรู้

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการความรู้	ขนาดสถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
			4.10	4.31	4.53	4.54
ด้านการสร้างและแสวงหา ความรู้	ขนาดเล็ก	4.10	-	- 0.22*	- 0.43	- 0.44*
	ขนาดกลาง	4.31		-	- 0.22	- 0.23
	ขนาดใหญ่	4.53			-	- 0.01
	ขนาดใหญ่พิเศษ	4.54				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง ขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ระหว่างขนาดสถานศึกษากับด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	ขนาดสถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
			4.25	4.45	4.53	4.68
ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ	ขนาดเล็ก	4.25	-	- 0.20*	- 0.28	- 0.43*
	ขนาดกลาง	4.45		-	- 0.08	- 0.23
	ขนาดใหญ่	4.53			-	- 0.15
	ขนาดใหญ่พิเศษ	4.68				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ระหว่างขนาดสถานศึกษากับการนำความรู้ไปใช้

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้	ขนาดสถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
			4.21	4.41	4.64	4.61
การนำความรู้ไปใช้	ขนาดเล็ก	4.21	-	- 0.20*	- 0.43	- 0.40*
	ขนาดกลาง	4.41		-	- 0.23	- 0.20
	ขนาดใหญ่	4.64			-	- 0.03
	ขนาดใหญ่พิเศษ	4.61				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ด้านการนำความรู้ไปใช้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

2.1 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ควรมีการวิเคราะห์สภาพข้อมูล กำหนดแนวทางการบริหารจัดการ กำหนดโครงการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างและแสวงหาความรู้ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ ควรมีการประชุมวางแผน การดำเนินงาน จัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา มีการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบระเบียบ มีการจำแนกประเภท ชนิดของความรู้ ให้ง่ายและสะดวกต่อการนำเอาความรู้ไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ด้านการนำความรู้ไปใช้ ควรให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ไม่ว่าจะในด้านการปฏิบัติงานในสำนักงานหรือในชั้นเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถสืบค้น จำแนกประเภทของความรู้ และสามารถเลือกนำเอาความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เหมาะสมกับงาน

2.4 ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีเป็นใช้เพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก ด้านการนำความรู้ไปใช้ มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก และด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ตามประสบการณ์ในการทำงาน และตามขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบและด้านการนำความรู้ไปใช้ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยมีระดับสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีระดับสภาพการปฏิบัติโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ มีระดับสภาพการปฏิบัติโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ มีระดับสภาพการปฏิบัติโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการนำความรู้ไปใช้ มีระดับสภาพการปฏิบัติโดยรวมแตกต่างกัน แตกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้มีระดับสภาพการปฏิบัติโดยรวม ไม่แตกต่าง

3. แนวทางเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลและสร้างแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน การติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมและทั่วถึง

3.2 ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างเป็นระบบ รู้จักวิธีการบริหารจัดการข้อมูล สามารถจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ ระเบียบ และสะดวกต่อการนำข้อมูลมาใช้

3.3 ด้านการนำความรู้ไปใช้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานในสำนักงาน การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การสร้างสื่อการเรียนการสอน การพัฒนา นวัตกรรมการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งการขอมีและเลื่อนวิทยฐานะของตนเอง

3.4 ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะ ในการใช้สื่อเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล แบ่งปันข้อมูลในสถานศึกษาของตนเองแก่บุคคลอื่นภายนอก เพื่อเป็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการพัฒนาวิชาชีพให้สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ 2) ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ 3) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ 4) ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูล มีระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สถานศึกษาส่วนมากมีโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย รวดเร็ว และสะดวกต่อการเข้าถึงความรู้ และข้อมูลสารสนเทศ พร้อมกันนั้นกระทรวงศึกษาธิการยังมียุทธศาสตร์ให้สถานศึกษาสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้ เพื่อการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงการใช้ระบบเทคโนโลยีในการขอมีและขอเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น จึงส่งผลให้ผลการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนาตาชา ด้ามทอง (2566) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันการนำเอา เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถลดข้อจำกัด ด้านเวลา ระยะทาง และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาค ความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างทั่วถึง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ตามประสบการณ์ในการทำงาน และตามขนาดสถานศึกษา สามารถ อภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ส่วนครูผู้สอนมีบทบาทในการนำนโยบายต่างๆ ลงสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับ Karaly R. McGovern (2024) ที่กล่าวว่า ครูมีแนวโน้มในการนำเทคโนโลยีลงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถด้านเทคโนโลยี มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และมีความสามารถในการสื่อสารให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ และการสอคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงทำให้ผู้บริหารมีทักษะในการนำเทคโนโลยีไปใช้ได้มากกว่าครูผู้สอนและนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับชลธิชา ดวงจินดา (2565) ได้ศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่งพบว่า แตกต่างกัน และสอดคล้องกับชลธิพร พิณาศัย (2559) พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 จำแนกตามสภาพตำแหน่งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับยุทร ของเลิศ (2565) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระวุฒิ คล่องแคล่ว (2563) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจะมีความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีความได้เปรียบทางด้านบุคลากรที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษได้รับงบประมาณในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีที่มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษได้รับงบประมาณสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ สอดคล้องกับ วีระวัฒน์ คำมัยอม (2558) ที่ศึกษาสภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน โดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จังหวัดลำพูน จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จะมีความแตกต่างระหว่างจำนวนบุคลากรครู งบประมาณสนับสนุน คุณภาพและประสบการณ์ของบุคลากร ซึ่งการจัดการความรู้จำเป็นต้องมีการจัดการทั้งบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยีเมื่อองค์ประกอบแตกต่างกันผลก็ย่อมแตกต่าง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ควรมีแนวทางในการเสริมสร้าง ดังนี้ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ทั้งในสำนักงาน และบริหารจัดการภายในชั้นเรียนหรือวิชาเรียนของตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับขยายกร ทิพมาศ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ควรมีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมและสามารถใช้ ICT ในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารควรรับนโยบายในด้านเทคโนโลยีจากต้นสังกัดมาใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐานพื้นฐาน

3.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ ควรมีแนวทางในการเสริมสร้าง ดังนี้ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาให้เป็นระบบระเบียบ วางแผนการจัดการความรู้ให้เป็นหมวดหมู่ จำแนกประเภทของข้อมูลสารสนเทศให้ชัดเจน เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้งานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับขยายกร ทิพมาศ (2565) ผู้บริหารควรจัดซื้อโปรแกรม Software ที่สนองกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้บริหารควรจัดหางบประมาณด้านอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยแก่สถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน ผู้บริหารควรจัดสรรระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียร และผู้บริหรควรสนับสนุน งบประมาณในการจัดทำข้อมูล Big Data จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เพื่อมาสนับสนุนในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้และการส่งต่อข้อมูล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการทำกิจกรรม PLC เพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปัน ข้อมูล เทคนิค และวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ

3.3 ด้านการนำความรู้ไปใช้ ควรมีแนวทางในการเสริมสร้าง ดังนี้ ผู้บริหารได้ประชุม วางแผน การดำเนินโครงการด้านการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะ ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการปฏิบัติงานในสำนักงาน หรือในชั้นเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถสืบค้น จำแนกประเภทของความรู้ และสามารถเลือกนำเอาความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เหมาะสมกับงาน ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษานำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชันมาสร้างและผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น โปรแกรม Canva สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการสร้างชิ้นงาน เพื่อนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับธนิดา เกตุศุภานันท์ (2566) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการใช้ไอซีที แนวทางการดำเนินงาน คือ จัดประชุมปฏิบัติการผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานโดยสอดคล้องกับการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการใช้ไอซีที สนับสนุนให้ผู้บริหารนำแนวทางไปขยายผลกับบุคลากรในสถานศึกษาและสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการใช้ไอซีทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่มเครือข่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่นำไอซีทีมาประยุกต์ใช้ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามผลการดำเนินการตามแนวทางที่ได้ขยายผลกับบุคลากรและกลุ่มเครือข่ายที่สร้างขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาสรุปผลการดำเนินการขยายผลไปเขตพื้นที่การศึกษานำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงต่อไป

3.4 ด้านการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ควรมีแนวทางในการเสริมสร้าง ดังนี้ ควรมีการประชุมวางแผน กำหนดกิจกรรมโครงการและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ มีทักษะ และมีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้เพื่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการแลกเปลี่ยน และแบ่งปันความรู้ภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างกลุ่มเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line Group/ Page Facebook เพื่อเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งเสริม

และสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างคลังข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อให้องค์กรภายนอก สามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือนำเอาข้อมูลจากสถานศึกษาเพื่อไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างเว็บไซต์ของสถานศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลความรู้ของสถานศึกษาให้เป็นระบบและยังสามารถให้บุคคลภายนอกหรือองค์กรภายนอกสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้สร้างสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมของโรงเรียน หรือเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามโครงการอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับฉันทะพร สงวนหงส์ (2565) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีคือเน้นพัฒนาทักษะครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำมาจัดอบรมให้กับครูผู้สอนได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่ม สรรวจช่องทางหรือระบบการเข้าถึงแพลตฟอร์ม ประกอบด้วยแอปพลิเคชัน (Application) เช่น ไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นช่องทางที่ครูผู้สอนใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสื่อในการเรียนการสอนให้แก่เด็กครูผู้สอนควรจัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา นักเรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกลุ่มครู และบุคลากรของโรงเรียนเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนและรวมถึงการกำกับติดตามดูแลนักเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ในด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาตนในด้านการสร้างแสวงหาความรู้และการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ในการแสวงหาข้อมูลทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ สามารถจัดเก็บความรู้ได้อย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้มาใช้ได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว พร้อมกันนั้นยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล ระหว่างครูในโรงเรียนและในเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการสร้างคลังความรู้ Big Data ของสถานศึกษาเพื่อจัดเก็บข้อมูล และแยกประเภทของข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อง่ายและสะดวกต่อการนำข้อมูลความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการความรู้ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดต่างกัน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ บุญรัมย์อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่กรุณาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอรบขอบพระคุณ คณาจารย์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งให้การสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจให้กับผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, สำนักงาน. แผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. อำนาจเจริญ: กลุ่มนโยบายและแผน, 2566
- จิรัฐมิ คล่องแคล่ว. สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2563.
- ชยากร ทิพมาศ. แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2565.
- ชลธิชา ดวงจินดา. การศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2565.
- ชลีพร พินาศภัย. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2559.
- ณัฐพร สงวนหงษ์. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของกลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2565.
- ธนิดา เกตุสุภานันท์. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2566.
- นาดาชา ดำมทอง. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2566.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด, 2560.
- ยงยุทธ ของเลิศ. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2565.
- วีระวัฒน์ คำมะยอม. การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แนวทางการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2558.
- . หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- Karalyn R. McGovern. *Technology and Teacher work: Understanding Teacher's Technology use in the classroom.* University of Massachusetts Lowell, 2024.
- Office of the Education Council, Ministry of Education. *Thailand Education Scheme Bangkok.* New York: Prigwhan Graphic, 2017.

ผลของการใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูทที่มีต่อความเข้าใจ
ในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Effects of using the Murdoch Integrated Approach (MIA) with Online Game Kahoot
for English Reading Comprehension of Primary 3 Students.

ภัทรมน บรรณจิต สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์

Phattaramon Bannajit, Sawatchai Sripanomtanakorn and Chuanpob laosanuruk

ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Education, Rambhai Bami Rajabhat University.

E-mail: Packphattaramon@gmail.com

Received: September 9, 2024; Revised October 28, 2024; Accepted: November 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยอแซฟวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) เกมคาฮูท

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the English reading comprehension of Primary 3 students learning by the Murdoch integrated approach (MIA) with online game Kahoot between before and after learning, and 2) to compare the English reading comprehension of Primary 3 students learning by the Murdoch integrated approach (MIA) with online game Kahoot and normal learning. The sample used in this research were the Primary 3 students studying at Josephvithaya school during the first semester of academic year 2024 of 2 classroom. They were

randomized to be in an experimental group consisted of 30 students and the control group consisted of 30 students. The research instruments were 1) the lesson plans using the Murdoch integrated approach (MIA) with online game Kahoot, 2) the lesson plans using the and normal learning, and 3) English reading comprehension test. The statistics used were mean, standard deviation, t-test and one-way ANCOVA.

The results of the study were as follows.

1. The Primary 3 students who learned by the Murdoch integrated approach (MIA) with online game Kahoot showed their English reading comprehension had after learning higher than before learning with the statistically significant at the level of .01.

2. The Primary 3 students who learned by the Murdoch integrated approach (MIA) with online game Kahoot showed their English reading comprehension had after learning higher than normal learning with the statistically significant at the level of .01.

Keywords: English reading comprehension, The Murdoch integrated Approach, Online game Kahoot

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และทำให้ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรอันไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ มาช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จะเห็นได้ว่า ภาษาต่างประเทศที่ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนไทยและคนทั่วโลกมากที่สุด ก็คือ ภาษาอังกฤษถือว่าเป็นภาษาที่มีความจำเป็นอย่างมากและยังเป็นภาษากลางที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างในประเทศและต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการศึกษา รวมถึงเพื่อการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของประเทศนั้น ๆ จนหลายคนได้ให้คำนิยามของภาษาอังกฤษว่าเป็น ภาษาสากล (Global language) จึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษาที่สอง คนส่วนใหญ่จำเป็นต้องเรียนรู้ พัฒนาหน้าที่การเรียนรู้ และการงานของตนเอง (วรภรณ์ พูลสวัสดิ์, 2564)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในด้านสาระสำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น รวมไปถึงภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนมีความสามารถในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาในปัจจุบันจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะทางภาษา ทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เมื่อเปรียบเทียบความสำคัญของทักษะทางภาษานั้นแล้ว ทักษะที่มีสำคัญกว่าทักษะอื่น ๆ ก็คือ ทักษะด้านการอ่าน (กมลวรรณ โคตรทอง, 2558) เป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญในด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือ ตำราเรียน อ่านนิตยสาร อ่านสื่อสิ่งพิมพ์ อ่านบทความ

ทางวิชาการ อ่านงานวิจัย รวมไปถึงการอ่านข้อมูลข่าวสารบนสื่อออนไลน์ (สุภิญญา ยีหมัดอะห์ลี, 2556) การอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้น ไม่ใช่เพียงแต่การอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง หรือรวดเร็วเท่านั้น นอกจากความสามารถในการอ่านแล้วสิ่งที่ผู้อ่านจะต้องมี คือ ความเข้าใจ ในเรื่องราวหรือสาระสำคัญของเนื้อหาที่อ่านด้วย เมื่อผู้อ่านเกิดความเข้าใจในการสิ่งที่อ่านแล้ว (พัชร ชวนฤทัย, 2556) ก็สามารถสื่อสาร ความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านได้และในระหว่างที่อ่านจะมีปฏิสัมพันธ์สำคัญบางอย่างระหว่างภาษา กับความคิดที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะ จดจำกลุ่มคำและรู้ความหมายของคำหรือกลุ่มคำนั้น ๆ โดยอาศัยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสรุปความหรือตีความ จนกระทั่งได้ ความหมายจากสิ่งที่อ่านตามความต้องการของผู้เขียนแล้ว (ภูมินทร์ เหลาอำนาจ, 2555) ดังนั้น การอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญของการเรียนรู้ สามารถใช้ในการแสวงหาความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และช่วยให้พัฒนาในทักษะอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเข้าใจในการอ่าน เป็นการเรียนรู้และความคิดของผู้เขียนจากเรื่องราวที่ผู้อ่านได้ โดยเริ่มจากความเข้าใจในระดับ ตัวอักษร (Literal Comprehension) คือ เป็นระดับความเข้าใจที่ส่วนใหญ่เป็นความเข้าใจในระดับคำ และความคิดของผู้เขียนที่ สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่อ่านไปคืออะไร ลำดับต่อมาคือความเข้าใจในระดับตีความ (Interpretive Comprehension) ผู้อ่านจะต้อง พยายามหาความสัมพันธ์เปรียบเทียบข้อมูลเข้าใจลำดับเหตุการณ์ ทราบความสัมพันธ์ของเหตุผล และตีความข้อมูลทั่วไป นอกจากนี้ผู้อ่านจะต้องประเมินความคิดของผู้เขียน ตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธ หรือนำข้อมูลเหล่านั้นไปประยุกต์ได้ คือ ความเข้าใจระดับการนำไปใช้ (Applied Comprehension) แต่การอ่านแล้วผู้อ่านไม่เกิดความเข้าใจ แสดงว่า ผู้อ่านไม่เข้าใจ ในคำศัพท์ เนื้อหา การเดาความหมายของศัพท์ตามรายละเอียดต่าง ๆ การอ้างอิงความคิดของผู้เขียน รวมทั้งไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ จับใจความสำคัญ หรือใจความหลักของเรื่อง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรื่อง ไม่สามารถบอกวัตถุประสงค์หลัก หรือเจตนาหลักอารมณ์ ความรู้สึก หรือเจตนาของผู้เขียนได้ รวมทั้งการตีความความหมายของข้อความบางอย่างที่ซ่อนอยู่ได้ (อริตา ประพันธ์พจน์, 2565)

จากสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้น พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในประเทศไทย มีผลการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ และคะแนนลดลงเรื่อย ๆ พิจารณาได้จากผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการทดสอบในสาระการเรียนรู้ ในสาระที่ 1 คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ประจำปีการศึกษา 2564 ในระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.22 ในระดับจังหวัด มีคะแนน เฉลี่ยร้อยละ 44.04 ในระดับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.74 และ ปีการศึกษา 2565 ในระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.84 ในระดับจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.44 ในระดับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.31 และปีการศึกษา 2566 ในระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.32 ในระดับจังหวัด มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.97 ในระดับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.62 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566) จากการรายงาน ผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับประเทศไทย ในระดับจังหวัดจันทบุรี และในระดับโรงเรียนยอแซพวิทยา เห็นได้ว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ย ที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในสาระการเรียนรู้ในสาระที่ 1 คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อ ประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล จากการไม่เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการเรียน ในด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนยอแซพวิทยาในปีการศึกษา 2564 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.21 ในปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.51 และในปีการศึกษา 2566 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 39.87 (ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา, 2566) เห็นได้ว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยที่ลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ทั้งนี้ถือว่าเป็นปัญหาที่ผู้ที่ เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการแก้ไขโดยวิเคราะห์วิธีการ และหาสาเหตุที่ทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนของผลการทดสอบทางการศึกษาการประเมิน คุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) และผลการเรียนลดลง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่มีผลต่อความเข้าใจ ของผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีพื้นฐานการอ่านเพื่อเข้าใจในวิชาภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ในด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นหลักให้ได้ลงมือ ปฏิบัติจริงและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากที่จะเรียนรู้ จากการศึกษาเอกสารข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการอ่าน

แบบต่าง ๆ ที่สามารถใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้นั้น ผู้วิจัยพบว่า มีวิธีการสอนการอ่านที่เหมาะสมและสามารถนำมาแก้ปัญหาข้างต้นได้คือการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ หรือ เรียกว่า “MIA” (Murdorh Intergrated Approach) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มีกระบวนการขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น และเป็นการจัดกิจกรรมการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง โดยมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการถามนำก่อนการอ่าน (Priming Questions) คือ ขั้นตอนให้ผู้สอนจะต้องตั้งคำถาม หรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่าน 2) ขั้นตอนการทำความเข้าใจกับคำศัพท์ (Understanding Vocabulary) คือ ขั้นตอนให้ผู้เรียนอ่านแล้วเกิดความมั่นใจว่าคำศัพท์ 3) ขั้นตอนการอ่านเนื้อเรื่อง (Reading the Text) คือ ผู้สอนแจกเนื้อเรื่องให้ผู้เรียนอ่านตามเวลาที่กำหนด 4) ขั้นตอนการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง (Understanding the Text) คือ การตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน 5) ขั้นตอนการถ่ายโอนข้อมูลในรูปแบบอื่น (Transferring Information) คือ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำความรู้จากเรื่องราวที่อ่านมานำเสนอใหม่ในรูปแบบอื่น 6) ขั้นตอนการทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุเจต (Jigsaw Exercise and Paragraph Structure) คือ ผู้สอนจะต้องเตรียมชิ้นส่วนของประโยคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่อ่าน และ 7) การประเมินผลและการแก้ไข (Evaluation and Correction) คือ การประเมินผลการเรียนรู้อีกครั้ง หลังจากที่ได้ทำการประเมินผลในเกือบทุกขั้นตอนแล้ว การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์จากดังกล่าวเป็นวิธีที่มุ่งเน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงลักษณะสำคัญของการจัดการสอนโดยวิธีนี้คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงให้อยู่ในรูปแบบบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เข้าด้วยกันไปจะเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งเป็นพิเศษ ในส่วนทักษะอื่น ๆ ที่ไม่ได้เน้นก็ควรพัฒนาทักษะไปพร้อม ๆ กัน (Murdorh,1986)

นอกจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียนรู้และช่วยให้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่งก็คือ การเรียนรู้ผ่านเกม (Game-Based Learning) เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำมาใช้ในกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหารวมถึงข้อมูลของเกมมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง ปัจจุบันเทคโนโลยีได้ถูกนำมาใช้ในฐานที่เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนมากขึ้น (กิ่งกมล ศิริประเสริฐ และกอบสุข คงมนัส, 2564) ซึ่งเกมคาฮูท (Kahoot) เป็นเกมที่ตอบสนองต่อการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน โดยเป็นเครื่องมือช่วยในการประเมินผล โดยผ่านการตอบคำถาม การอภิปราย หรือการสำรวจความคิดเห็น ถือเป็นเครื่องมือสำหรับผู้สอนเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ในรูปแบบของเกมคาฮูท จัดเป็นสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยคำถามปรนัย การอภิปราย หรือการสำรวจ จะถูกฉายขึ้นบนจอในห้องเรียน ทั้งนี้ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการตอบคำถามได้ผ่านทางคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือโทรศัพท์ของตนเอง ที่มีการเชื่อมต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เครื่องมือจากดังกล่าวเกมคาฮูทการช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจากประสบการณ์โดยตรงของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้จึงศึกษาผลของการใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ที่เป็นความสามารถที่จะนำความรู้และความเข้าใจในบทเรียน โดยผลวิจัยมีแนวทางในแก้ปัญหาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่ยังอ่านไม่ออก และยังไม่เข้าใจเพราะผู้เรียนได้ฝึกวิธีก่อนการอ่าน ขณะอ่านและหลังการอ่าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการอ่านและยังให้ความสำคัญของปัจจัยในด้านสติปัญญา อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อ่านด้วย รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนยอแซฟวิทยา มีจำนวน 4 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 150 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยอแซฟวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 60 คน ซึ่งได้รับการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากนั้นทำการกำหนดให้ตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันภาษาอังกฤษได้กำหนดไว้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง (Non-Randomized Control-Group Pretest Posttest Design)

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	การทดสอบก่อน	การจัดกระทำ	การทดสอบหลัง
E	T _{1E}	X ₁	T _{2E}
C	T _{1C}	X ₂	T _{2C}

- เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง/กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์(MIA) ร่วมกับเกมคาซูท
- C แทน กลุ่มควบคุม/กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- X₁ แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท
- X₂ แทน การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- T_{1E} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
- T_{2E} แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

T_{1C} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

T_{2C} แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยมีวิธีการดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท ที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นการถามนำก่อนการอ่าน ขั้นการหาความหมายของคำศัพท์ ขั้นการอ่านเนื้อเรื่อง ขั้นการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง ขั้นการถ่ายโอนข้อมูล ขั้นการทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงประโยคโครงสร้างอนุเฉท และขั้นการประเมินและแก้ไข จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลผลความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 4.83$) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินแยกแต่ละรายการพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60 ถึง 5.00 โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ งานวิจัยนี้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันภาษาอังกฤษ ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นฝึก ขั้นการนำไปใช้ และขั้นสรุป จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลผลความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 4.75$) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินแยกแต่ละรายการพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 ถึง 5.00

3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจุดประสงค์ของแบบทดสอบแบ่งตามหลักความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ทั้งหมด 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเข้าใจคำศัพท์ และไวยากรณ์ 2) ด้านการเข้าใจบทความ และ 3) ด้านการจับใจความและสรุปความของเรื่อง เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว หาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนก ซึ่งคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่าง ข้อสอบมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .22-.78 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22-.89 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบได้เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอเก็บข้อมูลการวิจัย
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. ผู้วิจัยทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน
4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้ โดยกลุ่มทดลอง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ ร่วมกับเกมคาซูท จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง และกลุ่มควบคุม ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง
5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน บันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน
6. ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที่กรณีตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples)
2. ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว (One-way ANCOVA)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยสถิติการทดสอบแบบกลุ่มสัมพันธ์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ได้ผลดังตารางที่

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ก่อนเรียนกับหลังเรียน

คะแนน	n	$\bar{x}$	S	t	p
ก่อนเรียน	30	14.90	2.37	19.446**	.001
หลังเรียน	30	25.00	2.27		

**p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.90 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.00 คะแนน เมื่อนำค่าเฉลี่ยทั้งสองไปทดสอบความแตกต่าง พบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท และนักเรียนกลุ่มที่ได้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว เพื่อทำการปรับค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน โดยขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วม คือ ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนออก ก่อนทำการเปรียบเทียบ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียน และค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน หลังจากขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว

กลุ่ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		$\bar{X}'$
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	
กลุ่มทดลอง	14.90	2.37	25.00	2.27	24.64
กลุ่มควบคุม	13.60	2.57	19.40	2.81	19.76

หมายเหตุ $\bar{X}'$ คือ ค่าเฉลี่ยที่ขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อทำการขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 24.64 และ 19.76 ตามลำดับ

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองของนักเรียน กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท และนักเรียนกลุ่มการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว ได้ผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังการจัดการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม (b)	333.442	1	333.442	70.167**	.001
ภายในกลุ่ม (w)	270.871	57	4.752		
รวม (t)	604.313	58			

** p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ($\bar{X}' = 24.64$) สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{X}' = 19.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนชัดเจน และเป็นการจัดกิจกรรมการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง รวมไปถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้นี้คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงจะอยู่ในรูปแบบบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เข้าด้วยกัน จะเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งเป็นพิเศษ ในส่วนทักษะอื่น ๆ ที่ไม่ได้เน้นจะพัฒนาทักษะไปพร้อม ๆ กัน (Murdorch, 1998) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เน้นทักษะการอ่านและพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน และมีการบูรณาการร่วมกับเกมคาฮูท (Kahoot) ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีการทำกิจกรรมตอบคำถาม โดยผู้สอนตั้งคำถามไว้บนเกมคาฮูท ผู้เรียนต้องตอบให้เร็วและถูกต้อง โดยผู้เรียนใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เล่นเป็นรายบุคคลและแข่งขันในกลุ่มห้องโดยแอปพลิเคชันดังกล่าวจะรวมคะแนนแสดงผลที่หน้าจอของผู้สอนทุกครั้ง ที่ผู้เรียนตอบคำถาม และสรุปผลคะแนนว่าใครเป็นผู้ได้คะแนนสูงสุด ต่ำสุดผู้เรียนจะรู้ผลทันทีว่าตนตอบถูกหรือตอบผิด อีกทั้งผู้สอนสามารถอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจได้เมื่อพบว่า ผู้เรียนตอบผิดเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เกมนี้จะทำให้ผู้เรียนได้แข่งขันกับตนเอง และแข่งกับเพื่อนในกลุ่มห้อง จึงทำให้ผู้เรียนสนุกและผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมมากในชั้นเรียนมากขึ้นผลเป็นไปในทางเดียวกัน งานวิจัยของพัชรี ชวนฤทัย (2563) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธี MIA และการจัดการเรียนรู้โดยวิธี CIRC พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธี MIA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของพร้อมเพื่อน จันทร์นวล (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง ผลวิจัยพบว่า หลังการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยาโดยใช้เกมคาฮูท นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวรรณคดีไทยโดยใช้เกมคาฮูท อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.8

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่ใช้กระบวนการสอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้นำสอน 3) ชี้นำฝึก 4) ชี้นำไปใช้ และ 5) ชี้นำสรุป ซึ่งในขั้นตอนการสอนนั้น ผู้สอนจะใช้วิธีการอธิบายการยกตัวอย่าง และการให้คำแนะนำกับนักเรียน หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนได้ลงมือทำใบงาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท ที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างชัดเจนทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการถามนำก่อนการอ่าน 2) ขั้นตอนการหาความหมายของคำศัพท์ 3) ขั้นตอนการอ่านเนื้อเรื่อง 4) ขั้นตอนการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง 5) ขั้นตอนการถ่ายโอนข้อมูล 6) ขั้นตอนการทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงประโยคเป็นโครงสร้างอนุเฉท และ 7) ขั้นตอนการประเมินและแก้ไข จากในการทำกิจกรรมในขั้นตอนการถามนำก่อนการอ่าน และการทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงประโยคเป็นโครงสร้างอนุเฉท และบูรณาการร่วมกับเกมคาฮูท เพื่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ การอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เกิดความสนุกสนาน โดยมีการตอบคำถามแข่งขันกับตนเองและแข่งขันกับเพื่อนในกลุ่มห้อง จึงทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายและสามารถรู้ผลจากการทำตอบคำถามในเนื้อเรื่องที่เรียนได้ทันที ซึ่งทำให้ผู้สอนสามารถอธิบายเพิ่มเติมให้ผู้เรียนเข้าใจได้ เมื่อพบว่าผู้เรียนตอบผิดเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น จากความแตกต่างของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาฮูท สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งผลเป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของแนววัน มนูญาราม (2564) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านของเมอร์ดีออกซ์ (MIA) ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจดีขึ้น และงานวิจัยของชลธิชา เลิศวิสุทธินันท์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองสุภาพ โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับเกม Kahoot ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพสูงกว่าเกณฑ์ระดับคะแนนของโรงเรียนร้อยละ 60 และโดยเฉลี่ยได้คะแนนความสามารถร้อยละ 90.55 สูงกว่าเกณฑ์ระดับคะแนนของโรงเรียนร้อยละ 60 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90 ระดับดีมากร้อยละ 2.50 และระดับดีร้อยละ 7.50 นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ หลังเรียนสูงกว่าก่อน โดยมีคะแนนเพิ่ม 19-48 คะแนน และนักเรียนทั้งชั้นมีความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนการสอนทั้งหมด 7 ขั้นตอนและมีการบูรณาการกับเกมในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจทำให้เวลาในการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่องกัน หากเว้นระยะเวลาในการสอนไปหลายวัน อาจต้องมีการกระตุ้นและทบทวนเนื้อหาก่อนหน้านี้ให้กับผู้เรียนใหม่

2. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้สอนควรมีการเสริมแรงจูงภายในให้ผู้เรียน เช่น การกล่าวชมเชย และการเสริมแรงจูงภายนอกให้ผู้เรียนเช่น การมอบของรางวัล เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับผู้เรียนที่ทำกิจกรรมที่ได้คะแนนสูงสุดในแต่ละกิจกรรม และการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดในแต่ละกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ร่วมกับเกมคาซูท ที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ไปทดลองใช้ในลักษณะเดียวกันกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

2. ควรมีการศึกษาการวิจัยในทักษะอื่น ๆ ที่ความจำเป็นต่อภาษาอังกฤษ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการฟัง และทักษะการเขียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ โคตรทอง. การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจากนิทานอาเซียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Storyline สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเป่า (สำราญไชยวิทยา) จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

กิ่งมกล ศิริประเสริฐ และกอบสุข คงมนัส. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับเกม Kahoot วิชาภาษาอังกฤษ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. คู่มือการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศ, 2558.

ชลธิชา เลิศวิสุทธินันท์. การพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพโดยใช้แบบฝึกทักษะ ร่วมกับ KAHOOT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต, 2562.

ทดลองทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 29 มีนาคม 2567) จาก <http://www.niets.or.th/th/>. 20 มีนาคม 2567.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

- พัชรี ขวนฤทัย. การเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านอังกฤษและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดเรียนรู้โดยวิธี MIA และการจัดการเรียนรู้โดยวิธี CIRC. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2563.
- พร้อมเพื่อน จันทน์นวล. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม KAHOOT เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วรรณคดีไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต, 2560.
- ภูมินทร์ เหลาอำนาจ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2555.
- ยอแซฟพิทยา, สถานศึกษา. รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 13 พฤษภาคม 2567). จาก <https://sso.opec.go.th/regis/>. 13 พฤษภาคม 2567.
- วรารณ พูลสวัสดิ์. การจัดการเรียนรู้แบบ MIA เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิด วิเคราะห์ วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2564.
- แวววัน มนุชาราม. การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนอ่าน ของเมอร์ต็อก (MIA) ร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2551.
- สุภิญญา ยี่หมัดอะหลี. ผลการใช้วิธีสอนแบบ MIA ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาอังกฤษและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2556.
- อติตา ประพันธ์พจน์. ผลของการใช้วิธีการสอนอ่านแบบ MIA ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564.
- Murdoch, George S. “A More Integrated Approach to the Teaching of Reading,” *English Teaching Forum*. 34 (January 1986): 9-15.

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

States of Change Management of Educational Institution Administrators in the Digital Age of
School in Ubonratchathani Primary Education Service Area 1

ดวงแข พิวทอง สมฤทัย เต่าจันทร์ และชวนคิด มะเสนะ

Duangkhae Pivthong, Somrutai Taochan and Chuankid Masena

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: Duangkhae20@gmail.com

Received: June 18, 2024; Revised August 7, 2024; Accepted: August 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านบุคลากร และด้านวัฒนธรรมองค์กร ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 310 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 341 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป Krejcie และ Morgan โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน 2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า 1) ด้านโครงสร้างองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของสถานศึกษา กำหนดนโยบาย และทิศทางการบริหารที่มีความยืดหยุ่น เน้นการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนการบริหารงาน 4 ฝ่าย ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านเทคโนโลยี

ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจและตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย 3) ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสาร สร้างความเข้าใจ การยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างแรงจูงใจในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการ ปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาด้าน ICT อย่างสม่ำเสมอ 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหาร มีการปรับกระบวนการคิด วิสัยทัศน์และความเชื่อมั่น สร้างค่านิยมและบรรทัดฐานการทำงานแบบใหม่ภายใต้การนำเทคโนโลยี มาใช้ในการอำนวยความสะดวก ให้เป็นแนวทางใหม่ของการดำเนินงานของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารโรงเรียนยุคดิจิทัล

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the change management situation of Educational institution administrators in the digital age of school in Ubonratchathani Primary Education Service Area 1, 2) compare the change management of educational institution administrators in the digital age of school in Ubonratchathani Primary Education Service Area 1, categorized by position, work experience, and school size and 3) to explore effective management approaches to change by digital-era school administrators in Ubonratchathani Primary Education Service Area 1. By studying the management of change by school executives in the digital age in primary schools under the Office of the Basic Education Commission, Ubon Ratchathani Area 1, in four areas: organizational structure, digital technology, personnel, and organizational culture. The research sample consists of 1) 31 school administrators and 310 teachers, totaling 341 participants, selected proportionally using stratified random sampling. 2) The target group for the interviews comprises school administrators and teachers, totaling 6 individuals, selected through a specific and focused selection process. The research instruments include a questionnaire with a reliability coefficient of .98 and structured interviews. Statistical analyses include percentages, means, standard deviations, t-tests, F-tests and content analysis.

The results of the study were as follows.

1. States of change management situation regarding change among digital-era school administrators in primary schools under the jurisdiction of the Office of Primary Education Area, Ubon Ratchathani Province, District 1, was found to be generally at a high level, both overall and in specific aspects.

2. The comparison of change management among digital-era school administrators in primary schools under the jurisdiction of the Office of Primary Education Area, Ubon Ratchathani Province, District 1, categorized by position and work experience, shows no significant difference overall. However, when categorized by school size, there is a statistically significant difference at the .01 level.

3. Guidelines for States of change Management of Educational institution administrators in the digital include 1) Regarding organizational structure, school administrators engage in studying the current situation of the school. They establish flexible policies and management directions, emphasizing participation. They actively promote the use of digital technology across all four departments, effectively fostering innovation and information technology in education. 2) In terms of digital technology, school administrators efficiently utilize digital tools, promoting understanding and awareness of occurring changes. They actively support and allocate budgets for modern resources, materials, and equipment. 3) In terms of personnel, school administrators effectively communicate, foster understanding, and promote

acceptance of changes among teachers and staff. They create motivation for adapting to changes and encourage continuous self-improvement in ICT skills. Additionally, they utilize information and communication technology in work practices and learning management appropriately, fostering a conducive environment for professional development in ICT among teachers and staff. 4) In terms of organizational culture, the school administrators adapt their thinking processes, vision, and confidence. They establish new working norms and values under the influence of technology, setting a new direction for school operations. This integration of technology serves as a guiding principle for the school's operations, facilitating convenience and innovation.

Keywords: The Change management, School administration in the digital age

บทนำ

ในสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ วัน ทั้งในด้านของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและวิถีชีวิตของบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนบนโลก ประกอบกับการเผชิญกับสภาวะโรคระบาดที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของคนทั่วโลกในช่วงปีที่ผ่านมา ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกต้องมีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาตนเองให้สามารถเดินหน้าได้ในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ ประเทศไทยในฐานะของประชาคมโลกก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาเพื่อให้ทันต่อการแข่งขันในทุกรูปแบบ ต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวเท่าทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่

ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว องค์การที่ปรารถนาความก้าวหน้าจึงพยายามนำแนวทางใหม่ ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรต่าง ๆ ให้ออกมาในรูปของผลผลิตและบริการ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์การ (สุเทพ เชาวลิท, 2551) การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของนักบริหารในยุคปัจจุบันที่เมื่อจะดำเนินการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์ เตรียมการ วางแผนอย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน สามารถชี้วัดความสำเร็จทำให้เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ตลอดจนการรักษาสภาพการเปลี่ยนแปลงที่ดี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ, 2553) เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรับตัวเท่านั้นจะสามารถทำให้อยู่รอดได้ การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการจัดการศึกษา โดยการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Management of Change) นั้นเป็นการจัดการกับกลไกส่วนประกอบต่าง ๆ ขององค์การให้สามารถเรียนรู้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกในองค์การ (ปณรต มาลากุล ณ อยุธยา, 2552) ดังนั้นเพื่อให้องค์การได้รับผลดี และลดผลกระทบในทางที่ไม่ดีของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้องค์การดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง ราบรื่น สามารถอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าไปได้ Kotter (1996) ชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดของการเปลี่ยนแปลง คือ การทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบแผน และการกำหนดกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างชัดเจนในทิศทางที่ต้องการและระดับที่เหมาะสม การเปลี่ยนแปลงนี้ ไม่เฉพาะองค์การขนาดใหญ่เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ องค์การที่เกิดขึ้นใหม่ก็ต้องการการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน โดยการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างกระบวนการดำเนินงาน เทคโนโลยีหรือบุคลากร กระบวนการเปลี่ยนแปลงองค์การ มีการนำเทคนิคด้านพฤติกรรมศาสตร์ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรและกำหนดทิศทางที่ต้องการ เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโตและพบกับสิ่งใหม่ ๆ ด้วยการแสวงหาโอกาสในการอยู่รอด และเติบโตอย่างมั่นคงในอนาคต (ณัฐพันธ์ เจริญนันทน์, 2551)

การปฏิรูปโรงเรียนหรือสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ตามนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ผลจากการดำเนินการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องมี คุณลักษณะดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การบริหารราชการแนวใหม่เพื่อให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) ให้คนหลากหลายทักษะ หลากหลายวิธีคิด ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์การจัดการความรู้ที่มีพลังต้องทำโดยคนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน มีความเชื่อหรือวิธีคิดแตกต่างกัน 2) ร่วมกันพัฒนาวิธีทำงานในรูปแบบ ใหม่ ๆ เพื่อบรรลุประสิทธิผลที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ การตอบสนองความต้องการของลูกค้า ความต้องการของสังคม หรือความต้องการที่กำหนดโดยผู้บริหารองค์กร นวัตกรรม (Innovation) ซึ่งอาจเป็นนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ ประสิทธิภาพในการทำงาน 3) ทดลองและเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมการจัดการความรู้เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งหมายความว่าต้องคิดแบบ “หลุดโลก” จึงต้องมีวิธีดึงกลับมาสู่ความเป็นจริงในโลก หรือในสังคมโดยการทดลองทำเพียงน้อย ๆ ถ้าได้ผลดีจึงขยายการทดลองเป็นทำมากขึ้น จนในที่สุดขยายเป็นวิธีทำงานแบบใหม่ และ 4) นำเข้าความรู้จากภายนอกอย่างเหมาะสม ให้พร้อมใช้ในบริบท โดยการเติมความรู้เชิงบริบทลงไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

จากนโยบายข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคที่เรียกว่ายุคดิจิทัลนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ “หากองค์กรใดไม่ปรับตัว ก็จะถูกปิดตัว ผู้บริหารสถานศึกษาถ้าอยู่เฉย ๆ คือถอยหลัง เพราะโลกมันวิ่งไปข้างหน้าเร็ว ต้องรู้จักการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา” (ฐานิตา ลิมวงศ์ และยุพารักษ์ แสงฤทธิ์, 2562) โดยการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นคือ การบริหารเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา (สงบ อินทรมณี, 2562)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 237 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 263 คน และครูผู้สอน 2,689 คน รวม 2,952 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 310 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 341 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป Krejcie และ Morgan (1970) โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ตำแหน่ง จำแนกเป็น

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.2 ครูผู้สอน

1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.2.2 ตั้งแต่ 5 - 10 ปี

1.2.3 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

1.3 ขนาดโรงเรียน

1.3.1 ขนาดเล็ก

1.3.2 ขนาดกลาง

1.3.3 ขนาดใหญ่

1.3.4 ขนาดใหญ่พิเศษ

2. ตัวแปรตาม สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างองค์กร

2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

3. ด้านบุคลากร

4. ด้านวัฒนธรรมองค์กร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 40 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมในครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตขอรายการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งในรูปแบบออนไลน์ และลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงหาค่าเฉลี่ย (Mean) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยแจกแจงหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t และ F

4. วิเคราะห์แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	31	9.09
1.2 ครูผู้สอน	310	90.91
รวม	341	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	93	27.27

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
2.2 ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	65	19.06
2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	183	53.67
รวม	341	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
3.1 ขนาดเล็ก	151	44.28
3.2 ขนาดกลาง	118	34.61
3.3 ขนาดใหญ่	53	15.54
3.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	19	5.57
รวม	341	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 183 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.67 และส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 44.28

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนก เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1	$\bar{x}$	S	แปลผล	อันดับ
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.37	.49	มาก	3
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.35	.64	มาก	4
3. ด้านบุคลากร	4.40	.59	มาก	1
4. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.38	.48	มาก	2
รวม	4.38	.50	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

2. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล
ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	ตำแหน่ง					t	P
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน				
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S			
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.36	.58	4.37	.48	-.17	.86	
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.33	.79	4.35	.62	-.13	.90	
3. ด้านบุคลากร	4.48	.69	4.39	.58	.85	.40	
4. ด้านวัฒนธรรมองค์การ	4.40	.59	4.37	.47	.34	.74	
รวม	4.39	.62	4.37	.49	.21	.83	

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

สภาพการบริหารการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษายุคดิจิทัล	ประสบการณ์การทำงาน								
	ต่ำกว่า 5 ปี			ตั้งแต่ 5 -10 ปี			มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.28	.46	มาก	4.28	.44	มาก	4.45	.51	มาก
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.31	.53	มาก	4.19	.69	มาก	4.42	.66	มาก
3. ด้านบุคลากร	4.29	.56	มาก	4.35	.52	มาก	4.47	.62	มาก
4. ด้านวัฒนธรรมองค์การ	4.40	.47	มาก	4.43	.44	มาก	4.34	.50	มาก
รวม	4.32	.47	มาก	4.33	.47	มาก	4.42	.53	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.53	1.27	5.47**	.01
	ภายในกลุ่ม	338	78.11	.23		
	รวม	340	80.64			

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (ต่อ)

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.72	1.36	3.42*	.03
	ภายในกลุ่ม	338	134.47	.40		
	รวม	340	137.19			
3. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.11	1.06	3.08*	.05
	ภายในกลุ่ม	338	116.08	.34		
	รวม	340	118.19			
4. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	2	.47	.23	1.02	.36
	ภายในกลุ่ม	338	77.80	.23		
	รวม	340	78.27			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.81	.41	1.60	.20
	ภายในกลุ่ม	338	85.60	.25		
	รวม	340	86.41			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างองค์กร มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและด้านบุคลากร มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านวัฒนธรรมองค์กร มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านโครงสร้างองค์กร

ประสบการณ์การทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 -10 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี	-	.00	.17*
ตั้งแต่ 5 -10 ปี	-	-	.18*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปีกับมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และตั้งแต่ 5-10 ปี กับมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านโครงสร้างองค์กร แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ประสบการณ์การทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี	-	.11	.11
ตั้งแต่ 5-10 ปี	-	-	.23*
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี กับมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านบุคลากร

ประสบการณ์การทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 -10 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 5 ปี	-	.07	.18*
ตั้งแต่ 5-10 ปี	-	-	.11
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี กับมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านบุคลากร แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล	ขนาดสถานศึกษา											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	$\bar{x}$	S	แปล ผล	$\bar{x}$	S	แปล ผล	$\bar{x}$	S	แปล ผล	$\bar{x}$	S	แปล ผล
1. ด้านโครงสร้าง องค์กร	4.26	.56	มาก	4.31	.41	มาก	4.67	.24	มากที่สุด	4.81	.17	มากที่สุด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	ขนาดสถานศึกษา											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			ขนาดใหญ่พิเศษ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.15	.78	มาก	4.34	.47	มาก	4.70	.21	มากที่สุด	4.94	.11	มากที่สุด
3. ด้านบุคลากร	4.30	.70	มาก	4.25	.45	มาก	4.82	.17	มากที่สุด	4.94	.08	มากที่สุด
4. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.38	.55	มาก	4.21	.41	มาก	4.59	.27	มากที่สุด	4.76	.21	มากที่สุด
รวม	4.28	.61	มาก	4.28	.37	มาก	4.69	.17	มากที่สุด	4.86	.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านดังนี้ ขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวน สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา
จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	3	10.48	3.49	16.77**	.00
	ภายในกลุ่ม	337	70.17	.21		
	รวม	340	80.65			
2. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	3	19.05	6.35	18.11**	.00
	ภายในกลุ่ม	337	118.14	.35		
	รวม	340	137.19			
3. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	19.02	6.34	21.54**	.00
	ภายในกลุ่ม	337	99.17	.29		
	รวม	340	118.19			
4. ด้านวัฒนธรรมองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.68	2.90	14.02**	.00
	ภายในกลุ่ม	337	69.59	.21		
	รวม	340	78.27			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	12.44	4.15	18.89**	.00
	ภายในกลุ่ม	337	73.98	.22		
	รวม	340	86.42			

**มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
ด้านโครงสร้างองค์การ

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	.46*	.40*	.55*
ขนาดกลาง	-	-	.36*	.50*
ขนาดใหญ่	-	-	-	.14
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านโครงสร้างองค์การ แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	.19	.55*	.78*
ขนาดกลาง	-	-	.37*	.60*
ขนาดใหญ่	-	-	-	.23
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้าน เทคโนโลยีดิจิทัล แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านบุคลากร

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	.05	.52*	.64*
ขนาดกลาง	-	-	.57*	.69*
ขนาดใหญ่	-	-	-	.12
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ และขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านบุคลากร แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านวัฒนธรรมองค์กร

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	.17*	.21*	.38*
ขนาดกลาง	-	-	.38*	.56*
ขนาดใหญ่	-	-	-	.17*
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่อยู่ในสถานศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดกลาง ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านวัฒนธรรมองค์กร แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวม

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	.01	.41*	.58*
ขนาดกลาง	-	-	.42*	.59*
ขนาดใหญ่	-	-	-	.17
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่อยู่ในสถานศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวม แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านโครงสร้างองค์การ และด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างองค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านวัฒนธรรมองค์กร ไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านโครงสร้างองค์การ

ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาวเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสถานการณ์ปัจจุบันของสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กำหนดนโยบาย และทิศทางการบริหารที่มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนการบริหารงาน 4 ฝ่าย ของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม

3.2 ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม ตลอดจนสร้างความเข้าใจและตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยภายในสถานศึกษา

3.3 ด้านบุคลากร

ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสาร สร้างความเข้าใจ การยอมรับ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากร ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองในด้าน ICT

3.4 ด้านวัฒนธรรมองค์กร

ผู้บริหารมีการปรับกระบวนการคิด วิสัยทัศน์และความเชื่อมั่น โดยสร้างมุมมองใหม่ในการบริหาร ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการสถานศึกษา ให้มีความรู้ และเชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม สร้างค่านิยมและบรรทัดฐานการทำงานภายใต้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวก ให้เป็นแนวทางใหม่ของการดำเนินงานของสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถปฏิบัติงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุถึงศักยภาพสูงสุด มีความรู้และทักษะในการเรียนรู้ตามหลักสูตรสมรรถนะ และการดำรงชีวิตในอนาคต โดยส่งเสริมสนับสนุนการเป็นครูมืออาชีพยุคใหม่ที่ใส่ใจในด้านของเทคโนโลยีดิจิทัล มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นครินทร์ ธิยะภูมิ (2563) ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วีรยุทธ กองหล้า (2565) ได้ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 พบว่า ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา นำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตามตำแหน่ง เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่ต่างกัน สอดคล้องกับ อุ่นเรือน อ่ำบุญ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน การบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านวัฒนธรรมองค์กร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษายุคดิจิทัล และปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้น้อยกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาทุกแห่ง สู่การเปลี่ยนแปลง โดยการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อภิขญา ไข่มุกพร (2562) ได้ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอำเภอแม่จัน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ตามทัศนคติของครู ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงตามทัศนคติของครู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัจจัยทางด้านทรัพยากรทางเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน จึงทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขาดแคลนงบประมาณ มีการเข้าถึงความสะดวกสบายทางด้านเทคโนโลยีน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และมีความพร้อม หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อุ่นเรือน อ่ำบุญ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 นำมาอภิปรายได้ดังนี้

ด้านโครงสร้างองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสถานการณ์ปัจจุบันของสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กำหนดนโยบาย และทิศทางการบริหารที่มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนการบริหารงาน 4 ฝ่าย ของสถานศึกษาอย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับ Gurr (2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อการทำงานและการใช้ชีวิตที่เป็นทั้งผู้บริโภคและผู้สร้างความรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ การให้บริการสารสนเทศ การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน และการใช้ความรู้ในการปรับทักษะ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งสารสนเทศ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จของการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ด้านผู้บริหารการศึกษาและครู คือ การพัฒนากลยุทธ์ซึ่งให้ความสำคัญต่อระยะเวลาช่วงต่าง ๆ ในการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม ตลอดจนสร้างความเข้าใจและตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิชา มีตา (2566) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร พบว่า แนวทางในการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาครู บุคลากรในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ จัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารควรมีการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสาร สร้างความเข้าใจ การยอมรับ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองในด้าน ICT ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี (2557) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า พบว่า แนวทางการพัฒนาองค์กรด้านบุคลากรให้ประสบความสำเร็จ

ผู้บริหารต้องคำนึงถึงระบบทักษะการทำงานของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญซึ่งผู้บริหาร ควรจะพัฒนา ทักษะความถนัดที่โดดเด่นของบุคลากร โดยจัดอบรมเสริมสร้างศักยภาพให้มีความชำนาญ และความสามารถในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งและหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

ด้านวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารมีการปรับกระบวนการคิด วิสัยทัศน์และความเชื่อมั่น โดยสร้างมุมมองใหม่ในการบริหาร ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการสถานศึกษา ให้มีความรู้ และเชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม สร้างค่านิยมและบรรทัดฐานการทำงานภายใต้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวก ให้เป็นแนวทางใหม่ของการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Brandt (2011) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการศึกษาจากการจัดการความสามารถ จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและรักษาบุคลากรเป็นคุณสมบัติการสร้างวัฒนธรรม เป็นการให้ความสำคัญต่อความสำเร็จในองค์กรนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้านที่มีสภาพการปฏิบัติที่น้อยที่สุด 2 ลำดับ ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างองค์การ

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษาโดยนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารโครงสร้างของสถานศึกษา ให้มีระบบการปฏิบัติงานที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารโดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมในการสร้างนโยบาย และความรับผิดชอบต่องานในสถานศึกษา

2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานการทำงานภายใต้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวก ให้เป็นแนวทางใหม่ของการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการอบรมสร้างความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการนำแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดและทรงคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. **การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552.
- ฐานิตา ลีม่วงศ์ และยุพาภรณ์แสงฤทธิ์. “ห้องเรียนกลับด้าน: การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills),” **วารสาร Mahidol R2R e-Journal**. 6, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 9-17.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันทน์. **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2551.
- นครินทร์ ธิยะภูมิ. “การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่,” **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**, 2, 12 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563): 143-144.
- ปิ่นรส มาลากุล. **การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552
- พระมหาวิริศศักดิ์ สุรมณี. “แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**. 8, 1 (มิถุนายน-พฤศจิกายน 2557): 143-152.
- วีรยุทธ กองหล้า. **การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- สงบ อินทรมณี. **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 2562.
- สุเทพ เขวลิต. **การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม, 2551
- สุพิชา มีตา. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์,” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 17, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2566): 329-338.
- อภิญา ไขไหวพริบ. “การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่จัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ตามทัศนคติของครู,” **วารสารวิจัยวิชาการ**, 2, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2562): 69-86.
- อุณเรณ อ่าบุญ. **การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา, 2558.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. **การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- . **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)**. (ออนไลน์) 2559 (อ้างเมื่อ 18 ตุลาคม 2566) จาก <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/>
- Brandt, Julie. Transforming Education with Talent Management. **School Business Affairs**. 77, 1 (January 2011) 30-31.
- Gurr, David. The Impact of Information and Communication Technologies on Informal Scholarly Scientific Communication. **A naturalistic inquiry Approach**. 64, 6 (September 2015) 428-445.
- Kotter, J.P. **Leading Change**. Massachusetts: Harvard Business School Press, 1996.
- Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities”. **Educational and Psychological Measurement**. 30, 3 (1970): 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
The Relationship Between the Role of Schools Administrators and the Success Organizing
Learning Organizations in Schools under the Sisaket primary
Educational Service Area Office 1

ปัทมา กองทรัพย์ พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสุรศักดิ์ ศรีกระจำง
Patthama Kongsap, Pongsak Thongpanchang, and Surasak Srikrachang

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Educational Administration Sisaket Rajabhat University
E-Mail: stu6530117124@sskru.ac.th

Received: July 7, 2024; Revised September 22, 2024; Accepted: October 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 2) ศึกษาความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และ 4) ศึกษาอิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 331 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 40 คน และครูในสถานศึกษาจำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, $S = .37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, $S = .43$) รองลงมาคือ ด้านผู้บริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.70$, $S = .40$) ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ($\bar{x} = 4.66$, $S = .58$) ด้านผู้ประสานงาน ($\bar{x} = 4.45$, $S = .56$) และด้านผู้สื่อสาร ($\bar{x} = 4.33$, $S = .57$) ตามลำดับ
2. ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, $S = .38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการความรู้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, $S = .32$) รองลงมาคือ ด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้ ($\bar{x} = 4.53$, $S = .45$) ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล ($\bar{x} = 4.51$, $S = .67$) ด้านพลวัตการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.45$, $S = .72$) และด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ ($\bar{x} = 4.39$, $S = .47$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้สื่อสาร (X_3) ด้านผู้ประสานงาน (X_2) ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (X_5) ด้านผู้บริหารงานบุคคล (X_4) และด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 (Y) ด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน .55, .49, .43, .37 และ .33 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันในระดับ สูงทุกด้าน

4. อิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ($t = 1.48$, $P = .04$) ด้านผู้ประสานงาน ($t = 6.40$, $P = .00$) ด้านด้านผู้สื่อสาร ($t = 8.05$, $P = .00$) ด้านผู้บริหารงานบุคคล ($t = 2.42$, $P = .02$) และด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ($t = 1.99$, $P = .05$) มีอิทธิพลกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .01, .05 และ .05 ตามลำดับ

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้

Abstract

This research has the objective 1) To study the level of roles of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Sisaket Primary Educational Service Area Office, Area 1 2) To study the level of success in organizing learning in educational institutions. Under the jurisdiction of the Sisaket Primary Educational Service Area Office, Area 1 3) To study the relationship between the role of school administrators and the success in organizing learning organizations in educational institutions. Under the jurisdiction of Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 and 4) To study the influence of the role of school administrators on the success of learning organization in educational institutions. Under the jurisdiction of Sisaket Primary Educational Service Area Office 1. The sample group used in this study is representative of the population. Schools administrators and teachers in schools. Under the jurisdiction of the Sisaket Primary Educational Service Area Office, Area 1, there were 331 people. Using a stratified sampling method and comparing proportions according to the size of the educational institution. Classified as 40 educational institution administrators and 291 educational institution teachers. The instrument used to collect data was a questionnaire. The reliability value of the entire questionnaire was 0.99. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and analysis of multiple regression coefficients.

The result findings were as follows.

1. The role of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Sisaket Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall it was at the highest level ($\bar{x} = 4.57$, $S = 0.37$). When considering each aspect, it was found that the aspect of building relationships with the community had the highest level of opinion ($\bar{x} = 4.71$, $S = .43$), followed by personnel administrators ($\bar{x} = 4.70$, $S = .40$), academic group leaders ($\bar{x} = 4.66$, $S = .58$), the coordinator side ($\bar{x} = 4.45$, $S = .56$), and the communicator side ($\bar{x} = 4.33$, $S = .57$), respectively.

2. Success in organizing learning in educational institutions Under the jurisdiction of the Sisaket Primary Educational Service Area Office, Area 1, the overall score was at the highest level ($\bar{x} = 4.51$, $S = .38$). When considering each aspect, it was found that the knowledge management aspect It has the highest level of opinion ($\bar{x} = 4.66$, $S = .32$), followed by the aspect of using technology ($\bar{x} = 4.53$, $S = .45$), and the aspect of enhancing knowledge for

individuals ($\bar{x} = 4.51$, $S = .67$), learning dynamics ($\bar{x} = 4.45$, $S = .72$) and organizational change ($\bar{x} = 4.39$, $S = .47$), respectively.

3. The relationship between the roles of educational institution administrators The communicator side (X_3), the coordinator side (X_2), the community relationship builder side (X_5), the personnel executive side (X_4) and the academic group leader side (X_1) have a positive relationship with success in Establish a learning organization in educational institutions. Under the sisaket primary educational service area office, Area 1 (Y) with Peirson correlation values of .55, .49, .43, .37 and .33, respectively, significant at the 0.01 level, with a high level of correlation in all aspects.

4. Influence on the role of educational institution administrators Academic group leader ($t = 1.48$, $P = .04$), coordinator ($t = 6.40$, $P = .00$), communicator ($t = 8.05$, $P = .00$), personnel executive ($t = 2.42$, $P = .02$) and those who build relationships with the community ($t = 1.99$, $P = .05$) have an influence on the success of learning organization in educational institutions. Under the Sisaket Primary Educational Service Area Office, Area 1, with statistical significance at the .05, .01, .01, .05, and .05 levels, respectively.

Keywords: The role of educational institution administrators, Organization of learning

บทนำ

กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ซึ่งได้เริ่มดำเนินการในปี 2560 จะเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการได้นำไปเป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิตให้บรรลุผลตามเป้าหมายของแผนโดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนคือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อการศึกษาการมีงานทำ การสร้างงานได้ภายใต้บริบทเศรษฐกิจ สังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเป็นพลวัตภายใต้สังคมแห่งปัญญา สังคมแห่งการเรียนรู้และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้พลเมืองสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 15 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

การที่จะจัดสังคมแห่งการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้งประเทศแน่นอนว่าต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สถานศึกษาเสียก่อน เพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่แรกในการจัดการเรียนการสอนให้กับประชากรในประเทศ สถานศึกษาที่มีคุณภาพมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบนั้น ต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการทางการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะการศึกษาคือเรื่องละเอียดอ่อนและซับซ้อนส่งผลในระยะยาว ผู้บริหารจึงต้องใช้วิธีการหลากหลายอย่างเพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จในการนำหลักทางการศึกษาหลายรูปแบบ บางรูปแบบอาจต้องใช้อำนาจมาเสริมบ้าง แต่ในบางกรณีอาจจะต้องให้ความสัมพันธ์หรือบุคลิกของผู้บริหารหลายครั้งต้องใช้มือที่สามช่วยทำงานขององค์กรประสบความสำเร็จ การนำของผู้บริหารมีความแตกต่างกันไป (ไพฑูรย์สินลาร์ตัน, 2553)

สถานศึกษาที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้บางแห่งยังไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ปัญหาอันเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการพัฒนาตนเอง ไม่มีแนวทางหลักการบริหารแบบใหม่ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไม่เน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลไปสู่ผู้เรียนไม่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในองค์กรลดลง การที่นำแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่สมาชิกในองค์กรมีความตื่นตัวและมีแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิด

ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับองค์การมีความสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันและคิดอย่างมีระบบ (สุรศักดิ์ พงษ์พรหม, 2552)

จากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้เห็นว่าการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้นับเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะสถานศึกษาเป็นองค์การพื้นฐานสำคัญในการผลิตและพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการดำเนินงาน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเป็นผู้พัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลส่งต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,269 คน จาก 258 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดตัวอย่าง 331 คน ได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ 2) ด้านผู้ประสานงาน 3) ด้านผู้สื่อสาร 4) ด้านผู้บริหารงานบุคคล และ 4) ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพลวัตการเรียนรู้ 2) ด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ 3) ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล 4) ด้านการจัดการความรู้ และ 5) ด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แยกออกเป็น การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่นๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน เท่ากับ .99

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่และการหาร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51-5.00 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามาก

2.51-3.50 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51-5.00 หมายความว่า ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้มากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้มาก

2.51-3.50 หมายความว่า ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้น้อย

1.00-1.50 หมายความว่า ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้น้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	125	37.80
หญิง	206	62.20
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	185	55.90
สูงกว่าปริญญาตรี	146	44.10
3. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	40	12.10
ครู	291	87.90
4. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	98	29.60
ขนาดกลาง	190	57.40
ขนาดใหญ่	22	6.60
ขนาดใหญ่พิเศษ	21	6.40
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปจำแนกตามเพศ ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.20 รองลงมาคือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.80 จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนมากเป็นระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.90 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44.10 จำแนกตามตำแหน่ง ส่วนมากเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 87.90 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.10 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ส่วนมากเป็นขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.40 รองลงมาคือ ขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 29.60 ขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 6.60 และขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 6.40 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 2 ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ	4.66	.58	มากที่สุด
2. ด้านผู้ประสานงาน	4.45	.56	มาก

ตารางที่ 2 ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
3. ด้านผู้สื่อสาร	4.33	.57	มาก
4. ด้านผู้บริหารงานบุคคล	4.70	.40	มากที่สุด
5. ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	4.71	.43	มากที่สุด
รวม	4.57	.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, $S = .37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, $S = .43$) รองลงมาคือ ด้านผู้บริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.70$, $S = .40$) ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ($\bar{x} = 4.66$, $S = .58$) ด้านผู้ประสานงาน ($\bar{x} = 4.45$, $S = .56$) และด้านผู้สื่อสาร ($\bar{x} = 4.33$, $S = .57$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 3 ข้อมูลระดับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านพลวัตการเรียนรู้	4.45	.72	มาก
2. ด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ	4.3	.47	มาก
3. ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล	4.51	.67	มากที่สุด
4. ด้านการจัดการความรู้	4.66	.32	มากที่สุด
5. ด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้	4.53	2.45	มากที่สุด
รวม	4.51	.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, $S = .38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการความรู้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, $S = .32$) รองลงมาคือ ด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้ ($\bar{x} = 4.53$, $S = .45$) ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล ($\bar{x} = 4.51$, $S = .67$) ด้านพลวัตการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.45$, $S = .72$) และด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ ($\bar{x} = 4.39$, $S = .47$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ (X_1) ด้านผู้ประสานงาน (X_2) ด้านผู้สื่อสาร (X_3) ด้านผู้บริหารงานบุคคล (X_4) ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (X_5) กับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 (Y)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y
X_1	1	.598**	.264**	.382**	.565**	.328**
X_2		1	.278**	.268**	.502**	.486**
X_3			1	.388**	.403**	.545**
X_4				1	.371**	.365**
X_5					1	.431**
Y						1

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สื่อสาร (X_3) ด้านผู้ประสานงาน (X_2) ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (X_5) ด้านผู้บริหารงานบุคคล (X_4) และด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 (Y) ด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน .55, .49, .43, .37 และ .33 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ (X_1) ด้านผู้ประสานงาน (X_2) ด้านผู้สื่อสาร (X_3) ด้านผู้บริหารงานบุคคล (X_4) ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (X_5) กับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 (Y)

ตารางที่ 5 อิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	Bata	S	t	P-Value
X_1	.09	.04	1.48	.04
X_2	.34	.04	6.40	.00
X_3	.38	.03	8.05	.00
X_4	.12	.05	2.42	.02
X_5	.11	.05	1.99	.05

จากตารางที่ 5 พบว่า อิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ($t = 1.48$, $P = .04$) ด้านผู้ประสานงาน ($t = 6.40$, $P = .00$) ด้านด้านผู้สื่อสาร ($t = 8.05$, $P = .00$) ด้านผู้บริหารงานบุคคล ($t = 2.42$, $P = .02$) และด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ($t = 1.99$, $P = .05$) มีอิทธิพลกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .01, .05 และ .05 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57, S = .37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71, S = .43$) รองลงมาคือ ด้านผู้บริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.70, S = .40$) ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ($\bar{x} = 4.66, S = .58$) ด้านผู้ประสานงาน ($\bar{x} = 4.45, S = .56$) และด้านผู้สื่อสาร ($\bar{x} = 4.33, S = .57$) ตามลำดับ

2. ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51, S = .38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการความรู้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66, S = .32$) รองลงมาคือ ด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้ ($\bar{x} = 4.53, S = .45$) ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล ($\bar{x} = 4.51, S = .67$) ด้านพลวัตการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.45, S = .72$) และด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ ($\bar{x} = 4.39, S = .47$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ด้านผู้ประสานงาน ด้านผู้สื่อสาร ด้านผู้บริหารงานบุคคลและด้านผู้สร้างความสัมพันธ์ชุมชนกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงทุกด้าน

4. อิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ด้านผู้ประสานงาน ด้านผู้สื่อสาร ด้านผู้บริหารงานบุคคลและด้านผู้สร้างความสัมพันธ์ชุมชนมีอิทธิพลกับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้วยค่า .09, .34, .38, .12 และ .11 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รองลงมาคือ ด้านผู้บริหารงานบุคคล ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ด้านผู้ประสานงานและด้านผู้สื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นกุญแจแห่งความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา มีการเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติงานที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีความรู้ความสามารถสูงแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ในการเป็นผู้นำครู ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้ร่วมมือ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภรภัทร อำพันพร (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รองลงมาคือ ด้านการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา

ในท้องถิ่น ด้านการสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษาและด้านเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน และสอดคล้องกับการศึกษาของบึงอรวร์ นาวี (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศองค์กรตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมีขวัญกำลังใจสูง ด้านความยอมรับนับถือ ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา ด้านผึกกำลังในการทำงาน ด้านความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านความไว้วางใจ ด้านความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง และด้านการมีโอกาสนในการทำงาน

2. ความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการความรู้มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการนำเทคโนโลยีไปใช้ ด้านการเสริมความรู้แก่บุคคล ด้านพลวัตการเรียนรู้และด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างอย่างเหมาะสม มีการกำหนดมาตรการที่ยืดหยุ่น ไม่ซับซ้อน ดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจุฬาลักษณ์ ยอดอึ้ง (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมร่วมกัน ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการคิดอย่างเป็นระบบและด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของวิชารัตน ธรรมะรัตนจินดา (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในภาพรวม รายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ด้านผู้ประสานงาน ด้านผู้สื่อสาร ด้านผู้บริหารงานบุคคลและด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณิกัญญา สายธนู (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการบริหารที่ดีและด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของวิชารัตน ธรรมะรัตนจินดา (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. อิทธิพลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีอิทธิพลระดับสูงทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำกลุ่มทางวิชาการ ด้านผู้ประสานงาน ด้านผู้สื่อสาร ด้านผู้บริหารงานบุคคล และด้านผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .44 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วารุณี นิลงาม (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .68$) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ประมุข ติฐิโต (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 4 ด้านคือ ด้านการบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านการติดตามและประเมินผลและด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีประสิทธิภาพในการทำนาย ($r = .80$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีกิจกรรมของสถานศึกษาบ้างตามสมควร ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากรและสร้างขวัญและกำลังใจ มีการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน

2. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีการประสานงาน แบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ให้อิสระในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาพร้อมกัน สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างแนวปฏิบัติงานที่ดีและทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ และเข้าร่วมอบรมการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีและโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ค้นพบมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาความสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่น ๆ กับการสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่นๆ กับการสำเร็จในการจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลักษณ์ ยอดยิ่ง. กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดความเป็นพลเมืองดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2561.
- ณิกัญญา สายธนู. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2562.
- บังอร นาวิ. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศองค์กรตามความเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2565.
- ประมุข ดิฐิโต. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2565.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. การศึกษา 4.0 เราต้องแปลงกับดักให้มีความหวังดี การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ภรภัทร อำพันพร. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2565.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559.
- วารุณี นิลงาม. คุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2564.
- วิชารัตน ธรรมะรัตนจินดา. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562.
- สุรศักดิ์ ทองพรหม. การศึกษาการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของพนักงานครูในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2552.
- Krejcie, Robert V. and M. Morgan. "Determining sample size for research activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30, 6 (October 1970): 607-610.

การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
การปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร
The Effect of Risk Management and Internal Control on the Performance
Efficiency of the Yasothon Municipality

อรอนวัฒน์ ขันธโมลี ฐิติพร อุ๋นใจ และอัยรดา พรเจริญ
Arnonvat Khunmolee, Thitiphon Unchai and Irada Phorncharoen

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Business Administration and Management, Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail; arnonvat.kg64@ubru.ac.th

Received: September 30, 2024; Revised November 22, 2024; Accepted: November 24, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร จำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การทดสอบที วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1.การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการสื่อสารและการรายงาน ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการวิเคราะห์องค์กร ส่งผลต่อความประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลต่อความประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยเชิงพหุคูณ (R) เท่ากับ .62 และตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธรได้ร้อยละ 37.10 ($R^2_{adj} = .371$)

2. บุคลากรที่มีเพศต่างกัน ให้ความสำคัญ ด้านกิจกรรมการติดตามผลด้านการสื่อสารและการรายงาน และด้านการวิเคราะห์องค์กร ไม่แตกต่างกัน ด้านการการระบุความเสี่ยง และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน ให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการวิเคราะห์องค์กร และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่แตกต่างกัน ด้านการระบุความเสี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการสื่อสารและการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธรที่ต่างกัน ให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการวิเคราะห์องค์กร และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่แตกต่างกัน ด้านการสื่อสารและการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกัน ให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการสื่อสาร และการรายงาน ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการวิเคราะห์องค์กร ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความเสี่ยงการควบคุมภายในส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเทศบาลเมืองยโสธร

Abstract

The research aimed to study the risk management and internal control that affected the performance efficiency of the Yasothorn municipality and to compare the personal factors that contributed to the performance efficiency as classified by sex, age, educational levels, positions, and working experience.

The samples were 223 personnel affiliated to the municipality in the study. The research instrument questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's co-relation coefficient, multiple regression analysis, t-test and F-test.

The research findings were as follows.

1. Given the risk management and internal control, activities and follow-up, communication and reports, risk identification, organizational analysis could affect the performance efficiency of the personnel under the Yasothorn municipality at a statistical significance of .01. The related environments could affect the performance at a statistical significance of .05. All five variables could predict the performance efficiency of the personnel under the Yasothorn municipality by 37.10 ($R^2_{adj} = .371$)

2. With the personal factors compared, the personnel of different sex were not different in prioritizing activities and follow-up, communication and reports, and organizational analysis. They held a different view on the risk identification, and controlling environments at a statistical significance of .05. The personnel of different age held no different priority on activities and follow-up, organizational analysis, and controlling environments. They gave different priorities on the risk identification at a statistical significance of .01, on communication and reports at a statistical significance of .05. The personnel with different working experience had not differently prioritized the activities and follow-up, risk identification, organizational analysis and controlling analysis. The staff with different educational levels and different positions had no different priorities on activities, communication and reports, risk identification, organizational analysis, and controlling environments.

Keywords: Risk Management, Internal Control, Effect on Performance Efficiency Yasothorn Municipality

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นได้บัญญัติถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา 250 ไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการดำเนินงานให้เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการเป็นหลักแนวทางในการดำเนินงาน แต่ถึงอย่างไร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งก็ยังประสบปัญหาด้านการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดทางด้านรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนา เพื่อลดผลกระทบหรือความรุนแรงจากปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้นดังนั้นกระทรวงการคลัง จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง การดำเนินงานโดยกำหนดให้กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์กร 2) การกำหนดนโยบาย

การบริหารจัดการความเสี่ยง 3) การระบุความเสี่ยง 4) การประเมินความเสี่ยง 5) การตอบสนองความเสี่ยง 6) การติดตามและทบทวน 7) การสื่อสารและการรายงาน และองค์ประกอบการควบคุมภายใน ให้ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร (5) กิจกรรมการติดตามผล ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นหน่วยงานของรัฐได้นำไปถือปฏิบัติ และหากมาเจตนาหรือปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร กระทรวงการคลังสามารถพิจารณาความเหมาะสมในการเสนอความเห็นเกี่ยวกับพฤติการณ์ของหน่วยงานดังกล่าว ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ได้ (กระทรวงการคลัง, 2562)

การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดการสูญเสียและโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับจะต้องมีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เป็นประจำทุกปีโดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือ สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความโปร่งใส (Transparency) 2) ความรับผิดชอบ (Accountability) 3) การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) 4) วัฒนธรรมคุณธรรม (Integrity Culture) และ 5) คุณธรรมในการทำงาน (Work Integrity)

เทศบาลเมืองยโสธรเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องเข้ารับการประเมินในทุก ๆ ปี ซึ่งมีผลคะแนนการประเมิน 3 ปี ที่ผ่านมามีดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีคะแนนเฉลี่ยที่ 78.69 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีคะแนนเฉลี่ยที่ 98.91 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีคะแนนเฉลี่ยที่ 98.02 ซึ่งเห็นได้ว่าเทศบาลเมืองยโสธรมีคะแนนเฉลี่ยที่ดีขึ้น จากการที่กระทรวงการคลังได้กำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐและมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐให้ถือปฏิบัติและบังคับใช้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังได้กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2567)

การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศรี ไวยอรธ (2562) ได้ศึกษาถึงการบริหารความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าแนวทางการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่น วัฒนธรรมองค์กรนโยบายของผู้บริหาร แนวทางการปฏิบัติงานบุคลากร เป็นต้น ด้านที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ เช่น ควรมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อวางเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างชัดเจน ด้านที่ 3 การบ่งชี้เหตุการณ์ เช่น นโยบายบริหารงาน บุคลากร การปฏิบัติงาน การเงิน ระบบสารสนเทศ ระเบียบกฎหมาย เป็นต้น ด้านที่ 4 การประเมินความเสี่ยง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถประเมินความเสี่ยงได้ทั้งจากปัจจัยความเสี่ยงภายนอกและปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กร ด้านที่ 5 การตอบสนองความเสี่ยง โดยจะต้องนำความเสี่ยงไปดำเนินการตอบสนองด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อลดความสูญเสียหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ด้านที่ 6 กิจกรรมการควบคุม เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร ด้านที่ 7 สารสนเทศ และการสื่อสาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และด้านที่ 8 การติดตามประเมินผล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการติดตามผล เชนนิภัสสรณ์ รัชเศรษฐากุล (2564) ได้ศึกษาถึงการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิดของ COSO ERM 2017: กรณีสึกษา บริษัทประกันวินาศภัย ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ COSO ERM 2017 ครบทั้ง 5 หลักการ ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ ผลการปฏิบัติงาน การทบทวน และการปรับปรุงแก้ไข และด้านข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาถึง การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธรซึ่งจะนำผลการวิจัยนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งหมด 530 คน (เทศบาลเมืองยโสธร, 2567)

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ คือ บุคลากรในสังกัดของเทศบาลเมืองยโสธร จากการคำนวณประชากรได้ขนาดของตัวอย่างจำนวน 223 คน และผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) อย่างเป็นสัดส่วน ทำได้โดยนำประชากรมาแบ่งเป็นกลุ่มย่อย แล้วเลือกแจกแบบสอบถามตามตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนประชากร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและขนาดสัดส่วนตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานย่อย

ที่	ชื่อหน่วยงาน	บุคลากร	
		ประชากร	ตัวอย่าง
1	สำนักปลัดเทศบาล	85	35
2	กองคลัง	31	13
3	กองช่าง	45	19
4	กองช่างสุขาภิบาล	21	9
5	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	63	28
6	กองการศึกษาและวัฒนธรรม	18	8
7	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ	21	9
8	กองสวัสดิการสังคม	11	5
9	กองการเจ้าหน้าที่	7	3
10	หน่วยตรวจสอบภายใน	2	1
11	โรงเรียนเทศบาล 1	97	40
12	โรงเรียนเทศบาล 2	81	33
13	โรงเรียนเทศบาล 3	45	19
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง	3	1
รวม		530	223

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรภายในสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร ผู้วิจัยจัดทำโดยอาศัยแนวคิดหลักสำหรับการวิจัยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นถึงกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ลักษณะแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นถึงองค์ประกอบการควบคุมภายใน ลักษณะแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลักษณะแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try out) จำนวน 50 ชุด ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัยทั้งฉบับ (Reliability Analysis) ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient เท่ากับ .90 แสดงว่าเครื่องมือหรือแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นตามที่ Nunnally (1978) เสนอไว้ว่าค่า α ที่ได้นี้ต้องมากกว่า .70 จะเห็นได้ว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยจากบุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร จำนวน 223 ชุด

2. แจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรภายในสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร ตามขนาดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานย่อยตามที่กำหนด

3. กำหนดรหัส Code Book ในแบบสอบถามเพื่อเตรียมกรอกข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูป

4. นำแบบสอบถามที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องและคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไว้เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ร้อยละ (Percentage) ใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล
- ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้เพื่อการจำแนกและแปลความหมายตัวแปร
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล
- การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามตัวหนึ่งซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ Stepwise และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- การทดสอบทีและการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองยโสธร กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์องค์กร ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการตอบสนองความเสี่ยง ด้านการติดตามและทบทวน และด้านการสื่อสารและการรายงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ภาพรวม

ข้อที่	กระบวนการบริหารความเสี่ยง	$\bar{x}$	S	ความคิดเห็น
1	ด้านการวิเคราะห์องค์กร	3.70	.64	มาก
2	ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง	3.92	.53	มาก
3	ด้านการระบุความเสี่ยง	3.71	.71	มาก
4	ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.04	.69	มาก
5	ด้านการตอบสนองความเสี่ยง	3.84	.63	มาก
6	ด้านการติดตามและทบทวน	4.15	.51	มาก
7	ด้านการสื่อสารและการรายงาน	3.82	.85	มาก
ภาพรวม		3.88	.33	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการติดตามและทบทวน ($\bar{x} = 4.15$) ด้านการประเมินความเสี่ยง ($\bar{x} = 4.04$) และด้านการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง ($\bar{x} = 3.92$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองยโสธร องค์ประกอบการควบคุมภายใน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุมด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านกิจกรรมการติดตามผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการควบคุมภายใน ภาพรวม

ข้อที่	องค์ประกอบการควบคุมภายใน	$\bar{x}$	S	ความคิดเห็น
1	ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.46	.40	มาก
2	ด้านกิจกรรมการควบคุม	3.84	.56	มาก
3	ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.47	.30	มาก
4	ด้านกิจกรรมการติดตามผล	4.38	.32	มาก
ภาพรวม		4.28	.22	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบการควบคุมภายในภาพรวมโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.47$) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ($\bar{x} = 4.46$) และด้านกิจกรรมการติดตามผล ($\bar{x} = 4.38$) และด้านกิจกรรมการควบคุม ($\bar{x} = 3.84$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองยโสธร ประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ภาพรวม

ข้อที่	ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S	ความคิดเห็น
1	ด้านคุณภาพ	4.46	.31	มาก
2	ด้านปริมาณงาน	4.45	.41	มาก
3	ด้านเวลา	4.36	.45	มาก
4	ด้านค่าใช้จ่าย	4.42	.45	มาก
ภาพรวม		4.42	.34	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภาพรวมโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพ ($\bar{x} = 4.46$) ด้านปริมาณงาน ($\bar{x} = 4.45$) ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{x} = 4.42$) และด้านเวลา ($\bar{x} = 4.36$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองยโสธร โดยใช้การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) โดยวิธี Stepwise ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระเป็นตัวพยากรณ์การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธรภาพรวม เป็นตัวแปรเกณฑ์โดยวิธี Stepwise (n=223)

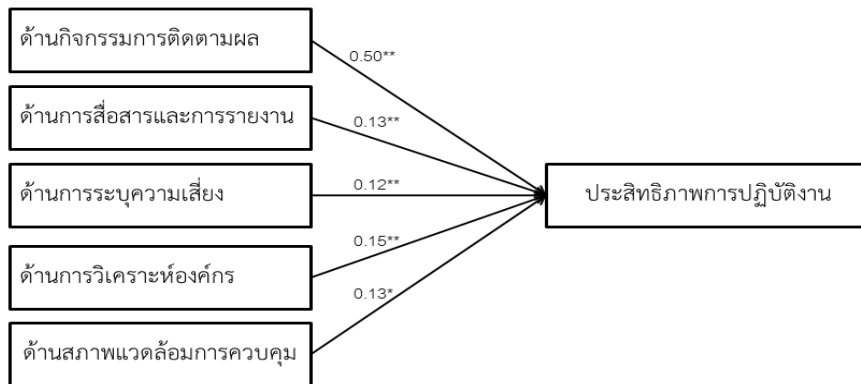
ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย		t	P
	B	Beta		
ด้านกิจกรรมการติดตามผล	.52	.50	9.29**	.00
ด้านการสื่อสารและการรายงาน	.05	.13	2.53**	.01
ด้านการระบุความเสี่ยง	.06	.12	2.25*	.02
ด้านการวิเคราะห์ห้วงค์กร	.08	.15	2.71**	.00
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	.11	.13	2.45**	.01
Constant = 2.368 R = .620 R ² = .385 R ² _{adj} = .371 F = 92.320				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise เพื่อพยากรณ์การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ด้วยตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัวแปร มีผลต่อ

ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เพียง 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการสื่อสารและการรายงาน ด้านการวิเคราะห์องค์กร ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลต่อความประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการระบุนความเสี่ยง มีผลต่อความประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยเชิงพหุคูณ (R) เท่ากับ .62 และตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร ได้ร้อยละ 37.10 ($R^2_{adj} = .371$)

ดังนั้นเมื่อนำตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สมการวิเคราะห์ค่าถดถอยพหุคูณภาพรวม

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$Y = 2.36 + .52 (\text{ด้านกิจกรรมการติดตามผล}) + .05 (\text{ด้านการสื่อสารและการรายงาน}) + .06 (\text{ด้านการระบุนความเสี่ยง}) + .08 (\text{ด้านการวิเคราะห์องค์กร}) + .11 (\text{ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม})$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z = 0.50 (\text{ด้านกิจกรรมการติดตามผล}) + .13 (\text{ด้านการสื่อสารและการรายงาน}) + .12 (\text{ด้านการระบุนความเสี่ยง}) + .15 (\text{ด้านการวิเคราะห์องค์กร}) + .13 (\text{ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม})$

จากสมการข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าด้านกิจกรรมการติดตามผลเพิ่ม 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร เพิ่มขึ้น .50 ในขณะที่ตัวแปรอื่นคงที่

ถ้าด้านการสื่อสารและการรายงานเพิ่ม 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร เพิ่มขึ้น .13 ในขณะที่ตัวแปรอื่นคงที่

ถ้าด้านการระบุนความเสี่ยงเพิ่ม 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร เพิ่มขึ้น .12 ในขณะที่ตัวแปรอื่นคงที่

ถ้าด้านการวิเคราะห์องค์กรเพิ่ม 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร เพิ่มขึ้น .15 ในขณะที่ตัวแปรอื่นคงที่

ถ้าด้านการวิเคราะห์องค์กรเพิ่ม 1 หน่วย จะทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร เพิ่มขึ้น .13 ในขณะที่ตัวแปรอื่นคงที่

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise เพื่อพยากรณ์การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุม ภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ด้วยตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัวแปร มีผลต่อประสิทธิภาพ

ของการปฏิบัติงาน เพียง 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านกิจกรรมการติดตามผลด้านการสื่อสารและการรายงานด้านการวิเคราะห์องค์การด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลต่อความประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองยโสธร ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยชัยภูมิ ท่องอ่อน (2564); นิภาพร มังคละ (2564) และมธุรพจน์ พรหมสุรินทร์ (2563) อ้างถึง Peterson and Plowman (1953) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน โดยมีการสรุปองค์ประกอบของประสิทธิภาพไว้ 4 ข้อ ได้แก่ 1) คุณภาพของงาน (Quality) 2) ปริมาณงาน (Quantity) 3) เวลาที่ใช้ในงาน (Time) และ 4) ค่าใช้จ่าย (Cost) เป็นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่จะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรกำหนดอย่างทันต่อสถานการณ์ และเป็นประโยชน์คุ้มค่าโดยสามารถประหยัดและลดการสูญเสียของทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมจึงจะเรียกว่ามีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ โดยใช้สถิติค่าทีและค่าเอฟ ดังตารางที่ 5-9

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามเพศ

การบริหารจัดการความเสี่ยง และการควบคุมภายใน	เพศชาย (n=97)		เพศหญิง (n=126)		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ด้านการระบุความเสี่ยง	3.80	.75	3.63	.68	1.70*	.05
ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	4.47	.30	4.45	.47	.42*	.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามเพศ พบว่าเพศที่ต่างกันมีความเห็นด้านการระบุความเสี่ยงและด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามอายุ

การบริหารจัดการความเสี่ยง และการควบคุมภายใน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านการสื่อสารและการรายงาน	ระหว่างกลุ่ม	10.23	3.00	3.41	4.91**	.00
	ภายในกลุ่ม	151.875	219.00	0.69		
	รวม	162.10	222.00			
ด้านการระบุความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	4.39	3.00	1.46	2.90*	.03
	ภายในกลุ่ม	110.44	219.00	.50		
	รวม	114.84	222.00			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามอายุ พบว่าอายุต่างกันด้านการสื่อสารและการรายงานมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการระบุความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD จำแนกตามอายุ

การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	กลุ่ม	จำแนกตามอายุ	$\bar{x}$	จำแนกตามอายุ			
				1	2	3	4
ด้านการสื่อสารและการรายงาน	1	21-30 ปี	4.30	-	.53*	.52*	.73*
	2	31-40 ปี	3.76		-	.01	.19
	3	41-50 ปี	3.77			-	.20
	4	51-60 ปี	3.56				-
ด้านการระบุความเสี่ยง	1	21-30 ปี	4.00	-	.31*	.44*	.23
	2	31-40 ปี	3.68		-	.13	.08
	3	41-50 ปี	3.55			-	.21
	4	51-60 ปี	3.76				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ตามวิธี LSD พบว่า

1. การสื่อสารและการรายงาน บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี กับ 31-40 ปี 21-30 ปี กับ 41-50 ปี และ 21-30 ปี กับ 51-60 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
2. ด้านการระบุความเสี่ยงบุคลากรที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี กับ 31-40 ปี และ 21-30 ปี กับ 41-50 ปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธร

การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านการสื่อสารและการรายงาน	ระหว่างกลุ่ม	6.15	3.00	2.05	2.87*	.03
	ภายในกลุ่ม	155.95	219.00	.71		
	รวม	162.10	222.00			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธร พบว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธรต่างกัน ด้านการสื่อสารและการรายงานมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธร

การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	กลุ่ม	จำแนกตามอายุ	$\bar{x}$	จำแนกตามอายุ			
				1	2	3	4
ด้านการสื่อสารและการรายงาน	1	น้อยกว่า 1 ปี	4.16	-	.08	.32	.51
	2	1-2 ปี	4.07		-	.23	.42*
	3	3-4 ปี	3.84			-	.18
	4	มากกว่า 5 ปี	3.65				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธร เป็นรายคู่ตามวิธี LSD พบว่าการสื่อสารและการรายงาน บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธรระหว่าง 1-2 ปี กับ มากกว่า 5 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร มีประเด็นที่น่าสนใจควรค่าแก่การอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ การบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ดังต่อไปนี้

ด้านกิจกรรมการติดตามผล เป็นเรื่องสำคัญในการนำพาองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้การติดตามผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ใหม่ การประเมินจากหัวหน้างานและการประเมินตนเอง และการประชุมเกี่ยวกับปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานถือเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ดีจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของธนปรณ์ สัตตรัตนมัย (2562) ได้ทำการวิจัยถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระบบควบคุมภายใน และประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานในโรงพยาบาลรัฐ พบว่าองค์กรควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในให้แก่บุคลากรทุก ๆ หน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เหมาะสม และรับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากร เนื่องจากอาจมีสิ่งที่จะกระทบกับการดำเนินงานของบุคลากรซึ่งควรได้รับการแก้ไข เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวารี จูมด้วง (2560) ได้ทำการวิจัยถึงผลกระทบของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในในมิติด้านการติดตามและประเมินผลมีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงิน สมมุติฐาน โดยสะท้อนให้เห็นว่าในการประเมินและติดตามผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ความมั่นใจ

ว่า ระบบการควบคุมภายในที่วางไว้เพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติจริง และการควบคุมภายในดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการสื่อสารและการรายงานการรายงานความเสี่ยงควบคู่กับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยการรายงานความเสี่ยงของทุกๆ ด้าน และผลการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กรทำให้สามารถการคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และรวมถึงการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรูฟส์ ลิ้มธรรมมหิศร (2562) ได้ทำการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงที่ดี ตามแนวคิด COSO ERM 2017: กรณีสึกษา บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบว่าการสื่อสาร และการรายงานผล มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงที่ดี โดยเทียบกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารและการรายงานให้เพียงพอ เหมาะสม และทันต่อเวลา มีการวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อนำไปสู่การระบุและจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น ควรสื่อสารข้อมูลการบริหารความเสี่ยงองค์กรผ่านช่องทางการติดต่อต่างๆ ทั้ง Top-down Approach และ Bottom-up Approach และต้องมีการสื่อสารข้อมูลความเสี่ยงให้เพียงพอทั้งภายในและภายนอกองค์กร องค์กรควรรายงานความเสี่ยง วัฒนธรรม องค์กร และผลการดำเนินงานในทุกระดับให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร รวมทั้งให้ผู้บริหารกำกับดูแลในส่วนนี้ด้วย นอกจากนี้องค์กรควรเน้นการสื่อสารเรื่องการบริหารความเสี่ยงระหว่างหน่วยงานเป็นประจำ โดยมีกำหนดรอบระยะเวลาที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจความเสี่ยงตรงกันอย่างชัดเจน และตอบสนองต่อความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศรี ไวยอรธ (2562) ได้ทำการวิจัยถึงการบริหารความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีระบบการสื่อสารและการรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามกรอบ และขั้นตอนการปฏิบัติที่องค์กรกำหนดการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในการบ่งชี้ ประเมินและจัดการความเสี่ยง การรายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกองค์กร ควรได้รับการบันทึกและสื่อสารไปยังบุคลากรใน องค์กรอย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานทันหน้าที่และความรับผิดชอบได้ รวมถึงเป็นการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อให้ทุกคนในองค์กรได้รับทราบถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้น และผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยังครอบคลุมถึงการสื่อสารจากระดับบนลงล่าง ระดับล่างไปสู่บน และการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ด้านการระบุความเสี่ยงการใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในการวิเคราะห์หาความเสี่ยง การระบุถึงสาเหตุของความเสี่ยงในทุก ๆ กิจกรรม จากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก การวิเคราะห์ถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจะทำให้สามารถรับรู้ได้ถึงโอกาสและผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และสามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้น ๆ ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดุสิต สว่างศรี (2565) ได้ทำการวิจัยถึงการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่าการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทอง ด้านการระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Identification) ได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน ครูผู้รับผิดชอบงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ ค้นหาปัญหา สาเหตุ หรือปัจจัยความเสี่ยงของงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบอันจะเป็นอุปสรรคขัดขวางให้การดำเนินงานต่าง ๆ เหล่านั้นไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดให้ผู้รับผิดชอบงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ ค้นหาปัญหา สาเหตุ หรือปัจจัยความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน เช่น นโยบายการบริหารของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร กระบวนการทำงานของบุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน เป็นต้น และปัจจัยภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย สิ่งแวดล้อม ชุมชน และนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการระบุความเสี่ยง ต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารทุกระดับพิจารณาปัจจัยภายในและภายนอกให้ครอบคลุมทุกประเภทของความเสี่ยงขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของเขมณิกัสสรณ์ รัชเศรษฐากุล (2564) ได้ทำการวิจัยถึงการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิดของ COSO ERM 2017:กรณีสึกษา บริษัทประกันวินาศภัย พบว่าองค์ประกอบที่ 10 ระบุความเสี่ยง (Identifies Risk) องค์กรควรมีการระบุความเสี่ยงในทุกๆด้านไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

และบุคลากรในองค์กรรับรู้และตอบสนองต่อความเสี่ยงไปในทิศทางเดียวกัน โดยความเสี่ยงทั้งหมดถูกระบุไว้ในทะเบียนความเสี่ยง (Risk Register)

ด้านการวิเคราะห์องค์กร องค์กรควรมีการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดหน้าที่ในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรทุกระดับของหน่วยงานอย่างชัดเจน และจัดทำโครงสร้างกรอบอัตรากำลังและสายการบังคับบัญชาให้ เหมาะสมกับการกิจอำนาจหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทพไท แซ่เตียว (2562)ได้ทำการวิจัยถึงการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิด COSO ERM 2017: กรณีศึกษาสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทยพบว่า หลักการที่ 6 วิเคราะห์องค์กร การวิเคราะห์ผลกระทบภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพิจารณาทราบถึงจุดแข็ง-จุดอ่อนของสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทยรวมถึงวิเคราะห์ถึงผลกระทบในอนาคต โดยใช้ประสบการณ์ในอดีต มีสอดคล้องกับการบริหารความเสี่ยง

ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบุคลากร ดังนั้น องค์กรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความมีจริยธรรม โดยสร้างวัฒนธรรมขององค์กร และสร้างทัศนคติที่ดีให้ทุกคนในองค์กรให้เห็นว่าการปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามนโยบายและระเบียบขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชา โลกะเสถียร (2565) ได้ทำการวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบควบคุมภายใน และประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานในบริษัทเอกชน พบว่าสภาพแวดล้อมการควบคุมส่งผลกระทบทางบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานในบริษัทเอกชน ดังนั้น องค์กรควรมีการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร อาจจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน หรือคู่มือระบบงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและเพิ่มความเข้าใจในหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงาน มีการกระจายความรับผิดชอบให้พนักงานในองค์กรอย่างเหมาะสม ไม่มีส่วนงานที่ซ้ำซ้อน รวมถึงให้พนักงานทุกระดับมีส่วนร่วมในกิจกรรมการควบคุมภายใน การแสดงความคิดเห็น รวมถึงข้อร้องเรียน เพื่อให้พนักงานมีความมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรมากขึ้น

เพศที่ต่างกันให้ความสำคัญ ด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการสื่อสารและการรายงาน และด้านการวิเคราะห์องค์กร ไม่แตกต่างกัน ด้านการการระบุนความเสี่ยง และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ อวนศรี (2564) ได้ทำการวิจัยถึงการศึกษาศักยภาพที่หลากหลายที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน : กรณีศึกษาบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่าง มีระดับความคิดเห็นที่มีความหลากหลายในมิติของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

อายุที่ต่างกันให้ความสำคัญ ด้านกิจกรรมการติดตามผล ด้านการวิเคราะห์องค์กร และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่แตกต่างกัน ด้านการระบุนความเสี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านด้านการสื่อสารและการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาธิ์ พงษ์แพร่ (2559) ได้ทำการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพการทางานสูง: กรณีศึกษาธนาคารยูโอบี พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ระยะเวลาการทำงานกับบริษัทปัจจุบัน และรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพการทางานของพนักงานที่ปฏิบัติงานในธนาคารยูโอบีแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาต่างกัน ให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผลด้านการสื่อสารและการรายงาน ด้านการระบุนความเสี่ยงด้านการวิเคราะห์องค์กรด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ อวนศรี (2564) ได้ทำการวิจัยถึงการศึกษาศักยภาพที่หลากหลายที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน : กรณีศึกษาบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ด้านการศึกษา ด้านประสบการณ์ทำงานและด้านตำแหน่งที่แตกต่าง มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ตำแหน่งต่างกัน ให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผลด้านการสื่อสารและการรายงาน ด้านการระบุนความเสี่ยงด้านการวิเคราะห์องค์กรด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ อวนศรี (2564) ได้ทำการ

วิจัยถึงการศึกษาปัจจัยความหลากหลายที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน : กรณีศึกษาบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ด้านการศึกษา ด้านประสบการณ์ทำงานและด้านตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองยโสธรที่ต่างกัน ให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผลด้านการระบุนความเสี่ยงด้านการวิเคราะห์องค์กร และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่แตกต่างกันด้านการสื่อสารและการรายงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิ่นทาร์ย์ พองแพร่ (2559) ได้ทำการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพการทำงานสูง: กรณีศึกษาธนาคารยูโอบี พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระยะเวลาการทำงาน กับบริษัทปัจจุบัน และรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพการทำงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานในธนาคารยูโอบีแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านกิจกรรมการติดตามผลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ผลการศึกษาพบว่า องค์กรควรให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการติดตามผลเกี่ยวกับการติดตาม การจัดประชุมเกี่ยวกับปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน การประเมินจากหัวหน้างานและการประเมินตนเอง เพื่อให้บุคลากรเห็นถึงศักยภาพของตนเองทำให้หน่วยงานประสบผลสำเร็จและงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ด้านการสื่อสารและการรายงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ผลการศึกษาพบว่า การรายงานความเสี่ยงควบคู่กับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยการรายงานความเสี่ยงของทุก ๆ ด้าน และผลการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร ทำให้สามารถคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และรวมถึงการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ด้านการระบุนความเสี่ยง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธรผลการศึกษาพบว่า การใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในการวิเคราะห์หาความเสี่ยง การระบุถึงสาเหตุของความเสี่ยงในทุก ๆ กิจกรรม จากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก การวิเคราะห์ถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ จะทำให้สามารถรับรู้ได้ถึงโอกาสและผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น และสามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้น ๆ ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4. ด้านการวิเคราะห์องค์กร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ผลการศึกษาพบว่า องค์กรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดหน้าที่ในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรทุกระดับของหน่วยงานอย่างชัดเจน และจัดทำโครงสร้างกรอบอัตราค่าจ้างและสายการบังคับบัญชาให้ เหมาะสมกับภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กร

5. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร ผลการศึกษาพบว่า องค์กรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความมีจริยธรรม โดยสร้างวัฒนธรรมขององค์กร และสร้างทัศนคติที่ดีให้ทุกคนในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1 ศึกษากิจกรรมการติดตามผลที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร
- 2 ศึกษาการระบุความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร
- 3 ศึกษาการวิเคราะห์ห้องกรที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร
- 4 ศึกษาสภาพแวดล้อมการควบคุมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร
- 5 ศึกษากิจกรรมการควบคุมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองยโสธร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงจนทำให้ประสบความสำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้ และหวังว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การคลัง, กระทรวง. **หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง, 2562.
- เชมณีสสรณ์ รัชเศรษฐากุล. **การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิดของ COSO ERM 2017: กรณีศึกษาบริษัทประกันวินาศภัย**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, สำนักงาน. **ผลการประเมินรายหน่วยงานภายในภาค**. (ออนไลน์) 2567 (อ้างเมื่อ 28 กรกฎาคม 2567).จาก<https://itas.nacc.go.th/report/rpt0605?Year>
- จันทร์เพ็ญ อวนศรี. **การศึกษาปัจจัยความหลากหลายที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน : กรณีศึกษาบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564.
- ณัฐชา โลเทศเสถียร. **ความสัมพันธ์ระหว่างระบบควบคุมภายในและประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานในบริษัทเอกชน**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565.
- ดุสิต สว่างศรี. **การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอุทุมพร** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสพพรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2565.
- เทพไท แซ่เตียว. **การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิดCOSO ERM 2017: กรณีศึกษาสมาคมกีฬาเบสบอลแห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562.
- ธนปรณ์ สัตตรัตน์มัย. **ความสัมพันธ์ระหว่างระบบควบคุมภายใน และประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานในโรงพยาบาลรัฐ**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562.
- ประกาศรี ไวยอรรถ. **การบริหารความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2562.

ปัทมทรีย์ ฟองแพร่. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพการทำงานสูง: กรณีศึกษานาการยูโอบี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.

แพรวารีย์ จุ่มด้วง. ผลกระทบของประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2560.

ภูรพัศ ลิ้มธรรมมหิศร. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงที่ดี ตามแนวคิด COSO ERM 2017 : กรณีศึกษาบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562.

เมืองยโสธร, เทศบาล. แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2569 (ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2567-2569). ยโสธร: เทศบาลเมืองยโสธร. 2567.

Nunnally, J. C. *Psychometric Theory*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill, 1978.

ผลกระทบของต้นทุนคุณภาพ ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

The Effects of Quality Cost on Work Efficiency of Accounting Firms in Bangkok

ธนวรรณ จงประเสริฐพร และสุชาดา เจียมสกุล
Thanawan Chongprasertphon and Suchada Jiamsagul

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Faculty of Business Administration, Kasetsart University
E-mail: thanawan.cho@ku.th

Received: October 20, 2024; Revised November 16, 2024; Accepted: November 16, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 114 ชุด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิควิธีอาศัยความสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการทำงานของสำนักงานบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 โดยมีค่าเฉลี่ยด้านเวลาสูงสุดเท่ากับ 4.32 และ ด้านคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ 3.98. ส่วนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนคุณภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 โดยมีค่าเฉลี่ยของด้านการตรวจสอบและแก้ไขสูงสุดเท่ากับ 4.29 และด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.33 และจากสถิติเชิงอ้างอิงโดยใช้สมการความถดถอยเชิงพหุคูณที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีทุกมุมมองและโดยภาพรวม และ พบว่า ต้นทุนคุณภาพด้านความเสียหายภายนอกมีอิทธิพลเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพ ซึ่งอธิบายได้ว่าการลงทุนในต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มขึ้นส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีเพิ่มขึ้น แต่หากมีความเสียหายเกิดขึ้นกับลูกค้าหรือบุคคลภายนอกมากขึ้นย่อมทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานลดลง

คำสำคัญ: ต้นทุนคุณภาพ ประสิทธิภาพงาน สำนักงานบัญชี

Abstract

The main objective of this research was to study the influence of quality costs on the performance of accounting offices in Bangkok. Data was collected by 114 questionnaires. By using convenience sampling technique. The statistics used for data analysis were descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics such as multiple regression analysis with a confidence level of 95% or statistical significance at 0.05.

The results showed the level of opinion regarding the efficiency of the accounting office's work has a mean value of 4.19, with the highest mean of time aspect equals to 4.32 and the lowest mean value of work quality aspect equals to 3.98 As for the quality cost level, the average value is 3.91, with the highest average value for inspection and correction aspect equals to 4.29 and the lowest value for internal failure aspect equals to 3.33. Moreover, by using inferential statistics with several multiple regressions at a 95% confidence level, the researchers found that the appraisal costs have positive influence with the work efficiency of the accounting offices in all aspects. It was also found that the external failure has a negative influence with the work efficiency of the accounting offices in the aspect of quality. This could explain that increasing investment in appraisal costs can improve the work efficiency of accounting offices. In opposite, if there is more damage to customers or outsiders, it will decrease the work efficiency of the accounting office.

Keywords: Cost of Quality, Work Efficiency, Accounting office

บทนำ

จากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลกระทบให้นักบัญชีและสำนักงานบัญชีขยายบทบาทจากเดิมไปสู่บทบาทที่ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรมากขึ้น นักบัญชีและสำนักงานบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพของนักบัญชีของไทยให้มีศักยภาพสูงสามารถแข่งขันได้กับนักบัญชีต่างประเทศทั้งในกลุ่มภูมิภาคและในระดับสากล (วรารณ ชัยกุล, 2560) และเพื่อการควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านวิชาชีพบัญชี การจัดทำบัญชี นำส่งภาษี การตรวจสอบ การสอบทาน จัดทำงบการเงิน ซึ่งเป็นงานที่ต้องมีความเชื่อมั่นสูง สำนักงานบัญชีจำเป็นต้องมีเครื่องมือหรือแนวทางที่สามารถควบคุมต้นทุนและลดปัญหาความผิดพลาด

อีกทั้งในปัจจุบันสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ธุรกิจต่าง ๆ ประสบปัญหาการแข่งขันที่ค่อนข้างรุนแรงประกอบกับตลาดการค้าโดยทั่วไปได้ขยายกว้างออกไปสู่ระดับโลกอันเป็นผลเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลกปัจจุบันที่มีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นยุคที่ผู้บริโภคเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจสูง และมีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้น ธุรกิจต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และธุรกิจจึงต้องให้ความสำคัญกับวิธีการหรือกระบวนการบริหารองค์กร เพื่อสร้างจุดแข็งให้กับธุรกิจ ดังนั้นธุรกิจจึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่ง (ฐิติกันต์ สุริยะสาร, 2560) ซึ่งการบริหารต้นทุนคุณภาพเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่สามารถช่วยให้การบริหารต้นทุนของกิจกรรมต่าง ๆ เกิดคุณภาพการผลิตเพื่อลดต้นทุนความผิดพลาดในการผลิต และเพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า ซึ่งองค์กรสามารถนำข้อมูลจากการบริหารต้นทุนคุณภาพไปปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Laphan, 2019)

การบริหารตามหลักการต้นทุนคุณภาพจะช่วยสนับสนุนให้ผู้บริหารสำนักงานบัญชีสามารถจัดการต้นทุนและปรับปรุงกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การบริหารงานต้นทุนคุณภาพประกอบด้วย ต้นทุนการป้องกัน (Prevention Costs) เป็นค่าใช้จ่ายที่มาจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผิดพลาดเกิดขึ้นกับประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การอบรมพัฒนาความรู้ให้พนักงาน จัดทำคู่มือ นโยบายการทำงานและจัดงบลงทุนพัฒนาระบบงาน ต้นทุนการตรวจสอบและแก้ไข (Appraisal Costs) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับระบบ ขั้นตอนการตรวจสอบทางด้านการบันทึกบัญชี การจัดทำงบการเงิน การนำส่ง

งบการเงินและภาษีฯ รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน ต้นทุนความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน (Internal Failure Costs) และต้นทุนความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก (External Failure Costs) จะเกิดขึ้นเมื่อการดำเนินการในบางกระบวนการในสำนักงานมีความผิดพลาด ไม่เป็นไปตามระบบงานคุณภาพ หรือนโยบายการทำงานของสำนักงาน โดยต้นทุนความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในเกิดขึ้นก่อนที่จะส่งมอบงานให้กับลูกค้า แต่ต้นทุนความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกเกิดเมื่อการบริการได้ส่งมอบถึงลูกค้าแล้วจึงตรวจพบความผิดพลาด เช่นความผิดพลาดในการจัดทำงบการเงิน การนำส่งรายงานภาษีประจำเดือนหรือประจำปี ส่งผลให้เกิดเบี้ยปรับ เงินเพิ่มที่ต้องชำระ การเกิดข้อร้องเรียน หรือการสูญเสียลูกค้า (Blocher et al, 2022)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชี (Efficiency of accounting practice) จะทำให้ผลงานทางบัญชีมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าซึ่งการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย การทำงานต้องเชื่อถือได้ งานสำเร็จทันเวลา และผลงานได้มาตรฐานประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีจะมีได้นั้น ควรเริ่มจากนักวิชาชีพบัญชี จะต้องมีความรู้ทางด้านบัญชีของผู้ทำบัญชี ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยสามารถทำความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีได้ เพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตติมา ขำดำ และคณะ (2562) ระบุว่าประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี ประกอบด้วย ความทันต่อเวลา ความถูกต้อง นอกจากนี้ Peterson and Plowman (1989) ได้ระบุถึงประสิทธิภาพขององค์กร ประกอบด้วย ปริมาณงานคุณภาพงาน และเวลา จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้มีคำถามงานวิจัยว่า ปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพส่งผลต่อประสิทธิภาพงานของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครหรือไม่ โดยจะวัดต้นทุนคุณภาพในสี่ด้าน ได้แก่ ต้นทุนป้องกันความผิดพลาด ต้นทุนตรวจสอบความผิดพลาด ต้นทุนความผิดพลาดภายในสำนักงาน และต้นทุนความผิดพลาดภายนอกสำนักงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับต้นทุนคุณภาพของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของต้นทุนคุณภาพกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยอาศัยการตรวจสอบเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการหาข้อมูลจากเอกสารและสิ่งอ้างอิงต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาและเป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) ทั้งนี้แบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญของสำนักงานบัญชี 2 ท่าน ทำให้แต่ละคำถามสามารถวัดเนื้อหาที่ตรงมิติของต้นทุนคุณภาพจริง ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ สำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร (ที่มีทีมงานและนักบัญชีในบริษัท) มีจำนวน 1,260 สำนักงาน จึงคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรหาจำนวนประชากรของ Taro Yamane กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 304 สำนักงาน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีอาศัยความสะดวก (Convenience sampling) เก็บตัวอย่าง จากสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลภายในในเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน 2567 ระยะเวลา 2 เดือน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล กลับมาได้จำนวน 114 ชุด และนำมาใช้ในการวิจัยโดยคำนวณอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งสอดคล้องกับ Malhotra and Grover

(1998) ที่กล่าวไว้ว่า อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในทุก ๆ รูปแบบวิธีการส่งไม่ควรมีความเฉื่อยของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ต่ำกว่าร้อยละ 20 เนื่องจากเป็นค่าที่ไม่สามารถยอมรับได้ในทางสถิติ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันปัญหา 2) ด้านการตรวจสอบและแก้ไขปัญหา 3) ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน 4) ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ประกอบด้วย 1) ด้านเวลา 2) ด้านคุณภาพของงาน 3) ด้านปริมาณงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ถึง เดือน กันยายน 2567 โดยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Tryout) ก่อนเพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของคำถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ที่ระดับ .70 (Nunnally and Bernstein, 1994) โดยคำถามปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการป้องกันปัญหา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .807 ด้านการตรวจสอบและแก้ไขปัญหา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .928 ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .957 ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .967 และคำถามประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .837 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .781 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีด้านปริมาณงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .810 ได้แบ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่ผู้ตอบจะต้องเลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้นที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเองมีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา คุณสมบัติทางวิชาชีพ อายุ ประสบการณ์การทำงาน (อายุงาน)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะองค์กร จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ รูปแบบสำนักงานบัญชี จำนวนลูกค้า (ราย) รายได้สำนักงาน/ปี และจำนวนนักบัญชีในสำนักงาน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ ประกอบด้วย ด้านการป้องกัน ด้านการตรวจสอบและแก้ไข ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน และด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก มีจำนวนคำถาม 13 ข้อ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ประกอบด้วย ด้านเวลา ด้านคุณภาพของงาน และด้านปริมาณงาน มีจำนวนคำถาม 10 ข้อ

โดยแบบสอบถามส่วนที่ 3-4 เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

การประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ และประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ด้วยค่าสูงสุด(max) ค่าต่ำสุด (min) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่ออธิบายอิทธิพลของตัวแปรตามสมมติฐาน

สมมติฐานงานวิจัย

H1: ปัจจัยต้นทุนคุณภาพมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

H1a.ระดับต้นทุนด้านการป้องกันมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

H1b.ระดับต้นทุนด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

H1c. ระดับต้นทุนด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในองค์กรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

H1d. ระดับต้นทุนด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.35 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี-บัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.42 มีคุณสมบัติทางวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 71.05

ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะองค์กร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบสำนักงานบัญชีเป็นบริษัท คิดเป็นร้อยละ 82.46 มีจำนวนลูกค้าน้อยกว่า 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.11 มีรายได้สำนักงาน/ปี น้อยกว่า 5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.89 มีจำนวนนักบัญชีในสำนักงาน น้อยกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.05

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ต่ำสุด และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ

ปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ	n	Min	Max	Mean	S
ด้านการป้องกัน	114	1	5	3.90	.847
ด้านการตรวจสอบและแก้ไข	114	2	5	4.29	.620
ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน	114	1	5	3.33	1.436
ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก	114	1	5	4.13	1.287
รวม	114	2	5	3.91	.659

ตารางที่ 1 อธิบายได้ว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพโดยรวม มีค่าเฉลี่ย = 3.91 (S.D. = 0.659) โดยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 4.29 (S.D. = 0.659) รองลงมาคือด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก มีค่าเฉลี่ย = 4.13 (S.D. = 1.287) ด้านการป้องกัน มีค่าเฉลี่ย = 3.90 (S.D. = 0.847) และด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.33 (S.D. = 1.436) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ต่ำสุด และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี

ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี	n	Min	Max	Mean	S
ด้านเวลา	114	2	5	4.32	.705
ด้านคุณภาพของงาน	114	2	5	3.98	.555
ด้านปริมาณงาน	114	2	5	4.27	.674
รวม	114	2	5	4.19	.552

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย = 4.19 (S.D. = .552) โดยประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 4.32 (S.D. = .705) รองลงมา คือด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ย = 4.27 (S.D. = .674) และด้านคุณภาพของงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.98 (S.D. = .555) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยต้นทุนคุณภาพและประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี

ปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ		ด้านการ ป้องกัน	ด้านการ ตรวจสอบ และแก้ไข	ด้านความ เสียหายที่ เกิดขึ้น ภายใน	ด้านความ เสียหายที่ เกิดขึ้นภายนอก	ต้นทุนคุณภาพ โดยรวม	ประสิทธิภาพ การทำงาน โดยรวม
ด้านการ ป้องกัน	Pearson Correlation	1	.709**	-.177	-.203*	.293**	.524**
	Sig. (2-tailed)		.000	.060	.030	.002	.000
ด้านการ ตรวจสอบ และแก้ไข	Pearson Correlation	.709**	1	-.045	.054	.465**	.595**
	Sig. (2-tailed)	.000		.632	.569	.000	.000
ด้านความ เสียหายที่ เกิดขึ้น ภายใน	Pearson Correlation	-.177	-.045	1	.609**	.775**	-.041
	Sig. (2-tailed)	.060	.632		.000	.000	.665
ด้านความ เสียหายที่ เกิดขึ้น ภายนอก	Pearson Correlation	-.203*	.054	.609**	1	.768**	-.090
	Sig. (2-tailed)	.030	.569	.000		.000	.340
ต้นทุน คุณภาพ โดยรวม	Pearson Correlation	.293**	.465**	.775**	.768**	1	.242**
	Sig. (2-tailed)	.002	.000	.000	.000		.010
	N	114	114	114	114	114	114

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพกับปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในกับต้นทุนคุณภาพโดยรวมสูงสุด เท่ากับ .775 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ไม่พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ หรือตัวแปรอิสระคู่ใดเกิน .80 แสดงว่าไม่พบปัญหา Multicollinearity

ตารางที่ 4 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวม

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	ค่าคงที่ (Constant)	2.024	.317		6.392	.000		
	1.ด้านการป้องกัน	.106	.074	.162	1.434	.154	.438	2.281
	2.ด้านการตรวจสอบและแก้ไข	.439	.099	.492	4.422	.000*	.454	2.205
	3.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน	.037	.037	.097	1.022	.309	.623	1.606
	4.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก	-.061	.042	-.143	-1.443	.152	.573	1.744

$R^2 = 0.387$, Adjusted $R^2 = 0.365$, Std. Error of the Estimate = 0.440, $F = 17.212$, Sig. = 0.000

จากตารางที่ 4 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวม พบว่าปัจจัยต้นทุนคุณภาพอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวม ได้ร้อยละ 36.50 และพบว่าปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงสามารถอธิบายได้ว่าเมื่อต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวมสูงขึ้นด้วย

ตารางที่ 5 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลา

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
2	ค่าคงที่ (Constant)	1.833	.438		4.181	.000		
	1. ด้านการป้องกัน	.041	.102	.049	.397	.692	.438	2.281
	2. ด้านการตรวจสอบและแก้ไข	.563	.137	.495	4.098	.000*	.454	2.205

ตารางที่ 5 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลา (ต่อ)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
	3.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน	.043	.051	.088	.850	.397	.623	1.606
	4.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก	-.056	.059	-.102	-.947	.346	.573	1.744

$R^2 = 0.280$, Adjusted $R^2 = 0.253$, Std. Error of the Estimate = 0.609, $F = 10.577$, Sig. = 0.000

จากตารางที่ 5 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา แสดงให้เห็นว่าปัจจัยต้นทุนคุณภาพสามารถอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา ได้ร้อยละ 25.30 นอกจากนี้พบว่าปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา ที่ระดับนัยสำคัญ .05 อธิบายได้ว่าเมื่อต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลาสูงขึ้นด้วย

ตารางที่ 6 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพของงาน

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
3	ค่าคงที่ (Constant)	2.018	.320		6.313	.000		
	1.ด้านการป้องกัน	.088	.075	.135	1.185	.239	.438	2.281
	2.ด้านการตรวจสอบและแก้ไข	.442	.100	.494	4.419	.000*	.454	2.205
	3.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน	.044	.037	.113	1.184	.239	.623	1.606
	4.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก	-.102	.043	-.237	-2.388	.019*	.573	1.744

$R^2 = 0.383$, Adjusted $R^2 = 0.360$, Std. Error of the Estimate = 0.444, $F = 16.894$, Sig. = 0.000

ตารางที่ 6 แสดงผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน พบว่า ปัจจัยต้นทุนคุณภาพสามารถอธิบายประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพงาน ได้ร้อยละ 36.00 โดยปัจจัยด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกมีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิภาพการทำงานของ

ของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงสามารถอธิบายได้ว่าเมื่อต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข เพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงานสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามเมื่อต้นทุนคุณภาพด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงานลดลง

ตารางที่ 7 ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณงาน

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
4	ค่าคงที่ (Constant)	2.222	.432		5.141	.000		
	1.ด้านการป้องกัน	.189	.101	.237	1.873	.064	.438	2.281
	2.ด้านการตรวจสอบและแก้ไข	.311	.135	.286	2.296	.024*	.454	2.205
	3.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน	.025	.050	.054	.508	.612	.623	1.606
	4.ด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก	-.026	.058	-.049	-.445	.657	.573	1.744

$R^2 = 0.234$, Adjusted $R^2 = 0.205$, Std. Error of the Estimate = 0.601, $F = 8.306$, Sig. = 0.000

ตารางที่ 7 แสดงผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านปริมาณงาน พบว่า ปัจจัยต้นทุนคุณภาพสามารถอธิบายการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านปริมาณงานได้ร้อยละ 20.5 และพบว่าปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านปริมาณงาน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หมายความว่า เมื่อต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข เพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านปริมาณงาน สูงขึ้นด้วย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพโดยรวม มีค่าเฉลี่ย = 3.91 (S.D. = 0.659) โดยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 4.29 (S.D. = 0.659) รองลงมาคือด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก มีค่าเฉลี่ย = 4.13 (S.D. = 1.287) ด้านการป้องกัน มีค่าเฉลี่ย = 3.90 (S.D. = 0.847) และด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.33 (S.D. = 1.436) ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย = 4.19 (S.D. = .552) โดยประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 4.32 (S.D. = .705) รองลงมาคือ ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ย = 4.27 (S.D. = .674) และด้านคุณภาพของงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด = 3.98 (S.D. = .555) ตามลำดับ

3. ผลกระทบของปัจจัยต้นทุนคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวม พบว่า ปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีโดยรวม ได้ร้อยละ 36.50 โดยมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หมายความว่า เมื่อต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข เพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี สูงขึ้นตามด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพ อภิปรายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1

พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต้นทุนคุณภาพโดยรวม มีค่าเฉลี่ย = 3.91 (S.D. = .659) โดยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอก ด้านการป้องกัน และด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายใน ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ยังให้ความสำคัญกับปัจจัยต้นทุนคุณภาพไม่มากนัก โดยเฉพาะด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในและด้านการป้องกันมิให้เกิดข้อผิดพลาดทั้งนี้อาจเกิดจากผู้บริหารสำนักงานบัญชีให้ความสำคัญเรื่องผลกำไรหรือผลประโยชน์สูงสุดเท่านั้น เน้นการประหยัดค่าใช้จ่ายสูงสุด ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี สอดคล้องกับจากงานวิจัยของกษมาพร ลาผ่าน (2562) ศึกษาเรื่องผลกระทบของการบริหารต้นทุนคุณภาพที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การบริหารต้นทุนคุณภาพด้านต้นทุนการตรวจสอบและแก้ไข มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความได้เปรียบทางแข่งขันโดยรวม ด้านคุณภาพ และด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า แตกต่างจากงานวิจัยของ ชลดา มนัสทรง (2565) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการบริหารต้นทุนคุณภาพต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรรุ่นใหม่ในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารต้นทุนคุณภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของเกษตรกรรุ่นใหม่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และ

2. จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการทำงานของสำนักงานบัญชี อภิปรายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2

พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการทำงานของสำนักงานบัญชีในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย = 4.19 (S.D. = 0.552) โดยประสิทธิภาพของการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านปริมาณงาน และด้านคุณภาพของงาน ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีควรต้องมีการปรับปรุงเกี่ยวกับคุณภาพของงานเป็นอันดับแรกเมื่อเทียบกับปริมาณงานและเวลาในการทำงาน การฝึกอบรมพัฒนาความรู้ในวิชาชีพ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้พนักงานมีความรู้ความสามารถในเรื่องมาตรฐานการบัญชี ภาษีอากรที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเป็นระยะ รวมถึงการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความผิดพลาดของข้อมูลสำคัญในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์สุดา ทาสีดำ (2563) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่านักบัญชี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Peterson and Plowman (1989) ได้ระบุถึงประสิทธิภาพขององค์กรประกอบด้วย ปริมาณงาน คุณภาพงาน และเวลา

3. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของต้นทุนคุณภาพกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี อภิปรายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3

พบว่า ปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไขมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ทั้งโดยรวมและแต่ละมุมมอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข เพิ่มขึ้นจะส่งผล

ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีดีขึ้นตามด้วย โดยต้นทุนคุณภาพด้านการป้องกัน และด้านความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี แตกต่างกับงานวิจัยของ Laphan (2019) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ความปลอดภัยด้านอาหารและต้นทุนด้านคุณภาพ: การศึกษานำร่องเชิงประจักษ์ในอุตสาหกรรมอาหาร ผลการวิจัย พบว่า ต้นทุนด้านคุณภาพยังไม่ใช่แนวทางปฏิบัติมาตรฐานในอุตสาหกรรมอาหาร โดยบริษัท 3 ใน 5 แห่งไม่สามารถระบุต้นทุนคุณภาพทั้งหมดได้ การให้ความสำคัญของต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข เช่นมีการวางระบบขั้นตอนการตรวจสอบการบันทึกบัญชีผิดพลาด ไม่ครบถ้วน ระบบการตรวจสอบงานการจัดทำบัญชี และระบบตรวจสอบการนำส่งภาษีผิดพลาด มีงบการพัฒนาระบบการตรวจสอบเพื่อหาความผิดพลาด ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานด้านเวลาดีขึ้นสามารถทำให้การปฏิบัติงานได้ทันเวลาหรือตามเวลาที่กำหนดและทำให้ประสิทธิภาพการทำงานด้านคุณภาพงานดีขึ้น ด้านปริมาณงานดีขึ้นในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านความเสียหายภายนอก ส่งผลเชิงลบต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ด้านของคุณภาพของงาน อธิบายได้ว่าหากสำนักงานบัญชีมีต้นทุนคุณภาพความเสียหายภายนอกเพิ่มขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีลดลง เช่นสำนักงานบัญชีมีการจัดทำงบการเงินส่ง แต่ได้รับแจ้งจากสรรพากรว่า งบการเงินไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดต้นทุนความเสียหายภายนอก มีผลทำให้สำนักงานบัญชีขาดความน่าเชื่อถือ หรือลูกค้ามีการยกเลิกการใช้บริการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีลดลง หรือไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของต้นทุนคุณภาพกับประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ได้แก่ ปัจจัยต้นทุนคุณภาพด้านการตรวจสอบและแก้ไข ดังนั้นผู้บริหารหรือเจ้าของสำนักงานบัญชีควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อต้นทุนคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและแก้ไข ซึ่งได้แก่ การวางระบบขั้นตอนการตรวจสอบ ค้นหาข้อผิดพลาดในการคำนวณภาษีก่อนนำส่งภาษีให้กรมสรรพากร รวมถึงมีนโยบายกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบ ค้นหาข้อผิดพลาดในการบันทึกบัญชีและจัดทำงบการเงิน ก่อนงบการเงินได้รับการตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชี และนำส่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งมีความสำคัญอย่างสูงสุดต่อวิชาชีพผลการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี ต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ที่ต้องสร้างความเชื่อมั่นลูกค้า และทุกหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานทั้งในด้านเวลา คือทำงานได้ทันต่อเวลาที่กฎหมาย หรือกฎข้อบังคับด้านวิชาชีพบัญชีกำหนด ในด้านของคุณภาพของงานต้องมี ความถูกต้องครบถ้วน มีความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้านบัญชีและภาษีที่เกี่ยวข้อง และด้านปริมาณงานได้มีระบบรองรับตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดไม่เกิดความเสียหาย เช่น เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม

2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงานให้สูงขึ้น สำนักงานบัญชีจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการเพิ่มหรือลงทุนต้นทุนคุณภาพในด้านการตรวจสอบและแก้ไข เพื่อที่สำนักงานบัญชีสามารถที่ปรับลดต้นทุนคุณภาพด้านความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกให้ลดลงในเรื่อง ลดอัตราการสูญเสียลูกค้าจากการทำงานผิดพลาดของพนักงาน ลดจำนวนข้อร้องเรียนของลูกค้าที่เกิดจากการทำงานผิดพลาดของพนักงาน เป็นต้น ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชีด้านคุณภาพของงาน สูงขึ้น และได้รับความเชื่อถือจากลูกค้า รวมถึงผู้ใช้งบการเงินของลูกค้าที่สำนักงานบัญชี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เน้นที่การศึกษาเชิงปริมาณและทำการเก็บข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษา ในเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นที่ถูกต้อง และมีลักษณะข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และมีความครอบคลุมถึงประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของต้นทุนคุณภาพ ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ที่ต้องการศึกษาจะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาในครั้งต่อไปควรจะศึกษาสำนักงานบัญชีในจังหวัดอื่น ๆ หรือแบ่งตามภูมิภาคของประเทศไทย จะทำให้เห็นมุมมองของต้นทุนคุณภาพ ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานบัญชี ในภาพที่กว้างขึ้น อาจจะได้รับผลกระทบของต้นทุนคุณภาพด้านอื่น ที่ไม่ใช่ด้านการตรวจสอบและแก้ไข เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี รวมถึงองค์กรหรือหน่วยงานที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในจังหวัดหรือภูมิภาคนั้น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณโครงการปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์มีคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กษมาพร ลาผ่าน. ผลกระทบของการบริหารต้นทุนคุณภาพที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัณฑิต มหาวิทยลัยมหาสารคาม, 2562.
- จิตติมา ขำดำ และคณะ. “ความรู้ความสามารถของนักบัญชีและความเข้าใจในมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพงานบัญชีของสำนักงานอัยการสูงสุด,” *วารสารนักบริหาร*. 39, 1 (2562): 52-65
- ชลดา มั่นสตรง. “อิทธิพลของการบริหารต้นทุนคุณภาพต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรรุ่นใหม่ในประเทศไทย,” *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*. 19, 2 (2565).
- ฐิติกันต์ สุริยะสาร. “ผลกระทบของการบริหารต้นทุนคุณภาพที่มีต่อการพัฒนาการบริการและความพึงพอใจของลูกค้าของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย,” *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*. 10, (2560): 138-151.
- ทิพย์สุดา ทาสีดำ. “ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” *วารสารสหวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 2563.
- วรารณ ชัยกุล. ผลกระทบมาตรฐานการปฏิบัติงาน จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออก. การค้นคว้าอิสระบัณฑิต มหาวิทยลัยศรีศรีปทุม, 2560
- Blocher, J.E. et al. *Cost Management A Strategic Emphasis*. 9th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2022.
- Groves, R. M. *Survey errors and survey costs*. New York: Wiley, 1989.
- Laphan, K. *Effects of Quality Cost Management on Competitive Advantage of Electrical and Electronics Businesses in Thailand*. Master of Accountancy Thesis (Accounting). Mahasarakham University, 2019.
- Nunnally, J. C. and I. H. Bernstein. *Psychometric Theory*. 3rd ed. New York, NY: McGraw-Hill, 1994.
- Peterson, E. and E.G. Plowman. *Business organization and management*. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin, 1989.

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นวารสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้น และเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติและจริยธรรมในการเผยแพร่บทความไว้อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าบทความไม่ซ้ำซ้อนกับผู้อื่นและบทความไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่อื่น ๆ มาก่อน
2. ถ้าผู้นิพนธ์นำผลงานผู้อื่นมาใช้ประกอบในบทความ ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงทั้งในเนื้อหาบทความและท้ายบทความให้รายละเอียดครบถ้วน
3. ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงในผลการวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล ไม่ปกปิดข้อมูลหรือรายงานข้อมูลที่เป็นเท็จ
4. ผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความต้องมีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
5. ถ้าผลงานของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วมหรืออาสาสมัครผู้นิพนธ์ต้องดำเนินการตามหลักจริยธรรมและให้แนบหนังสือรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ทดลอง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและกลั่นกรองคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร
2. บรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความ โดยปราศจากอคติใด ๆ ต่อผู้นิพนธ์หรือบทความ
3. บรรณาธิการต้องจัดให้มีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความ เพื่อป้องกันการลอกเลียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เชื่อถือได้
4. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความต่อผู้อื่นจนกว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
5. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ของบทความจนกว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
2. ถ้าผู้ประเมินได้รับบทความและพิจารณาแล้วเห็นว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือบทความไม่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ผู้ประเมินต้องปฏิเสธการประเมินบทความทันที
3. ถ้าผู้ประเมินพบว่าบทความมีการซ้ำซ้อน ลอกเลียนจากบทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้วผู้ประเมินต้องแจ้งบรรณาธิการให้ทราบทันที
4. ผู้ประเมินต้องดำเนินการพิจารณาบทความตามระยะเวลาที่กำหนด
5. ผู้ประเมินต้องประเมินโดยยึดหลักวิชาการ ไม่มีอคติหรือเจตนาอื่นที่ไม่ดีต่อบทความ

หลักเกณฑ์การเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ใน วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1.1 วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์การวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์สังคมไทยและสังคมโลกรวมทั้งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมีขอบเขตเนื้อหาในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร สังคมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.2 ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์ ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์

1.3 ขอบเขตเนื้อหา ประกอบด้วยสาขาวิชาสาขาศึกษาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง

1.4 กำหนดพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม ของทุกปี

2. เกณฑ์การตีพิมพ์

2.1 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและมีประโยชน์ โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงวุฒิ (Peer Review) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในสาขาที่บทความเกี่ยวข้องกับอย่างน้อย 2 ท่านขึ้นไป ต่อหนึ่งบทความและเป็นผู้ที่มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.3 กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไขเพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี

2.4 กองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งตีพิมพ์

2.5 บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ทราบ แต่ไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน

3. ประเภทของบทความ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สามารถส่งบทความได้ 3 ประเภท ได้แก่ บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ ดังนี้

3.1 บทความวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 ชื่อเรื่อง

3.1.2 ชื่อผู้เขียน

3.1.3 หน่วยงานหรือคณะ และมหาวิทยาลัย

3.1.4 บทคัดย่อ

3.1.5 คำสำคัญ

3.1.6 บทนำ

3.1.7 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1.9 สรุปผลการวิจัย

3.1.10 อภิปรายผลการวิจัย

3.1.11 ข้อเสนอแนะ

3.1.12 กิตติกรรมประกาศ

3.1.13 เอกสารอ้างอิง

3.1.14 ตาราง รูปภาพ แผนภูมิ หรือกราฟ

3.2 บทความวิชาการ

3.2.1 ชื่อเรื่อง

3.2.2 ผู้แต่ง

3.2.3 บทคัดย่อ

3.2.4 คำสำคัญ

3.2.5 บทนำ

3.2.6 เนื้อหา

3.2.7 บทสรุป

3.2.8 เอกสารอ้างอิง

3.3 บทความปริทัศน์

เป็นงานทางวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์ความรู้ อย่างกว้างและลึกอย่างทันสมัย โดยใช้ข้อมูลวิพากษ์ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่ น่าสนใจ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านใน สาขาอื่น ๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้ บทความปริทัศน์เป็นการนำเสนอภาพรวมที่น่าสนใจ ประกอบด้วย หัวข้อต่อไปนี้

3.3.1 ชื่อเรื่อง

3.3.2 ชื่อผู้เขียน

3.3.3 คำสำคัญ

3.3.4 บทนำ

3.3.5 บทสรุป

4. รูปแบบและการเตรียมต้นฉบับ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้กำหนดแนวทางการเขียนบทความสำหรับการ ตีพิมพ์ในวารสาร โดยผู้เขียนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาบทความทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษได้ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสีน ขนาด A4 แบบคอลัมน์เดียว โดยมีความยาวของบทความรวม 8-10 หน้า ให้ใช้ขนาดและรูปแบบตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะและขนาดตัวอักษรที่กำหนดให้ใช้ในการพิมพ์บทความ

หัวข้อ/ส่วนประกอบ	แบบตัวอักษรและขนาด	ลักษณะของตัวอักษร	การวางตำแหน่ง
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	TH Sarabun PSK 16 pt	ตัวหนา	กึ่งกลาง
ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)	TH Sarabun PSK 16 pt	ตัวหนา	กึ่งกลาง
ชื่อผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วม	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวธรรมดา	กึ่งกลาง
ที่อยู่ผู้เขียน	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวเอียง	กึ่งกลาง
หัวข้อ	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวหนา	ชิดซ้าย
เนื้อเรื่อง	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวธรรมดา	กระจายแบบไทย
หัวข้อเอกสารอ้างอิง	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวหนา	ชิดซ้าย

ส่วนชื่อและที่อยู่ผู้เขียนจะมีสัญลักษณ์¹ ท้ายนามสกุลผู้เขียนหลัก และชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้วิจัยร่วม¹ ตามลำดับที่อยู่ผู้เขียนให้ระบุที่อยู่ หน่วยงาน คณะ และมหาวิทยาลัยที่สังกัด ถ้าผู้เขียนมีที่อยู่ต่างกันให้ระบุเป็นตัวเลข^{1,2,...}

รูปแบบการพิมพ์ต้นฉบับบทความให้เป็นไปตามที่กำหนดในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การตั้งค่าหน้ากระดาษ

ขอบกระดาษ	ระยะขอบ (นิ้ว)
ขอบกระดาษบน	1.5
ขอบกระดาษล่าง	1
ขอบกระดาษซ้าย	1.5
ขอบกระดาษขวา	1

5. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง (References)

การอ้างอิง เป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาเป็นวิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์) หรือระบบ APA (America Psychological Association Style)

ตัวอย่าง ศิริชัย//การงานจิตวิทยา/(2559)

เอกสารอ้างอิง ให้ระบุรายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียมรายงานและมีการอ้างอิงถึง จัดเรียงลำดับตามตัวอักษร ถ้าเป็นบทความภาษาไทยนำโดยกลุ่มเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและตามด้วยกลุ่มเอกสารภาษาอังกฤษ รูปแบบของการเขียนเอกสารอ้างอิง ดังนี้

การอ้างอิงหนังสือ

รูปแบบ ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง//ครั้งที่พิมพ์//สถานที่พิมพ์//ผู้จัดพิมพ์//ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง ประภัสสร เทพชาตรี. สถานการณ์โลก 2553 และแนวโน้มปี 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม, 2554.

Stebbing, Lionel. *Quality Assurance : The Route to Efficiency and Competitiveness*. 3rd ed. New York: Ellis Horwood, 1993.

การอ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ ผู้เขียน.//“ชื่อบทความ,”//ชื่อวารสาร.//ปีที่,ฉบับที่/(วันที่/เดือน/ปี):/เลขหน้า

ตัวอย่าง ดุษฎี วรรณดุสิต. “วัฒนธรรมกับการตีความ,” *ราชพฤกษ์*. 10, 3 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2556): 13-20.

Gatten, Jeffrey N. “Measuring Consortium Impact on User Perception: OhioLINK and LibQUAL+™,” *The Journal of Academic Librarianship*. 30, 3 (May 2004): 115-135.

การอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์

รูปแบบ ผู้เขียน.// “ชื่อบทความหรือหัวข้อข่าว,”//ชื่อหนังสือพิมพ์.//วันที่/เดือน/ปี:/:เลขหน้า.

ตัวอย่าง คีฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. “ข่าวไกลนา,” *สยามรัฐ*. 12 มกราคม 2519: 3.

Jansen, Peter. “2009-Thailand’s Year Before the Decisive Storm,” *Bangkok Post*. 12 December 2009: 11.

“Facts about Cambodia’s King Sihamoni,” *The Nation*. 12 December 2000: 1.

การอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

รูปแบบ ผู้เขียน.//ชื่อวิทยานิพนธ์.//ประเภทของบทนิพนธ์พร้อมด้วยชื่อหลักสูตร/สถาบัน,ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง วิตติกา ทางชั้น. *กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีในเชิงบูรณาการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.

Buppha Devahuti. *Use of Computer in Serials Control in Thai Libraries*. Master’s Thesis Department of Library Science Chulalongkorn University, 1975.

การอ้างอิงจากบทความ/เอกสารที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ

รูปแบบ ผู้เขียน.//“ชื่อบทความ/เอกสาร,”//ใน:ชื่อบรรณาธิการ./บรรณาธิการ.// ชื่อเรื่องหรือหัวข้อการประชุม.//ชื่อการประชุม./วันที่/เดือน/ปีที่จัดประชุม./สถานที่จัดประชุม./สถานที่พิมพ์:/ ผู้จัดพิมพ์./ปีพิมพ์./หน้า.

ตัวอย่าง บุญส่ง พจน์สุนทร. “ภาวะช็อก: การวินิจฉัยและการวินิจฉัยแยกโรค,” ใน: พลากรสุรกุลประภา, บรรณาธิการ. *Medicine in the evidence-based era*. การประชุมวิชาการประจำปี 2544 คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นครั้งที่ 17; 16-19 ตุลาคม 2544; ขอนแก่น. ขอนแก่น: คณะแพทยศาสตร์, 2544. หน้า 195-208.

Bengtsson, S. and B.G. Solheim. “Enforcement of Data Protection, Privacy and Security in Medical Informatics,” In: Lun K. C, Lun, P. Degoulet and T. E. Piemme, editors. *MEDINFO 92*. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 6-10 September 1992; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland, 1992. pp. 1561-1565.

การอ้างอิงจากสื่ออินเทอร์เน็ต

ข้อมูลจาก Website ของบุคคล

รูปแบบ ผู้แต่ง.//ชื่อเรื่อง.(ออนไลน์)/ปีพิมพ์(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี).// จาก:URL

ตัวอย่าง ฟาติละห์ บาโล. *การศึกษาของเด็กไทยในปัจจุบัน*. (ออนไลน์) 7 เมษายน 2556 (อ้างเมื่อ 18 พฤษภาคม 2557). จาก <http://www.l3nr.org/posts/538618>

Emanuel, Brian. **Another Study Fuels Movement to Push Back High School Start Times.** (online) 14 March 2014 (cited 18 May 2014). Available http://blogs.Edweek.org/edweek/inside-school-research/2014/03/14/another_study_fuels_movement_to_push_back_high_school_start_times.html?cmp=ENL-EU-NEWS3

ข้อมูลจาก Website ของหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบ ผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./(ออนไลน์)/ปีพิมพ์/(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี)./จาก:/URL

ตัวอย่าง ฐากร จุลินทร .**ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2555.** (ออนไลน์) 2555 (อ้างเมื่อ 18 พฤษภาคม 2557). จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebbas/2556-thakoon.pdf>

Thaweesak Koanantakool, **Getting Ready for New Millennium: What are the Thai Government's Actions Toward the Year 2000.** (online) 1999 (cited 20 August 1999). Available from: <http://necotec.or.th/it-projects/>

6. การส่งบทความ

6.1 กำหนดการรับบทความ สามารถส่งบทความถึงกองบรรณาธิการ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ผ่านระบบลงทะเบียนออนไลน์ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/Pitchayatat/>

6.2 เมื่อกองบรรณาธิการวารสารได้รับต้นฉบับแล้ว จะนำมาพิจารณาแล้วแจ้งตอบกลับให้ผู้เขียนทราบผลว่าผ่านการพิจารณาหรือไม่ผ่าน

6.3 บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะได้รับการตรวจสอบวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์การตีพิมพ์ของวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

6.4 บทความเมื่อได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งผลการพิจารณาบทความ ให้ผู้เขียนไปปรับแก้ไขบทความและส่งกลับมากองบรรณาธิการ

6.5 เมื่อบทความของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะจัดส่งวารสารให้ผู้เขียนจำนวน 1 เล่ม

7. ติดต่อสอบถามข้อมูล

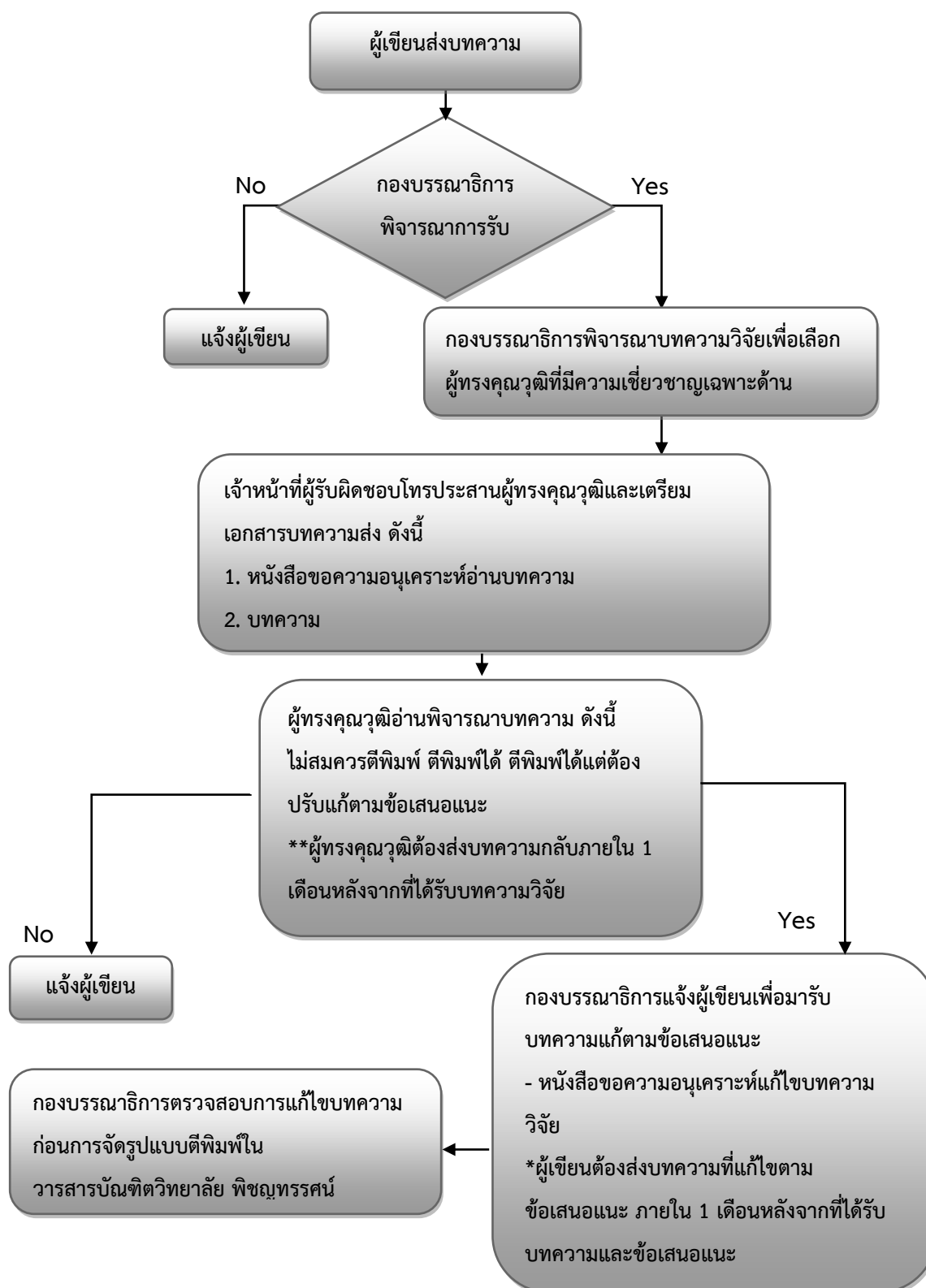
สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เลขที่ 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 0-4535-2097 มือถือ 062-424-9400 โทรสาร 0-4535-2120

E-mail: info.gra@ubru.ac.th

ขั้นตอนการรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

**แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารบัณฑิตวิทยาลัย “พิษณุพรรณ” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**

เลข.....
รับวันที่...../...../.....
ผู้รับ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความลงบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย) .....
(ภาษาอังกฤษ) .....

2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด ..... ชื่อย่อ .....

3. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ชื่อภาษาไทย ..... ชื่อภาษาอังกฤษ .....

4. สถานภาพผู้ส่งบทความ

4.1 ( ) อาจารย์ ( ) อื่น ๆ ระบุ .....สถาบัน .....คณะ.....

ชื่อผู้วิจัยร่วม กรณีผู้ส่งบทความไม่เป็นนักศึกษา (ถ้ามี)

4.1.1 ชื่อภาษาไทย .....ภาษาอังกฤษ .....

วุฒิการศึกษาสูงสุด .....ที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ .....

4.1.2 ชื่อภาษาไทย .....ภาษาอังกฤษ .....

วุฒิการศึกษาสูงสุด .....ที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ .....

4.2 ( ) นักศึกษา ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท หลักสูตร.....

สาขา.....คณะ.....สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

4.2.1 ชื่อภาษาไทย .....ภาษาอังกฤษ .....

วุฒิการศึกษาสูงสุด .....ที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ .....

4.2.1 ชื่อภาษาไทย .....ภาษาอังกฤษ .....

วุฒิการศึกษาสูงสุด .....ที่ทำงานปัจจุบัน.....คณะ .....

5. ประเภทของบทความ ( ) บทความวิจัย ( ) บทความวิชาการ ( ) บทความจากปริทัศน์ ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....

7. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ .....โทรสาร .....E-mail .....

8. สิ่งที่ส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา

( ) เอกสารพิมพ์ต้นฉบับบทความ จำนวน 2 ชุด

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

10. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (กรณีเป็นวิทยานิพนธ์) ได้ตรวจบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้ มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยบทความนี้เป็น

☐ เนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์

☐ เนื้อหาโดยองค์รวมทั้งหมดของวิทยานิพนธ์

เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ลงชื่อ .....

(.....)

...../...../.....

ส่วนนี้สำหรับเจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย “พิษณุพรรณ” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

11. ความเห็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบองค์ประกอบของบทความ

( ) ครบ ( ) ไม่ครบ ขาด .....

เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ ลงชื่อ .....

(นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์)

..... /...../.....

12. ความเห็นของบรรณาธิการ

( ) เก็บเรื่อง ( ) ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนประกอบที่ยังไม่ครบ หรือ ไม่สมบูรณ์

( ) นำส่ง Peer Review พิจารณา ควรแต่งตั้ง ( ) ผศ. ( ) รศ. ( ) ศ. ( ) ดร.

1 .....

2 .....

3 .....

อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ ☐

บรรณาธิการ ลงชื่อ .....

(รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส)

...../...../.....

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โปรดกรอกรายละเอียดในใบสมัครเป็นสมาชิกดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ - นามสกุลผู้รับ.....
ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... แขวง/ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....
โทรสาร..... E-mail .....
หน่วยงาน..... สถานที่ทำงาน .....
ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

☐
☐

สมัครเป็นสมาชิกหนึ่งปี

ค่าสมาชิก 200 บาท

สมัครเป็นสมาชิกสองปีติดต่อกัน

ค่าสมาชิก 400 บาท

ท่านสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร 045-352-000 ต่อ 3015

MEMBERSHIP APPLICATION

Date.....Month.....Year.....

Name.....

Last

First

Mailing Address.....

Street Number and Name

.....

District (City)

Amphur (State)

.....

Province (Country)

Postal Code

E-mail Address..... Telephone No. ....

Fax No. ....

☐
☐

One-year Membership

(200 Baht)

Two-year Membership

(400 Baht)

You can contact us at Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2 Ratchathani Road Mueang District of Ubon Ratchathani Province, 34000 Tel: 045-352-000